

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-2-041 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 21-18/229-96
Karar Tarihi : 01.04.2021

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN

B. RAPORTÖRLER: Gözde MAVİ, Mesut MORGÜL, Betül AYHAN,
Yunus Salih YİĞİT

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : -Resen
-Gizlilik talepli başvuru

D. HAKKINDA SORUŞTURMA

YAPILANLAR :

1. AGT Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Dr. Oğuzkan GÜZEL
Güzel Hukuk Bürosu Mustafa Kemal Mahallesi 2110 Sok. No:17
06530 Çankaya/Ankara
2. Çamsan Entegre Ağaç San. ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Dr. İbrahim GÜL
Mim Hukuk Bürosu Tuna Cad. No: 27/3 Çankaya/Ankara
3. Çamsar Entegre Orman Ürünleri San. Tic. ve Paz. AŞ (Eski Unvanı:
Çamsar Orman Ürünleri Tic. ve San. A.Ş.)
Temsilcisi: Av. Dr. İbrahim GÜL
Mim Hukuk Bürosu Tuna Cad. No: 27/3 Çankaya/Ankara
4. Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.Ş.
Büyükesat Mah. Kız Kulesi Sk. No:42 Çankaya / Ankara
5. Divapan Entegre Ağaç Panel San. Tic. A.Ş.
Temsilcileri: Metin ÇALIŞKAN, Suat TOK
Yığılca Yolu Tokuşlar Mah. 81000 Düzce
6. Gentaş Dekoratif Yüzeyler Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Eski Unvanı:
Gentaş Genel Metal San. ve Tic. A.Ş.)
Temsilcisi: İrem Pırıl GENÇGÖNÜL
Dolantı Sokak No:21 Siteler 06160 Altındağ / Ankara
7. Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcileri: Cengiz SOYSAL, Yüksel KAYA
Mustafa Kemal Mah. Dumlupınar Bulvarı Tepe Prime A Blok No:266
Kat:14 D. No: 82 06510 Çankaya/Ankara
8. Kronospan Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.
Temsilcileri: Dr. M. Fevzi TOKSOY, Bahadır BALKI, Barış YÜKSEL,
Fırat EĞİLMEZ

Çamlıca Köşkü Francalacı Sokak No:28 Arnavutköy Beşiktaş 34345
İstanbul

9. Orma Orman Mahsulleri İntegre San. ve Tic. A.Ş.

Temsilcileri: Bahadır BALKI, Dr. M. Fevzi TOKSOY, İ. Baran Can
YILDIRIM, Ertuğrul Can CANPOLAT

Çamlıca Köşkü Francalacı Sokak No: 28 Arnavutköy Beşiktaş 34345
İstanbul

10. Starwood Orman Ürünleri A.Ş.

İkitelli Keresteciler Sanayi Sitesi 10. Blok No:1/1 1.Bodrum
Başakşehir / İstanbul

11. Teverpan MDF Levha Sanayii ve Ticaret A.Ş.

Temsilcisi: Av. İlhan İMİK

Güzeltepe Mah. Zübeyde Hanım Cad. Nato Yolu No:43/3 34685
Çengelköy Üsküdar/İstanbul

12. Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.

Temsilcileri: Av. Tolga KARATAŞ, Av. Burcu Acartürk YILDIZ

Teşvikiye Cad. Modern Apartmanı 11/9
Teşvikiye Mah. Şişli/İstanbul

13. Yıldız Sunta Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic. A.Ş.

Temsilcileri: Hakan ÖZER, Hidayet USLU, Uğur SUBAŞI,
İrem Hatice YILMAZ

14. MDF ve Yonga Levha Sanayicileri Derneği

Temsilcileri: Cengiz SOYSAL, Yüksel KAYA

Mustafa Kemal Mah. Dumlupınar Bulvarı Tepe Prime A Blok No:266
Kat:14 D. No: 82 06510 Çankaya/Ankara

(1) **E. DOSYA KONUSU:** MDF ve yonga levha pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin aralarında anlaşarak fiyat arttırmak, müşterileri arasında ayrımcılık yapmak, talep edilen bir ürünün tedarigi için başka bir ürünün alımını şart koşmak, bağlantı uygulaması ile yeniden satıcıların faaliyetlerini zorlaştırmak ve mal vermeyi reddetmek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettikleri ile Orman Genel Müdürlüğü tarafından sektöre tahsis edilen odun hammaddesinin dağıtımının MDF ve Yonga Levha Sanayicileri Derneği tarafından yapılması suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği iddiaları.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 10.05.2016 tarih, 3138 sayı; 24.05.2016 tarih, 3384 sayı ve 26.05.2016 tarih, 3439 sayı ile intikal eden gizlilik talepli başvurularda özetle;

- Yonga levha ve MDF pazarında Orma, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Kastamonu Entegre, Starwood, Teverpan ve AGT'nin Dernek bünyesinde düzenli olarak bir araya gelerek fiyatları piyasa dışında belirlediği,
- Şikâyete konu teşebbüslerce geçmişte Rekabet Kurulu kararıyla idari para cezası aldıkları için farklı fiyat listeleri yayımladığı ancak uygulamada satış temsilcileri aracılığıyla müşterilere verilen fiyatların aynı olduğu,

- Şikâyetçi, yonga levha ve MDF toptancılığı alanında faaliyet göstermek istediğinde Dernek üyesi Kastamonu Entegre, Orma, Starwood, Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta tarafından şikâyetçinin ürün taleplerinin sebep gösterilmeksizin karşılanmadığı,
- Yeniden satıcıların üretici teşebbüslerce “bağlantı” adı altında yapılan satışlar aracılığıyla bir yıl öncesinden çekler karşılığında ön alım yapmaya zorlandığı ve bir sonraki yıl talep azaldığı takdirde yeniden satıcıların zarara uğradığı, birçok teşebbüsün bu nedenle iflas noktasına geldiği,
- AGT, Kastamonu Entegre, Orma, Starwood, Teverpan, Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta tarafından bağlantı adı altında, ön alım yapan teşebbüslerce satın alınan malların teslim günü geldiğinde sevkiyatın geciktirildiği ve bu yolla piyasada var olması istenmeyen teşebbüslerin dışlandığı,
- Dernek bünyesinde bir araya gelen AGT, Kastamonu Entegre, Orma, Starwood, Teverpan, Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta'nın bazı alıcılara öncelik tanıyarak farklı vade ve iskonto oranı belirledikleri ve bu yolla eşit durumdaki alıcılara farklı koşullar uygulayarak ayrımcılık yaptıkları,
- Orma ile şikâyetçi arasında uygulamaya geçirilmesi planlanan depo projesinde Orma tarafından şikâyetçiye ürün tedariki için başka bir ürünün de satışının ve depolanmasının şart koşulması yoluyla ürün bağlandığı, aynı uygulamanın Kastamonu Entegre ve Starwood tarafından da gerçekleştirildiği,
- Orma'nın şikâyetçi ile ticari bir anlaşmazlık yaşadığı, bunun üzerine Kastamonu Entegre, Starwood, Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta'nın da şikâyetçiye mal vermeyi reddettiği

iddialarına yer verilerek, konu hakkında gereğinin yapılması talep edilmiştir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurulunun (Kurul) 06.09.2018 tarih ve 18-30/526-M(2) sayılı kararı ile mobilya hammaddesi olan MDF ve yonga levha sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin aralarında anlaşarak söz konusu ürünlerin fiyatlarını arttırdıkları iddiasına ilişkin olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca re'sen önaraştırma açılmasına karar verilmiştir.
- (4) Önaraştırma kapsamında, 25.09.2018 tarihinde eş zamanlı olarak Yıldız Sunta MDF Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic. AŞ (Yıldız Sunta), Çamsar Entegre Orman Ürünleri Ticaret ve Pazarlama AŞ¹ (Çamsar Orman), Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret AŞ (Kastamonu Entegre), AGT Ağaç Sanayi ve Ticaret AŞ (AGT), Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. AŞ (Yıldız Entegre), Orma Orman Mahsulleri İntegre Sanayi ve Ticaret AŞ (Orma), Starwood Orman Ürünleri AŞ (Starwood), Teverpan MDF Levha Sanayii ve Ticaret AŞ (Teverpan); 27.09.2018 tarihinde Gentaş Dekoratif Yüzeyler San. ve Tic. AŞ² (Gentaş), Divapan Entegre Ağaç Panel San. Tic. AŞ (Divapan), MDF ve Yonga Levha Sanayicileri Derneği (Dernek); 02.10.2018 tarihinde Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. AŞ³ (Çamsan Ordu) yerinde inceleme yapılmıştır.

¹ 04.03.2021 tarih ve 21-11/149-M sayılı Rekabet Kurulu kararı ile soruşturmaya taraf Çamsar Orman Ürünleri Tic. ve San. A.Ş.'nin ticaret unvanı Çamsar Entegre Orman Ürünleri San. Tic. ve Paz. AŞ olarak değiştirilmiştir.

² 14.05.2020 tarih ve 20-24/313-M sayılı Rekabet Kurulu kararı ile soruşturmaya taraf olan Gentaş Genel Metal San. ve Tic. AŞ'nin ticaret unvanı Gentaş Dekoratif Yüzeyler Sanayi ve Ticaret AŞ olarak değiştirilmiştir.

³ 29.11.2018 tarih ve 18-45/705-M sayılı Rekabet Kurulu kararı ile soruşturmaya taraf olan Çamsan

- (5) Bunun yanı sıra dosya kapsamında teşebbüslerden, Dernek'ten ve Orman Genel Müdürlüğünden (OGM) bilgi talebinde bulunulmuş, Çamsan Entegre Ağaç San. ve Ticaret AŞ (Çamsan Entegre), Çamsar Orman, Dernek, Gentaş, Starwood, Yıldız Entegre, Kastamonu Entegre, Yıldız Sunta, Orma, AGT, Teverpan, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş ve OGM'den gelen cevabi yazılar muhtelif tarihlerde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (6) Söz konusu incelemeler sonucunda hazırlanan 30.10.2018 tarih ve 2018-2-41/ÖA sayılı Öneri Raporu, 01.11.2018 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş, toplantı sonucunda AGT, Yıldız Sunta, Çamsan Entegre, Çamsar Orman, Teverpan, Yıldız Entegre, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Divapan, Orma, Gentaş, Starwood hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi kapsamında 01.11.2018 tarih ve 18-41/654-M sayılı Kurul kararı ile soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (7) Soruşturma kararının ardından; 09.11.2018 tarihinde taraflara 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca soruşturma açıldığına dair bildirimde bulunulmuş; taraflardan 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarını göndermeleri talep edilmiştir. Çamsan Ordu haricinde söz konusu teşebbüslerin ilk yazılı savunmaları süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (8) Diğer yandan 01.11.2018 tarih ve 18-41/655-M sayılı karar ile önaraştırma döneminde incelenemeyen ve Dernek üyesi olan Kronospan Orman Ürünleri San. ve Tic. AŞ⁴ (Kronospan) ve Vezirköprü Orman Ürünleri ve Kağıt Sanayi AŞ (Vezirköprü) hakkında önaraştırma açılmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda anılan teşebbüsler hakkında 12.11.2018 tarihinde başlatılan önaraştırma kapsamında 14.11.2018 tarihinde eş zamanlı olarak Kronospan ve Vezirköprü'de yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.
- (9) Önaraştırma sürecinde; Kronospan'dan ve Vezirköprü'den bilgi ve belge talep edilmiş, anılan teşebbüslerden gelen bilgiler muhtelif tarihlerde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (10) Söz konusu incelemeler sonucunda hazırlanan 11.12.2018 tarih ve 2018-2-050/ÖA sayılı Öneri Raporu, 20.12.2018 tarihli Kurul toplantısında ele alınmış 18-48/745-M sayılı kararla, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespitine yönelik olarak aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca Kronospan hakkında soruşturma açılmasına ve aynı konuda yürütülmekte olan 2018-2-041 numaralı soruşturma dosyası ile birleştirilmesine ve Vezirköprü hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.
- (11) 27.12.2018 tarihinde Kronospan'a 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca soruşturma açıldığına dair bildirimde bulunularak 30 gün içinde ilk yazılı savunmasını göndermesi talep edilmiştir. Kronospan'ın ilk yazılı savunması süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (12) Kurulun soruşturma kararının ardından 13.11.2018 tarihinde eş zamanlı olarak Gentaş'ta, Çamsan Ordu'da, Orma'da, Yıldız Entegre'de, AGT'de, Divapan'da, Kastamonu Entegre'de, Teverpan'da, Çamsar Orman'da, Çamsan Entegre'de, Starwood'da ve 14.11.2018 tarihinde Yıldız Sunta'da yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir.

Poyraz Ağaç Ürünleri Turizm İnşaat Tarım Enerji Sanayi ve Ticaret AŞ'nin ticaret unvanı Çamsan Ordu Ağaç Sanayi ve Ticaret AŞ olarak değiştirilmiştir.

⁴ 24.07.2019 tarih ve 19-26/389-M sayılı Rekabet Kurulu kararı ile soruşturmaya taraf olan SFC Entegre Orman Ürünleri San. ve Tic. AŞ'nin ticaret unvanı Kronospan Orman Ürünleri Sanayi ve Ticaret AŞ olarak değiştirilmiştir.

- (13) Soruşturma sürecinde; Dernek ile MDF ve yonga levha pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin piyasadaki belirsizliği azaltıcı bilgi paylaşımında bulunma, fiyatları birlikte belirleme, ayrımcılık, ürün bağlama ve mal vermenin reddi yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettikleri iddiasına ilişkin Rekabet Kurulunun 13.10.2016 tarihli ve 16-33/571-248 sayılı soruşturma açılmaması yönündeki kararı Ankara 16. İdare Mahkemesi'nin 25.10.2018 tarih ve 2017/374 E., 2018/2244 K. sayılı kararı ile iptal edilmiştir. İptal kararı üzerine hazırlanan 04.02.2019 tarih ve 2016-3-30/BN sayılı Bilgi Notu, Rekabet Kurulunun 07.02.2019 tarih ve 19-06/48-M sayılı toplantısında görüşülerek 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddesini ihlal edip etmediğinin tespitine yönelik olarak aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca Dernek, Orma, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Kastamonu Entegre, Starwood, Teverpan ve AGT hakkında soruşturma açılmasına ve benzer konuda yürütülmekte olan 2018-2-041 numaralı soruşturma dosyası ile birleştirilmesine karar verilmiştir.
- (14) Kurulun soruşturma kararının ardından 21.02.2019 tarihinde Dernek'e, Kastamonu Entegre'ye, Yıldız Entegre'ye Orma'ya, AGT'ye, Starwood'a, Yıldız Sunta'ya, Teverpan'a 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca soruşturma açıldığına dair bildirimde bulunulmuştur. Taraflardan 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarını göndermeleri talep edilmiştir. Tarafların ilk yazılı savunmaları süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (15) Soruşturma döneminde ayrıca Ankara 16. İdare Mahkemesi'nin 25.10.2018 tarih ve 2017/374 E., 2018/2244 K. sayılı kararı ile iptal edilen Rekabet Kurulu kararı ile ilgili olarak 06.08.2019 tarihinde Starwood'da, 07.08.2019 tarihinde Orma'da, Kastamonu Entegre'de ve Yıldız Entegre'de, 09.08.2019 tarihinde Teverpan'da, Yıldız Sunta'da ve AGT'de yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.
- (16) Soruşturma tarafı sayısının artması ve soruşturmanın kapsamlı olması gerekçeleriyle soruşturma süresinin uzatılması talebini içeren 04.04.2019 tarih, 2018-2-041/BN-3 sayılı Bilgi Notu Kurula sunulmuş, Kurulun 11.04.2019 tarih, 19-15/204-M sayılı kararı ile 4054 sayılı Kanunun 43. maddesi uyarınca soruşturmanın süresi, bitiminden itibaren altı ay süre ile uzatılmıştır.
- (17) Ayrıca soruşturma sürecinde taraflardan dosya hakkında daha derin bilgi edinilmesi amacıyla ek bilgi talebinde bulunulmuş ve anılan teşebbüslerden gelen bilgiler muhtelif tarihlerde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (18) Yürütülen soruşturma ile ilgili olarak hazırlanan, 01.11.2019 tarih ve 2018-2-041/SR sayılı Soruşturma Raporu taraflara 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesi gereğince tebliğ edilmiş ve soruşturma taraflarının ikinci yazılı savunmaları talep edilmiştir.
- (19) Soruşturma Raporu ilgili teşebbüslerce tebellüğ edilmiş olup, AGT, Yıldız Sunta, Çamsan Entegre, Çamsan Orman, Teverpan, Yıldız Entegre, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Divapan, Orma, Gentaş, Starwood, Kronospan ve Dernek tarafından yapılan ikinci yazılı savunmalar muhtelif tarihlerde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (20) Anılan teşebbüslerin ikinci yazılı savunmaları çerçevesinde hazırlanan Ek Görüş, Kurul üyeleri ve ilgili teşebbüslere tebliğ edilmiştir.
- (21) Bunun üzerine AGT, Yıldız Sunta, Çamsan Entegre, Çamsan Orman, Teverpan, Yıldız Entegre, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Divapan, Orma, Gentaş, Starwood, Kronospan ve Dernek tarafından muhtelif tarihlerde gönderilen üçüncü yazılı savunmalar Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (22) 4054 sayılı Kanun'un 46. maddesi uyarınca sözlü savunma toplantısı yapılması hususunun görüşülmesi konusu 04.02.2021 tarihli Kurul toplantısında ele alınmış ve 21-06/81-M sayı ile sözlü savunma toplantısının 23.03.2021 tarihinde yapılmasına karar verilmiştir. Anılan tarihte sözlü savunma toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- (23) Kurul; yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a, Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı ve sözlü savunmalara ve incelenen dosya kapsamına göre 01.04.2021 tarih ve 21-18/229-96 sayı ile işbu nihai kararı tesis etmiştir.
- (24) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor ve Ek Görüş'te,

- Haklarında soruşturma yürütülen;

1. AGT Ağaç Sanayi ve Ticaret AŞ
2. Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. AŞ
3. Divapan Entegre Ağaç Panel San. Tic. AŞ
4. Gentaş Genel Metal San. ve Tic. AŞ
5. Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret AŞ
6. Kronospan Orman Ürünleri San. ve Tic. AŞ
7. Orma Orman Mahsulleri Entegre San. ve Tic. AŞ
8. Starwood Orman Ürünleri Sanayii AŞ
9. Teverpan MDF Levha Sanayii ve Ticaret AŞ
10. Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. AŞ
11. Yıldız Sunta Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic. AŞ

unvanlı teşebbüslerin aralarında anlaşmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri ve söz konusu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyetten yararlanamayacağı,

- Bu nedenle sayılan teşebbüslere 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik (Ceza Yönetmeliği) hükümleri kapsamında idari para cezası uygulanması gerektiği,

- Çamsan Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret AŞ ve Çamsar Entegre Orman Ürünleri San. Tic. ve Paz. AŞ'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilemediğinden, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine yer olmadığı,

- Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret AŞ, Orma Orman Mahsulleri Entegre San. ve Tic. AŞ, Starwood Orman Ürünleri Sanayii AŞ, Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. AŞ ve Yıldız Sunta Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic. AŞ'nin aralarında anlaşarak bir teşebbüsle sorunlu alıcıya diğer teşebbüslerin de mal vermeyi reddetmek ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak alıcılara mal vermeyi reddetmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal etmediği, bu kapsamda 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine gerek olmadığı,

- Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret AŞ, Orma Orman Mahsulleri Entegre San. ve Tic. AŞ, Starwood Orman Ürünleri Sanayii AŞ'nin aralarında anlaşarak

ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak alıcıların talep ettiği bir ürünle birlikte diğer ürünlerin de alınmasını şart koşarak bağlama uygulamak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal etmediği, bu kapsamda 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine gerek olmadığı,

- AGT Ağaç Sanayi ve Ticaret AŞ, Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret AŞ, Orma Orman Mahsulleri Entegre San. ve Tic. AŞ, Starwood Orman Ürünleri Sanayii AŞ, Teverpan MDF Levha Sanayii ve Ticaret AŞ, Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. AŞ ve Yıldız Sunta Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic. AŞ'nin aralarında anlaşarak ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak alıcılara farklı vade ve iskonto oranları uygulayarak alıcılar arasında ayrımcılık yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal etmediği, bu kapsamda 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine gerek olmadığı,

- AGT Ağaç Sanayi ve Ticaret AŞ, Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret AŞ, Orma Orman Mahsulleri Entegre San. ve Tic. AŞ, Starwood Orman Ürünleri Sanayii AŞ, Teverpan MDF Levha Sanayii ve Ticaret AŞ, Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. AŞ ve Yıldız Sunta Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic. AŞ'nin aralarında anlaşarak ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak bağlantı uygulamasıyla alıcıları büyük miktarlarda önalım yapmaya zorlayarak ve vadeli çek alarak yeniden satıcıların faaliyetlerini zorlaştırmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal etmediği, bu kapsamda 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine gerek olmadığı,

- MDF ve Yonga Levha Sanayicileri Derneği'nin ve soruşturma tarafı diğer teşebbüslerin tahsisli odunun dağıtımı sürecine ilişkin eylemlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilemediğinden, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine gerek olmadığı,

- Bununla birlikte Orman Genel Müdürlüğü'ne ve MDF ve Yonga Levha Sanayicileri Derneği'ne, odun tahsis sürecinin teşebbüsler arası koordinasyona yol açmayacak bir model çerçevesinde Orman Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmesi gerektiğine ilişkin görüş gönderilmesi

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME, GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

I.1. Hakkında Soruşturma Yürütülen Taraflar

I.1.1. AGT Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. (AGT)

- (25) AGT, 1984 yılında faaliyetine profil üretimi ile başlamış olup 2014 yılında gerçekleştirdiği MDF tesisi yatırımı ile kendi ihtiyacı olan MDF üretimine geçmiştir. Şirketin esas faaliyet konusu, ağaç, kimyasal ve diğer malzemeleri kullanarak inşaat ve mobilya sektöründe kullanılacak MDF, MDFlam, panel, profil ve parke üretimini sağlamaktır. Teşebbüsün ortaklık yapısı ve yönetim kurulu üyeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: AGT'nin Hissedarlık Yapısı ve Yönetim Kurulu Yapısı

Hissedarlar	Pay Oranı (%)
Ahmet SÖYLEMEZ (Yönetim Kurulu Başkanı)	(.....)
Semih SÖYLEMEZ (Yönetim Kurulu üyesi)	(.....)
Mustafa Hulusi SÖYLEMEZ (Yönetim Kurulu üyesi)	(.....)
AGT Dış Ticaret AŞ	(.....)
Toplam	100
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

I.1.2. Çamsan Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş. (Çamsan Entegre)

- (26) 1978 yılında kurulan teşebbüs MDF, MDFlam ve parke çeşitlerinin üretimini gerçekleştirmekte olup teşebbüsün merkezi İstanbul'da, üretim fabrikası ise Sakarya'dadır. Çamsan Entegre, ürettiği MDF ve MDFlam ürünlerini Çamsar Orman'a satmakta ve Çamsar Orman tarafından da Türkiye genelinde bulunan bayileri aracılığıyla satış yapılmaktadır. Teşebbüsün ortaklık yapısı ve yönetim kurulu üyeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 2: Çamsan Entegre'nin Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Pay Oranı (%)
Çamsar Holding A.Ş.	(.....)
Çamsan Nakliyat San. ve Tic. AŞ	(.....)
Çamsar Orman Ürünleri San. Tic. Paz. AŞ	(.....)
Çamsan Entegre Orman Ürün. San. ve Tic. Paz. AŞ	(.....)
Şükrü BODUR	(.....)
Altan BODUR	(.....)
Diğer	(.....)
Toplam	100,00
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

I.1.3. Çamsar Entegre Orman Ürünleri Tic. ve Paz. AŞ (Çamsar Orman)

- (27) 1988 yılından beri MDF ve MDFlam toptan satış pazarında faaliyet gösteren teşebbüs Çamsan Entegre'nin (üretici firma) başbayisi olarak bu ürünleri Türkiye genelinde pazarlamaktadır. Teşebbüsün ortaklık yapısı ve yönetim kurulu üyeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 3: Çamsar Orman'ın Hissedarlık ve Yönetim Kurulu Yapısı

Hissedarlar	Pay Oranı (%)	Yönetim Kurulu Üyeleri
Çamsar Holding A.Ş.	(.....)	Başkan: Şükrü BODUR
Şükrü BODUR	(.....)	Başkan Vekili: Altan BODUR
Altan BODUR	(.....)	Üye: Ata Levent BODUR
Ata Levent BODUR	(.....)	
Figen BODUR	(.....)	
Toplam	100	
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler		

Çamsan Entegre ve Çamsar Orman'ın Aynı Ekonomik Bütünlükte Olup Olmadığına İlişkin Tespit ve Değerlendirmeler

- (28) Çamsan Entegre ve Çamsar Orman'ın hissedarlık ve yönetim yapılarının birbirine oldukça benzer olduğu görüldüğünden aynı ekonomik bütünlük içerisinde olmaları hususu değerlendirilmiştir.
- (29) 4054 sayılı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde teşebbüs kavramı, *"Piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler"* şeklinde tanımlanmıştır. Söz konusu tanımdan hareketle bir ekonomik birime "teşebbüs" denebilmesi için ilgili birimin ekonomik ve ticari kararları kendi başına alabiliyor olması, başka bir ifadeyle bağımsız olması gerekmektedir. Dolayısıyla ekonomik bakımdan bir bütün teşkil edecek birimlerin, bir başka deyişle ekonomik bütünlük olgusunun tespitinde kontrol kavramı önem kazanmaktadır.
- (30) 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 5. maddesinin ikinci fıkrasında *"Bu Tebliğ bakımından kontrol, ayrı ayrı ya da birlikte, fiilen ya da hukuken bir teşebbüs üzerinde belirleyici etki uygulama olanağını sağlayan haklar, sözleşmeler veya başka araçlarla meydana getirilebilir. Bu araçlar özellikle bir teşebbüsün malvarlığının tamamı ya da bir kısmı üzerinde mülkiyet veya işletilmeye müsait bir kullanma hakkı, bir teşebbüsün organlarının oluşumunda ya da kararları üzerinde belirleyici etki sağlayan haklar veya sözleşmelerdir. Kontrol, hak sahipleri ya da bir sözleşmeye göre hakları kullanmaya yetkili kılınmış olan veya böyle bir hak ve yetkisi olmamakla birlikte fiilen bu hakları kullanma gücüne sahip olan kişiler veya teşebbüsler tarafından elde edilebilir."* hükmüne yer verilerek, kontrol kavramı açıklığa kavuşturulmuştur.
- (31) Yukarıda ifade edilen hususlar çerçevesinde teşebbüslerin bağımsız olup olmadıklarının tespitinde öncelikle hissedarlık ve kontrol yapısına bakılması gerekmektedir. Çamsar Grubu; Çamsar Holding AŞ, Çamsan Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret AŞ, Çamsar Orman Ürünleri Tic. San. ve Paz. AŞ, Çamsar Entegre Orman Ürünleri San. ve Tic. Paz. AŞ (Çamsar Entegre Orman) ve Çamsan Nakliyat San. Tic. AŞ olmak üzere 5 şirketten oluşmaktadır. Çamsan Entegre, Çamsar Grubu'nun MDF, MDFlam ve parke üretimi alanında faaliyet gösteren şirkettir. Üretilen MDF ve MDFlam ürünleri Çamsan Entegre tarafından Çamsar Orman'a satılmakta, Çamsar Orman ise Türkiye genelinde bulunan (.....) ana bayi ve (.....)'e yakın tali bayi aracılığıyla söz konusu ürünlerin satışını gerçekleştirmektedir. Üretilen parke ürünleri ise Çamsan Entegre tarafından Çamsar Entegre Orman'a satılmakta, Çamsar Entegre Orman Türkiye genelinde bulunan (.....) ana bayi ve (.....)'e yakın tali bayi aracılığıyla söz konusu ürünlerin satışını gerçekleştirmektedir. Yukarıda yer verilen Çamsan Entegre ve Çamsar Orman'a ait hissedarlık ve yönetim kurulu yapısı aşağıda karşılaştırmalı şekilde ayrıca sunulmaktadır.

Tablo 4: Çamsan Entegre ve Çamsar Orman'ın Hissedarlık ve Yönetim Yapısı

Çamsan Entegre		Çamsar Orman	
Hissedarlar	Hisse Oranları (%)	Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Çamsar Holding AŞ	(.....)	Çamsar Holding AŞ	(.....)
Çamsan Nakliyat San. ve Tic. AŞ	(.....)	Şükrü BODUR	(.....)
Çamsar Orman Ürünleri San. Tic. Paz. AŞ	(.....)	Altan BODUR	(.....)
Çamsan Entegre Orman Ürünleri San. Tic. Paz AŞ	(.....)	Ata Levent BODUR	(.....)
Şükrü BODUR	(.....)	Figen BODUR	(.....)
Altan BODUR	(.....)		
Diğerleri	(.....)		
Jil BODUR	(.....)		
Figen BODUR	(.....)		
Türkan BODUR	(.....)		
Nuri Michael BODUR	(.....)		
Ata Levent BODUR	(.....)		
Bülent BODUR	(.....)		
Liza Zeynep BODUR	(.....)		
Cem BODUR	(.....)		
TOPLAM	(.....)		(.....)
Yönetim Kurulu			
Şükrü BODUR	Yönetim Kurulu Başkanı	Şükrü BODUR	Yönetim Kurulu Başkanı
Altan BODUR	Yönetim Kurulu Başkan Vekili	Altan BODUR	Yönetim Kurulu Başkan Vekili
Mehmet Can BODUR	Yönetim Kurulu Üyesi	Ata Levent BODUR	Yönetim Kurulu Üyesi
Ata Levent BODUR	Yönetim Kurulu Üyesi		
Nuri Michael BODUR	Yönetim Kurulu Üyesi		
Bülent BODUR	Yönetim Kurulu Üyesi		
Refik Suat KILIÇ	Yönetim Kurulu Üyesi		
Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler			

- (32) Tablodan görülebileceği üzere Çamsan Entegre ve Çamsar Orman, Çamsar Holding AŞ tarafından yönetilmekte olup nihai olarak Çamsar Grup çatısı altında faaliyet göstermektedir. Keza her iki teşebbüsün yönetim kurulu başkanı ve üyeleri aynıdır. Çamsan Entegre MDF ve MDFlam üretimi gerçekleştirirken, Çamsar Orman söz konusu ürünlerin satışını yapmakta, dolayısıyla anılan iki şirket aynı ekonomik amaç ve çıkarlar doğrultusunda hareket etmektedir. Bu bağlamda, Çamsan Entegre ve Çamsar Orman'ın aynı ekonomik bütünlük içinde değerlendirilmeleri gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

I.1.4. Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.Ş. (Çamsan Ordu)

- (33) 1984 yılında kurulan teşebbüs mobilya sektörüne yönelik olarak MDF, MDFlam, laminat parke, kâğıt ve tutkal üretimi gerçekleştirmektedir. Ortaklık yapısı ve yönetim kurulu üyeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 5: Çamsan Ordu'nun Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Pay Oranı (%)
Hakan POYRAZ	(.....)
Sedat AKSAKALLI	(.....)
Bora YÜZER	(.....)
Deniz YÜZER	(.....)
Toplam	100,00
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

Tablo 6: Çamsan Ordu'nun Yönetim Kurulu Yapısı

Yönetim Kurulu	
Hakan POYRAZ	Başkan
Sedat AKSAKALLI	Başkan Vekili
Deniz YÜZER	Üye
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

I.1.5. Divapan Entegre Ağaç Panel San. Tic. A.Ş. (Divapan)

- (34) Teşebbüs MDF ve MDFlam üretimi alanında faaliyet göstermektedir. Ortaklık yapısı ve yönetim kurulu üyeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 7: Divapan'ın Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Pay Oranı (%)
Bera Holding AŞ	(.....)
Kombassan Kâğıt Matbaa AŞ	(.....)
Golda Gıda San. Tic. AŞ	(.....)
Hisar Madencilik ve Yapı Elm. San. Tic. AŞ	(.....)
Kompen PVC Yapı ve İnş. Malz. San. Tic. AŞ	(.....)
Toplam	100,0000
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

Tablo 8: Divapan'ın Yönetim Kurulu Yapısı

Yönetim Kurulu	
Hisar Madencilik ve Yapı Elm. San. Tic. AŞ	Başkan
Kompen PVC Yapı ve İnş. Malz. San. Tic. AŞ	Başkan Yardımcısı
Bera Holding AŞ	Üye
Kombassan Kâğıt Matbaa AŞ	Üye
Golda Gıda San. Tic. AŞ	Üye
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

I.1.6. Gentaş Dekoratif Yüzeyler San. ve Tic. A.Ş. (Gentaş)

- (35) Teşebbüsün faaliyet alanını Alman werzalit firması lisansı ile masa tablaları, okul sıraları, sandalye ve oturma arkaları, yapı profilleri üretimi ile emprenyeli kâğıt üretimi ve laminat üretimi oluşturmaktadır. Teşebbüsün MDF ve yonga levha üretimi bulunmamakta, söz konusu ürünler, üretici firmalardan tedarik edilerek yüzey kaplama işlemine tabi tutularak satışı yapılmaktadır. Ortaklık yapısı ve yönetim kurulu üyeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 9: Gentaş'ın Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Pay Oranı (%)
Mehmet Ziya KAHRAMAN	(.....)
Abdurrahman KAHRAMAN (Tahsin oğlu)	(.....)
Seyit Mehmet MUTLU	(.....)
Çelik Uluslararası Nakliyat Tic. ve Tur. AŞ	(.....)
Genart Mobilya Tasarım San. ve Tic. AŞ	(.....)
Diğer ⁵	(.....)
Toplam	100,00

Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler

Tablo 10: Gentaş'ın Yönetim Kurulu Yapısı

Yönetim Kurulu	
Orhan KAHRAMAN	Başkan
Sezai KAHRAMAN	Başkan Yardımcısı
Abdurrahman KAHRAMAN (Tahsin oğlu)	Üye
Ahmet MUTLU	Üye
Abdurrahman KAHRAMAN (Mustafa oğlu)	Üye
Mustafa ATEŞ	Bağımsız Üye
Nilüfer ARIAK	Bağımsız Üye

Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler

I.1.7. Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Kastamonu Entegre)

- (36) Kastamonu Entegre, 1969 yılında ağaç bazlı panel sektöründe üretim yapmak üzere İstanbul'da kurulmuştur. Teşebbüs, ilk tesisi olan yonga levha fabrikası ile 1971 yılında Kastamonu'da üretime başlamıştır. Kastamonu Entegre, mobilya, dekorasyon ve inşaat sektörünün ihtiyaç duyduğu, yonga levha, yongalam, MDF, MDFlam, laminat parke, kapı paneli, parlak levha, tezgâh ve bunlarla ilgili muhtelif katma değerli ürünleri üretmektedir. Teşebbüsün ortaklık yapısı ve yönetim kurulu üyeleri aşağıdaki gibidir:

⁵ (.....)

Tablo 11: Kastamonu Entegre'nin Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Pay Değeri (TL)	Pay Oranı (%)
Ahmet Yahya KİĞİLİ	(.....)	(.....)
Mehmet Avni KİĞİLİ	(.....)	(.....)
Hayat Holding AŞ	(.....)	(.....)
Ayşe Vildan KİĞİLİ	(.....)	(.....)
Nida AYDIN	(.....)	(.....)
Gülsüm Tuba ÇİZMECİ	(.....)	(.....)
Ebubekir Abidin TOPBAŞ	(.....)	(.....)
Sema YENAL	(.....)	(.....)
Ayşe Semsâ YEŞİL	(.....)	(.....)
Toplam	(.....)	(.....)
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler		

Tablo 12: Kastamonu Entegre'nin Yönetim Kurulu Yapısı

Yönetim Kurulu Üyeleri
Ahmet Yahya KİĞİLİ
Mehmet Avni KİĞİLİ
Mehmet Orhan İDİL
Haluk YILDIZ
Nida AYDIN
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler

I.1.8. Kronospan Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş. (Kronospan)

- (37) Kronospan, 1978 yılında yonga levha üretimine başlamış ve ilerleyen yıllarda; yonga levha, kaplama, kontrplak, MDF, formaldehit reçineleri ve tutkal gibi ürünlerin de üretimini gerçekleştirmeye başlamıştır. 2010 yılından itibaren OSB ve laminat parke ürünlerinin de üretimini gerçekleştirmektedir. Kronospan'a ait tüm hisseler Kronospan Endüstri Yatırımları AŞ sahipliğinde bulunmaktadır. Yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo 13: Kronospan'ın Yönetim Kurulu Yapısı

Yönetim Kurulu	
Kerem Hasan CERİTOĞLU	Başkanı
Hayrettin Akgün OKAY	Başkan Yardımcısı
Bilal KARAKAYA	Üye
Ömer GÜLAMOĞLU	Üye
Ahmet Hakan DİKİCİ	Üye
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

I.1.9. Orma Orman Mahsulleri Entegre San. ve Tic. A.Ş. (Orma)

- (38) Orma, 6 Ocak 1970 tarihinde kurulmuş ve merkezi İstanbul'da olan halka açık bir sermaye şirkettir. Ana faaliyet konusu yonga levha (sunta) ve melamin kaplı yonga levha (yongalam) üretimi ve satışlarıdır. Teşebbüsün MDF üretimi bulunmamaktadır. MDF'ın talebi oluşması durumunda üçüncü taraflardan MDF satın alıp bu ürünü

melaminize edilmiş dekor kâğıdıyla kaplamak suretiyle cüzi miktarda MDFlam satışı yapmaktadır. Ortaklık yapısı ve yönetim kurulu üyeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 14: Orma'nın Hissedarlık ve Yönetim Kurulu Yapısı

Hissedarlar	Pay Oranı (%)
Göl Yatırım Holding AŞ	(.....)
Göлтаş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. AŞ	(.....)
Diğer ⁶	(.....)
Toplam	100
Yönetim Kurulu	
Şehriban Nihan ATASAGUN	Başkan ve Murahhas Aza
Nazlı Asuman ESİN	Başkan Vekili
Neslihan DEMİREL	Üye ve Murahhas Aza
Ümmühan Binhan KESİCİ	Üye
Ömer ÇİVRİL	Üye
Yılmaz KASAP	Üye
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

I.1.10. Teverpan MDF Levha Sanayii ve Ticaret A.Ş. (Teverpan)

- (39) 1986 yılında kurulan teşebbüs yonga levha, kapı paneli ve MDF levha imalatı ve satışı alanında faaliyet göstermektedir. Ortaklık yapısı ve yönetim kurulu üyeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 15: Teverpan'ın Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Pay Oranı (%)
Mustafa Latif TOPBAŞ	(.....)
Ahmet Afif TOPBAŞ	(.....)
Yakup TEVER	(.....)
Mahmut TEVER	(.....)
Toplam	100
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

Tablo 16: Teverpan'ın Yönetim Kurulu Yapısı

Yönetim Kurulu	
Musa TOPBAŞ	
Mahmud Muhammed TOPBAŞ	
Yakup TEVER	
Mahmut TEVER	
Ahmet EHLİZ	
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

⁶ (.....)

I.1.11. Starwood Orman Ürünleri Sanayii A.Ş. (Starwood)

- (40) Teşebbüs, yurt dışında Gürcistan, yurt içinde ise İnegöl'de bulunan fabrikalarında yonga levha, melaminli yonga levha, boyalı yonga levha, MDF, MDFlam, parke, emprenyeli kâğıt, reçine ve tutkal üretimi gerçekleştirmektedir. Ortaklık yapısı ve yönetim kurulu üyeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 17: Starwood'un Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Pay Oranı (%)
Mendez Yatırım Holding AŞ	(.....)
Kentaş AŞ	(.....)
İstaş AŞ	(.....)
Michael Krockner	(.....)
Toplam	100
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

Tablo 18: Starwood'un Yönetim Kurulu Yapısı

Yönetim Kurulu	
Hüseyin YILDIZ	Başkan
Recep GÜNEŞ	Başkan Yardımcısı
Sevim YILDIZ	Üye
Ayşe Nur YILDIZ YILMAZ	Üye
Özlem Hacer YILDIZ ÖZGÜN	Üye
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

- (41) Starwood'un hisselerinin büyük çoğunluğuna sahip olan Mendez Yatırım Holding AŞ'nin hissedarlık ve yönetim kurulu yapısı ise aşağıda sunulmaktadır:

Tablo 19: Mendez Yatırım Holding AŞ'nin Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Pay Oranı (%)
Hüseyin YILDIZ	(.....)
Sevim YILDIZ	(.....)
Mehmet YILDIZ	(.....)
Ayşenur YILDIZ YILMAZ	(.....)
Özlem Hacer YILDIZ ÖZGÜN	(.....)
Toplam	100
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

Tablo 20: Mendez Yatırım Holding AŞ'nin Yönetim Kurulu Yapısı

Yönetim Kurulu	
Hüseyin YILDIZ	Başkan
Recep GÜNEŞ	Başkan Yardımcısı
Sevim YILDIZ	Üye
Ayşe Nur YILDIZ YILMAZ	Üye
Özlem Hacer YILDIZ ÖZGÜN	Üye

Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler
--

I.1.12. Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş. (Yıldız Entegre)

- (42) Yıldızlar Yatırım Holding AŞ çatısı altında faaliyet gösteren teşebbüs, orman ürünleri alanında MDF, MDFlam, yonga levha, yongalam, laminat parke, boyalı parke, boyalı levha, MDF profil, MDF kapı, kapı paneli, boyalı arkalık, üre formaldehit reçine, kapak profili ve emprenyeli dekor kağıdı üretimi gerçekleştirmektedir. Yıldız Entegre'nin tek hissedarı Yıldızlar Yatırım Holding A.Ş.'dir. Yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo 21: Yıldız Entegre'nin Yönetim Kurulu Yapısı

Yönetim Kurulu
Başkan: Fehmi YILDIZ
Üye: İsmail Hakkı YILDIZ
Üye: Hasan YILDIZ
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler

- (43) Teşebbüsün tek hissedarı Yıldızlar Yatırım Holding AŞ'nin hissedarlık yapısı ve yönetim kurulu ise aşağıdaki gibidir:

Tablo 22: Yıldızlar Yatırım Holding AŞ'in Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Miktarı	Pay Oranı (%)
Fehmi YILDIZ	(.....)	(.....)
Hasan YILDIZ	(.....)	(.....)
Hatice YILDIZ	(.....)	(.....)
Fatma ALKAN	(.....)	(.....)
İsmail Hakkı YILDIZ	(.....)	(.....)
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler		

Tablo 23: Yıldızlar Yatırım Holding AŞ'nin Yönetim Kurulu Yapısı

Yönetim Kurulu
Başkan: Fehmi YILDIZ
Üye: İsmail Hakkı YILDIZ
Üye: HASAN YILDIZ
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler

I.1.13. Yıldız Sunta Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic. A.Ş. (Yıldız Sunta)

- (44) 1976 yılında kurulan teşebbüs MDF, MDFlam, yonga levha, yongalam ve laminat parke pazarında faaliyet göstermekte iken 2019 yılının Şubat ayında Kocaeli Kartepe fabrikasında üretimi durdurmuştur. Teşebbüs 24.05.2019 tarihinde mahkeme kararıyla konkordato ilan etmiştir. Ortaklık yapısı ve yönetim kurulu üyeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 24: Yıldız Sunta'nın Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Pay Oranı (%)
Ahmet YILDIZ	(.....)
Salih YILDIZ	(.....)
Sırma Hatun MUHASSILOĞLU	(.....)
Meryem TATARI	(.....)
Hacer Elmas DEMİRBAŞ	(.....)
Yıldız İnşaat San. A.Ş.	(.....)
Yıldız Bungalov A.Ş.	(.....)
Dekor Dış Ticaret A.Ş.	(.....)
Yıldız İnşaat Toprak A.Ş.	(.....)
Toplam	100,00
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

Tablo 25: Yıldız Sunta'nın Yönetim Kurulu Yapısı

Yönetim Kurulu
Başkan: Ahmet YILDIZ
Başkan Yardımcısı: Salih YILDIZ
Üye: Sırma Hatun MUHASSILOĞLU
Üye: Meryem TATARI
Üye: Hacer Elmas DEMİRBAŞ
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler

Yıldız Entegre Yıldız Sunta ve Starwood'un Aynı Ekonomik Bütünlük İçerisinde Olup Olmadığına İlişkin Tespit ve Değerlendirmeler

- (45) Yukarıda yer verilen Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Starwood'un hissedarlık ve yönetim yapısına ilişkin tablolardan üç teşebbüsün yönetici ve hissedarlarının aynı soyadına sahip oldukları görülmektedir. Dosya kapsamında elde edilen bilgilerden Yıldız Entegre Yönetim Kurulu Başkanı Fehmi YILDIZ, Starwood Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet YILDIZ ve Yıldız Sunta Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet YILDIZ'ın kardeş oldukları tespit edilmiştir. Bu nedenle söz konusu üç teşebbüsün aynı ekonomik bütünlük içerisinde değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hususu ortaya çıkmıştır.
- (46) Bilindiği üzere Rekabet Kurulu uygulamasında, gerçek kişiler tarafından kontrol edilen teşebbüsler söz konusu olduğunda gerçek kişiler ve bunların mensubu olduğu ailenin fertlerinden oluşan yapı grup olarak nitelendirilmekte ve aile bireylerinin ekonomik bütünlük içinde olduğunu kabul edilmektedir⁷. Bu noktada aile holdinginde hissedar olan veya akrabalık bağları bulunan aile bireylerinin ayrı bir teşebbüs olarak ticari faaliyette bulunup bulunamayacağı sorusu gündeme gelmektedir⁸. Rekabet Kurulu kararlarında gerçek kişiler arasındaki ilişkilerin ekonomik bütünlük teorisi bakımından nitelendirilmesindeki en önemli kriterler aile bağları ve ekonomik çıkar birliği olmuştur.

⁷ 09.01.2001 tarih ve 01-03/10-3 sayılı Bilkom, 07.08.2001 tarih 01-39/391-100 sayılı Çimentaş ve 04.10.2002 tarih, 02-61/759-307 sayılı Parlıt-Sofra, 08.11.2007 tarih, 07-85/1039-401 sayılı Misbis kararı, 02.12.2013 tarih ve 13-67/928-390 kararı,

⁸ 16.12.2010 tarih ve 10-78/1643-608 sayılı karar.

Buradaki önemli nokta, gerçek kişiler arasındaki ilişkiler açısından “kontrol” kavramı değil, rekabet motivasyonunu ortadan kaldıran “çıkar birliği” kavramının geçerli olup olmadığıdır. Dolayısıyla gerçek kişiler tarafından kontrol edilen teşebbüsler söz konusu olduğunda bu kişiler arasındaki bağlantıların niteliği ve derecesine bağlı olarak bu kişilerin ekonomik bütünlük içinde olup olmadıkları ve bu doğrultuda tek bir ekonomik karar mekanizması gibi değerlendirilip değerlendirilemeyecekleri hususu, incelenerek açıklığa kavuşturulması gereken temel mesele olarak ortaya çıkmaktadır⁹. Bu doğrultuda aşağıda yöneticileri kardeş olan Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Starwood’un arasındaki bağlantıların niteliği incelenmiştir.

- (47) Öncelikle konu hakkında teşebbüslerin görüşlerine başvurulmuştur. Yıldız Sunta tarafından Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Starwood’un ne organik, ne finansal ne de yönetsel olarak hiçbir bağının bulunmadığı, üç teşebbüsün de ticaret hayatının olağan akışı içerisinde birbirleriyle ve sektördeki diğer firmalarla rekabet ettikleri belirtilmiştir. Yıldız Entegre, diğer teşebbüslerle arasında organik ve/veya finansal bir bağının bulunmadığını ve bağımsız bir teşebbüs olarak kendi fiyat politikası ve üretim/pazarlama/satış stratejisi ile faaliyet gösterdiğini ifade etmiştir. Starwood da benzer şekilde, diğer iki teşebbüsle organik ve/veya finansal bağlarının bulunmadığını ve önemli kararların teşebbüsün yönetim kurulunca alındığını belirtmiştir.
- (48) Dosya kapsamında elde edilen bilgilerden teşebbüslerin birbirlerinden MDF ve yonga levha ürünlerini aldıkları görülmektedir. Bu doğrultuda teşebbüslerin diğer tedarikçileri tercih edip etmedikleri hakkında görüşlerinin sorulması üzerine teşebbüslerce piyasadaki diğer firmaların aynı koşullarda değerlendirildiği, mal alım veya satımında piyasa koşulları ne gerektiriyorsa ona göre davranıldığı, en karlı ve ticari açıdan faydalı olduğu değerlendirilen kaynaklarla ve şirketlerle mal alım satımı, ürün/hammadde tedariki gibi ticari ilişkiler tesis edildiği belirtilmiştir.
- (49) Teşebbüslerden 2012 yılından bu yana hissedarlık ve yönetim yapıları elde edilmiştir. Öncelikle Yıldız Entegre’nin 2012-2019 yıllarına ilişkin hissedarlık ve yönetim yapısına aşağıda yer verilmiştir:

Tablo 26: Yıldız Entegre’nin 2012-2019 Yıllarına İlişkin Hissedarlık ve Yönetim Yapısı

Hissedarlık Yapısı			
2012-2013		2014-2019	
Hissedarlar	Pay Oranı	Hissedarlar	Pay Oranı
Fehmi YILDIZ	(.....)	Yıldızlar Yatırım Holding AŞ	(.....)
Hasan YILDIZ	(.....)		
Hatice YILDIZ	(.....)		
Fatma ALKAN	(.....)		
İsmail Hakkı YILDIZ	(.....)		
Yıldızlar Yatırım Holding AŞ	(.....)		

⁹ Konuya ilişkin 28.10.2009 tarih ve 09-49/1220-308 sayılı kararda iki kardeş tarafından yönetilen teşebbüslerin arasında bağ bulunmadığından hareketle bu teşebbüslerin aynı ekonomik bütünlük içerisinde olmadığı ve farklı teşebbüsler olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yönetim Kurulu (2012-2019)	
Fehmi YILDIZ	Başkan
İsmail Hakkı YILDIZ	Üye
Hasan YILDIZ	Üye
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

- (50) Tablodan görüldüğü üzere Yıldız Entegre'nin 2012-2013 yılları arasında büyük hissedarı, 2014-2019 yıllarında ise tek hissedarı Yıldızlar Yatırım Holding AŞ olmuştur. Bu doğrultuda teşebbüsün kontrol yapısının tam olarak ortaya konulabilmesi için aşağıda 2012 yılından itibaren Yıldızlar Yatırım Holding AŞ'nin hissedarlık ve yönetim yapısı verilmektedir:

Tablo 27: Yıldızlar Yatırım Holding AŞ'nin 2012-2019 Yıllarına İlişkin Hissedarlık ve Yönetim Yapısı

Hissedarlık Yapısı			
2012-2015		2016-2019	
Hissedarlar	Pay Oranı (%)	Hissedarlar	Pay Oranı(%)
Fehmi YILDIZ	(.....)	Fehmi YILDIZ	(.....)
Hasan YILDIZ	(.....)	Hasan YILDIZ	(.....)
Hatice YILDIZ	(.....)	Hatice YILDIZ	(.....)
Fatma ALKAN	(.....)	Fatma ALKAN	(.....)
İsmail Hakkı YILDIZ	(.....)	İsmail Hakkı YILDIZ	(.....)
Yönetim Kurulu (2012-2019)			
Fehmi YILDIZ		Başkan	
İsmail Hakkı YILDIZ		Üye	
Hasan YILDIZ		Üye	
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler			

- (51) Tablolardan görüldüğü üzere Yıldız Entegre ile Yıldızlar Yatırım Holding AŞ aynı hissedarlara ve yönetim yapısına sahip bulunmakta olup bu durumda son 7 yılda herhangi bir değişiklik meydana gelmemiştir.
- (52) Aşağıda Yıldız Sunta'nın 2012-2019 yılları arasında hissedarlık ve yönetim yapısına yer verilmektedir:

Tablo 28: Yıldız Sunta'nın 2012-2019 Yıllarına İlişkin Hissedarlık ve Yönetim Yapısı

Hissedarlık Yapısı			
2012-2014		2015-2019	
Hissedarlar	Pay Oranı (%)	Hissedarlar	Pay Oranı(%)
Ahmet YILDIZ	(.....)	Ahmet YILDIZ	(.....)
Salih YILDIZ	(.....)	Salih YILDIZ	(.....)
Sırma Hatun MUHASSILOĞLU	(.....)	Sırma Hatun MUHASSILOĞLU	(.....)
Meryem TATARİ	(.....)	Meryem TATARİ	(.....)

Hacer Elmas DEMİRBAŞ	(.....)	Hacer Elmas DEMİRBAŞ	(.....)
Yıldız İnşaat San. AŞ	(.....)	Yıldız İnşaat San. AŞ	(.....)
Yıldız Bungalov AŞ	(.....)	Yıldız Bungalov AŞ	(.....)
Dekor Dış Ticaret AŞ	(.....)	Dekor Dış Ticaret AŞ	(.....)
Yıldız İnşaat Toprak AŞ	(.....)	Yıldız İnşaat Toprak AŞ	(.....)
Yıldız Entegre ¹⁰	(.....)		
Yönetim Kurulu (2012-2019)			
Ahmet YILDIZ		Başkan	
Salih YILDIZ		Başkan Yardımcısı	
Dekor Dış Ticaret AŞ (2012-2014 yılları arasında)		Başkan Yardımcısı	
Sırma Hatun MUHASSILOĞLU		Üye	
Meryem TATARİ		Üye	
Hacer Elmas DEMİRBAŞ		Üye	
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler			

- (53) Yıldız Sunta'nın hissedarlık yapısına bakıldığında teşebbüsün hissedarları arasında 2012-2014 yılları arasında Yıldız Entegre'nin bulunduğu dikkat çekmektedir. Bununla birlikte Yıldız Entegre'nin hisselerinin (.....) gibi sembolik bir rakam olduğu ve teşebbüsün gerek hissedar olduğu 2012-2014 yıllarında gerekse sonrasında Yıldız Sunta'nın yönetim kurulunda yer almadığı ve teşebbüsün kontrolünde söz sahibi olmadığı görülmektedir.
- (54) Aşağıda Starwood'un 2012-2019 yılları arasında hissedarlık ve yönetim yapısına yer verilmektedir:

Tablo 29: Starwood'un 2012-2019 Yıllarına İlişkin Hissedarlık ve Yönetim Yapısı

Hissedarlık Yapısı			
2012-2015		2016-2019	
Hissedarlar	Pay Oranı (%)	Hissedarlar	Pay Oranı (%)
Mehmet YILDIZ	(.....)	Mendez Yatırım Holding AŞ ¹¹	(.....)
Hüseyin YILDIZ	(.....)		
Sevim YILDIZ	(.....)		
Ayşe Nur YILDIZ YILMAZ	(.....)		
Özlem Hacer YILDIZ ÖZGÜN	(.....)		
Kentaş AŞ	(.....)	Kentaş AŞ ¹²	(.....)
İstaş AŞ	(.....)	İstaş AŞ ¹³	(.....)
Michael Krockner	(.....)	Michael Krockner	(.....)
Yönetim Kurulu (2012-2019)			
Hüseyin YILDIZ (2012-2017-başkan vekili)		Başkan	
Recep GÜNEŞ (2012-2017-üye)		Başkan Vekili	

¹⁰ (.....)

¹¹ 2016 yılında %(.....) oranında hisseye sahiptir.

¹² 2016 yılında %(.....) oranında hisseye sahiptir.

¹³ 2016 yılında %(.....) oranında hisseye sahiptir.

Sevim YILDIZ	Üye
Ayşe Nur YILDIZ YILMAZ	Üye
Özlem Hacer YILDIZ ÖZGÜN	Üye
Mehmet YILDIZ (2012-2017 yılları arasında)	Başkan
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler	

- (55) Tablodan görüldüğü üzere Starwood'un 2016-2019 yılları arasında büyük hissedarı Mendez Yatırım Holding AŞ olmuştur. Bu doğrultuda teşebbüsün kontrol yapısının tam olarak ortaya konulabilmesi için aşağıda 2016 yılından itibaren Mendez Yatırım Holding AŞ'nin hissedarlık ve yönetim yapısı verilmektedir:

Tablo 30: Mendez Yatırım Holding AŞ'nin 2016-2018 Yıllarına İlişkin Hissedarlık ve Yönetim Yapısı

Hissedarlar	Pay Oranı(%)	Yönetim Kurulu Üyeleri	
Mehmet YILDIZ	(.....)	Mehmet YILDIZ	Başkan
Hüseyin YILDIZ	(.....)	Hüseyin YILDIZ	Başkan vekili
Sevim YILDIZ	(.....)	Sevim YILDIZ	Üye
Ayşe Nur YILDIZ YILMAZ	(.....)	Ayşe Nur YILDIZ YILMAZ ¹⁴	Üye
Özlem Hacer YILDIZ ÖZGÜN	(.....)	Özlem Hacer YILDIZ ÖZGÜN ¹⁵	Üye
Kaynak: Teşebbüsten elde edilen bilgiler			

- (56) Tablolardan görüldüğü üzere Starwood'un hissedarlık ve yönetim yapısında son yedi yılda esaslı bir değişiklik meydana gelmemiştir.
- (57) Yukarıda yer verilen bilgilere göre teşebbüslerin güncel hissedarlık ve yönetim yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 31: Teşebbüslerin güncel hissedarlık yapısı

Yıldızlar Yatırım Holding ¹⁶		Yıldız Sunta		Starwood	
Hissedarlık Yapısı					
Hissedarlar	Pay Oranı (%)	Hissedarlar	Pay Oranı (%)	Hissedarlar	Pay Oranı(%)
Fehmi YILDIZ	(.....)	Ahmet YILDIZ	(.....)	Mendez Yatırım Holding AŞ	(.....)
Hasan YILDIZ	(.....)	Salih YILDIZ	(.....)	Kentaş AŞ	(.....)
Hatice YILDIZ	(.....)	Sırma Hatun MUHASİLOĞLU	(.....)	İstaş AŞ	(.....)
Fatma ALKAN	(.....)	Meryem TATARİ	(.....)	Michael Krockner	(.....)
İsmail Hakkı YILDIZ	(.....)	Hacer Elmas DEMİRBAŞ	(.....)		

¹⁴ 2018 yılında yönetim kurulu üyesi olmuştur.

¹⁵ 2018 yılında yönetim kurulu üyesi olmuştur.

¹⁶ Yıldız Entegre'nin tek hissedarı olması sebebiyle Yıldızlar Yatırım Holding AŞ'nin hissedarlık yapısı verilmiş olup her iki teşebbüsün yönetim yapısı aynıdır.

		Yıldız İnşaat San. A.Ş.	(.....)		
		Yıldız Bungalov A.Ş.	(.....)		
		Dekor Dış Ticaret A.Ş.	(.....)		
		Yıldız İnşaat Toprak A.Ş.	(.....)		
Yönetim Kurulu					
Yıldızlar Yatırım Holding		Yıldız Sunta		Starwood	
Fehmi YILDIZ	Başkan	Ahmet YILDIZ	Başkan	Hüseyin YILDIZ	Başkan
İsmail Hakkı YILDIZ	Üye	Salih YILDIZ	Başkan Yardımcısı	Recep GÜNEŞ	Başkan Yardımcısı
Hasan YILDIZ	Üye	Sırma Hatun MUHASSILOĞLU	Üye	Sevim YILDIZ	Üye
		Meryem TATARİ	Üye	Ayşe Nur YILDIZ YILMAZ	Üye
		Hacer Elmas DEMİRBAŞ	Üye	Özlem Hacer YILDIZ ÖZGÜN	Üye
Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler					

- (58) Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Starwood'un hissedarlık ve yönetim yapılarının incelenmesinden teşebbüslerin hissedar ve yöneticilerinin çoğunlukla arasında akrabalık ilişkisi bulunan kişilerden oluştuğu görülmüştür. Bununla birlikte hiçbir gerçek kişinin aynı anda birden fazla teşebbüste yönetici konumunda olmadığı anlaşılmıştır. 2012-2014 yıllarında Yıldız Entegre'nin, Yıldız Sunta'nın küçük hissedarları arasında olduğu görülmekteyse de teşebbüs, Yıldız Sunta'nın yöneticileri arasında yer almamıştır. Yıldız Sunta tarafından da bu durum doğrulanarak 2012-2014 yıllarında Yıldız Entegre'nin sembolik bir pay sahibi olduğu ve hissedarı olduğu dönem boyunca Yıldız Entegre'nin, Yıldız Sunta'nın kontrolü ve yönetimi üzerinde etkisinin olmadığı belirtilmiştir. Dolayısıyla üç teşebbüsün aralarında akrabalık ilişkisi bulunan ayrı kişilerce kontrol edildiği, aynı kişilerin birden fazla teşebbüste hissedar ve yönetici olmadığı söylenebilmektedir. Teşebbüslerin rakipleriyle yapılan şifahi görüşmelerde de kardeşler tarafından kontrol edilmekle birlikte Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Starwood'u farklı teşebbüsler olarak gördükleri belirtilmiştir.
- (59) Konu hakkında ayrıca üç teşebbüsün alıcısı konumunda bulunan teşebbüslerden görüşleri sorulmuştur. Alıcılar tarafından üç teşebbüsün, aynı sektörde faaliyet göstermekle birlikte yönetim, muhasebe ve pazarlama departmanlarının farklı olduğu, bu doğrultuda fiyat ve ticaret politikalarının da farklı olduğu, söz konusu teşebbüslerin birbirlerinin rakibi olarak görüldükleri, keza MDF ve yonga levha ürünlerinin tedarikinde her bir teşebbüsün kendi fiyat listelerinin bulunduğu ve alım yapılacağına her listenin değerlendirilerek karar verildiği ifade edilmiştir. Teşebbüslerin ortak alıcıları tarafından ayrıca Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Starwood'dan ayrı ayrı ürün tedarik edebildikleri, alım yapılacağına hangi teşebbüsün koşullarının avantajlı olduğunun değerlendirildiği ve herhangi birisiyle ticari ilişkinin sonlandırılması durumunda diğerleriyle devam

edilebileceğinin düşünüldeğü belirtilmiştir. Keza Yıldız Sunta'nın¹⁷ hâlihazırda üretimi olmadığı için teşebbüsten alım yapamayan alıcıların Yıldız Entegre ve/veya Starwood'dan ürün tedarik etmeye devam ettikleri görülmüştür.

- (60) Son olarak dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerden teşebbüslerin bayileri aracılığıyla birbirlerini takip ettikleri, fiyat kıyaslamalarında birbirlerinin fiyat listelerine de yer verdikleri görülmüştür. Bunu destekler şekilde yerinde incelemede elde edilen Yıldız Sunta ile Starwood'un arasındaki yazışmada da kardeş şirket olmaları sebebiyle birbirlerine herhangi bir ayrıcalık yapılmayacağına dile getirildiği görülmüştür.
- (61) Yukarıda yer verilen tüm açıklamalardan hareketle Yıldız Sunta, Yıldız Entegre ve Starwood'un kontrolünün farklı kişilere ait olduğu, rakipleri ve alıcıları nezdinde üç teşebbüsün birbirine rakip olarak görüldüğü, bu sebeplerle üç teşebbüsün arasında çıkar birliği bulunmadığı ve ayrı teşebbüsler olarak değerlendirilmeleri gerektiği tespiti yapılmıştır.

I.1.14. MDF ve Yonga Levha Sanayicileri Derneği (Dernek)

- (62) 1985 yılında kurulan Dernek'e yonga levha ve MDF üretimi/satışı yapan 22 adet teşebbüs¹⁸ üyedir. Türkiye'de üretim yapan tüm teşebbüsler Dernek çatısı altında bulunmaktadır. Dernek, üyeleri arasında diyalog sağlama, tüzel ve özel kuruluşlar nezdinde sektörü temsil etme, hammadde ve yardımcı madde temininde yardımcı olmak gibi konularda sektörle bağlantıyı kuran bir üst yapı görevini yürütmektedir.
- (63) Dernek'in 2019 yılı yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo 32: Dernek Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulu	
Haluk YILDIZ (Kastamonu Entegre)	Başkan
Hakan POYRAZ (Çamsan Ordu)	Başkan Yardımcısı
Neslihan DEMİREL (Orma)	Üye
Hüseyin YILDIZ (Starwood)	Üye
Salih YILDIZ (Yıldız Sunta)	Üye
Refik Suat KILIÇ (Çamsan Entegre)	Üye
Hakan ZENGİN (Divapan)	Üye
Mustafa SÖYLEMEZ (AGT)	Üye
Murat TURAN (Vezir Ağaç)	Üye
Kaynak: Dernek'ten elde edilen bilgiler	

¹⁷ Yıldız Sunta, 2019 yılının Şubat ayından itibaren Kocaeli/Kartepe fabrikalarında üretim yapmamaktadır. Teşebbüsün hakkında mahkeme kararıyla 24.05.2019 tarihinde 3 aylık geçici konkordato, 21.08.2019 tarihinde ise 1 yıllık kesin konkordato ilan edilmiştir.

¹⁸ Yıldız Sunta, Sumaş AŞ, Orma, Vezir Ağaç AŞ, Yıldız Entegre, Çamsan Entegre, Kastamonu Entegre, Kronospan, Divapan, Küpeliler AŞ, SBS AŞ, Çamsan Ordu, Burak İlker Ltd. Şti., AGT, Starwood, Teverpan, Beypan AŞ, Dasaş Entegre AŞ, Selolit Levha AŞ, Gentaş, Balkanlar MDF AŞ.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. Pazara İlişkin Genel Bilgiler

- (64) Soruşturma kapsamında inceleme konusu yapılan iddialar MDF ve yonga levhaya ilişkin olduğundan öncelikle MDF ve yonga levha ürünleri hakkında bilgi verilmiş; akabinde söz konusu ürünlerin talep ve arz açısından ikame olup olmadığı hususu incelenmiştir.
- (65) Odunların (lif, yonga veya parçacık) diğer malzemelerle, örneğin; plastik, sentetik lifler, tutkal, dolgu maddeleri, fonksiyonel bileşikler vb. sıcaklık ve basınç altında bir araya getirilmesiyle elde edilen ürünler genel olarak ahşap esaslı levhalar olarak isimlendirilmektedir. Ahşap levhalar kullanılan hammadde tipi ve uygulanan üretim yöntemlerine göre farklı kategorilere ayrılabilir. Yonga levha ve MDF, bu sınıflandırma içerisinde hammaddenin şekli ve levhanın elde edilme yöntemine göre ayrılmaktadır.
- (66) Halk arasında sunta (suni tahta) olarak bilinen yonga levha, genellikle lignoselülozik (selüloz içeren odunumsu) hammaddeden elde edilen yonga veya küçük parçacıkların sentetik bir reçine ya da uygun bir yapıştırıcı yardımı ile ısı ve basınç altında geniş ve büyük yüzeyli levhalar haline getirilmesi ile farklı kalınlık ve ebatlarda plaka şeklinde elde edilen bir malzemedir.
- (67) MDF ise sert veya yumuşak ahşap kalıntılarını parçalayıp en küçük fiziksel hali olan liflerine kadar ayrıştırdıktan sonra, yüksek ısı ve basınç altında mum ve reçine tutkal ile kaynaştırılması sonucu levhalar halinde üretilen ahşap esaslı orta yoğunlukta lif levhalardır. Üretim süreci sonunda farklı ebatlarda plakalar üretilmektedir. Plakalar müşterilerin talebine göre zımparalanarak veya zımparalanmadan satışa sunulabilmektedir.
- (68) Talep ikamesine yönelik değerlendirme yapılırken tüketici gözünde ilgili ürünün yerine geçebileceği kabul edilen başka ürünlerin belirlenmesi gerekmektedir. Bu belirlemeyi yapmanın bir yolu göreceli fiyatlarda küçük, kalıcı bir değişim meydana geldiği varsayılarak müşterilerin bu değişime yönelik olası tepkilerinin değerlendirilmesidir. Başka bir deyişle, pazar tanımlama çalışması göreceli fiyatlarda meydana gelen küçük, kalıcı değişiklikler karşısında gelişen talep ikamesi dikkate alınmaktadır.
- (69) Bu çerçevede MDF ve/veya yonga levha üretimini gerçekleştiren teşebbüslerden söz konusu iki ürünün talep ikamesi açısından birbirine ikame olup olmadığına ilişkin bilgi talep edilmiştir. Teşebbüslerden gelen cevabi yazılarda:
- MDF ürününün yüksek yoğunluğa, homojen bir yapıya ve pürüzsüz bir yüzeye sahip olduğu; bu özelliği sayesinde birtakım yüzey freze işlemlerini ve sonrasında boya uygulamalarını mümkün kıldığı,
 - Öte yandan yonga levhanın freze uygulaması ya da boyama için uygun bir malzeme olmadığı, bu bakımdan desen, çizim ve boya işleminin uygulanacağı yerlerde daha çok MDF kullanılırken, ana gövde ve iç aksamlarda genellikle yonga levhanın kullanıldığı,
 - MDF ürününün yonga levha ile karşılaştırıldığında daha ağır ve daha pahalı bir malzeme olduğu, yonga levhanın ise yoğunluğunun düşük olmasından dolayı daha ucuz ve daha hafif olduğu,
 - MDF ürünü suya ve neme dayanıklı olması nedeniyle ıslak zeminlerde (mutfak, banyo) kullanılabilirken, yonga levha ise suya ve neme daha az dayanıklı olması nedeniyle daha çok suyla temasın az olduğu yatak, yemek ve çocuk odası gibi alanlarda kullanılan ürünlerin yapımında tercih edildiği,

- MDF ürününün, yonga levha ile kıyaslandığında daha ince kalınlıklarda üretilebilmesine rağmen kalınlık düştükçe yüke karşı esnekliğinin arttığı, bununla birlikte yonga levhanın yüzeyden ve yandan sıkılan bağlantı vidalarında daha iyi sonuç verdiği dolayısıyla yanal yüklere daha dayanıklı olduğu,
 - Pazarda, yonga levha ürünlerinin daha çok modüler mobilyacılar tarafından tercih edilmesine karşılık MDF ürünlerinin dekorasyon ve üst segment mobilyaların üretiminde kullanıldığı ifade edilmiştir.
- (70) Söz konusu hususlar çerçevesinde, anılan ürünler kullanıcılar açısından, kullanım amaçları, kullanım alanları, fiyat ve kalite gibi birçok unsur bakımından farklılaşmakta, her iki ürün farklı alanlarda daha çok birbirinin tamamlayıcısı olarak kullanılmaktadır. Bu itibarla MDF ve yonga levha ürünlerinin talep yönünden ikamesinin sınırlı olduğu değerlendirilmiştir.
- (71) Arz ikamesinin değerlendirilmesinde ise teşebbüslerin göreceli fiyatlarda meydana gelecek küçük ve kalıcı artışlar karşısında üretimlerini başka ürünlere kaydırabilmeleri ve bunları kısa dönemde kayda değer ek maliyetlere ve risklere katlanmak zorunda kalmadan pazarlayabilmeleri göz önünde bulundurulmaktadır. Bu koşullar yerine geldiğinde, piyasaya sürülecek ek üretim, incelenen teşebbüsler üzerinde rekabetçi bir baskı oluşturacak, dolayısıyla etkinlik ve çabuk sonuç verme açısından talep ikamesine eşdeğer olarak kabul edilebilecektir.
- (72) Diğer yandan MDF ve/veya yonga levha üretimini gerçekleştiren teşebbüslerden söz konusu iki ürünün arz ikamesi açısından birbirine ikame olup olmadığına ilişkin değerlendirme yapımları da talep edilmiştir. Teşebbüslerden gelen cevaplarda;
- MDF ve yonga levha ürünlerine ilişkin üretim teknolojilerinin farklılaştığı, söz konusu ürünlerin üretimi için farklı türde üretim tesislerine ihtiyaç duyulduğu, zira MDF hattında refiner ünitesi, yonga levha hattında ise değirmen olması gibi üretim hatları açısından birbirinden tamamen farklı olduğu, dolayısıyla yonga levha için tasarlanmış bir tesiste MDF üretilemeyeceği gibi MDF için tasarlanmış bir tesiste yonga levhanın üretiminin gerçekleştirilemeyeceği,
 - MDF ve yonga levha ürünlerinden yalnızca birini üreten teşebbüsün diğer ürünü üretebilmesi için kayda değer miktarda batık maliyetin yanı sıra yeni üretime başlayacak olan hattın kurulması için ek maliyet ve risklere katlanmak zorunda kalacağı,
 - MDF veya yonga levha üretim tesisinin inşası, kurulumu ve işleme alınması için asgari bir buçuk yıl süre gerektiği, söz konusu iki üründen birinin üretimine geçilmesi istendiği takdirde yeni bir tesisin kurulması gerektiği ve yatırım süresinin yaklaşık 1,5-2 yıl olması nedeniyle hemen üretime geçilemeyeceği,
 - Yonga levha üretiminin girdisini ibrelili ağaç (çam, köknar, vb.) talaş ve reçine (tutkal), MDF üretiminin girdisini ise yapraklı (kayın, meşe, huş, vb.) ve ibrelili ağaçlar ile reçine oluşturduğu,
 - MDF ve yonga levha üretim prosesinde üretilen levha niteliklerinin birbirinden farklı olduğu, Avrupa normu EN standartları ve TSE standartları açısından her iki üründe birbirinden farklı standartlara ve farklı spesifikasyonlar içerdiğine sahip olduğu,
 - Yonga levha 0,2 ile 0,6 mm kalınlığındaki parçacıklar ile nispeten düşük enerji kullanımı ile üretilirken, MDF'de bu parçacıklar defibratörlerde yüksek buhar basıncı ve sıcaklığı, büyük miktarda elektrik enerjisi gerektiren disklerin

arasında odunun liflerine ayrılması suretiyle elde edildiği, dolayısıyla MDF'nin üretim maliyetinin yonga levhaya kıyasla daha fazla olduğu ifade edilmiştir.

- (73) Yukarıda yer verilen değerlendirmeler doğrultusunda arz ikamesi açısından bakıldığında MDF ve yonga levha ürünlerinin üretiminde kullanılan girdiler farklılaşmakta ve söz konusu ürünlerin üretimi için farklı tesislere ihtiyaç duyulmaktadır. Diğer taraftan, bu ürünlerden birini üreten teşebbüsün diğerinin üretimine geçmek istemesi halinde ek yatırım ve maliyete katlanması gerekmele birlikte yaklaşık 1,5-2 yıl gibi kayda değer bir süreye ihtiyaç duymaktadır. Dolayısıyla piyasaya sürülecek ek üretimin diğer teşebbüsler üzerinde rekabetçi baskı oluşturacak kadar etkin ve çabuk sonuç vermeyeceği göz önünde bulundurulduğunda MDF ve yonga levha ürünleri açısından arz ikamesinin bulunmadığı değerlendirilmiştir.
- (74) Soruşturma kapsamında incelenen bir başka husus ise boyalı ve melamin kaplı MDF ve yonga levha ürünlerine ilişkindir. MDF veya yonga levha ürünlerinin ihtiyaca göre tek yüzü veya iki yüzü boyanarak üretilen ürünler boyalı MDF ve boyalı yongalam olarak adlandırılırken; melamin reçinesi emdirilerek emprenye¹⁹ edilen dekor kâğıtlarının belirli sıcaklık ve basınç altında yonga levha veya MDF levhalara preslenmesiyle elde edilen ürünler ise sırasıyla yongalam ve MDFlam olarak adlandırılmaktadır. Söz konusu ürünler birçok renk ve desen seçeneğine sahip olduğu için özellikle mobilya endüstrisinde dekorasyon amaçlı kullanılmaktadır.
- (75) Bu çerçevede yongalam ve MDFlam ürünleri, yonga levha ve MDF'nin dekoratif amaçlı kullanılan bir türevi niteliğindedir. MDFlam ve yongalam üretiminde kullanılan hatlar aynı olabilmekte, MDFlam üreten bir teşebbüsün dışardan ham yonga levha alıp mevcut presiyle yongalam üretimi yapma imkânına sahip olmaktadır. Öte yandan, genellikle MDF üreten teşebbüslerin MDFlam, yonga levha üreten teşebbüslerin ise yongalam ürettikleri göz önünde bulundurulduğunda bu ürün grupları özelinde bir pazar ayırımına gidilmesine gerek olmadığı değerlendirilmiştir.
- (76) Anılan değerlendirmeler doğrultusunda, ilgili ürün pazarları yongalam ve MDFlam ürünlerini de içerecek şekilde ve önceki Kurul kararı paralelinde "*yonga levha pazarı*" ve "*MDF pazarı*" olarak belirlenmiştir.
- (77) Soruşturma kapsamında incelenen konulardan bir diğerini odun tahsisi süreci oluşturmaktadır. Odun/odun cipsi, yonga levha ve MDF sektöründe faaliyet gösteren teşebbüsler tarafından kullanılan temel girdi niteliğindedir. Odun/odun cipsi hammaddesi genel olarak, OGM'den tahsis yoluyla tedarik edilen tahsisli odun, piyasadan (OGM'nin açtığı ihalelerden, tüccarlardan, müstahsillerden) tedarik edilen odun ve ithalat yoluyla elde edilen odun olmak üzere 3 farklı yoldan tedarik edilmektedir.
- (78) Tahsisli odun, hammadde niteliği aynı olmasına rağmen odun tedarik edilen diğer yöntemlerden farklılaşmaktadır. Tahsisli odunun birim fiyatı ve hangi bölgelerden temin edileceği mevzuatta düzenlenmiş olup OGM'nin yetkisindedir. Tahsisli odun, diğer odun tedarik yöntemleri arasında üretici teşebbüsler bakımından en ucuz olanıdır. Ancak tahsisen tedarik edilen odunlar arz kısıtı nedeniyle üretici teşebbüslerin ihtiyacının ancak belirli bir bölümünü karşılamaktadır. Teşebbüsler eksik kalan odun ihtiyacını piyasadan ve/veya ithalat yoluyla karşılamaktadır.
- (79) Bu bakımdan tahsisli odunun diğer odun tedarik yöntemlerinden fiyat, tedarik biçimi, tabi olduğu kurallar vb. birçok unsur bakımından farklılaştığı görülmektedir. Dolayısıyla

¹⁹ Çeşitli yöntemlerle değişik kimyasal maddelerin ahşabın bünyesine emdirilmesi işlemidir.

tahsisli odun ile diğer odun tedarik yöntemleri arasında ikame ilişkisinden ziyade tamamlayıcı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. İlâveten soruşturma konusunu tahsisli odun sürecindeki davranışlar oluşturmaktadır. Bu itibarla dosya özelindeki iddiaların değerlendirilmesi bakımından bir diğer ilgili ürün pazarı ise “Orman Genel Müdürlüğü’nden tahsis yoluyla tedarik edilen odun/odun cipsi pazarı” olarak belirlenmiştir.

- (80) Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında, ilgili ürün pazarları yongalam ve MDFlam ürünlerini de içerecek şekilde “yonga levha pazarı” ve “MDF pazarı” ile “OGM’den tahsis yoluyla tedarik edilen odun/odun cipsi pazarı” olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (81) Coğrafi pazar, teşebbüslerin mal ve hizmetlerinin arz ve talebi konusunda faaliyet gösterdikleri, rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle rekabet koşulları komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olduğu için bu bölgelerden kolayca ayrılabilen bölgelerdir. MDF ve yonga levha alanında faaliyet gösteren üretim tesisleri belirli bölgelerde yoğunlaşmış olsalar da üretilen ürünler bayiler ve toptancılar vasıtasıyla tüm Türkiye’de faaliyet gösteren alıcılara ulaştırılmaktadır. Bu doğrultuda ilgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak belirlenmiştir.

I.3. Dosya Kapsamında Yapılan Tespitler²⁰

I.3.1. Öneri ve Soruşturma Sürecince Yapılan Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Belgeler

- (82) Dernek’te yapılan yerinde incelemede elde edilen ve Yıldız Entegre (.....) tarafından 28.01.2013 tarihinde Dernek Genel Sekreteri’ne gönderilen belge ve belge üzerinde yer alan notta (Belge-260/259):

“2013 yılı tahsis dağılımlarına bu hafta itibarıyla başlayacaksınız, şimdiden adil, hakkaniyetli, şeffaf ve hayırlı olmasını dilerim. Yıldız Entegre A.Ş olarak dağılımda firmamız adına birkaç konuyu sizinle paylaşmak isterim ... (.....) Fabrikamız için tahsis almak istediğimiz bölgeler.(.....) bölgelerinden tahsis yazılmasını istiyoruz... (.....) bölgesinden tahsis yazılıyor yıllardır (.....) almak varken neden (.....) alalım.

(.....) Fabrikamız sizinle daha önceki görüşmemizde (.....) bölgesi için önerilerimizi iletmıştim. Kastamonu Entegre (.....) bölgesinden tahsis almakta ısrarcı olursa bizde Yıldız Entegre olarak (.....) bölgesinden tahsis isteme hakkımız doğuyor konuyla ilgilenenizi söylemiştiniz hatırlatmak istedim.

Yıldız Entegre olarak talebimiz Kastamonu Entegre firması (.....) girmesin (.....) Bizde Yıldız Entegre (.....) girmeyelim.”

ifadeleri yer almaktadır.

- (83) Yıldız Sunta’da yapılan yerinde incelemede elde edilen 27.02.2014 tarihli belgede (Belge-195/12) Dernek Genel Sekreteri’nin yönetim kurulu üyesi teşebbüslere 2014 yılının Mart ayında yapılacak yönetim kurulu toplantısının tarihi olarak 2-3-4 Mart tarihleri hakkında görüşlerini sorduğu e-postanın akabinde Yıldız Sunta yetkilisinin Yıldız Entegre yetkilisine gönderdiği e-postada “sen Pazartesi fabrikada olacaksın ve en erken tahmin ederim Salı günü (4 Mart) zam konusunda kararı almış olursunuz.

²⁰ Tespitlerde yer alan belgelere orijinal halleri ile yer verilmiş, yazım hataları ve anlatım bozuklukları muhafaza edilmiştir. Ayrıca belgelerin numaralandırılması, Soruşturma Raporu’ndaki numaralandırma esas alınarak yapılmıştır.

Eğer Pazartesi günü şirket içinde toplanıp, ilgili dernek toplantısında zam oranını beyan edecek şekilde hazır olursan 4 Mart tarihini bildir lütfen. Cevabında benide cc'de tutarsan bende hemen kendi adıma 4 Mart tarihini bildiririm.” ifadeleri yer almaktadır.

- (84) AGT'de yapılan yerinde incelemede elde edilen 24.03.2017 tarihli ve “Dernek TK Toplantı Notları” konulu şirket içi yazışmanın yer aldığı e-postada “Ekte 22 Mart'ta katıldığım MDF ve Yonga Levha Sanayicileri Derneği yönetim kurulu toplantısında aldığım notları bulabilirsiniz. Ana gündem maddesi artan maliyetler ve sektör olarak yapılamayan zamlar oldu.” ifadeleri bulunmaktadır (Belge-12/1). Söz konusu e-postanın “Toplantı Notları- Dernek YK Toplantısı” adlı eki aşağıdaki gibidir (Belge-12/2):

**MDF ve YONGA LEVHA SANAYİCİLERİ
DERNEĞİ YK TOPLANTI NOTLARI**

Toplantı Tarihi: 22.03.2017

Toplantı Yeri: İstanbul

Toplantıya Katılanlar: (.....) – Orma

(.....) – Kastamonu Entegre

(.....) – Çamsan Poyraz

(.....) – Divapan

(.....) – Gentaş

(.....) – Teverpan

(.....) – AGT

(.....) – Dernek Sekreteri

1. Önceden belirlenen gündem maddeleri üzerinden konuşmalar yapıldı. Genel olarak (.....) detay bilgilendirmeleri yapan kişiydi.

2. 2017 için planlanan kabuklu kâğıt üretimi ile ilgili olarak (.....) karar verildi.

a. NOT: (.....)

3. Başkanın önceki ay yapılan Türkiye Ekonomi Şurasında gündeme getirdiği ve kaldırılacağı noktasında hükümetten söz aldığı fonlar ile ilgili olarak henüz bir gelişme olmadığı (.....) karar verildi.

4. TOBB'a bağlı Ticaret borsalarının olduğu illerdeki fabrikalara (Kastamonu, Çamsan Poyraz) odun ve tomruk satın almalarından (.....) karar verildi.

5. MYK (Mesleki Yeterlilik Kurumu) ve ORSİAD (Orman Sanayi İş Adamları Derneği) arasında ahşap doğramacı ve ahşap yer döşemeci mesleklerinde sınav ve belgelendirme esaslarını belirleyen ulusal yeterliliklerin hazırlanması amacı ile bir iş birliği protokolü imzalanmış. (.....). Bu durumla ilgili olarak dernek üzerinden aksiyon alınması noktasında karar verildi.

6. **Esas gündem maddesi artan maliyetler ve sektör olarak yapılamayan zamlar oldu. Hem odun hammaddesinde (gerek iç piyasa gerekse kura bağlı olarak ithalat bacağına), hem de son dönemde kimyasallardaki maliyet artışlarının artık fiyatlara yansımaları gerektiği ve bu konuda tüm fabrikalar olarak ortak hareket edilmesi noktasında görüş belirtildi. 2016 son çeyreğinde yapılan istişareler sonrasında alınan %7(Ocak) zammı her ne kadar kâğıt üzerinde yeni bir liste olarak yayınlanmış olsa da, pratikte hayata geçirilemediği ve bunun ana nedeninin ise Yıldız MDF, Yıldız Entegre ve Starwood üçlüsü olduğu tespit edildi. ... (.....) bu duruma rağmen Mart sonunda da bir %7'lik artış daha yapılması yönünde teklif getirdi. Ama tüm katılımcılar bahsi geçen bu 3 firma yeni bir listeye geçmeden bu tarz bir artışında kâğıt üzerinde kalacağı ve bayiler karşısında bizleri zor duruma düşüreceği konusunda antant kaldılar. Doğal olarak artış ile ilgili bir uzlaşma sağlanamadı.**

- (85) Dernek'te yapılan yerinde incelemede 22.03.2017 tarihli Dernek yönetim kurulu toplantı gündeminin teşebbüslerce imzalanmış versiyonu elde edilmiştir (Belge-86/29). Buna göre gündemin altında imzası olan teşebbüsler Gentaş, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Teverpan, Divapan ve Orma'dır.
- (86) Yıldız Entegre'de yapılan yerinde incelemede elde edilen 16.05.2017 tarihli iç yazışma aşağıdaki gibidir (Belge-193/30-31):
- (.....): "Artan kağıt, odun, methanol ve sair giderlerden dolayı haziran ayı tarihli % 7 ile 8 oranında tüm ürünlere kesinlikle zam yapacaksınız diyor, diğerleri yapsın veya yapmasın ve bu sefer en önce biz yapacağız"
- (.....): "Talimatınız anlaşılmıştır. Gerekli hazırlık yapılacaktır. Diğerleri de Haziran ayında zam yapacağını biliyorum."
- (87) Starwood'da yapılan yerinde incelemede alınan 30.09.2017 tarihli iç yazışmada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır (Belge-191/13):
- (.....): "KDV indirimi kalktı zam için ne düşünürsün?"
- (.....): "KDV indiriminin kalkacağı belli idi. Bence zamma aynen devam edelim. Cayacak ise diğerleri caysın, rezil olsun. Bence aynen devam."
- (88) Orma'da yapılan yerinde incelemede elde edilen 06.10.2017 tarihli iç yazışmada Orma tarafından AGT'nin üretim tesislerine yapılan detaylı ziyarete ilişkin "04.10.2017 Çarşamba günü ... Hanım ve ... Bey' le birlikte 13:30 -16:00 saatleri arası AGT firmasını ziyaret ettik. MDF Lam hattı sorumlusu ... Bey nezaretinde Emprenye hatları ve depoları, Melamin pres hatları, parke hatları; vardiya amiri nezaretinde MDF hattı detaylı olarak dolaşmıştır. (.....)." ifadeleri bulunmaktadır (Belge-192/43-44).
- (89) Orma'da yapılan yerinde incelemede elde edilen 16.11.2017 tarihli e-postada hammaddeciler toplantısında görüşülenler aktarılmaktadır (Belge-192/46-47). Belgede teşebbüslerin odun hammaddesi ithalatına ilişkin "... 2017 yılında sektörün odun kullanımının 10 Milyon tona ulaştığını, 2017 yılı ilk 10.5 ayda YE'nin (.....) ton. KEAS'ın (.....) ton, SW'un (.....) ton. AGT'nin (.....) ton civarında cips ithal ettiği, konu yaklaşık (.....) ton cips ithalinin yapılmaması durumunda Çamsan Entegre olarak odunu (.....) TL/tona değil, (.....) TL/tona alabileceğini, (.....) anlatıldı..." ifadeleri geçmektedir.
- (90) Kastamonu Entegre'de yapılan yerinde incelemede elde edilen ve Dernek genel sekreterinden Dernek Başkanı'na (aynı zamanda Kastamonu Entegre Yönetim Kurulu

Başkanı) ve Kastamonu Entegre Hammadde Tedarik Direktörü'ne gönderilen 06.11.2018 tarihli "(.....) Ek Tahsis Başvurusu Hakkında" konulu e-postada (Belge-346):

"Odun tahsislerine ilişkin olarak;

(.....) kendi bölgesi ve tahsisi olmadığı (.....) Bölge Müdürlüğünden ek tahsis verilmesi doğrultusunda başvuru yapıyor. Orman Genel Müdürlüğü de onaylayarak (Daire Başkanımızın talimatı ile) (.....) Bölge Müdürlüğüne (.....) ster olarak yazıp gönderiyor.

Bu durum (.....) tahsis alan ve kendi hakları olan tesisleri çok rahatsız ediyor.

Derneğimizin kurmuş olduğu bütün tahsis dengelerini alt üst eden ve sistemimizi bozacak bir durum ortaya çıkıyor.

(.....) tahsis alan firmalarımız bu durumun iptal edilmesi doğrultusunda benimle görüştüler.

Derneğimizden iptal edilmesi hususunda OGM'ye yazı yazılmasını talep etmekte.

Iptal edilmesi doğrultusunda dernekten yazının yazılıp yazılmaması hakkında talimatınızı bekler saygılarımı sunarım."

ifadeleri yer almaktadır.

- (91) Dernek başkanı tarafından 06.11.2018 tarihinde söz konusu e-postaya (Belge-346) "OGM ne zamandır direk talepleri karşılıyor?" şeklinde cevap verilmiştir.
- (92) Kastamonu Entegre'de yapılan yerinde incelemede elde edilen ve Dernek Genel Sekreteri'nden Dernek Başkanı ile Kastamonu Entegre Hammadde Tedarik Direktörü'ne gönderilen 29.04.2019 tarihli e-postada (Belge-346)

"Tahsis dağılımlarına ilişkin olarak, Sorun teşkil eden Ege bölgesi dağılımı hakkında ... beyle Cuma günü Ankara da yaptığımız görüşme neticesinde ve bilgisi doğrultusunda,

(.....) itirazına binaen (.....) firmasına verilecek kısım dan ((.....) ster den, (.....) ster daha az verilerek) (Yani (.....) Fabrikasından (.....) değil---(.....) ster kesilerek son bir yaklaşım ortaya çıkmıştır.)

(.....) a verilecek (.....) ster yerine ----- (.....) ster lik miktarın kaynağı,

Yıldız Entegre : (.....) ster

KEAS : (.....) ster

Orma: (.....) ster

AGT : (.....) ster

Sumaş: (.....) ster

İlker Entegre : (.....) ster

Küpeliler : (.....) ster kesilmesi sonucu ((.....) bey ile değerlendirilmiştir.)

Bu şekilde son bir onayınız olursa tahsis listelerini düzenleyip OGM ye bildireceğim.

Talimatınızı/onayınızı bekler saygılarımı sunarım.

MDF ve YONGA LEVHA SAN.DERNEĞİ”

ifadeleri yer almaktadır.

- (93) Kastamonu Entegre’de yapılan yerinde incelemede elde edilen ve Dernek Genel Sekreteri’nden Dernek Başkanı’na ve e-postanın bilgi kısmında yer alan Kastamonu Entegre Hammadde Tedarik Direktörü’ne gönderilen 16.05.2019 tarihli e-postada (Belge-346):

“2019 odun tahsislerine ilişkin size arz etmem gereken 2 konu bulunmaktadır. Uygunluk onayını verdiğiniz, Lif-yonga,Talaş ve Dikili Ağaç tahsis listeleri derneğimiz tarafından OGM'ye önceki tarihlerde gönderilmiştir. Bildiğiniz üzere (.....) itiraz dilekçesi (ektedir) Orman Genel Müdürlüğüne kendileri tarafından iletilmişti. Bugün, OGM İşletme ve Pazarlama Daire Başkanı ... beni aradı ve (.....) talep ettiği (.....) ster'lik kısmın sulh yolu ile çözülmesini arzu ettiğini, Dernekte çözüm bulunmasını beklediğini bir rica olarak size aktarmamı istemektedir.

Bir diğer konu da;

(.....) firmasının bildiğiniz gibi daha önceki yıllardan (.....) Tesisi için Orman Genel Müdürlüğünden aldığı Talaş odunu konusu.

Önceki yıllarda Orman Genel Müdürlüğünden kendileri (.....) bin ster civarında talaş odunu tahsisi alıyordu.

Dernek olarak bu sene miktarlarını (.....) ster olarak yazıp gönderdik. Talaş odunu için mevcut listelerden (.....) ster'i tahsis etmeyip dernekte süspan tutmaktayız.

(.....) firmasından 3 yetkili beni aradı ve bu miktarın kabul edilemez olduğunu, miktarlarının düzeltilmesi için acilen sizinle görüşmemi istemektedirler. Dün akşam tekrar (.....) Avukatları beni aradı ve bunun kabul edilemez olduğunu, (.....) beyan etmektedirler.

(.....)

Üstte bulunan 2 konu hakkında sizin gerekçeli kararlarınızı bilmeme rağmen, gelen talepleri ve gelişmeleri size aktarmak zorunda olduğum için bu bilgilendirme yazısını gönderdim.”

ifadeleri yer almaktadır.

- (94) Dernek Başkanı tarafından 19.05.2019 tarihinde söz konusu e-postaya (Belge-346) *“OGM şu anda fiyat, üretim artırma vs dertleri ile uğraşiyor. Kendilerine göre haklı. (.....) aldığı hakkı tekrar kaptırmak istemiyor. ... bey isteğinde devam ediyor. Öneriniz nasıl?”* şeklinde cevap verilmiştir.

- (95) Kastamonu Entegre Hammadde Tedarik Direktörü tarafından e-posta silsilesine verilen 19.05.2019 tarihli cevapta (Belge-346) *“... bey aynen gönderdiğimiz gibi kalmalı. ... bey (.....) ile tekrar görüştü ve mevcut duruma razı etti. OGM ye de telefon ederek bir değişiklik yapılamayacağını söyledi.”* ifadeleri yer almaktadır.

I.3.2. Dosya Kapsamında Yapılan Görüşmeler

I.3.2.1. OGM ile Yapılan Görüşme

- Yürütülen soruşturma kapsamında OGM İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanı ile 30.09.2019 tarihinde OGM Ankara merkez binasında toplantı gerçekleştirilmiştir. Türkiye’de ormanların %99’unun devlet tasarrufu altında

olduğu ve her türlü koruma, bakım, imar, ihya ve dikim için OGM'nin yetkilendirildiği,

- En az on yılda bir yaşlanan ağaçların kesimi, aralama ve seyreltme gibi bakımların yapılması gerektiği,
- MDF ve yonga levha sektörünün geçen yıl 11 milyon m³ odun kullandığı,
- OGM'nin tahsisli satış ve açık artırmalı satış olmak üzere 2 tür satış yönteminin olduğu, orman ürünlerinin dikili olarak da tahsisli yöntem ile satışının yapıldığı,
- (.....),
- Tahsisli odunun MDF ve yonga levha sektörünün yanı sıra mobilya, kereste, palet, soyma, kaplama, kontrplak gibi alanlarda üretim yapan teşebbüslere de verildiği,
- Orman ürününün kesildikten sonra uzun süre ormanda bekletilmesinin böceklenme ve çalınma gibi tehlikelerinden dolayı bir an önce orman dışına çıkarılması gerektiği,
- (.....),
- Tahsis yapılan orman ürününün bedelinin kanun çerçevesinde OGM tarafından belirlendiği,
- OGM'nin tahsisli odun satışı için Dernek ile iletişime geçtiği, tahsis yapılacak odun miktarı ve bölgelerin Dernek'e bildirildiği, teşebbüslerin tahsisli odun bakımından en büyük maliyetleri nakliyat olduğu için mümkün mertebe üretim yapılan fabrikalara yakın yerlerden tahsis yapılmaya çalışıldığı,
- 2019 yılında fabrikalara (.....) dikili olarak tahsisli odun satışı gerçekleştiği,
- Dikili olarak tahsis edilen ürünlerin, teşebbüsler tarafından özgürce üretimi ve kesiminin yapıldığı,
- (.....),
- Her yılbaşında teşebbüslerin ihtiyacı olan odun miktarını OGM'ye bildirdiği, akabinde protokoller imzalandıktan sonra teşebbüsün gerekli teminatı yatırması gerektiği,
- Orman ürünleri dağıtımının kurulu kapasiteye göre yapıldığı, hatta kapasitesi görece düşük olan teşebbüslere pozitif ayrımcılık yapıldığı,
- Dünya geneline bakıldığında, devletlerin politikasının istihdam ve ihracatı yüksek teşebbüslere tahsisli odun verme konusunda pozitif ayrımcılık yapılması yönünde olduğu

ifade edilmektedir.

I.3.3. Değerlendirme

(96) Soruşturmanın konusunu;

- MDF ve yonga levha pazarında faaliyet gösteren soruşturma tarafı teşebbüslerin aralarında anlaşarak MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışlarını ve artış oranlarını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin,
- Soruşturma tarafı teşebbüslerden Orma, Starwood, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Kastamonu Entegre'nin aralarında anlaşarak bir teşebbüsle sorunlu

alıcıya diğer teşebbüslerin de mal vermeyi reddetmek ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak alıcılara mal vermeyi reddetmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin,

- Soruşturma tarafı teşebbüslerden Orma, Starwood ve Kastamonu Entegre'nin aralarında anlaşarak ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak alıcıların talep ettiği bir ürünle birlikte diğer ürünlerin de alınmasını şart koşarak bağlama uygulamak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin,
- Soruşturma tarafı teşebbüslerden Orma, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Kastamonu Entegre, Starwood, Teverpan ve AGT'nin aralarında anlaşarak ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak alıcılara farklı vade ve iskonto oranları uygulayarak alıcılar arasında ayrımcılık yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin,
- Soruşturma tarafı teşebbüslerden Orma, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Kastamonu Entegre, Starwood, Teverpan ve AGT'nin aralarında anlaşarak ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak bağlantı uygulamasıyla alıcıları büyük miktarlarda önalım yapmaya zorlayarak ve vadeli çek alarak yeniden satıcıların faaliyetlerini zorlaştırmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin,
- OGM tarafından sektöre tahsis edilen odun hammaddesinin dağıtımının Dernek tarafından yapılması suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin

ihlal edildiği iddiaları oluşturmaktadır. Söz konusu iddialar aşağıda aynı sırayla ele alınmış olmakla birlikte öncelikle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında yapılacak değerlendirmeler bakımından hâkim durum analizine yer verilmiştir.

I.3.3.1 Hâkim Durum Değerlendirmesi

- (97) MDF ve yonga levha pazarında faaliyet gösteren bazı teşebbüslerin, bağlantı uygulamaları ile yeniden satıcıların faaliyetlerini zorlaştırmak, ayrımcılık, mal vermenin reddi ve ürün bağlama uygulaması yoluyla hâkim durumlarını kötüye kullandıklarına ilişkin iddialar öncelikle Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilmiştir. Söz konusu iddialar çerçevesinde 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilip edilmediği hakkında yapılacak değerlendirmede, şikâyete konu teşebbüslerin hâkim durumda olup olmadığının ve bu teşebbüslerin şikâyete konu davranışlarının kötüye kullanma niteliğinde olup olmadığı analiz edilmiştir.
- (98) 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde hâkim durum, *"Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü"* şeklinde tanımlanmıştır. Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz'un (Kılavuz) 7. paragrafında Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlal teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerekmektedir. Hâkim durum değerlendirmesi yapılırken, incelenen teşebbüsün rekabetçi baskılardan ne ölçüde bağımsız davranabildiği araştırılmaktadır. Bu çerçevede Kılavuz'un 10. paragrafında hâkim durum değerlendirmesinde göz önünde bulundurulacak temel unsurlar; incelenen teşebbüsün ve rakiplerinin ilgili pazardaki konumu, pazara giriş ve pazarda büyüme engelleri ile alıcıların pazarlık gücü şeklinde sınıflandırılmaktadır. Bu bağlamda, öncelikle iddialara konu teşebbüslerin MDF ve yonga levha pazarlarında hâkim

durumda olup olmadığına ilişkin olarak anılan unsurlara yönelik tespit ve değerlendirmelere yer verilmiştir.

- (99) Hâkim durum incelemesinde ele alınacak ilk husus incelenen teşebbüslerin ve rakiplerinin pazardaki konumudur. MDF ve yonga levha pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler²¹ ile bu teşebbüslerin ilgili pazardaki üretim, kapasite, satış miktarları ve satış geliri bazındaki pazar paylarına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

²¹ Pazar paylarının hesaplanmasında Dernek üyesi olup ilgili pazarlarda faaliyet gösteren teşebbüslerin büyük çoğunluğunun verileri kullanılmıştır.

21-18/229-96

Tablo 33: MDF ve Yonga Levha Pazarında Faaliyet Gösteren Teşebbüslerin Üretim Miktarları(m³) Bazında Pazar Payı(%) Verileri ²²

Teşebbüs	2015				2016				2017				2018				2019 ²³			
	Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF	
	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%
AGT	-	-	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kastamonu Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Yıldız Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kronospan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Orma ²⁴	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Yıldız Sunta ²⁵	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Çamsan Entegre ²⁶	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Çamsan Ordu	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Gentaş	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Tablo 33'ün devamı

²² Yonga levha pazar payı verileri yonga ve yongalam ürünlerini, MDF pazar payı verileri ise MDF ve MDFlam ürünlerini kapsamaktadır. (.....).

²³ 2019 yılına ilişkin veriler ilk altı aylık dönemi kapsamaktadır.

²⁴ (.....)

²⁵ (.....)

²⁶ (.....)

21-18/229-96

Teşebbüs	2015				2016				2017				2018				2019 ²⁷			
	Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF	
	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%	Üretim Miktarı	%
Divapan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Teverpan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Starwood	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Küpeliler	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Vezirköprü ²⁸	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SBS ²⁹	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İlker Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar

²⁷ 2019 yılına ilişkin veriler ilk altı aylık dönemi kapsamaktadır.

²⁸ (.....)

²⁹ (.....)

21-18/229-96

Tablo 34: MDF ve Yonga Levha Pazarında Faaliyet Gösteren Teşebbüslerin Kapasite Miktarları (m³) Bazında Pazar Payı (%) Verileri

Teşebbüs	2015				2016				2017				2018				2019			
	Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF	
	Kapasite Miktarı	%	Kapasite Miktarı	%	Kapasite Miktarı	%	Kapasite Miktarı	%	Kapasite Miktarı	%	Kapasite Miktarı	%	Kapasite Miktarı	%	Kapasite Miktarı	%	Kapasite Miktarı	%	Kapasite Miktarı	%
AGT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kastamonu Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Yıldız Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kronospan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Orma	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Yıldız Sunta	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Çamsan Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Çamsan Ordu	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Gentaş	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Divapan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Teverpan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Starwood	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Küpeliler	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Vezirköprü	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SBS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İlker Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde rapörtörlerce yapılan hesaplamalar

21-18/229-96

Tablo 35: MDF ve Yonga Levha Pazarında Faaliyet Gösteren Teşebbüslerin Satış Miktarları (m³) Bazında Pazar Payı (%) Verileri

Teşebbüs	2015				2016				2017				2018				2019			
	Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF	
	Satış Miktarı	%	Satış Miktarı	%	Satış Miktarı	%	Satış Miktarı	%	Satış Miktarı	%	Satış Miktarı	%	Satış Miktarı	%	Satış Miktarı	%	Satış Miktarı	%	Satış Miktarı	%
AGT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kastamonu Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Yıldız Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kronospan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Orma	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Yıldız Sunta	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Çamsar Orman	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Çamsan Ordu	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Gentaş	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Divapan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Teverpan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Starwood	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Küpeliler	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Vezirköprü	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SBS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İlker Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar

21-18/229-96

Tablo 36: MDF ve Yonga Levha Pazarında Faaliyet Gösteren Teşebbüslerin Satış Gelirleri Bazında Pazar Payı Verileri

Teşebbüs	2015				2016				2017				2018				2019			
	Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF		Yonga Levha		MDF	
	Satış Geliri (TL)	%	Satış Geliri (TL)	%	Satış Geliri (TL)	%	Satış Geliri (TL)	%	Satış Geliri (TL)	%	Satış Geliri (TL)	%	Satış Geliri (TL)	%	Satış Geliri (TL)	%	Satış Geliri (TL)	%	Satış Geliri (TL)	%
AGT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kastamonu Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Yıldız Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kronospan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Orma	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Yıldız Sunta	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Çamsar Orman	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Çamsan Ordu	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Gentaş	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Divapan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Teverpan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Starwood	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Küpeliler	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Vezirköprü	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SBS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İlker Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar

- (100) Yukarıda yer verilen tabloların incelenmesinden MDF ürün pazarında 2015-2019 döneminde Yıldız Entegre'nin %(.....) ve Kastamonu Entegre'nin %(.....) oran ile en yüksek pazar payına sahip iki teşebbüs olduğu anlaşılmıştır. Akabinde Starwood, AGT, Çamsan Ordu, Çamsan Entegre ve Yıldız Sunta'nın pazar paylarının yaklaşık %(.....) aralığında olduğu, onları Divapan ve Teverpan gibi %(.....) pazar payına sahip teşebbüslerin takip ettiği görülmüştür. Benzer durum yonga levha pazarı için de geçerli olup Kastamonu Entegre'nin %(.....) ve Yıldız Entegre'nin %(.....) oran ile görece yüksek pazar paylarına sahip olduğu, Starwood'un %(.....), Orma'nın %(.....), Yıldız Sunta ve Teverpan'ın %(.....) oranında pazar payının bulunduğu anlaşılmıştır. Ayrıca söz konusu her iki pazarda da soruşturma tarafı teşebbüsler dışında yaklaşık %1-2 pazar payına sahip olan teşebbüsler bulunmaktadır.
- (101) Dolayısıyla pazarda hiçbir teşebbüsün %40'ın üzerinde pazar payına sahip olmadığı, rakiplerinin pazardaki konumunun birbirine yakın olduğu ve teşebbüslerin son beş yıla ilişkin pazar payı seyrinde esaslı değişiklikler bulunmadığı görülmektedir. Kılavuzun 13. paragrafında belirtildiği gibi hâkim durum incelemesinde "*...pazar payının yanı sıra bu pazar payının zaman içerisindeki istikrarı, ilgili pazarda faaliyet gösteren rakiplerin sayısı ve pazar payları*" dikkate alınmaktadır. MDF ve yonga levha pazarında çok sayıda teşebbüs bulunmakta olup görece yüksek pazar payına sahip olan teşebbüslerin pazar payları birbirine yakın seyretmektedir.
- (102) Bu doğrultuda, pazardaki teşebbüs sayısı, bu teşebbüslerin pazar payları ve pazardaki konumları göz önünde bulundurulduğunda soruşturma tarafı teşebbüslerin herhangi birinin hâkim durumda olma ihtimalinin düşük olduğu tespiti yapılmıştır.
- (103) Hâkim durum değerlendirmesinde göz önünde bulundurulması gereken bir başka husus, pazara yeni teşebbüslerin girmesinin ya da pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin büyümesinin önünde engeller bulunup bulunmadığının tespitidir. Söz konusu engeller ilgili ürün pazarının özelliklerinden kaynaklanabileceği gibi incelenen teşebbüsün özelliklerinden ya da davranışlarından da kaynaklanabilmektedir.
- (104) MDF ve yonga levha pazarlarında faaliyet gösterebilmek için standart sanayi kuruluşu izinleri (çevre mevzuatı çerçevesinde alınması gereken izinler, TSE izinleri, işletme izin belgesi, fabrika altyapı bağlantı izin belgesi vb.) dışında herhangi bir idari izin belgesi veya özel ruhsat gerekmemektedir. Bununla birlikte pazarda faaliyet göstermekte olan teşebbüslerden söz konusu pazara giriş ve büyüme engelleri olup olmadığı hakkında bilgi talep edilmiş olup teşebbüsler tarafından, pazara girmek isteyen teşebbüslerin üretim tesislerini kurabilmek için yüksek yatırım maliyetlerine katlanmak zorunda kaldığı, yatırımın geri dönüş sürelerinin uzun olduğu, stok maliyetlerinin fazla olduğu, girdi maliyetlerinin dövizle bağlı olarak yüksek olduğu ve hammadde açısından yetersizlikler yaşanabildiği belirtilmiştir. Öte yandan, AGT'nin 2014 yılının Nisan ayında MDF pazarına girdiği ve son yıllarda pazardaki kurulu kapasite miktarını arttırdığı görülmüştür. Bu doğrultuda, pazara giriş için görece yüksek giriş ve büyüme engelleri bulunmakla birlikte pazarda çok sayıda oyuncunun uzun yıllardır faaliyet gösterdiği ve son yıllarda pazara yeni girişin olduğu/kapasite artırımının yaşandığı gözlenmiştir.
- (105) Hâkim durum değerlendirmesinde incelenen son husus alıcı gücünün varlığıdır. İlgili pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin alıcılarına ve bu alıcıların alım miktarlarına bakıldığında MDF ve yonga levha ürün gruplarının satışında pazarı etkileyebilecek düzeyde yüksek miktarda alım yapan alıcının bulunmadığı görülmüştür. Diğer taraftan pazarda birçok teşebbüsün mevcut olması, alıcıların söz konusu teşebbüsler arasında gerek fiyat gerek ürün çeşitliliği ve kalitesi bakımından kıyaslama yapabilmesine imkân

tanımaktadır. Bu doğrultuda alıcıların kısa süre içerisinde alternatif kaynaklara yönelebileceği söylenebilecektir.

- (106) Yapılan tüm açıklamalar çerçevesinde, ilgili pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin pazar paylarının %40'ın altında olduğu ve hâkim durum tespitinde göz önünde bulundurulmuş koşulların gerçekleşmediği anlaşılmıştır. Bu itibarla, soruşturma tarafı teşebbüslerden herhangi birinin pazar gücünün bulunmadığı ve hâkim durumda olmadığı değerlendirilmiştir.

1.3.4 Teşebbüslerin Anlaşarak Fiyat Arttırdıkları İddiasının 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Değerlendirilmesi

- (107) Yukarıda belirtildiği üzere soruşturmanın konularından ilkinin teşebbüslerin aralarında anlaşarak fiyat arttırdığı/zam oranını belirlediği ve böylece 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği iddiası oluşturmaktadır. Bu doğrultuda öncelikle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanmasındaki temel hususlar hakkında genel açıklamalara yer verilmiştir.

1.3.4.1 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Genel Açıklama

- (108) 4054 sayılı Kanun'un "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4. maddesinin ilk fıkrasında; *"Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır."* hükmü yer almaktadır.
- (109) Söz konusu hükmün temel amacı, her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, bağımsız olarak belirlemesidir. Rekabeti bozucu nitelikteki anlaşmaların varlığı halinde, teşebbüslerin bağımsız davranışlarının yerini, anlaşma taraflarının ortak çıkarlarına hizmet eden koordineli davranışlar almaktadır. Bu tür anlaşmalar, serbest piyasa ekonomisinden elde edilmesi beklenen faydaları azaltarak kaynakların etkinsiz kullanılmasına ve serbest piyasa sisteminin sağladığı refahın piyasadaki aktörlere hak etmedikleri oranda dağılmasına yol açmaktadır.
- (110) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi incelendiğinde, teşebbüsler arasında gerçekleştirilen ve amacı veya etkisi yahut potansiyel etkisi itibarıyla rekabeti sınırlayıcı nitelik taşıyan her türlü anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararının yasaklandığı görülmektedir. Sözü edilen kavramlara yönelik olarak Kanun'da herhangi bir tanıma yer verilmemekle birlikte, anlaşma ve uyumlu eylem kavramlarının oldukça geniş yorumlandığı anlaşılmaktadır. Nitekim 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde; *"Bu Kanunun amacı rekabetin korunması olduğuna göre, rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu teşebbüsler arası anlaşma ve uygulamaların yasaklanması gerekir. Maddenin amacı bakımından anlaşma, hukuki şekil şartlarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanılmıştır. Anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının önemi yoktur."* denilmek suretiyle, rekabet hukukunda "anlaşma" kavramının borçlar hukukundaki "sözleşme" kavramından daha geniş bir kavram olduğuna dikkat çekilmekte ve bağlayıcı olma, yazılı şekil, yükümlülüklerin ifa edilmemesi halinde uygulanacak yaptırımın düzenlenmesi yahut yürürlük koşulları gibi herhangi bir şekil şartı aranmamaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyuşmasının ya da mutabakatın bulunması yeterlidir.

- (111) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanması bakımından önem arz eden bir başka husus, anılan madde kapsamına giren uygulamaların amaç veya etki unsurlarından sadece birini barındırmasının Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılması için yeterli kabul edilmesidir. Dolayısıyla rekabeti kısıtlama amacı taşıyan anlaşmaların varlığı halinde ihlalin gerçekleşmesi için bu anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Fiyat tespiti, arz kısıtlaması, pazar veya müşteri paylaşımı gibi açık kısıtlamaların amacı itibarıyla rekabeti kısıtlayıcı oldukları kabul edildiği ve söz konusu kısıtlamaları içeren anlaşmaların rekabeti kısıtlamasının kuvvetle muhtemel olduğu kabul edildiği için, bu tür anlaşmalar, pazardaki mevcut veya potansiyel etkilerinin incelenmesine gerek görülmeksizin yasaklanmakta ve teşebbüsler arasında ihlal niteliğinde bir irade uyuşmasının mevcut olup olmadığı üzerinde durulmaktadır³⁰.
- (112) Teşebbüslerin aralarındaki anlaşmanın amacının gösterilmesinde ve ihlalin tespitinde kullanılacak deliller önem arz etmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanması bakımından ihlalin tespitinde delil serbestisi ilkesi geçerlidir. Zira Kanun'un 40. ve 44. maddeleri uyarınca rekabet hukukunda resen araştırma ve resen harekete geçme ilkeleri benimsenmiştir. Söz konusu düzenlemeler kapsamında Kurul, ihbar veya şikâyet üzerine yahut resen belirli bir ihlal iddiasına yönelik işlem başlatmakta, Kurul tarafından yetkilendirilen raportörler ise Kanun'un 14. ve 15. maddelerine dayanarak her türlü evrakı ve bilgiyi talep edebilmekte, ayrıca Kanun'un 40. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca her türlü delili Kurula bildirebilmektedir. Benzer şekilde ihlal iddiasına muhatap olan teşebbüsler de "kararı etkileyebilecek her türlü bilgi ve delil" Kurula sunma imkânına sahiptir. Bu çerçevede 4054 sayılı Kanun 4. maddesi kapsamına giren uzlaşmaların ve danişıklı ilişkilerin ispatında birincil delillerle birlikte ikincil delillerin ve karinelerin de kullanılabilmesi görülmektedir³¹.
- (113) Rekabet hukuku uygulamasında her türlü ispat vasıtasının delil olarak kullanılabilmesi öngörülmekle birlikte, söz konusu vasıtaların değerlendirilmesinde delillerin haiz olduğu ispat gücü önem arz etmektedir. Bu çerçevede ihlalin varlığı yahut hangi teşebbüslerin ihlale taraf olduğu değerlendirilirken, elde edilen delillerin miktarından ziyade bu delillerin nitelik itibarıyla ihlali ispatlamaya yeterli olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kimi hallerde tek bir delil dahi ihlal iddiasının ispatı için yeterli kabul edilebilmektedir³².
- (114) Delillerin değerlendirilmesi bakımından dikkate alınması gereken bir başka husus, mevcut delillerin ispat gücü ölçülürken her bir belgenin münferit olarak ispat standardını sağlamasının zorunlu olmaması, diğer bir ifadeyle delillerin bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekliliğidir. Zira uzlaşmaların ve danişıklı ilişkilerin ispatında iletişim delilleri ve iktisadi deliller³³ de kullanılabilir. Bu çerçevede her bir delilin

³⁰ Kurulun 7.3.2011 tarihli ve 11-13/243-78 sayılı kararı (Banka-1 Maaş Promosyon); 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı kararı (Otomotiv); 08.03.2013 tarihli ve 13-13/198-100 sayılı kararı (Banka-2 Faiz); 18.02.2016 tarihli ve 16-05/117-52 sayılı kararı (Sinop Hazır Beton); 21.11.2016 tarihli ve 16-40/662-296 sayılı kararı (Antalya Tur Operatörleri); Danıştay 13. Dairesi 16.12.2015 tarihli, E.2015/4548, K.2015/4616 sayılı kararı (Banka-2 Faiz); Danıştay 13. Dairesi 06.04.2017 tarihli, E.2011/3814, K.2017/958 sayılı kararı (Otomotiv), 29.03.2018 tarihli ve 18-09/180-85 sayılı kararı (Adıyaman Otogaz).

³¹ Kurulun 07.06.2006 tarihli ve 06-41/519-139 sayılı kararı (Meyve Suyu); 03.02.2011 tarihli ve 11-07/121-36 sayılı kararı (Gimsa); 08.03.2013 tarihli ve 13-13/198-100 sayılı kararı (Banka-2 Faiz).

³² Kurulun 08.03.2013 tarihli ve 13-13/198-100 sayılı kararı (Banka-2 Faiz); 29.03.2018 tarihli ve 18-09/180-85 sayılı kararı (Adıyaman Otogaz).

³³ Paralel fiyatlandırma yapılması, rakiplerin eşzamanlı veya yakın zamanlı fiyat değişimlerinin aynı veya benzer nitelikte olması, ortak fiyat duyuruları ile aynı veya benzer nitelikli satış ve üretim politikalarının

konu, süre, taraflar gibi ihlalin tüm unsurlarını içermesi gerekmekte, birbirleriyle tutarlı olmaları koşuluyla, delillerin bir bütün olarak anılan unsurları ortaya koymalarının yeterli olacağı kabul edilmektedir³⁴.

- (115) Bu noktada iletişim delillerinin değerlendirilmesi üzerinde durulmalıdır. Öncelikle, iletişim delillerinin beyanlarla birlikte delil hiyerarşisinin en üst seviyesinde yer aldığı vurgulanmalıdır. Özellikle uzlaşmaya taraf olan teşebbüslerin soruşturma açılmadan önce oluşturdukları belgeler, birinci kişi konumundaki şahıslar tarafından oluşturulmaları sebebiyle ispat gücü son derece yüksek deliller arasında yer almaktadır. Ayrıca uzlaşmaya taraf olan teşebbüslerin her birinden bilgi ve belge elde edilmesi zorunluluğu da bulunmamaktadır. Zira delillerin ispat gücü bakımından önemli olan, delilin nerede elde edildiği değil içerik olarak hangi bilgileri ihtiva ettiği. Dolayısıyla teşebbüslerden birinde yapılan incelemelerde elde edilmiş olan bir belge, ihlalin tarafı olan bütün teşebbüsler aleyhine delil olarak kullanılabilir.
- (116) İlâveten elde edilen belgelerde teşebbüslerin irade beyanlarının sarîh olarak yer alması zorunluluğunun bulunmadığının belirtilmesinde yarar görülmektedir. Zira Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde belirtildiği üzere rakipler arasında gerçekleştirilen uzlaşmalar herhangi bir şekil şartına tabi olmadığından, irade beyanlarının yazılı veya sözlü, sarîh yahut zımni olarak sunulması mümkündür. Özellikle fiyat, arz miktarı, satış stratejisi, maliyet gibi stratejik verilere ilişkin bilgiler içeren iletişimler tek taraflı olarak sunulduğunda dahi rekabet ihlali olarak değerlendirilebilmektedir. Yukarıda değinildiği üzere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan hükmün temel amacı, her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, başka bir deyişle bağımsız olarak belirlemesini sağlamaktır. Bunun gerekçesi, piyasadaki rekabetin ortaya çıkmasını tetikleyen temel dinamiğin, teşebbüsler arasında birbirlerinin ne şekilde davranacağına ilişkin olarak yaşanan belirsizlik olduğu yönündeki kabuldür. Dolayısıyla teşebbüslerin gelecekteki davranışlarına yönelik belirsizliği azaltan veya ortadan kaldıran davranışların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılabilmektedir. Nitekim fiyat, arz miktarı, satış koşulları, maliyet gibi stratejik nitelikte bir bilgiyi alan teşebbüs, rekabeti sınırlayıcı bir uzlaşmanın tarafı olmayacağını derhal ve açıkça karşı tarafa bildirmediği sürece uzlaşmaya zımnen irade göstermiş sayılmaktadır³⁵. Zira rakiplerinden, anılan nitelikte bir bilgi alan teşebbüsün, sözü edilen bilgileri kendi ticari politikalarında dikkate almamasının mümkün olmadığı kabul edilmektedir. Bir başka ifadeyle, rakiplerinin fiyatının artacağını ya da sabit kalacağını bilen bir teşebbüs için geleceğe ilişkin belirsizlik azalmakta, fiyatlama kararları bu bilgiye göre şekillenmekte, bu durum ise teşebbüsün rekabet hukuku anlamında rakiplerinden bağımsız karar vermediği anlamına gelmektedir³⁶.
- (117) Konuya ilişkin olarak Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın *T-Mobile*³⁷ kararında, fiyat artırımını yönünde açık bir anlaşma tespit edilemese dahi, tek bir teşebbüsün, rekabete duyarlı bilgiler içeren tek bir açıklamada bulunduğu tek bir rakipler arası iletişimin, iletişime taraf olan teşebbüslerin tamamı bakımından ihlâlî varlığına hükmedilmesi için yeterli olabileceği açıkça ortaya konulmuştur. Böyle bir durumda sorumluluktan kurtulmanın

benimsenmesi gibi.

³⁴ Kurulun 08.03.2013 tarihli ve 3-13/198-100 sayılı kararı (Banka-2 Faiz); 14.01.2016 tarihli ve 16-02/44-14 sayılı kararı (Ege Bölgesi Çimento).

³⁵ 08.03.2013 tarihli ve 13- 13/198-100 sayılı kararı (Banka-2 Faiz).

³⁶ Kurulun 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı kararı (Otomotiv); 08.03.2013 tarihli ve 13- 13/198-100 sayılı kararı (Banka-2 Faiz), 29.03.2018 tarihli ve 18-09/180-85 sayılı kararı (Adıyaman Otogaz).

³⁷ Case C-8/08, T-Mobile Netherlands, [2009] ECR I-4529.

tek yolu, yukarıda belirtildiği üzere, ihlale taraf olunmadığının rakiplere derhal ve açıkça bildirilmesi ve bu tür bir bildirim yapıldığı yönünde delil sunulmasıdır. Aynı yaklaşım Kurul tarafından 18.04.2011 tarih, 11-24/464-139 sayılı *Otomotiv* kararında da benimsenmiştir. Keza *Otomotiv* kararına karşı açılan davalara ilişkin olarak Danıştay 13. Dairesi tarafından alınan kararlarda da³⁸ *“Rekabet açısından önemli olduğunda kuşku bulunmayan geleceğe ilişkin rekabete hassas bilgilerin piyasada rekabet edilen başka bir teşebbüsle paylaşılmasında, rekabeti ihlal edici bir amacın olduğu şüphesi ortaya çıkacaktır. Nitekim gerek Avrupa Birliği Adalet Divanının (ABAD'ın) "T-Mobile" kararında gerekse doktrinde rakipler arasında gelecekteki davranışlarına yönelik belirsizlikleri ortadan kaldıracabilecek nitelikte olan bilgi paylaşımlarının rekabete aykırı olarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Söz konusu rekabete hassas bilgi; geleceğe ilişkin fiyat veya buna ilişkin stratejik bir bilgi olduğu takdirde, rekabeti ihlal etme amacının ayrıca irdelenmeye ihtiyaç göstermeyecek şekilde ortada olduğu da açıktır. Ayrıca, teşebbüsler arası bilgi paylaşımlarının, piyasada bir etkisinin olmadığı ileri sürülebilirse de, belirtilen rekabete hassas bilgi paylaşımının, teşebbüslerin gelecekte piyasada alacakları kararlarda etkili olacağı aksi ispatlanmadıkça kabul edilmesi gerekmektedir. Bu durum, ABAD'ın "Polypropylene" ve "Sugar" kararlarında teşebbüsler aleyhine bir karine olarak değerlendirilmiştir. Bir başka anlatımla; fiyatların yükseltilmesi hususunda rakipler arasında kesin bir anlaşmaya varılmasa dahi bir rakibin geleceğe ilişkin fiyatlama stratejisini açıkladığı bir toplantıya sadece katılmış olmak da bir karine olarak kabul edilmektedir.”* ifadelerine yer verilerek Kurulun yaklaşımı hukuka uygun bulunmuştur.

- (118) Bu doğrultuda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi; rekabeti sınırlayıcı amaç, etki veya potansiyel etkiden birinin varlığı durumunda ihlalin oluşmuş sayılacağını öngörmektedir. Bu itibarla, sözü edilen iletişim neticesinde teşebbüslerin paralel davranış içerisinde olduklarının ilgili pazardaki etkisinin ispat edilmesine gerek bulunmamaktadır.
- (119) Yukarıda ifade edilen hususlar çerçevesinde teşebbüslerin aralarında anlaşarak zam oranlarını belirledikleri iddiasına ilişkin olarak dosya kapsamında elde edilen tüm bilgi ve belgeler aşağıda değerlendirilmiştir.

I.3.4.2 Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Bilgi ve Belgelerin Değerlendirilmesi

- (120) Dosya kapsamında yapılan yerinde incelemelerde elde edilen belgelerden ilki 27.02.2014 tarihli Belge-195/12'dir. Belgede öncelikle Dernek Genel Sekreteri'nin yönetim kurulu üyesi teşebbüslere 2014 yılının Mart ayında yapılacak yönetim kurulu toplantısının tarihi olarak 2-3-4 Mart tarihleri hakkında görüşlerini sorduğu görülmektedir. Akabinde Yıldız Sunta yetkilisinin Yıldız Entegre yetkilisine gönderdiği e-postada *“sen Pazartesi fabrikada olacaksın ve en erken tahmin ederim Salı günü (4 Mart) zam konusunda kararı almış olursunuz. Eğer Pazartesi günü şirket içinde toplanıp, ilgili dernek toplantısında zam oranını beyan edecek şekilde hazır olursan 4 Mart tarihini bildir lütfen. Cevabında beni de cc'de tutarsan bende hemen kendi adıma 4 Mart tarihini bildiririm.”* ifadeleri yer almaktadır. Söz konusu e-postadaki ifadelerden Yıldız Entegre'nin şirket içinde zam oranını belirleyerek dernek toplantısında rakipleriyle paylaşacağı, Yıldız Sunta'nın bu durumu bildiği ve 4 Mart tarihinde teşebbüsün de toplantı için hazır olacağı anlaşılmaktadır. İlaveten belge, Dernek yönetim kurulu toplantısında rakiplerin fiyat artışlarını birlikte belirlediklerine işaret etmektedir. Söz konusu e-postadaki ifadelerden Yıldız Entegre'nin şirket içinde zam oranını belirleyerek dernek toplantısında rakipleriyle paylaşacağı, Yıldız Sunta'nın bu

³⁸ Danıştay 13. Dairesi 06.04.2017 tarihli, E.2011/3814, K.2017/958 sayılı kararı (Otomotiv).

durumu bildiği ve 4 Mart tarihinde teşebbüsün de toplantı için hazır olacağı anlaşılmaktadır. İlaveten belge, Dernek yönetim kurulu toplantısında rakiplerin fiyat artışlarını birlikte belirlediklerine işaret etmektedir.

- (121) Belgede geçen tarihlerde yönetim kurulu toplantısı yapıp yapılmadığı ve yapıldı ise toplantının katılımcıları, gündemi ve toplantıda görüşülenler hakkında Dernek'ten bilgi talebinde bulunulmuştur. Gelen cevapta 05.03.2014 tarihinde Dernek yönetim kurulu toplantısının gerçekleştirildiği, ilgili yönetim kurulu toplantısına hangi teşebbüslerin katıldığına kayıt altına alınmadığı ve gündem maddelerinin aşağıdaki gibi olduğu belirtilmiştir:

"1- Orman Genel Müdürlüğü "Satış Protokolü" hakkında ve 26.02.2014 hammaddeciler toplantısında alınan kararların değerlendirilmesi.

2- Orman Genel Müdürlüğü "Kabuklu Kağıtlık, Odun Üretimi" hakkında değerlendirme

3- VII. Sektörel Ekonomik Şura - Orman Ürünleri Meclisi raporu hakkında değerlendirme.

4- Atıkların değerlendirilmesi hakkında dernek görüşümüz.

5- "Bazı tehlikesiz atıkların geri kazanımı tebliği" hakkında yapılması gerekli dernek girişimlerimiz hakkında görüşme.

6- Laminat Parke (Almanya) Antidamping başvuru süreci ve EPLF (Avrupa Laminat Parke Üreticileri Federasyonu) Genel Müdürü Peter Meyer ile yapılacak 10.03.2014 tarihli toplantı görüşümüz

7- Sektörün diğer problemleri hakkında görüşler."

- (122) Gündem maddelerine bakıldığında teşebbüslerin fiyatlarını/zam oranlarını paylaşımlarına yönelik bir hususun bulunmadığı görülmektedir. Bununla birlikte rekabet ihlali oluşturabilecek bir durumun gündem maddelerinde açıkça yazması beklenemeyecektir. Dernek yönetim toplantısı 05.03.2014 tarihinde yani belgede geçen tarihe oldukça yakın bir tarihte (bir gün sonra) gerçekleşmiştir. Bu doğrultuda Dernek'ten gelen bilgilerin belgenin içeriğini desteklediği düşünülmektedir. Yukarıda yer verilen belgeden Yıldız Entegre ile Yıldız Sunta'nın Dernek yönetim kurulu toplantısında zam oranlarını paylaşma amacının olduğu anlaşılmaktadır. Zam oranı, fiyatı belirleyen en önemli unsurlardan birisini oluşturmakta ve teşebbüslerin önemli bir stratejik verisi niteliğini taşımaktadır. Bu itibarla teşebbüslerin zam oranlarını Dernek yönetim kurulu toplantısında birbirleriyle paylaşmaları pazardaki belirsizliği ortadan kaldırarak teşebbüslerin fiyatlarını bağımsız belirlemelerini engelleyecektir.

- (123) 2014 yılında yapılan toplantının katılımcılarına ilişkin dosya kapsamında başka bir belge elde edilememiştir. Dolayısıyla Yıldız Entegre ile Yıldız Sunta'nın zam oranlarını paylaşma amacına yönetim kurulu üyesi diğer teşebbüslerin de iştirak edip etmediği belgeden anlaşılamamaktadır. Diğer taraftan 05.03.2014 tarihinde Dernek yönetim kurulu Gentaş, Divapan, Kastamonu Entegre, Orma, Çamsan Ordu, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Kronospan'dan oluşmaktadır. Yukarıda belirtildiği üzere dosya kapsamında elde edilen deliller bir bütün olarak ele alınarak iletişim delilleri ile iktisadi delillerin birlikte değerlendirilmesinden iki teşebbüs dışındaki yönetim kurulu üyesi teşebbüsler hakkında değerlendirme yapmak mümkün olabilecektir.

- (124) Yerinde incelemelerde elde edilen bir diğer belge AGT bünyesindeki iç yazışmanın yer aldığı 24.03.2017 tarihli ve "Dernek TK Toplantı Notları" konulu Belge-12/1-2'dir.

Belgede bir teşebbüs yetkilisi 22.03.2017 tarihinde katıldığı Dernek yönetim kurulu toplantısında aldığı notları diğer yetkililere “*Ekte 22 Mart’ta katıldığım MDF ve Yonga Levha Sanayicileri Derneği yönetim kurulu toplantısında aldığım notları bulabilirsiniz. Ana gündem maddesi artan maliyetler ve sektör olarak yapılamayan zamlar oldu.*” şeklinde iletmiştir. Teşebbüs yetkilisinin toplantıda aldığı notların 6. maddesinde aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

“6. Esas gündem maddesi artan maliyetler ve sektör olarak yapılamayan zamlar oldu. Hem odun hammaddesinde (gerek iç piyasa gerekse kura bağlı olarak ithalat bacağına), hem de son dönemde kimyasallardaki maliyet artışlarının artık fiyatlara yansımaya gerektiği ve bu konuda tüm fabrikalar olarak ortak hareket edilmesi noktasında görüş belirtildi. 2016 son çeyreğinde yapılan istişareler sonrasında alınan %7(Ocak) zammı her ne kadar kâğıt üzerinde yeni bir liste olarak yayınlanmış olsa da, pratikte hayata geçirilemediği ve bunun ana nedeninin ise Yıldız MDF, Yıldız Entegre ve Starwood üçlüsü olduğu tespit edildi. ... (.....) bu duruma rağmen Mart sonunda da bir %7’lik artış daha yapılması yönünde teklif getirdi. Ama tüm katılımcılar bahsi geçen bu 3 firma yeni bir listeye geçmeden bu tarz bir artışında kâğıt üzerinde kalacağı ve bayiler karşısında bizleri zor duruma düşüreceği konusunda antant kaldılar. Doğal olarak artış ile ilgili bir uzlaşma sağlanamadı.”

- (125) Belgenin incelenmesinden teşebbüslerin Dernek yönetim kurulu toplantısında konuştukları en önemli gündem maddesinin yapacakları zam oranlarını birlikte belirlemeye ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle “*bu konuda tüm fabrikalar olarak ortak hareket edilmesi noktasında görüş belirtildi*” ifadeleri teşebbüslerin amacını açıkça göstermektedir. Belgeden ayrıca, teşebbüslerin 2016 yılında fiyatlarını arttıramamış olmaktan şikâyet ettikleri ve 2016 yılının son çeyreğinde rakiplerin bir araya gelerek Ocak 2017’de %7 oranında zam yapmayı kararlaştırdıkları, 2017 yılının Mart ayında yapacakları fiyat artışı ve bu artışın oranı hakkında ise görüş alışverişinde buldukları anlaşılmaktadır. Rakiplerin fiyatlandırma stratejilerine ilişkin önemli bilgileri birbirleriyle paylaşmaları ve zam oranlarını birlikte belirlemeleri 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal eden en temel haller arasındadır. Bu itibarla konu hakkında ilgili tarihte Dernek yönetim kurulu toplantısı yapıp yapılmadığı, yapıldıysa toplantının katılımcıları, gündemi ve toplantıda görüşülenler hakkında Dernek’ten bilgi talebinde bulunulmuştur. Gelen cevapta 22.03.2017 tarihinde yönetim kurulu üyelerinin katıldığı bir toplantı yapıldığı teyit edilmiş ve gündem maddeleri iletilmiştir. Aşağıda her iki toplantının aynı olup olmadığının anlaşılabilmesi amacıyla Dernek’in gönderdiği gündem maddeleri ile Belge-12/1-2’de yer alan gündem maddelerinin karşılaştırılmasına yer verilmektedir.

Tablo 37: Belge-12/1-2’de yer alan gündem maddeleri ile Dernek’ten elde edilen bilgilerin karşılaştırılması

Madde	Belge-12/1-2	Dernek’ten Gelen Bilgi
1.	<i>Önceden belirlenen gündem maddeleri üzerinden konuşmalar yapıldı. Genel olarak (.....) detay bilgilendirmeleri yapan kişiydi.</i>	<i>Sektörümüzün genel değerlendirilmesinin yapılması.</i>
2.	<i>2017 için planlanan kabuklu kâğıt üretimi ile ilgili olarak (.....) karar verildi.</i>	<i>2017 odun tahsisleri ve Orman Genel Müdürlüğü Kabuklu kağıtlık odun üretimi ve dikili ağaç satışları hakkında değerlendirilmelerimiz.</i>

3.	Başkanın önceki ay yapılan Türkiye Ekonomi Şurasında gündeme getirdiği ve kaldırılacağı noktasında hükümetten söz aldığı fonlar ile ilgili olarak henüz bir gelişme olmadığı (.....) karar verildi.	Başkanımızın önceki ay gerçekleştirilen Türkiye Ekonomi Şurası ve Orman Ürünleri Satış fiyatları üzerinde bulunan FON yükünün kaldırılmasına yönelik hükümet çalışmaları hakkındaki bilgilendirmesi.
4.	TOBB'a bağlı Ticaret borsalarının olduğu illerdeki fabrikalara (Kastamonu, Çamsan Poyraz) odun ve tomruk satın almalarından (.....).	TOBB'a bağlı Ticaret Borsalarındaki kotasyona tabi ürünler listesinde bulunan kullanmış olduğumuz odun-tomruk- ve kereste ürünlerinde tescil işlemi hakkında değerlendirme. 23.02.2017 tarihli TOBB Orman Ürünleri Meclis toplantısının değerlendirilmesi,
5.	MYK (Mesleki Yeterlilik Kurumu) ve ORSİAD (Orman Sanayi İş Adamları Derneği) arasında ahşap doğramacı ve ahşap yer döşemeci mesleklerinde sınav ve belgelendirme esaslarını belirleyen ulusal yeterliliklerin hazırlanması amacı ile bir iş birliği protokolü imzalanmış...	Laminat ve Masif Parke üretimi ile ilgili, sektörümüzde oluşturulan Mesleki Yeterlilik Kurumu sürecinin değerlendirilmesi
6.	Esas gündem maddesi artan maliyetler ve sektör olarak yapılamayan zamlar oldu. Hem odun hammaddesinde (gerek iç piyasa gerekse kura bağlı olarak ithalat bacağına), hem de son dönemde kimyasallardaki maliyet artışlarının artık fiyatlara yansımaları gerektiği ve bu konuda tüm fabrikalar olarak ortak hareket edilmesi noktasında görüş belirtildi. 2016 son çeyreğinde yapılan istişareler sonrasında alınan %7(Ocak) zammı her ne kadar kâğıt üzerinde yeni bir liste olarak yayınlanmış olsa da, pratikte hayata geçirilemediği ve bunun ana nedeninin ise Yıldız MDF, Yıldız Entegre ve Starwood üçlüsü olduğu tespit edildi. ... bu duruma rağmen Mart sonunda da bir %7'lik artış daha yapılması yönünde teklif getirdi. Ama tüm katılımcılar bahsi geçen bu 3 firma yeni bir listeye geçmeden bu tarz bir artışında kâğıt üzerinde kalacağı ve bayiler karşısında bizleri zor duruma düşüreceği konusunda antant kaldılar. Doğal olarak artış ile ilgili bir uzlaşma sağlanamadı.	Dernek gündeminde bu madde yer almamaktadır.
Kaynak: Belge-12/1-2 ve Belge-44/11		

- (126) 22.03.2017 tarihinde yapılan Dernek yönetim kurulu toplantısının gündemine ilişkin Belge-12/1-2 ile Dernek'ten elde edilen bilgilerin karşılaştırılmasından 6. madde haricinde Belge-12/1-2'de yer alan gündem maddelerin birebir aynı olduğu görülmüştür. 6. maddenin ise 4054 sayılı Kanun'un ihlali anlamına gelen rakipler arasında konuşulan fiyat artışlarını içermesi sebebiyle Dernek gündeminde açıkça yer almasının beklenemeyeceği değerlendirilmiştir. Dolayısıyla Dernek'ten elde edilen bilgilerin belge içeriğini doğruladığı anlaşılmıştır.
- (127) Belgeden 2016 yılında yapılan istişarelere ve 2017 yılında yapılan toplantıya Orma, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Teverpan ve AGT yetkililerinin katıldığı anlaşılmaktadır³⁹. Dernek'te yapılan yerinde incelemede, 22.03.2017 tarihli Dernek yönetim kurulu toplantısının teşebbüslerce imzalanmış gündem maddeleri elde edilmiştir (Belge-86/29). Söz konusu belgede Orma, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş ve Teverpan yetkililerinin imzalarının bulunduğu görülmektedir. Bu itibarla Belge-86/29'un Belge-12/1-2'yi doğruladığı anlaşılmıştır. Belge-12/1-2 ve dosya kapsamında elde edilen bilgilerden Orma, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Teverpan ve AGT'nin 2016-2017 yıllarında MDF ve yonga levha ürünlerine yapacakları fiyat artışlarını birlikte belirlemek amacına sahip olduğu görülmüştür.
- (128) Yerinde incelemede elde edilen bir diğer belge 16.05.2017 tarihli Yıldız Entegre yetkililerinin iç yazışmasının bulunduğu Belge-193/30-31'dir. Belgede geçen ifadeler aşağıdaki gibidir:
- (.....): *“Artan kağıt, odun, methanol ve sair giderlerden dolayı haziran ayı tarihli %7 ile 8 oranında tüm ürünlere kesinlikle zam yapacaksınız diyor, diğerleri yapsın veya yapmasın ve bu sefer en önce biz yapacağız”*
- (.....): *“Talimatınız anlaşılmıştır. Gerekli hazırlık yapılacaktır. Diğerleri de Haziran ayında zam yapacağını biliyorum.”*
- (129) Belgenin incelenmesinden Yıldız Entegre'nin, rakiplerinin Haziran 2017 tarihinde zam yapacağını bildiği ve teşebbüsün de zam yapmaya hazırlandığı anlaşılmıştır.
- (130) Yerinde incelemelerde elde edilen 30.09.2017 tarihli Starwood yetkililerinin iç yazışmasının yer aldığı Belge-191/13'te aşağıdaki ifadeler geçmektedir:
- (.....): *“KDV indirimi kalktı zam için ne düşünürsün?”*
- (.....): *“KDV indiriminin kalkacağı belli idi. Bence zamma aynen devam edelim. Cayacak ise diğerleri caysın, rezil olsun. Bence aynen devam.”*
- (131) Belgenin incelenmesinden teşebbüsün, rakiplerinin fiyatlarına artış yapacağı konusunda bilgi sahibi olduğu izlenimi uyanmıştır. Zira belgede geçen *“Bence zamma aynen devam edelim. Cayacak ise diğerleri caysın, rezil olsun.”* ifadeleri Starwood ile rakipleri arasında fiyat arttırılmasına yönelik bir anlaşmanın bulunduğuna işaret etmektedir.
- (132) Yukarıda yer verilen Belge-193/30-31, Belge-191/13 ile Belge-12/1-2'nin birlikte değerlendirilmesinden bütün belgelerin rakiplerin birbirleriyle fiyat artışlarını paylaştığını gösterdiği, bir diğer deyişle teşebbüsler arasındaki fiyat artışına yönelik iletişimi ortaya koyduğu ve 2016-2017 yıllarına ait olduğu anlaşılmıştır. Belge-193/30-

³⁹ İlgili tarihte Dernek yönetim kurulu Gentaş, Orma, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Divapan, Teverpan, AGT, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Starwood, Vezirağaç, Çamsan Entegre ve Kronospan'dan oluşmaktadır.

31 ve Belge-191/13 ihlalin taraflarını tam olarak göstermemekle birlikte teşebbüsler arasında sıklıkla fiyat artışları konusunda bilgi paylaşımı yapıldığına işaret etmektedir. Belge-12/1-2 ise teşebbüslerin rekabeti kısıtlama amacını açıkça göstermektedir. Bu itibarla söz konusu belgeler birbirlerini desteklemekte ve bütüncül bakış açısıyla değerlendirildiğinde teşebbüsler arasında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak zam oranlarını birlikte belirleme amacına yönelik olarak 2016 yılında başlayan rekabete aykırı koordinasyonun 2017 yılında da devam ettiğini göstermektedir. Dolayısıyla belgelerin tamamının ele alınmasıyla Orma, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Teverpan, AGT, Yıldız Entegre ve Starwood'un rekabet karşıtı amaca sahip olduğu söylenebilmektedir⁴⁰.

- (133) Bu noktada MDF ve yonga levha pazarında faaliyet gösteren soruşturma tarafı teşebbüslerin arasındaki ilişkiler hakkında bilgi vermek faydalı olacaktır. Soruşturma tarafı teşebbüslerin tamamı Dernek yönetim kurulunu oluşturmaktadır. Bu itibarla yıl içerisinde birçok kez yönetim kurulu toplantısında bir araya gelmektedir. İlâveten MDF ve yonga levha sektörünün önemli girdilerinden odun hammaddesine ilişkin olarak OGM'nin sattığı tahsisli odunun dağıtımını Dernek bünyesinde soruşturma tarafı teşebbüslerin yetkililerinin katıldığı hammaddeciler toplantısında belirlenmektedir⁴¹. Dolayısıyla dosya kapsamında elde edilen bilgilerden soruşturma tarafı teşebbüslerin bir araya gelmelerine olanak sağlayan birçok sebebin bulunduğu görülmüştür. Bu durum yukarıda yer verilen belgelerde yer alan ifadelerle birlikte değerlendirildiğinde pazarın yapısının bilgi değişimine açık olduğu tespiti yapılmıştır.
- (134) Benzer şekilde Orma'da yapılan yerinde incelemede elde edilen 16.11.2017 tarihli e-postada bir teşebbüs yetkilisinin katıldığı hammaddeciler toplantısında görüşülenler diğer teşebbüs yetkililerine aktarılmaktadır (Belge-192/46-47). Belgede teşebbüslerin odun hammaddesi ithalatına ilişkin "... 2017 yılında sektörün odun kullanımının 10 Milyon tona ulaştığını, 2017 yılı ilk 10.5 ayda YE'nin (.....) ton. KEAS'ın (.....) ton, SW'un (.....) ton. AGT'nin (.....) ton civarında cips ithal ettiği, konu yaklaşık (.....) ton cips ithalinin yapılmaması durumunda Çamsan Entegre olarak odunu (.....) TL/tona değil, (.....) TL/tona alabileceğini, (.....) anlatıldı..." ifadeleri geçmektedir. Söz konusu ifadelerden teşebbüslerin önemli maliyet kalemleri arasında yer alan odun miktarı hakkında rakiplerinin bilgi sahibi oldukları görülmüştür. Bu doğrultuda Dernek çatısı altında yapılan toplantıların pazarı şeffaflaştırdığı ve rakiplerin bilgi değişimine uygun bir zemin hazırladığı tespiti tekrarlanmaktadır.
- (135) Orma'da yapılan yerinde incelemede elde edilen 06.10.2017 tarihli iç yazışmada Orma tarafından AGT'nin üretim tesislerine yapılan detaylı ziyarete ilişkin "04.10.2017 Çarşamba günü ... Hanım ve ... Bey' le birlikte 13:30 -16:00 saatleri arası AGT firmasını ziyaret ettik. MDF Lam hattı sorumlusu ... Bey nezaretinde Emprenye hatları ve depoları, Melamin pres hatları, parke hatları; vardiya amiri nezaretinde MDF hattı detaylı olarak dolaşmıştır. (.....)." ifadeleri bulunmaktadır (Belge-192/43-44). Söz konusu ifadelerden Orma, AGT'ye ziyareti sonucunda AGT'nin geleceğe yönelik yatırım planları ve mevcut çalışma şekli ile kapasitesi hakkında bilgi sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Bu belge de diğer belgeler ve açıklamalarla birlikte

⁴⁰ Elde edilen belgelerde geçen dokuz teşebbüs dışındaki yönetim kurulu üyeleri Kronospan ile Yıldız Sunta'nın 2016-2017 yıllarında zam oranlarını paylaşma amacına iştirak edip etmediği belgelerden anlaşılmamaktadır. Bununla birlikte yukarıda belirtildiği üzere dosya kapsamında elde edilen deliller bir bütün olarak ele alınarak iletişim delilleri ile iktisadi delillerin birlikte değerlendirilmesinden Kronospan ve Yıldız Sunta hakkında değerlendirme yapmak mümkün olabilecektir. Söz konusu husus konu bütünlüğünün bozulmaması için aşağıda I.3.4.3. ve I.3.4.4.. numaralı başlıklar altında değerlendirilmiştir.

⁴¹ Tahsisli odun sürecine ilişkin ayrıntılı bilgi aşağıda I.3.6. numaralı başlık altında yer almaktadır.

değerlendirildiğinde teşebbüslerin birçok konuda bir araya geldikleri, pazarın yapısının bilgi değişimine açık olduğu ve pazarın şeffaflaştığı tespitini kuvvetlendirmektedir.

- (136) Yukarıda yer verilen bilgi ve belgelerin değerlendirilmesinden Dernek yönetim kurulunu oluşturan teşebbüslerden Yıldız Sunta ile Yıldız Entegre'nin 2014 yılında; Orma, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Teverpan, AGT, Yıldız Entegre ve Starwood'un ise 2016-2017 yıllarında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışlarını ve bu artışların oranlarını birlikte belirlemek amacıyla anlaştıkları görülmektedir. Bununla birlikte Dernek bünyesinde sıklıkla yapılan yönetim kurulu toplantılarının, rakiplerin stratejik bilgilerini birbirleriyle paylaşmasına zemin hazırladığı ve zam oranları konusunda ortak hareket edilmesine ilişkin görüşmelerin bu toplantılarda yapıldığı tespitinden hareketle, belgelerde ismi geçmeyen ancak 2014 yılında Dernek yönetim kurulu üyesi olan Gentaş, Divapan, Kastamonu Entegre, Orma, Çamsan Ordu, Kronospan'ın 2014 yılına ilişkin tespit edilen rekabete aykırı anlaşmaya; 2016-2017 yıllarında Dernek yönetim kurulu üyesi olan Çamsan Entegre/Çamsar Orman, Kronospan ile Yıldız Sunta'nın 2016-2017 yılına ilişkin tespit edilen rekabete aykırı anlaşmaya taraf olup olmadığının teşebbüslerin zam oranı-zam tarihi ile fiyat-maliyet karşılaştırmaları sonucunda anlaşılabilceği değerlendirilmiştir⁴².

1.3.4.3 Teşebbüslerin Zam Oranları ile Zam Tarihlerinin Karşılaştırılması

- (137) Dosya konusu MDF, MDFlam, yonga levha ve yongalam ürünleri kendi içerisinde boyut (en, boy, kalınlık), renk, desen, kaplama, yoğunluk gibi ölçütlere göre çeşitlenmektedir. Soruşturma tarafı teşebbüslerin fiyat listelerine bakıldığında çoğunun kendisinin isimlendirdiği ve özellikleri farklı ürünlerden oluşan bir ürün gamının bulunduğu görülmektedir. İlâveten teşebbüslerden bazıları faaliyetlerini MDF/MDFlam veya yonga levha/yongalam ile sınırlı tutarken, bazıları tamamını üretip satmakta, bazıları ise ham MDF'yi ve/veya yonga levhayı üreticilerden tedarik ederek MDFlam ve/veya yongalam üretip satmaktadır. Dosya kapsamında birbirleriyle karşılaştırılabilir ürünlerin bulunabilmesi için teşebbüslerden sattıkları ürünlerin özellikleri ile miktar ve gelir bazında toplam satışları içerisindeki oranı elde edilmiştir. Yapılan hesaplamalar sonucunda teşebbüslerin miktar ve gelir bazında en çok sattıkları ürünün MDF ürün grubu için 18x2100x2800 mm ebatlarında 1. kalite ham MDF; MDFlam ürün grubu için 18x2100x2800 mm ebatlarında çift yüzü beyaz MDFlam; yonga levha ürün grubu için 18x2100x2800 mm ebatlarında yonga levha⁴³ ve yongalam ürün grubu için 18x2100x2800 mm ebatlarında çift yüzü beyaz yongalam olduğu tespit edilmiştir. Soruşturma tarafı teşebbüslerin ürün gruplarının farklılaşması göz önünde bulundurularak her bir teşebbüsü kapsama alabilmek amacıyla yapılan analizler ortak ürün olarak tespit edilen dört ürün için yapılmıştır.
- (138) Yerinde incelemede elde edilen belgelerin değerlendirildiği kısımda belirtildiği üzere 2014 yılı için Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta'nın, 2016-2017 yılları için Orma, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Teverpan, AGT, Yıldız Entegre ve Starwood'un rekabet karşıtı amaç içerisinde oldukları tespit edilmiş olup söz konusu teşebbüsler hakkında ilave bir analiz yapılmasına gerek bulunmamıştır. Bununla birlikte veri ve konu bütünlüğünün sağlanabilmesi ve analizin tam olarak ortaya konulabilmesi için bu kısımda öncelikle soruşturma tarafı bütün teşebbüslerin 2014-

⁴² Her ne kadar 2014 yılı için Yıldız Sunta ile Yıldız Entegre'nin; 2016-2017 yılları için de Orma, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Teverpan, AGT, Yıldız Entegre ve Starwood'un arasındaki rekabete aykırı anlaşma tespit edilmişse de pazarın genelini ortaya koyabilmek ve veri bütünlüğünü sağlayabilmek için aşağıda yapılan analizlerde soruşturma tarafı bütün teşebbüslerin verileri değerlendirilmiştir.

⁴³ (.....).

2019 yıllarına ilişkin verileri değerlendirilmiş akabinde teşebbüslerin rekabet karşıtı amacını gösteren belgelerde geçen 2014 ve 2017 yılları daha ayrıntılı incelenmiştir. Bu doğrultuda aşağıda öncelikle soruşturma tarafı teşebbüslerin 2014-2019 yılları arasında 18x2100x2800 boyutlarında 1. kalite ham MDF ürününe ilişkin zam oranlarına yer verilmiştir⁴⁴:

⁴⁴ Dosya kapsamında elde edilen belgelerde geçen ifadelerle paralel şekilde aşağıda yapılan değerlendirmelerde liste fiyatları kullanılmıştır. Teşebbüsler yıl içerisinde birçok fiyat listesi çıkarmakta ve bu listeleri 2014/1, 2014/2 vb. olarak isimlendirmektedir. Teşebbüslerin çıkardığı listelerin sayısı ve tarihleri birbirinden farklılaşabilmektedir. Bu itibarla zam oranlarının yer aldığı tablolar, yapılan fiyat artışlarının genel görünümünü verebilmek bakımından sadece liste sayısı esas alınarak hazırlanmıştır. Bir sonraki adımda ise her bir teşebbüsün liste sayısı ile tarihi karşılaştırılarak ortak/yakın tarihlerdeki ortak/yakın zam oranları değerlendirilmiştir.

21-18/229-96

Tablo 38: 18x2100x2800 Boyutlarında 1. Kalite Ham MDF Ürününün Fiyatlarında 2014-2018 Yılları Arasında Yapılan Zam Oranları (%) ⁴⁵⁴⁶

Teşebbüs	2014/1	2014/2	2014/3	2015/1	2015/2	2015/3	2016/1	2017/1	2017/2	2017/3	2017/4	2017/5	2018/1	2018/2	2018/3	2018/4	2018/5
	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı
(.....)				5			4	8	5	5	6	5	8	8	10	18	
(.....)	9				5,0		-2,06	7	4	2,9	7		3	10	11	6	3
(.....)	10	5					-6	7	7	7	3		9	11	6	3	9
(.....)	2,20	7	7	-3,26	5,5	5	5	1,9	7	7	3,04		7	9,04	8	5	7
(.....)		7,5	7	3	4	4,5	0,32	3	6	7	5,5		7	8,5	5	5	7
(.....)	-2	7	7	-4	4	5		7	7	7	3		7	9	10	20	
(.....)	5	7		4	4		5	7	7	7	3		7	1	5	5	7
(.....)	-10,55					3,63		6,86	7,05	7,06	2,86	9,29	9	5,83	7,97	1,26	5,97
(.....)		8	8	-2	1		3	6	7	7	3	6	9	6	5	7	12
(.....)	5,02	6,97	7,02	-4,0	-2,85	4,98		7,1	7,04	7	2,97	7,03	8,99	5,03	5,03	7,03	12,09
(.....)	-8,93	7,49		2,85	3,74	5		7,37	7,02	6,81	2,98	7,02	9	10,25	7		
Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar																	

⁴⁵ (.....).

⁴⁶ 2019 yılının ilk altı ayına ilişkin zam oranları da incelenmiş olup teşebbüslerin büyük çoğunluğunun bu sürede zam yapmadığı, zam yapanların da oranlarının farklı olduğu görüldüğünden söz konusu dönem tabloya alınmamıştır.

- (139) Tablonun incelenmesinden ilk olarak ham MDF ürününün 2014/1 fiyat listelerinde bazı teşebbüslerin zam yaptığı, bazı teşebbüslerin indirim uyguladığı, zam ve indirim oranlarının da farklılaştığı görülmektedir. Keza dosya mevcudunda 2014 yılının ilk aylarına ilişkin teşebbüslerin birlikte fiyat arttırdıklarına işaret eden bir belge bulunmamaktadır. Dolayısıyla 2014/1 listesi için zam oranlarının teşebbüslerce birlikte belirlendiği tespiti yapılamamaktadır. Ancak 2014 yılının diğer listelerinde zam oranlarının büyük oranda birbirine yakınlaşarak %7 civarında gerçekleştiği görülmektedir. 2015 yılına bakıldığında 2015/2 listelerinde zam oranlarında benzerlik görülse de 2015 yılına ilişkin belge elde edilmemesi ve farklı zam oranı uygulayan teşebbüslerin sayısının diğer yıllara nazaran fazla olması sebepleriyle teşebbüslerin zam oranlarını birlikte belirlediğinden söz edilememektedir. 2016 yılına gelindiğinde 11 teşebbüsün 5'inin fiyat artışı yaptığı ve diğer yıllara nazaran oldukça az sayıda liste çıkardıkları gözlenmektedir. Bu durum Belge-12/1-2'yi doğrular niteliktedir. Zira belgede 2016 yılında sektör olarak zam yapılamadığı belirtilmektedir. 2017 yılına bakıldığında zam oranlarının yılın ilk yarısında %7 civarında ikinci yarısında ise %3 civarında gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu oranlar da Belge-12/1-2'yi desteklemektedir. Zira belgeden teşebbüslerin 2016 yılında bir araya gelerek yaptıkları istişareler sonucunda 2017 yılının ilk zam oranını %7 olarak belirlediği görülmektedir. Belge elde edilemeyen 2018'in ilk yarısında oranların birbirlerine benzerliği, ikinci yarısında ise değişkenlik gösterdiği göze çarpmaktadır. Ancak teşebbüslerin zam oranlarını birlikte belirlediklerinden bahsedebilmek için zam oranlarının benzerliği yeterli olmadığından ve söz konusu döneme ilişkin belge elde edilemediğinden teşebbüslerin 2018 yılında danişıklı davranışlar içerisinde olduğu tespiti yapılamamaktadır.
- (140) Tablonun teşebbüsler arasındaki iletişimi gösteren belgelerle birlikte değerlendirilmesinden teşebbüslerin 2014 yılının ikinci fiyat listeleri ve 2017 yılına ilişkin fiyat listelerinin belgelerle paralel olduğu anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda aşağıda 2014 ve 2017 yıllarında yapılan fiyat artış tarihleri ile oranları karşılaştırılmaktadır.

21-18/229-96

Tablo 39: 18x2100x2800 Boyutlarında 1. Kalite Ham MDF Ürününün Fiyatlarının Belge Tarihlerine Göre Artış Oranları ile Tarihleri

Teşebbüs	2014 (05.03.2014 sonrası) ⁴⁷				2017							
	Zam Tarihi	Zam Oranı (%)	Zam Tarihi	Zam Oranı (%)	Zam Tarihi	Zam Oranı (%)	Zam Tarihi	Zam Oranı (%)	Zam Tarihi	Zam Oranı (%)	Zam Tarihi	Zam Oranı (%)
(.....) ⁴⁸	-	-	-	-	1.1.17	8,00	28.2.17	5,00	20.6.17	5,00	2.10.17	6,00
(.....)					1.3.17	7,00			17.6.17	2,90	29.9.17	7,00
(.....)					1.3.17	7,00	15.5.17	7,00	5.8.17	7,00	6.10.17	3,00
(.....)	1.4.14	7,00	1.7.14	7,00			15.5.17	7,00	20.7.17	7,00	10.10.17	3,04
(.....)	4.4.14	7,50	30.6.14	7,00			23.5.17	6,00	17.7.17	7,00	11.11.17	5,50
(.....)	17.3.14	7,00	30.6.14	7,00	30.1.17	7,00	27.5.17	7,00	31.7.17	7,00	2.10.17	3,00
(.....)	10.4.14	7,00	-	-	3.3.17	7,00	5.6.17	7,00	8.8.17	7,00	25.10.17	3,00
(.....)					23.1.17	6,86	3.5.17	7,05	30.7.17	7,06	29.9.17	2,86
(.....)					1.3.17	6,00			11.8.17	7,00	24.11.17	3,00
(.....)	21.3.14	6,97	20.6.14	7,02	3.2.17	7,10	5.5.17	7,04	2.6.17	7,00	8.9.17	2,97
(.....)	24.3.14	7,49	-	-	27.2.17	7,37			3.7.17	6,81	9.11.17	2,98

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar

⁴⁷ 2014 yılında Dernek yönetim kurulu üyeleri arasında Teverpan, Çamsan Entegre/Çamsar Orman ve Starwood yer almadığından tabloda yer verilmemiştir.

⁴⁸ (.....).

- (141) Karşılaştırma tablosundan teşebbüslerin 2014 ve 2017 yıllarında birbirleriyle aynı/yakın tarihlerde aynı/yakın oranlarda zam yaptıkları anlaşılmaktadır. Dosya kapsamında 2014 yılına ilişkin elde edilen ve Dernek yönetim kurulu toplantısında zam oranlarının açıklanacağına yönelik ifadelerin yer aldığı Yıldız Sunta ile Yıldız Entegre'nin e-postası (Belge-195/12) Şubat 2014 tarihli olup belgede geçen Dernek yönetim kurulu toplantısı 05.03.2014 tarihinde gerçekleşmiştir. Toplantı tarihinden sonra yapılan zam oranlarının %7 civarında ve zam tarihlerinin de birbirine yakın olduğu dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda 2014 yılında Çamsan Ordu, Divapan, Kastamonu Entegre, Kronospan, Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta'nın paralel fiyat artışı yaptıkları söylenebilmektedir.
- (142) 2017 yılına bakıldığında ise teşebbüslerin çoğunlukla %7 oranında zam yaptıkları görülmektedir. Öncelikle Belge-12/1-2'de geçen ifadelerle paralel şekilde Çamsan Entegre/Çamsan Orman, Kastamonu Entegre, Kronospan, Starwood, Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta'nın 2017 yılının ilk fiyat listelerini %7 oranında zamlı çıkardıkları görülmektedir. Dernek toplantı tarihi olan 22.03.2017'den sonrasına bakıldığında, çoğunlukla Mayıs 2017'de teşebbüslerin yakın tarihlerde ve %7 oranında zam yaptıkları görülmektedir. Teşebbüslerin arasındaki iletişimi gösteren Belge-193/30-31'de geçen ifadelerle paralel şekilde Haziran 2017 tarihinde Yıldız Entegre, Kronospan, AGT Çamsan Entegre zam yapmış⁴⁹ ve belgede belirtildiği gibi ilk olarak Yıldız Entegre fiyatını arttırmıştır⁵⁰. Aynı şekilde Belge-191/13'ün tarihi olan 30.09.2017'ye uygun olarak Eylül sonu ve Ekim başında benzer oranda artışlar yapılmıştır. Bu doğrultuda 2017 yılında gerçekleşen fiyat hareketlerinin belgeleri doğruladığı ve AGT, Çamsan Entegre/Çamsan Orman, Çamsan Ordu, Divapan, Kastamonu Entegre, Kronospan, Starwood, Teverpan, Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta'nın paralel fiyat artışı yaptıkları söylenebilmektedir.
- (143) Dosya kapsamında değerlendirilen bir diğer ürün 18x2100x2800 boyutlarında çift yüzü beyaz MDFlam ürününün fiyatlarına 2014-2018 yıllarında yapılan zam oranlarına aşağıda verilmektedir:

⁴⁹ Söz konusu belgede Yıldız Entegre yetkilisi tarafından "Diğerleri de Haziran ayında zam yapacağını biliyorum." ifadeleri kullanılmaktadır.

⁵⁰ Söz konusu belgede Yıldız Entegre yetkilisi tarafından "diğerleri yapsın veya yapmasın ve bu sefer en önce biz yapacağız" ifadeleri kullanılmaktadır.

21-18/229-96

Tablo 40: 2014-2018 Yılları Arasında 18x2100x2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz MDFlam Ürününün Fiyatlarına Yapılan Zam Oranları (%)⁵¹

Teşebbüs	2014/	2014/	2014/	2014/	2015/	2015/	2015/	2016/	2017/	2017/	2017/	2017/	2017/	2018/	2018/	2018/	2018/	2018/	
	1	2	3	4	1	2	3	1	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı
(.....)					5			4,00	4,00	5,00	5,00	6,00	5,00	8,00	8,00	10,00	18,00		
(.....)									7,00	4,00	2,89	7,00		3,00	9,00	9,00	6,00	3,00	
(.....)	10,00	7,00							6,00	7,00	7,00	3,00		8,00	9,00	6,00	3,00	9,00	
(.....)	4,10	7,00	7,00		-2,80	5,50	5,00	5,00	1,90	7,00	8,00	3,01		7,00	9,00	4,00	5,00	6,50	
(.....)	2,00	5,50	7,00		3,00	4,00	4,50		3,00	6,00	7,50	3,00		7,00	8,50	5,00	5,00	7,00	
(.....)														8,00	25,00	15,00			
(.....)	-3,00	7,00	7,00		-4,00	4,00	5,00		7,00	7,00	8,00	3,00		7,00	9,00	10,00	20,00		
(.....)	-3,00	7,00	7,00	5,0	7,80	2,80	5,00		10,00	7,00	8,00	3,00		7,00	9,00	5,00	5,00	7,00	
(.....)	5,00	7,00			4,00	4,00		4,00	7,00	6,00	7,00	3,00		7,00	4,00	5,00	5,00	7,00	
(.....)	-12,70	7,06				0,11			7,28	6,98	7,03	2,98	11,40	8,99	3,89	4,99	4,94	6,02	
(.....)		9,00%	6,00		-13,00	9,00		5,00	7,00	9,00	7,00	3,00	7,00	9,00	5,00	5,00	7,00		
(.....)	5,03	6,99	7,03		-4,00	2,79	5,04		7,00	7,04	7,97	2,97	7,02	8,98	5,01	5,01	7,01	12,10	
(.....)	-2,60	7,07			2,96	3,81	5,11		7,16	7,02	7,82	2,96	7,03	8,99	10,20	7,00			

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar

⁵¹ 2019 yılının ilk altı ayına ilişkin zam oranları da incelenmiş olup teşebbüslerin büyük çoğunluğunun bu sürede zam yapmadığı, zam yapanların da oranlarının farklı olduğu görüldüğünden söz konusu dönem tabloya alınmamıştır.

- (144) Tablonun incelenmesinden ham MDF ürününe benzer şekilde MDFLam ürününde de 2014 yılının başı için zam oranlarının teşebbüslerce birlikte belirlendiği söylenememektedir. Zira 2014/1 listelerinde bazı teşebbüsler zam yaparken bazı teşebbüsler indirim uygulamıştır. Keza zam ve indirim oranlarının da farklı olduğu görülmektedir. Ancak 2014 yılının diğer listelerine bakıldığında zam oranlarının büyük oranda birbirine yakınlaştığı anlaşılmaktadır. 2015 yılında zam oranlarında benzerlik görülse de 2015 yılına ilişkin belge elde edilememiş olması sebebiyle teşebbüslerin zam oranlarını birlikte belirlediğinden söz edilememektedir. Teşebbüsler 2016 yılında diğer yıllara nazaran oldukça az zam yapabilmıştır. 2017 yılına gelindiğinde yılın ilk yarısında %7 civarında ikinci yarısında ise %3 civarında zam yapıldığı görülmektedir. Söz konusu oranlar da dosya kapsamında elde edilen belgeleri doğrular niteliktedir. Belge elde edilemeyen 2018'in ilk yarısında oranların birbirlerine benzerlik, ikinci yarısında değişkenlik gösterdiği göze çarpmaktadır. Ancak daha önce belirtildiği üzere teşebbüslerin zam oranlarını birlikte belirlediklerine ilişkin belge elde edilemediğinden teşebbüslerin 2018 yılında zam oranlarını birlikte belirlediklerine yönelik bir tespit yapılamamaktadır. Bu doğrultuda aşağıda belgelerde geçen tarihler esas alınarak 2014 ve 2017 yıllarında yapılan fiyat artışlarının tarihleri ile oranları karşılaştırılmaktadır.

21-18/229-96

Tablo 41: 18x2100x2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz MDFlam Ürününün Fiyatlarının Belge Tarihlerine Göre Artış Oranları (%) ile Tarihleri

Teşebbüs	2014 (05.03.2014 sonrası) ⁵²				2017					
	Zam Tarihi	Zam Oranı	Zam Tarihi	Zam Oranı	Zam Tarihi	Zam Oranı	Zam Tarihi	Zam Oranı	Zam Tarihi	Zam Oranı
(.....) ⁵³	-	-	-	-	28.2.17	5,00	20.6.17	5,00	2.10.17	6,00
(.....)					1.3.17	7,00	17.6.17	2,89	29.9.17	7,00
(.....)					1.3.17	6,00	5.8.17	7,00	6.10.17	3,00
(.....)	1.4.14	7,00	1.7.14	7,00	15.5.17	7,00	20.7.17	8,00	10.10.17	3,01
(.....)	4.4.14	5,50	30.6.14	7,00	23.5.17	6,00	17.7.17	7,00	11.11.17	3,00
(.....) ⁵⁴	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(.....)	17.3.14	7,00	30.6.14	7,00	30.1.17	7,00	31.7.17	8,00	2.10.17	3,00
(.....)	20.3.14	7,00	11.6.14	7,00	1.4.17	7,00	31.5.17	8,00	1.10.17	3,00
(.....)	10.4.14	7,00	-	-	3.3.17	7,00	5.6.17	6,00	25.10.17	3,00
(.....)					23.1.17	7,28	30.7.17	7,03	29.9.17	2,98
(.....)					1.3.17	7,00	11.8.17	7,00	24.11.17	3,00
(.....)	21.3.14	6,99	20.6.14	7,03	3.2.17	7,00	2.6.17	7,97	8.9.17	2,97
(.....)	24.3.14	7,07	-	-	27.2.17	7,16	3.7.17	7,82	9.10.17	2,96

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar

⁵² 2014 yılında Dernek yönetim kurulu üyeleri arasında Teverpan, Çamsan Entegre/Çamsar Orman ve Starwood yer almadığından tabloda yer verilmemiştir.

⁵³ (.....).

⁵⁴ (.....).

21-18/229-96

- (145) Karşılaştırma tablosunun incelenmesinden teşebbüsler birbirleriyle aynı/yakın tarihlerde aynı/yakın oranlarda zam yaptıkları görülmektedir. Bu doğrultuda ham MDF ürünü için yapılan tespitlerin MDFlam için de geçerli olduğu söylenebilmektedir.
- (146) Dosya kapsamında değerlendirilen bir diğer ürün 18x2100x2800 boyutlarında yonga levha ürününün fiyatlarına 2014-2018 yıllarında yapılan zam oranları aşağıda verilmektedir:

21-18/229-96

Tablo 42: 18x2100x2800 Boyutlarında Yonga Levha Ürününün Fiyatlarında 2014-2018 Yılları Arasında Yapılan Zam Oranları (%)^{55 56}

Teşebbüs	2014/1	2014/2	2014/3	2015/1	2015/2	2015/3	2016/1	2017/1	2017/2	2017/3	2017/4	2017/5	2018/1	2018/2	2018/3	2018/4	2018/5
	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı
(.....)	5,00	7,00	7,00	-4,00	3,00	4,00		7,00	7,00	7,00	7,00		7,00	9,00	10,00	20,00	
(.....)	5,00	8,00	7,00	15,50	3,00	4,00		7,00	7,00	7,00	7,00		7,00	9,00	5,00	5,00	7,00
(.....)	-	8,00			3,00		4,00	7,00	7,00	7,00	7,00		9,00	9,00	5,00	5,00	7,00
(.....)	-5,45	7,06			-0,33	3,86	5,09	2,32	7,01	7,01	6,72	7,11	12,07	5,11	4,99	6,83	6,05
(.....) ⁵⁷		6,00	3,00	-5,00	-6,00	-2,00		8,00	7,00	6,00	7,00		7,00	10,00	7,00	5,00	6,00
(.....)	5,09	6,95	7,09	-4,00	-3,82	3,98		7,40	6,94	6,99	7,00	6,98	11,96	4,98	4,97	7,05	12,14
(.....) ⁵⁸	1,67	7,12		2,95	2,66	4,00											

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar

⁵⁵ AGT, Çamsan Entegre, Çamsar Orman, Çamsan Ordu, Divapan ve Gentaş'ın yonga levha üretimi ve satışı olmadığından tabloya alınmamıştır.

⁵⁶ 2019 yılının ilk altı ayına ilişkin zam oranları da incelenmiş olup teşebbüslerin büyük çoğunluğunun bu sürede zam yapmadığı, zam yapanların da oranlarının farklı olduğu görüldüğünden söz konusu dönem tabloya alınmamıştır.

⁵⁷ (.....)

⁵⁸ (.....)

- (147) Tabloda yer alan yonga levha ürünlerinin fiyatlarında yapılan artış oranlarına bakıldığında teşebbüslerin, ilk çeyreği hariç olmak üzere 2014 yılında, 2015 yılının sonunda, 2017 ve 2018 yıllarında birbirlerine oldukça yakın oranlarda zam yaptıkları görülmektedir. Ancak yonga levha ürününe ilişkin 2015 ve 2018 yıllarına ilişkin belge bulunmadığından ilgili yıllarda teşebbüslerin zam oranlarını birlikte belirlediğine yönelik bir tespit yapılamamaktadır. Bu doğrultuda aşağıda belge tarihleriyle uyumlu şekilde teşebbüslerin zam oranları ve tarihleri karşılaştırılmaktadır:

21-18/229-96

Tablo 43: 18x2100x2800 Boyutlarında Yonga Levha Ürününün Fiyatlarının Belge Tarihlerine Göre Artış Oranları (%) İle Tarihleri

Teşebbüs	2014 (05.03.2014 sonrası) ⁵⁹				2017					
	Zam Tarihi	Zam Oranı	Zam Tarihi	Zam Oranı	Zam Tarihi	Zam Oranı	Zam Tarihi	Zam Oranı	Zam Tarihi	Zam Oranı
(.....)	17.3.14	7,00	30.6.14	7,00	30.1.17	7,00	31.7.17	8,00	2.10.17	7,00
(.....)	20.3.14	7,00	11.6.14	7,00	1.2.17	7,00	31.5.17	8,00	1.10.17	7,00
(.....)	10.4.14	7,00	-	-	3.3.17	7,00	5.6.17	7,00	25.10.17	7,00
(.....)					3.5.17	7,00	30.7.17	7,01	29.9.17	6,72
(.....)					1.3.17	8,00	28.7.17	7,00	31.10.17	7,00
(.....)	21.3.14	6,95	20.6.14	7,09	5.5.17	6,94	2.6.17	6,99	8.9.17	7,00
(.....)	24.3.14	7,12	-	-	-	-	-	-	-	-

Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar

⁵⁹ 2014 yılında Dernek yönetim kurulu üyeleri arasında Teverpan ve Starwood yer almadığından tabloda yer verilmemiştir.

- (148) Karşılaştırma tablosundan 2014 yılında yapılan Dernek yönetim kurulu toplantısından sonra Kastamonu Entegre, Orma, Kronospan, Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta birbirlerine yakın tarihlerde ve aynı oranda ürün fiyatlarına zam yaptıkları anlaşılmaktadır. Bu durum Belge-195/12'de geçen ifadeleri desteklemektedir. 2017 yılına ilişkin yukarıda yapılan değerlendirmeler 18x2100x2800 boyutlarında yonga levha ürünü için de geçerli olduğundan gereksiz tekrara düşmemek için ilgili kısma atıf yapmakla yetinilmektedir. İlave olarak MDF ve MDFlam üretimi ve satışı bulunmadığından ilgili tablolarda yer almayan Orma'nın yonga levha ürününe yaptığı zam oranları ile zam tarihlerinin belgelerde geçen ifadelerle uyumlu ve rakipleriyle paralel olduğu görülmektedir.
- (149) Son olarak dosya kapsamında değerlendirilen bir diğer ürün olan 18x2100x2800 boyutlarında çift yüz beyaz yongalam (suntalam) ürününün fiyatlarına 2014-2018 yıllarında yapılan zam oranları aşağıdaki gibidir:

21-18/229-96

Tablo 44: 18x2100x2800 Boyutlarında Çift Yüz Beyaz Yongalam Ürününün Fiyatlarında 2014-2018 Yılları Arasında Yapılan Zam Oranları (%)^{60 61}

Teşebbüs	2014/ 1	2014/ 2	2014/ 3	2014/ 3	2015/ 1	2015/ 2	2015/ 3	2016/ 1	2017/ 1	2017/ 2	2017/ 3	2017/ 4	2017/ 5	2018/ 1	2018/ 2	2018/ 3	2018/ 4	2018/ 5
	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı	Zam Oranı
(.....)														8,00	25,00	15,00		
(.....)	5,00	7,00	7,00		-4,00	3,00	4,00		7,00	7,00	8,00	7,00		7,00	9,00	10,00	20,00	
(.....)	5,00	11,00	7,00	7,00	5,30	3,00	4,00		7,00	7,00	7,00	7,00		7,00	9,00	5,00	5,00	7,00
(.....)	5,00	7,00			10,00	3,00		4,00	7,00	7,00	7,00	7,00		8,00		5,00	5,00	7,00
(.....)	-5,20	1,44				-1,27	3,85	5,11	2,06	7,07	7,01	6,93	12,00	9,04	5,01	4,96	3,32	6,01
(.....) ⁶²		7,00	3,00		4,00	-13,00	6,00		7,00	8,00	7,00	7,00		12,00	9,00	6,00	5,00	8,00
(.....)	5,01	7,08	7,04		-4,00	-3,77	4,06		7,10	7,02	8,02	6,97	7,05	9,04	5,05	4,97	7,03	12,10
(.....) ⁶³	-2,00	7,03			3,05	3,00	4,00											
Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde rapörtörlerce yapılan hesaplamalar																		

⁶⁰ AGT, Çamsan Entegre, Çamsar Orman, Çamsan Ordu, Divapan'ın yongalam üretimi ve satışı olmadığından tabloya alınmamıştır.

⁶¹ 2019 yılının ilk altı ayına ilişkin zam oranları da incelenmiş olup teşebbüslerin büyük çoğunluğunun bu sürede zam yapmadığı, zam yapanların da oranlarının farklı olduğu görüldüğünden söz konusu dönem tabloya alınmamıştır.

⁶² (.....)

⁶³ (.....)

- (150) Tablonun incelenmesinden diğer ürün gruplarıyla aynı sonuçlara ulaşılmaktadır. Bu itibarla aşığıda 2014 ve 2017 yıllarına ilişkin zam tarihleri ve oranlarının karşılaştırılmasına yer verilmektedir.

21-18/229-96

Tablo 45: 18x2100x2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz Yongalam Ürününün Fiyatlarının Belge Tarihlerine Göre Artış Oranları (%) ile Tarihleri

Teşebbüs	2014 (05.03.2014 sonrası) ⁶⁴				2017					
	Zam Tarihi	Zam Oranı	Zam Tarihi	Zam Oranı	Zam Tarihi	Zam Oranı	Zam Tarihi	Zam Oranı	Zam Tarihi	Zam Oranı
(.....) ⁶⁵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(.....)	17.3.14	7,00	30.6.14	7,00	30.1.17	7,00	31.7.17	8,00	2.10.17	7,00
(.....)	20.3.14	11,00	11.6.14	7,00	1.2.17	7,00	31.5.17	7,00	1.10.17	7,00
(.....)	10.4.14	7,00	-	-	3.3.17	7,00	5.6.17	7,00	25.10.17	7,00
(.....)					3.5.17	7,07	30.7.17	7,01	29.9.17	6,93
(.....)					1.3.17	7,00	28.7.17	7,00	31.10.17	7,00
(.....)	21.3.14	7,08	20.6.14	7,04	5.5.17	7,02	2.6.17	8,02	8.9.17	6,97
(.....)	24.3.14	7,03	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaynak: Teşebbüslerden elde edilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar										

⁶⁴ 2014 yılında Dernek yönetim kurulu üyeleri arasında Teverpan, Çamsan Entegre/Çamsar Orman ve Starwood yer almadığından tabloda yer verilmemiştir.

⁶⁵ (.....).

- (151) Tabloda yer alan verilerin diğer ürünler bakımından yapılan değerlendirmeleri desteklediği, 2014 ve 2017 yıllarında gerçekleşen fiyat hareketleri ile belgelerin uyumlu olduğu görülmektedir.
- (152) Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında, dosya kapsamında elde edilen 2014 yılına ilişkin belge ile teşebbüslerin 2014 yılında yaptıkları fiyat artış oranları ve tarihlerinin birlikte değerlendirilmesinden belgede geçen Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ile birlikte Çamsan Ordu, Divapan, Kastamonu Entegre, Kronospan ve Orma'nın MDF ve yonga levha ürünlerine yapacakları fiyat artış oranlarını birlikte belirledikleri izlenimi edinilmiştir.
- (153) 2016-2017 yılına ilişkin elde edilen belgeler ile 2016-2017 yılında gerçekleşen zam oranları ve tarihlerinin birlikte değerlendirilmesinden Orma, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Teverpan, AGT, Starwood, Yıldız Entegre'nin MDF ve yonga levha ürünlerinin fiyat artışlarını ve artış oranlarını birlikte belirlemek amacıyla yaptıkları anlaşmaya Çamsan Entegre/Çamsan Orman, Kronospan ve Yıldız Sunta'nın da taraf olduğu izlenimi edinilmiştir.

I.3.4.4 Teşebbüslerin Fiyatları ile Maliyetlerinin Karşılaştırılması

- (154) Teşebbüslerin karşılaştırmaya uygun ürünleri olarak bir önceki başlık altında esas alınan yöntem benimsenmiş ve MDF ürün grubu için 18x2100x2800 mm boyutlarında 1. kalite ham MDF; MDFlam ürün grubu için 18x2100x2800 mm boyutlarında çift yüzü beyaz MDFlam; yonga levha ürün grubu için 18x2100x2800 mm boyutlarında yonga levha ve yongalam ürün grubu için 18x2100x2800 mm boyutlarında çift yüzü beyaz yongalam, inceleme dönemi olarak ise 2014-2019 yılları arası esas alınmıştır. İlave yerinde incelemede elde edilen belgelerin değerlendirildiği kısımda belirtildiği üzere 2014 yılı için Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta'nın, 2016-2017 yılları için Orma, Kastamonu Entegre, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Teverpan, AGT, Yıldız Entegre ve Starwood'un rekabet karşıtı amaç içerisinde oldukları tespit edilmiş olup söz konusu teşebbüsler için ilave bir analiz yapılmasına gerek bulunmamaktadır. Bununla birlikte veri ve konu bütünlüğünün sağlanabilmesi ve analizin tam olarak ortaya konulabilmesi için bu kısımda da soruşturma tarafı bütün teşebbüslerin 2014-2019 yıllarına ilişkin verileri değerlendirilmiştir.
- (155) Bu doğrultuda ilk olarak her bir ürün için teşebbüs özelinde fiyat maliyet grafiklerine yer verilmiş akabinde ise teşebbüslerin tamamı için ulaşılan sonuçlar aktarılmıştır.
- (156) İlk olarak soruşturma taraflarından AGT, MDF ve MDFlam ürünlerinin üretimi ve satışını yapmaktadır. Teşebbüsün yonga levha ve yongalam üretim ve satışı bulunmadığından fiyat-maliyet karşılaştırılması MDF ve MDFlam ürünleri için yapılmıştır. İlave AGT'nin üretim tesisi Nisan 2014 tarihi itibarıyla faaliyete geçmiş ve teşebbüs, Dernek yönetim kurulunda Mart 2015 tarihinden itibaren görev almaya başlamıştır. Bu itibarla teşebbüsün 2014 yılına ilişkin verileri dikkate alınmamıştır.

Grafik 1: **AGT'nin 18X2100X2800 Boyutlarında Ham MDF Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması**

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 2: **AGT'nin 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz MDFlam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması**

(.....TİCARİ SIR.....)

- (157) Çamsan Entegre ve Çamsar Orman ekonomik bütünlüğünün yonga levha ve yongalam üretim ve satışı bulunmadığından aşağıdaki grafiklerde fiyat maliyet karşılaştırılması MDF ve MDFlam ürünleri için yapılmıştır. İlaveten teşebbüs, Mart 2014 tarihinde Dernek yönetim kurulu üyesi olmadığından teşebbüsün 2014 yılına ilişkin verileri dikkate alınmamıştır.

Grafik 3: Çamsan Entegre/Çamsar Orman'ın 18X2100X2800 Boyutlarında Ham MDF Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması⁶⁶

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 4: Çamsan Entegre/Çamsar Orman'ın 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz MDFlam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması⁶⁷

(.....TİCARİ SIR.....)

- (158) Çamsan Ordu'nun yonga levha ve yongalam üretim ve satışı bulunmadığından aşağıda yer verilen fiyat maliyet karşılaştırılması MDF ve MDFlam ürünleri için yapılmıştır.

Grafik 5: Çamsan Ordu'nun 18X2100X2800 Boyutlarında Ham MDF Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 6: Çamsan Ordu 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz MDFlam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

- (159) Divapan'ın 2014-2019 yıllarına ilişkin yonga levha ve yongalam üretim ve satışı bulunmadığından aşağıda yer verilen fiyat maliyet karşılaştırılması MDF ve MDFlam ürünleri için yapılmıştır.

Grafik 7: Divapan'ın 18X2100X2800 Boyutlarında Ham MDF Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 8: Divapan'ın 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz MDFlam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

⁶⁶ (.....)

⁶⁷ (.....)

(.....TİCARİ SIR.....)

- (160) Gentaş'ın MDFlam ve yongalam üretimi ve satışı bulunmakta olup ilgili ürünlerin fiyat maliyet karşılaştırması aşağıdaki gibidir:

Grafik 9: Gentaş'ın 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz MDFlam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması⁶⁸

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 10: Gentaş'ın 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz Yongalam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması⁶⁹

(.....TİCARİ SIR.....)

- (161) Kastamonu Entegre'nin dört ürün bazında fiyat maliyet karşılaştırmasına aşağıda yer verilmektedir:

Grafik 11: Kastamonu Entegre'nin 18X2100X2800 Boyutlarında Ham MDF Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 12: Kastamonu Entegre'nin 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz MDFlam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 13: Kastamonu Entegre'nin 18X2100X2800 Boyutlarında Yonga Levha Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 14: Kastamonu Entegre'nin 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz Yongalam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

- (162) Kronospan'ın dört ürün bazında fiyat maliyet karşılaştırmasına aşağıda yer verilmektedir:

⁶⁸ (.....)

⁶⁹ (.....)

21-18/229-96

Grafik 15: Kronospan'ın 18X2100X2800 Boyutlarında Ham MDF Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 16: Kronospan'ın 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz MDFlam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 17: Kronospan'ın 18X2100X2800 Boyutlarında Yongalam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 18: Kronospan'ın 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz Yongalam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

- (163) Orma'nın MDF ve MDFlam üretim ve satışı bulunmamakta olup teşebbüsün yonga levha ve yongalam ürünlerine ilişkin fiyat maliyet karşılaştırmasına aşağıda yer verilmektedir:

Grafik 19: Orma'nın 18X2100X2800 Boyutlarında Yonga Levha Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 20: Orma'nın 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz Yongalam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

- (164) Starwood'un dört ürüne ilişkin fiyat maliyet karşılaştırması aşağıda sunulmaktadır. Teşebbüs, Mart 2014 tarihinde Dernek yönetim kurulu üyesi olmadığından 2014 yılı verileri grafikte dikkate alınmamıştır.

Grafik 21: Starwood'un 18X2100X2800 Boyutlarında Ham MDF Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 22: Starwood'un 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz MDFlam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 23: Starwood'un 18X2100X2800 Boyutlarında Yonga Levha Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 24: Starwood'un 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz Yongalam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

(165) Teverpan'ın dört ürüne ilişkin fiyat maliyet karşılaştırması aşağıda sunulmaktadır. Teşebbüs, Mart 2014 tarihinde Dernek yönetim kurulu üyesi olmadığından 2014 yılı verileri grafikte dikkate alınmamıştır.

Grafik 25: Teverpan'ın 18X2100X2800 Boyutlarında Ham MDF Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 26: Teverpan'ın 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz MDFlam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 27: Teverpan'ın 18X1830X3660 Boyutlarında Yonga Levha Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması^{70 71}

(.....TİCARİ SIR.....)

⁷⁰ (.....)

⁷¹ (.....)

21-18/229-96

Grafik 28: Teverpan'ın 18X1830X3660 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz Yongalam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması⁷²

(.....TİCARİ SIR.....)

(166) Yıldız Entegre'nin dört ürüne ilişkin fiyat maliyet karşılaştırması grafiklerine aşağıda yer verilmektedir:

Grafik 29: Yıldız Entegre'nin 18X2100X2800 Boyutlarında Ham MDF Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 30: Yıldız Entegre'nin 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz MDFlam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 31: Yıldız Entegre'nin 18X2100X2800 Boyutlarında Yonga Levha Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 32: Yıldız Entegre'nin 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz Yongalam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

(167) Yıldız Sunta'nın dört ürüne ilişkin fiyat maliyet grafikleri aşağıdaki gibidir:

Grafik 33: Yıldız Sunta'nın 18X2100X2800 Boyutlarında Ham MDF Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 34: Yıldız Sunta'nın 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz MDFlam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması

⁷² (.....)

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 35: Yıldız Sunta'nın 18X2100X2800 Boyutlarında Yonga Levha Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması⁷³

(.....TİCARİ SIR.....)

Grafik 36: Yıldız Sunta'nın 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz Yongalam Maliyetleri ile Fiyatlarının Karşılaştırılması⁷⁴

(.....TİCARİ SIR.....)

- (168) Yukarıda teşebbüs özelinde verilen grafiklere göre teşebbüslerin fiyatlarına ve maliyetlerine ilişkin hareketler, elde edilen belgeleri ve teşebbüs zam oranlarıyla zam tarihlerinin değerlendirilmesiyle ulaşılan tespitleri desteklemektedir. Bununla birlikte belgelerde yer almayan ama ilgili tarihlerde yönetim kurulu üyesi olan 2014 yılı için Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Kastamonu Entegre, Kronospan ve Orma'nın; 2016-2017 yılları için Çamsan Entegre/Çamsar Orman, Kronospan ve Yıldız Sunta'nın fiyat ve maliyet hareketleri üzerinde ayrıca durulması gerektiği değerlendirilmiştir. Zira her ne kadar belgelerde söz konusu teşebbüslerin isimleri geçmese de belgelerle uyumlu tarihlerde Dernek yönetim kurulu toplantılarının yapıldığı ve teşebbüslerin ilgili tarihlerde yönetim kurulu üyesi oldukları ortaya konulmuştur.
- (169) İhlalin varlığı yahut hangi teşebbüslerin ihlale taraf olduğu değerlendirilirken, elde edilen delillerin miktarından ziyade bu delillerin nitelik itibarıyla ihlali ispatlamaya yeterli olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kimi hallerde tek bir delil dahi ihlal iddiasının ispatı için yeterli kabul edilebilmektedir. Bu çerçevede danışıklı ilişkilerin ispatında iletişim delilleri ve iktisadi deliller⁷⁵ de kullanılabilir. Her bir delilin konu, süre, taraflar gibi ihlalin tüm unsurlarını içermesi gerekmemekte, birbirleriyle tutarlı olmaları koşuluyla, delillerin bir bütün olarak anılan unsurları ortaya koymalarının yeterli olacağı kabul edilmektedir. Bu doğrultuda aşağıda 2014 yılına ilişkin belge kapsamında Dernek yönetim kurulu toplantı tarihi olan 05.03.2014'te yönetim kurulu üyesi olan Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Kastamonu Entegre, Kronospan ve Orma'nın; 2016-2017 yıllarına ilişkin belgeler kapsamında Dernek yönetim kurulu toplantı tarihi olan 22.03.2017'de yönetim kurulu üyesi olan Kronospan ve Yıldız Sunta'nın fiyat ve maliyet grafikleri üzerinde ayrıca durulmuştur.

2014 yılına ilişkin değerlendirmeler

- (170) Öncelikle Çamsan Ordu'ya ilişkin Grafik 5 ve 6'da yer alan 2014 yılı verilerine bakıldığında teşebbüsün maliyetlerindeki azalmaya karşılık fiyatlarında artış gerçekleştiği görülmektedir. Keza Tablo 40 ve 42'de yer alan zam oranları ile zam

⁷³ (.....)

⁷⁴ (.....)

⁷⁵ Paralel fiyatlama yapılması, rakiplerin eşzamanlı veya yakın zamanlı fiyat değişimlerinin aynı veya benzer nitelikte olması, ortak fiyat duyuruları ile aynı veya benzer nitelikli satış ve üretim politikalarının benimsenmesi gibi.

tarihlerine bakıldığında da teşebbüsün rakipleriyle yakın tarihte ve aynı oranda (.....) zam yaptığı anlaşılmaktadır. Fiyat artışının 05.03.2014'te yapılan Dernek yönetim kurulu toplantısından kısa bir süre sonra (01.04.2014) gerçekleştiği görülmektedir. Bu itibarla teşebbüse ilişkin bütün bilgi ve belgelerin değerlendirilmesinden Çamsan Ordu'nun 2014 yılında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği tespit edilmiştir.

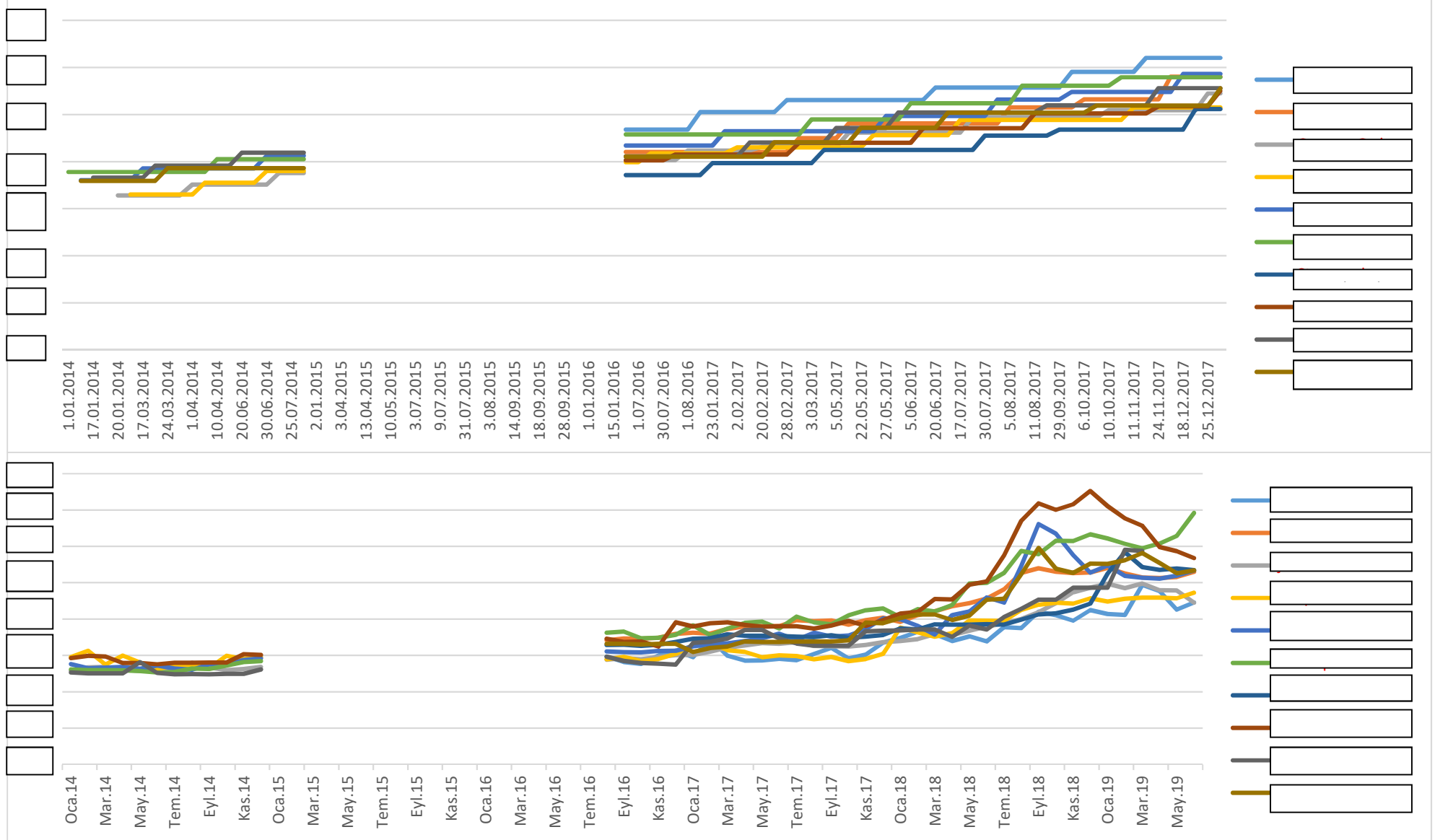
- (171) Divapan'a ilişkin Grafik 7 ve 8'e bakıldığında teşebbüsün Mart 2014 sonrasında maliyetlerinde ciddi bir düşme gerçekleştiği buna karşılık fiyatlarının arttığı gözlenmektedir. Keza Tablo 40'ta yer alan bilgilerden teşebbüsün 04.04.2014 tarihinde ve diğer teşebbüslerle oldukça yakın oranda (.....) fiyat artışı gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır. Fiyat artışının Dernek yönetim kurulu toplantısından kısa bir süre sonra gerçekleştiği ve teşebbüsün o tarihte yönetim kurulu üyesi olduğu bilgisi ışığında Divapan'ın da 2014 yılında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği tespit edilmiştir.
- (172) Gentaş'ın verilerinin yer aldığı Grafik 9 ve 10'a bakıldığında teşebbüsün 2014 yılında MDFlam ve yongalam üretiminin ve satışının olmadığı görülmektedir. Zira teşebbüs esas itibariyle laminat ve Werzalit firması lisansı ile masa tablaları, okul sıraları, sandalye oturak-arkalıkları alanlarında faaliyet gösterdiğini, 2017 yılından itibaren müşterilerden MDFlam ve yongalam talebi olması durumunda dışarıdan MDF ve yonga levha alıp emprenyeli kâğıt ile dekore ettikten sonra satışını yaptığını ifade etmiştir. Bu itibarla teşebbüsün 2014 yılına ilişkin MDF, MDFlam, yonga levha ve yongalam ürünlerine yaptığı fiyat artışları ile artış tarihleri ve ürünlerin fiyat-maliyet karşılaştırması yapılamamıştır. Gentaş, ilgili tarihte Dernek yönetim kurulu başkanlığını yürütmekle birlikte 05.03.2014 tarihinde yapılan Dernek yönetim kurulu toplantısına katıldığını gösteren bir bilgi ve belge de dosya mevcudunda bulunmamaktadır. Bu itibarla teşebbüsün 2014 yılında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği tespiti yapılamamıştır.
- (173) Kastamonu Entegre'nin fiyat maliyet verilerinin bulunduğu Grafik 11, 12, 13 ve 14'e bakıldığında teşebbüsün Mart 2014 tarihi itibariyle maliyetlerinin düştüğü ve fiyatının rakipleriyle benzer şekilde arttığı görülmektedir. Keza Tablo 40, 42, 44 ve 46'da da Dernek toplantısından oldukça kısa bir süre sonra 17.03.2014 tarihinde rakipleriyle aynı oranda (.....) zam yaptığı görülmektedir. Dolayısıyla dosya kapsamında elde edilen bütün bilgi ve belgelerin değerlendirilmesinden Kastamonu Entegre'nin 2014 yılında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği değerlendirilmiştir.
- (174) Kronospan'ın 2014 yılına ilişkin verilerinin gösterildiği Grafik 15, 16, 17 ve 18'den teşebbüsün Mart 2014 tarihinde maliyetlerindeki aşağı yönlü harekete karşılık fiyatlarında artış gözlenmektedir. Keza Tablo 40, 42, 44 ve 46'da da Kronospan'ın rakipleriyle yakın tarihte (10.04.2014) ve aynı oranda (.....) fiyat artışı gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır. Bu itibarla dosya kapsamında elde edilen bütün bilgi ve belgelerin değerlendirilmesinden Kronospan'ın 2014 yılında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği değerlendirilmiştir.
- (175) Son olarak Orma'nın verilerinin bulunduğu Grafik 19 ve 20'ye bakıldığında teşebbüsün maliyetlerinin düşüş gösterdiği buna karşılık fiyatlarının arttığı görülmektedir. Keza Tablo 44 ve 46'dan teşebbüsün Dernek toplantı tarihinden kısa süre sonra 20.03.2014 tarihinde (.....) oranında zam yaptığı anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda dosya

kapsamında elde edilen bütün bilgi ve belgelerin değerlendirilmesinden Orma'nın 2014 yılında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği değerlendirilmiştir.

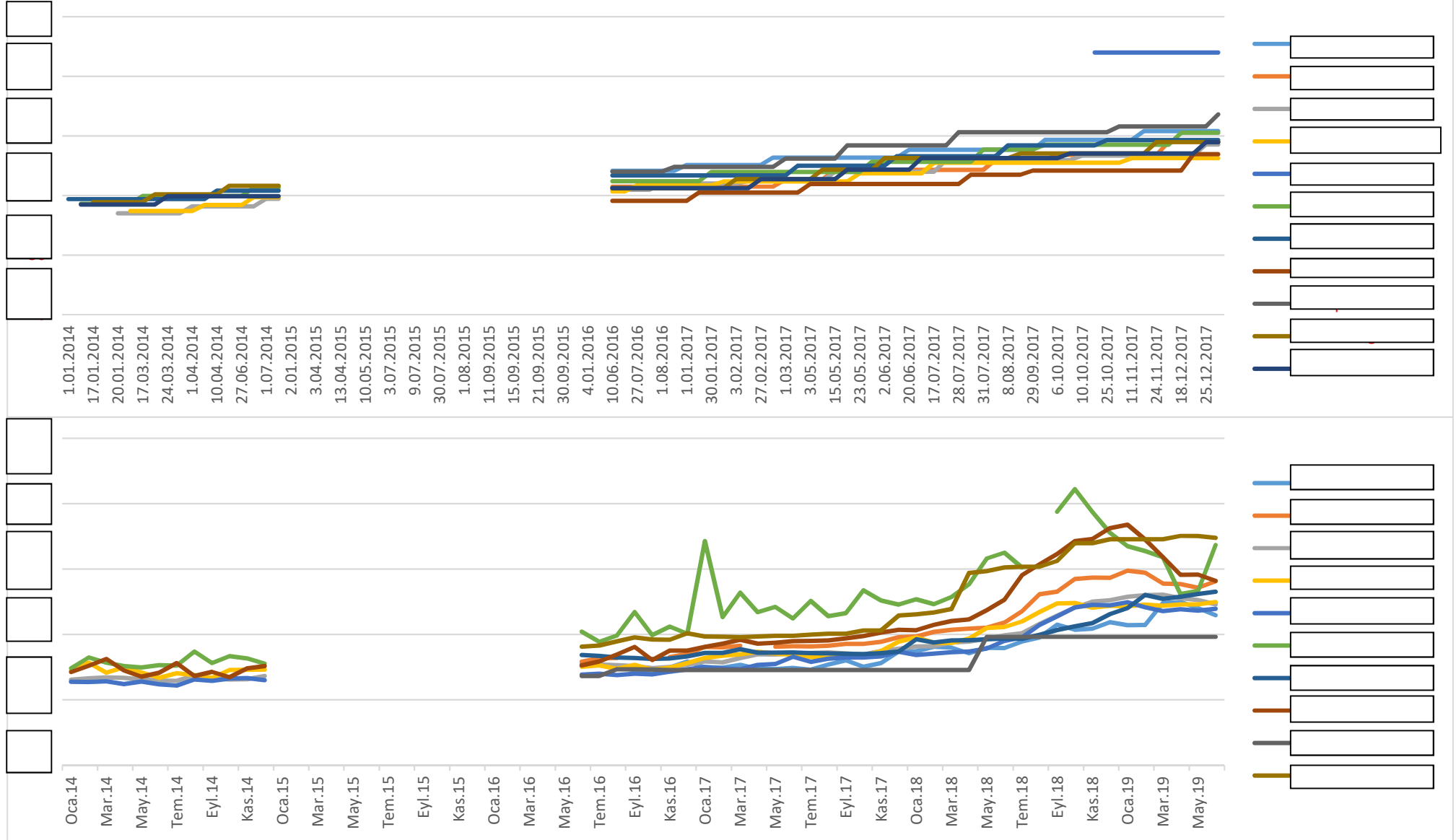
2017 yılına ilişkin değerlendirmeler

- (176) 2017 yılına gelindiğinde belgelerde ismi geçmeyen Çamsan Entegre/Çamsar Orman'ın 18x2100x2800 boyutlarında ham MDF ürününe ilişkin fiyat ve maliyet analizine yer verilen Grafik-3'ten 2017 yılında teşebbüsün maliyetlerinde ciddi bir azalış gözlenmemekte, hafif artışlar gerçekleştiği görülmektedir. Fiyat hareketleri ise genellikle yukarı yönlü seyretmiştir. 18x2100x2800 boyutlarında çift yüzü beyaz MDFlam ürününe ilişkin fiyat ve maliyet analizinin yer aldığı Grafik-4'te de benzer bir durumun bulunduğu görülmektedir. Bu itibarla her ne kadar özellikle ham MDF ürününe ilişkin fiyat hareketleri rakipleriyle paralel seyretse de teşebbüs bakımından fiyat hareketlerinin maliyetleriyle örtüşmediği söylenememektedir. Teşebbüsün rekabete aykırı amacını gösteren başka bir belgenin elde edilememiş olduğu da göz önünde bulundurulduğunda Çamsan Entegre/Çamsar Orman'ın 2017 yılında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği tespiti yapılamamıştır.
- (177) Kronospan'ın 2017 yılının Mart ayından başlayarak yıl boyunca düzenli aralıklarla ve rakipleriyle paralel şekilde fiyat artışları gerçekleştirdiği görülmektedir (Grafik 15, 16, 17 ve 18). Bununla birlikte teşebbüsün ham MDF ürünü için maliyetlerinin aşağı yönlü dönemleri olmasına, diğer ürünler için oldukça dalgalı bir seyir izlemesine rağmen fiyatlandırma stratejisinin rakipleriyle paralel olduğu gözlenmektedir. Keza Tablo 40, 42, 44 ve 46'ya göre teşebbüs, rakipleriyle uyumlu tarihlerde ve belgelerde geçen ifadeleri destekler şekilde yılın ilk yarısı (.....) yılın ikinci yarısı ise (.....) oranında fiyat artışı gerçekleştirmiştir. Bu itibarla Kronospan'ın, 2017 yılında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği değerlendirilmiştir.
- (178) Yıldız Sunta'ya ilişkin Grafik 33, 34, 35 ve 36'da yer alan 2017 verilerine bakıldığında özellikle ham MDF ve MDFlam ürünlerine ilişkin maliyetlerinin yıl içerisinde değişken olduğu, ancak teşebbüsün fiyatlarının yukarı yönlü seyir izlediği görülmektedir. Özellikle yılın ikinci yarısında teşebbüsün maliyetlerindeki azalmaya karşılık rakipleriyle benzer oranlardaki fiyat hareketleri dikkat çekmektedir. Zam oranları ile zam tarihlerinin yer aldığı Tablo 40, 42, 44 ve 46'da teşebbüsün Şubat ve Temmuz aylarında yaklaşık (.....), Kasım ayında ise yaklaşık (.....) oranında fiyat artışı yaptığı görülmektedir. Bu bilgiler ışığında Yıldız Sunta'nın, 2017 yılında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği değerlendirilmiştir.
- (179) Son olarak aşağıda teşebbüslerin paralel fiyat hareketlerinin gözlemlendiği 2014 ve 2017 yıllarına ilişkin toplulaştırılmış fiyat ve maliyet grafiklerine yer verilmektedir:

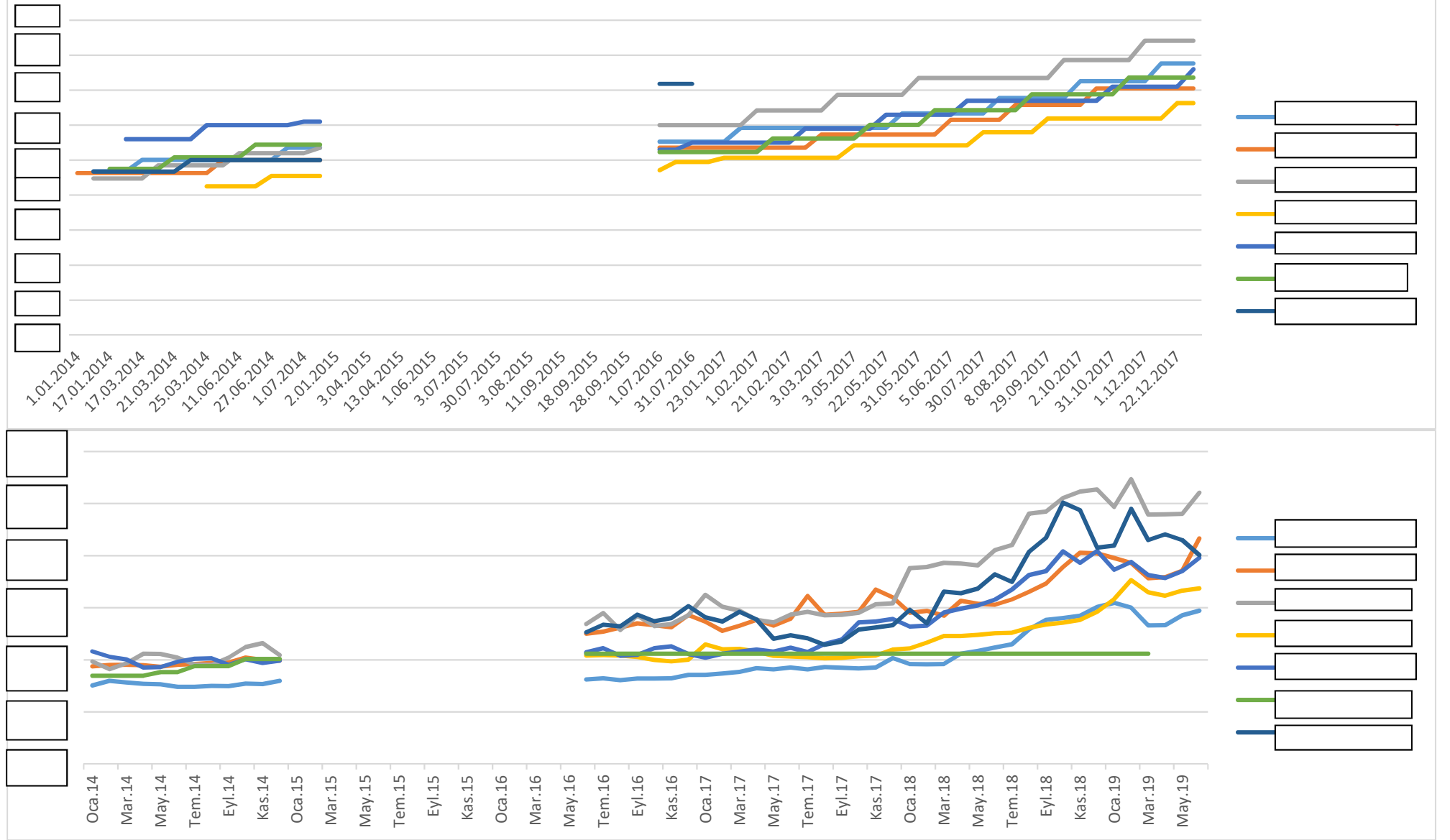
Grafik 37: Bütün Teşebbüslerin 18X2100X2800 Boyutlarında Ham MDF Fiyatları ile Maliyetlerinin Karşılaştırılması

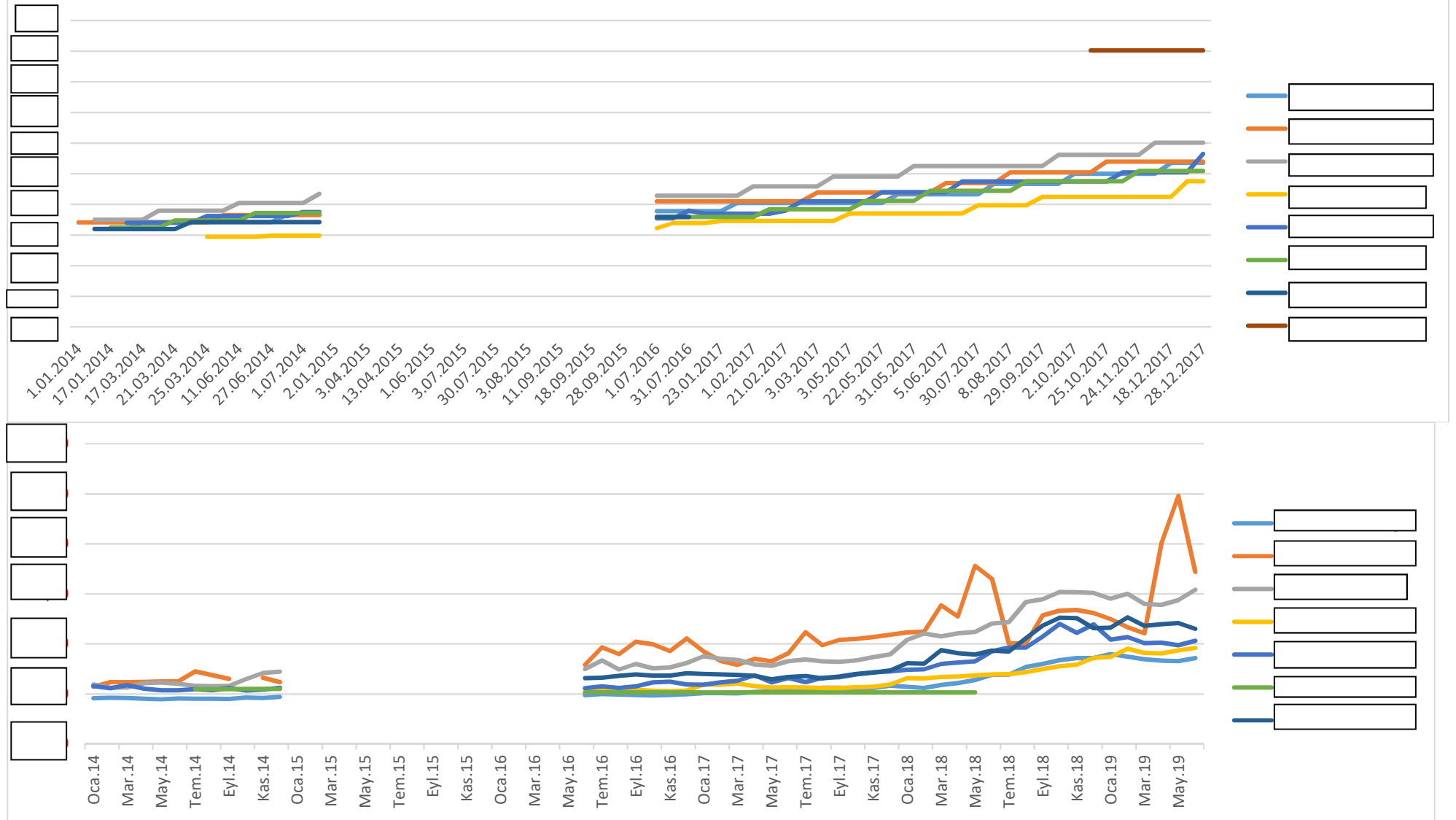
Grafik 38: Bütün Teşebbüslerin 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzu Beyaz MDFlam Fiyatları ile Maliyetlerinin Karşılaştırılması

Grafik 39: Bütün Teşebbüslerin 18X2100X2800 Boyutlarında Yonga Levha Fiyatları ile Maliyetlerinin Karşılaştırılması

Grafik 40: Bütün Teşebbüslerin 18X2100X2800 Boyutlarında Çift Yüzü Beyaz Yongalam Fiyatları ile Maliyetlerinin Karşılaştırılması

(180) Grafiklerin incelenmesinden 2014 ve 2017 yıllarında teşebbüslerin maliyetlerinin dalgalı bir seyir izlediği buna karşılık maliyet hareketlerinden bağımsız şekilde rakipleriyle paralel fiyatlandırma yaptığı anlaşılmıştır. Ürün fiyatları 2014 yılında, Dernek toplantısının yapıldığı Mart ayından sonra yükselmeye başlamıştır. Aynı durumun 2017 yılının Ocak ayı için geçerli olduğu gözlenmiştir. Bu doğrultuda toplu grafiklerin de dosya kapsamında yapılan tespitleri desteklediği değerlendirilmiştir.

I.3.5 Teşebbüslerin Aralarında Anlaşarak Fiyat Arttırdıkları İddiasına İlişkin Genel Değerlendirme

(181) Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında;

- Yerinde incelemelerde elde edilen belgelerin değerlendirilmesinden 2014 yılında Yıldız Sunta ile Yıldız Entegre'nin; 2016-2017 yıllarında ise AGT, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Kastamonu Entegre, Orma, Teverpan, Starwood ve Yıldız Entegre'nin MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışlarını ve bu artışların oranlarını birlikte belirlemek amacıyla anlaştıkları,
- Soruşturma tarafı teşebbüslerin zam tarihleri ile zam oranlarının ve fiyatlarıyla maliyetlerinin analizi sonucunda 2014 yılında Yıldız Sunta ve Yıldız Entegre ile birlikte Çamsan Ordu, Divapan, Kastamonu Entegre, Kronospan ve Orma'nın; 2016-2017 yıllarında ise AGT, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Kastamonu Entegre, Orma, Teverpan, Starwood ve Yıldız Entegre ile birlikte Kronospan ve Yıldız Sunta'nın MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği

sonucuna ulaşılmıştır.

(182) Rekabet hukukunda yasaklanan rekabeti bozucu ihlal türlerinin başında karteller yer almaktadır. Ceza Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde kartel; fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda AGT, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Kastamonu Entegre, Kronospan, Orma, Teverpan, Starwood, Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta'nın MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışını ve fiyat artış oranlarını birlikte belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmesinin, Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesinde tanımlanan kartel tanımının kapsamına girdiği tespit edilmiştir.

I.3.5.1 4054 sayılı Kanun'un 5. Maddesi Çerçevesinde Değerlendirme

(183) Bilindiği üzere, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında anlaşma, uyumlu eylem ve kararlar, Kanun'un 5. maddesindeki koşulların sağlanması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanmasından muaf tutulabilmektedir. Anlaşmanın/uyumlu eylemin Kanun'un 4. maddesinden muaf tutulması için gereken şartlar aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

- Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmelerin sağlanması (etkinlik kazanımları),
- Tüketicinin bundan yarar sağlaması,
- İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,

- Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması.

Yukarıda sıralanan şartların birlikte gerçekleşmesi gerekmekte olup şartlardan herhangi birinin sağlanmaması durumunda anlaşmaya muafiyet tanınmamaktadır.

- (184) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi birinci fıkrasının (a) bendi çerçevesinde yapılacak muafiyet değerlendirmesinde öncelikle bir etkinlik kazanımının gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Bu etkinlik kazanımı ekonominin geneli için geçerli, objektif ve somut olmalıdır. Dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, ürün çeşitliliğinin artırılması, satış öncesi hizmet kalitesinin artırılması gibi etkiler örnek olarak gösterilebilecektir. Genellikle etkinlik kazanımları teşebbüslerin tek başlarına etkin bir şekilde başaramadıkları amaçları gerçekleştirebilmek için varlıkların bir araya getirilmesi ya da bir teşebbüsün diğerinden daha etkin olarak gerçekleştirdiği görevleri devralması/üstlenmesi sonucu ortaya çıkmaktadır.
- (185) Soruşturmanın konusu, MDF ve yonga levha pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin aralarında anlaşarak fiyat artışlarını belirlediklerine ilişkindir. Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere teşebbüslerin ürünlere yapılacak fiyat artışını ve fiyat artış oranını birlikte belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği ve bu ihlalin Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesinde tanımlanan kartel tanımının kapsamına girdiği tespit edilmiştir.
- (186) Rekabet hukukunda yasaklanan rekabeti bozucu anlaşma türlerinin başında kartel anlaşmaları gelmektedir. Karteller rekabeti sınırlamakla birlikte telafi niteliğinde herhangi bir somut fayda ortaya çıkarmamaktadırlar. Aksine fiyatların rekabetçi seviyenin üzerine çıkmasını sağladıklarından, tüketicilere ve topluma zarar vermektedir. Fiyat artışı neticesinde tüketiciler ya hizmeti hiç satın alamamakta ya da aynı mal veya hizmeti daha yüksek bir fiyattan satın almaktadırlar. Bu şekilde tüketici refahında ve dolayısıyla toplumsal refahta bir azalma gerçekleşirken sadece kartel üyelerinin refahında bir artış olmaktadır.
- (187) Kartellerin ortaya çıkardığı zararlar yalnızca tüketicilerin refahındaki azalmayla da sınırlı değildir. Karteller üyeleri üzerindeki maliyetleri azaltmak ve yenilikler yapmak yönündeki baskıları azalttığından, başka birtakım iktisadi, sosyal, kültürel ve siyasi problemler de doğurmaktadır. Bu çerçevede; enflasyonun artması, etkinliğin ortadan kalkması, aynı sektörde hukuka uygun biçimde rekabet etmek isteyen ve/veya kartel konusu ara ürün niteliğinde ise bunun alıcısı konumundaki teşebbüslerin zarara uğraması daha kaliteli ürünün, daha az fiyatla, daha çok kişi tarafından satın alınamaması nedeniyle sosyal problemler oluşması, girişimciliğin azalması ve halkın serbest piyasa ekonomisine olan güveninin sarsılması kartellerin ortaya çıkardığı diğer zararlar olarak sayılabilir.
- (188) Bu çerçevede, soruşturmaya konu rekabet ihlaline ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi (a) bendinde sayılan *"mal veya hizmetlerin üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması"* koşulunu sağlamadığı değerlendirilmiştir. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden bir anlaşma ve/veya uyumlu eylemin muafiyet alabilmesi için sayılan şartların tamamını bir arada sağlaması gerekmektedir. Dolayısıyla bu şartlardan herhangi birinin sağlanmadığının ortaya konması halinde muafiyet değerlendirmesi bakımından diğer şartların incelenmesi gereği ortadan kalkmaktadır. Sonuç olarak, soruşturma konusu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartları sağlamadığı ve bu nedenle muafiyet alamayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

I.3.5.2. Mal Vermeyi Reddetme İddialarına İlişkin Değerlendirme

- (189) Dosya kapsamında, mal vermenin reddine ilişkin iddiaların esasını, teşebbüslerin aralarında anlaşarak bir teşebbüsle sorunlu alıcıya diğer teşebbüslerin de mal vermeyi reddetmesi, bunun yanı sıra mobilya imalatı alanında faaliyet gösteren başvuru sahibinin, MDF ve yongalam ürünlerinin yeniden satışını gerçekleştirmek istediği, ancak MDF ve yonga levha üretimi pazarında faaliyet gösteren Orma, Starwood, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Kastamonu Entegre'nin başvuru sahibine söz konusu ürünleri vermeyi reddettiği hususları oluşturmaktadır.
- (190) Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında; sağlayıcı konumundaki teşebbüslerin, ticarî faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemleri ise 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ele alınmaktadır. Söz konusu iddialar aşağıda 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddeleri çerçevesinde ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (191) Bilindiği üzere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrası uyarınca "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemler*" yasaklanmaktadır. Anılan Kanun maddesinin (d) bendinde ise "*rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi*" halleri örnek olarak sayılmıştır.
- (192) Bu doğrultuda, öncelikle teşebbüsler arasında başvuru sahibinin faaliyetlerini zorlaştırmak veya engellemek amacıyla rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma içinde olup olmadıkları hususu önem arz etmektedir. Ancak yapılan yerinde incelemelerde söz konusu iddiayı destekler nitelikte herhangi bir bulgu veya belgeye rastlanmamıştır. Kaldı ki, yerinde incelemelerden elde edilen belgelerden teşebbüslerin belli periyotlarla bayiler ile görüşmeler yaptığı, rakip teşebbüslerden yapılan alımların kendi teşebbüslerine kaymasını sağlamak ve dolayısıyla satış miktarlarını arttırmak amacıyla farklı satış stratejileri izledikleri anlaşılmıştır.
- (193) Öte yandan, teşebbüslerden, 2015-2019 dönemi için devam eden ticari ilişkinin kesildiği alıcılar ve bu durumun gerekçeleri talep edilmiş, gelen bilgiler doğrultusunda ticari ilişkinin kesildiği alıcıların birbirinden farklılaştığı görülmüştür. Ayrıca teşebbüsler tarafından söz konusu alıcılarla ticari ilişkinin kesilme nedenleri alıcının başka teşebbüsleri tercih etmesi, finansal olarak sıkıntıya girmesi, ticari itibarını kaybetmesi ve satış potansiyelindeki yetersizlikler olarak sayılmıştır. Bu itibarla teşebbüslerin ortak bir mutabakat çerçevesinde aralarından birisiyle sorun yaşayan bir alıcıya diğerlerinin de mal vermemesi gibi bir eylem içerisinde oldukları ortaya konulamamıştır.
- (194) Sonuç olarak, MDF ve yonga levha alanında faaliyet gösteren teşebbüslerin, başvuru sahibini pazardan dışlamak amacıyla rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmanın içinde olduklarını gösterir herhangi bir bilgi, belge veya bulguya ulaşılamamış olup söz konusu iddia bakımından Orma, Starwood, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Kastamonu Entegre'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilememiştir.

4054 sayılı Kanun'un 6. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (195) İnceleme konusu iddialardan bir diğerini ise mobilya imalatı alanında faaliyet gösteren başvuru sahibinin, MDF ve yongalam ürünlerinin yeniden satışını gerçekleştirmek istediği, öncelikle Orma'dan bu amaç ile ürün tedarik etmek istediği, ancak Orma'nın gerekçe olarak imalat ve bakım gibi sebepler öne sürerek sadece mobilya imalatı için bir miktar ürün verdiği, sonrasında ise mal vermeyi tamamen kestiği, başvuru sahibinin akabinde Starwood, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Kastamonu Entegre'den de benzer şekilde ürün talep ettiği, ancak anılan teşebbüslerin de ürün vermeyi reddettiği, teşebbüslerin söz konusu eylemlerinin başvuru sahibinin yeniden satış alanında faaliyet göstermesini engellediği iddiaları oluşturmaktadır.
- (196) Bilindiği üzere bir eylemin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilebilmesi için öncelikle iddia konusu eylemi gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olup olmadığının irdelenmesi gerekmektedir. Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz'un (Kılavuz) 7. paragrafında 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlal teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerektiği, Kurulun bu iki temel unsurdan birinin bulunmadığını açıkça gösterebildiği durumlarda diğer unsura ilişkin analize yer vermeyebileceği ifade edilmektedir. Bu doğrultuda yukarıda yapılan değerlendirmeler sonucunda soruşturma taraflarının ilgili pazarlarda hâkim durumda olmadıkları tespit edilmiştir. Diğer taraftan teşebbüslerin hâkim durumda olduğu varsayımıyla aşağıda 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilip edilmediği mal vermenin reddine ilişkin unsurlar çerçevesinde ayrıca incelenmiştir.
- (197) Kılavuz'un 35. paragrafında ifade edildiği üzere, rekabet hukukunda esas olarak, hâkim durumda olsun ya da olmasın tüm teşebbüslerin iş yapacakları teşebbüsleri özgürce seçme ve mülkiyetlerinde bulunan maddi ve gayri maddi varlıklar üzerinde özgürce tasarruf edebilme haklarının olduğu kabul edilmektedir. Bununla birlikte, istisnai bazı durumlarda hâkim durumdaki teşebbüslerin sözleşme yapmayı reddetmeleri rekabeti kısıtlayıcı bir davranış olarak değerlendirilebilmekte ve söz konusu teşebbüse rekabet hukuku çerçevesinde sözleşme yapma yükümlülüğü getirilebilmektedir.
- (198) Sözleşme yapmayı reddetmenin, bir teşebbüsün ürettiği mal ya da hizmetler ile sahibi olduğu maddi ya da gayri maddi işletme unsurlarını diğer teşebbüslere sağlamaması ya da bunların diğer teşebbüsler tarafından kullanılmasına doğrudan veya dolaylı olarak izin vermemesi şeklinde ele alınması mümkündür. Bununla birlikte Kılavuz'un 42. paragrafında, sözleşme yapmayı reddetme davranışının, hâkim durumdaki teşebbüsün alt pazarda kendisiyle rekabet halinde olan teşebbüslere yönelik olabileceği gibi kendisiyle rekabet içerisinde bulunmayan müşterilerine de yönelik olabileceği ifade edilmektedir. Öte yandan Kılavuz'da, hâkim durumdaki teşebbüsün, sözleşme yapmayı reddettiği teşebbüs ile aynı pazarda rekabet ediyor olması halinde söz konusu davranışın rekabeti kısıtlama ihtimalinin daha kuvvetli olduğu vurgulanmaktadır.
- (199) Kılavuz'un 43. paragrafında belirtildiği üzere, sözleşme yapmayı reddetme eyleminin ihlal olarak değerlendirilebilmesi için söz konusu teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda bulunmasının yanı sıra aşağıda yer verilen üç koşulun birlikte varlığı gerekmektedir.

- Reddetme, alt pazarda rekabet etmek için vazgeçilmez bir ürüne ya da hizmete ilişkin olması,
 - Reddetmenin, alt pazarda etkin rekabeti ortadan kaldırması muhtemel olması,
 - Reddetmenin tüketici zararına yol açması muhtemel olması.
- (200) Dolayısıyla, sözleşme yapmanın reddi eyleminin gerçekleşmesi için yukarıda yer verilen üç koşulun birlikte sağlanması gerekmekte, söz konusu üç unsurdan birinin eksik olması durumunda değerlendirmeye devam edilmesine gerek bulunmamaktadır. Diğer taraftan, üç koşulun birlikte varlığının sağlanması durumunda Kurul teşebbüsün ileri sürdüğü haklı gerekçe iddialarını da göz önünde bulundurmaktadır.
- (201) Vazgeçilmezlik unsuru değerlendirilirken, reddetmeye konu unsurun alt pazarda etkin bir şekilde rekabet edebilmek için nesnel (objektif) olarak gerekli olması aranmaktadır. Nitekim, Kılavuz'un 44. paragrafında, reddetmenin olumsuz sonuçlarını -en azından uzun vadede- telafi edebilmek için rakiplerin sözleşme talebine konu olan unsurun alt pazarda başvurabilecekleri mevcut ya da potansiyel bir ikamesinin bulunmaması gerektiği, ilgili unsurun mevcut veya potansiyel ikamesinin olup olmadığı değerlendirilirken, hâkim durumda bulunan teşebbüsün rakiplerinin öngörülebilir bir gelecekte söz konusu unsuru etkin bir şekilde tekrar oluşturup oluşturamayacakları hususunun göz önünde bulundurulması ve genel olarak eğer söz konusu unsur bir doğal tekelin sonucuysa, önemli şebeke etkileri veya tek kaynaktan temin edilebilecek bir bilgi söz konusuysa ilgili unsurun rakipler tarafından tekrar oluşturulmasının olanaksız olduğunun değerlendirilmesi gerektiği belirtilmektedir.
- (202) Hâkim durumdaki teşebbüs tarafından sağlanan ürün veya hizmet "girdi" olarak üretime sokulduğu ve bu sayede katma değer oluşturularak yeni ve rekabetçi bir nihai ürüne dönüştüğü ölçüde zorunlu unsur olarak değer kazanmaktadır. Ancak, alt pazardaki müşterilerin hâkim durumdaki teşebbüsün ürünlerini yalnızca dağıtımaları veya yeniden satışa konu etmeleri halinde sözü edilen katma değerden ve farklılaştırılmış ürünler yoluyla rekabet artışından bahsetmek mümkün değildir⁷⁶.
- (203) Nitekim, Kurulun geçmiş dönemdeki kararlarında⁷⁷ da ilgili malı alıp herhangi bir katma değer eklemeksizin tekrar satmak isteyen yeniden satıcının söz konusu olduğu hallerde mal vermeyi reddetme eyleminin ihlal olarak değerlendirilmesinin güç olduğu belirtilmiştir.
- (204) Dosya konusu iddia bakımından, mobilya imalatı alanında faaliyet gösteren başvuru sahibinin MDF ve yonga levha ürünlerinin yeniden satışı alanında faaliyet göstermek istemesi üzerine soruşturma tarafı teşebbüsler tarafından söz konusu ürünlerin temin edilmediği iddia edilmektedir. Bu doğrultuda, başvuru sahibinin tedarik edilen ürünleri mobilya imalatında girdi olarak kullanmak amacıyla değil, yeniden satışını gerçekleştirmek amacıyla talep etmekte olduğu, bu itibarla söz konusu ürünlere bir katma değer eklediği anlaşılmıştır. Dolayısıyla, mevcut dosya kapsamında bir sağlayıcının alt pazarda faaliyet göstermek için zaruri bir girdiye erişim sağlamasını içeren bir ilişkiden ziyade, bir yeniden satıcılık ilişkisi olduğu görülmüştür. Yukarıda yer verilen açıklamalardan da anlaşılacağı üzere alım satım ilişkisine konu olan bir ürünün mal vermeyi reddetme ihlali kapsamında vazgeçilmez bir hizmet ya da ürün olarak kabul edilmesi güçtür.

⁷⁶ O'Donoghue ve Padilla 2006, syf.467-468.

⁷⁷ Kurulun 18.03.2010 tarihli, 10-24/330-118 sayılı; 08.04.2010 tarihli, 10-29/446-169 sayılı; 02.09.2010 tarihli, 10- 57/1155-439 sayılı; 03.01.2013 tarihli, 13-01/3-3 sayılı; 18.02.2016 tarihli, 16-05/116-51 sayılı; 23.02.2017 tarihli, 17-08/99-42 sayılı, 29.03.2018 tarihli, 18-09/156-76 sayılı kararları.

- (205) Öte yandan, vazgeçilmezlik unsurunun gerçekleşebilmesi için reddedilen ürünlerin mevcut ya da potansiyel ikamesinin olup olmadığının da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu kapsamda pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin satış yaptığı on alıcıdan ürün taleplerinin ilgili teşebbüsler tarafından reddedilip edilmediğine ilişkin bilgi talebinde bulunulmuş, alıcılar tarafından genellikle ürün tedarikinde herhangi bir sorun yaşanmadığı, talep edilen ürünlerin stokta olmaması, üretimin yetişmemesi gibi nedenlerle uzun termin süreleri verilebildiği veya çeşitli sebeplerden dolayı bazen ürün taleplerinin reddedilebildiği, ancak bu gibi durumlar halinde diğer teşebbüslerden alternatif ürünlerin temin edilebileceği belirtilmiştir. Nitekim başvuru sahibinin de MDF ve yonga levha pazarında iddia konusu teşebbüsler dışında bu ürünlerin alternatiflerini temin edebileceği başka teşebbüsler bulunmaktadır. Dolayısıyla pazarda faaliyet gösteren diğer birçok teşebbüste ürünlerin muadillerinin bulunması sebebiyle anılan teşebbüslerden talep edilen ürünlerin zorunlu unsur niteliğini taşımadığı tespit edilmiştir.
- (206) Yukarıda yapılan değerlendirmeler ışığında, sözleşme yapmanın reddi için birlikte varlığı gerekli koşullardan biri olan reddetmeye konu olan ürünün veya hizmetin alt pazarda etkili bir şekilde rekabet etmek için nesnel olarak gerekli olması koşulu dosya konusu bakımından gerçekleşmediğinden diğer koşulların incelenmesine gerek duyulmamıştır.
- (207) Bu doğrultuda, Orma, Starwood, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Kastamonu Entegre'nin MDF ve yonga levha pazarında hâkim durumda olmadığı, hâkim durumda oldukları varsayımı altında dahi iddia konusu teşebbüslerin incelenen eylemlerinin mal vermeyi reddetme kapsamında hâkim durumun kötüye kullanılması olarak kabul edilemeyeceği değerlendirilmiştir.

1.3.5.3. Bağlama Uygulamalarına İlişkin Değerlendirme

- (208) Dosya konusu iddialardan bir diğerini ise başvuru sahibinin MDF ve yongalam ürünlerinin yeniden satışı alanında faaliyet göstermek istemesi üzerine, Orma'nın en çok satan ürün grubunun yanında daha az satan ürün gruplarının da teşhir edilmesini ve stoklanmasını şart koştuğu, MDFlamın diğer teşebbüslerden alınmak istenmesi üzerine ise, Starwood'un çok satan bute şeklinde adlandırılan mat beyaz levhaların yanı sıra diğer ürünlerden de alınmasını, benzer şekilde Kastamonu Entegre'nin de MDFlamın yanında yongalam da alınmasını şart koştuğu hususları oluşturmaktadır.
- (209) İddia konusu eylemin 4054 sayılı Kanun'un hem 4. maddesi hem de 6. maddesi kapsamında yapılan değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (210) 4054 sayılı Kanun'un rekabeti bozucu, kısıtlayıcı ve engelleyici anlaşmaları yasaklayan 4. maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendinde "*Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi*" yasaklanan hallere örnekler olarak gösterilmiştir.
- (211) Bağlama anlaşmalarının 4. madde çerçevesinde değerlendirilebilmesi için ürünlerin birlikte satılması konusunda soruşturma tarafı teşebbüsler arasında karşılıklı bir iradenin varlığının bulunması aranmaktadır. Başka bir deyişle, ürünlerin bağlanarak

satılması yönünde iki veya daha fazla teşebbüsün karar alması ya da uyumlu eylem halinde bulunmaları gerekmektedir⁷⁸.

- (212) Bu kapsamda Orma, Starwood ve Kastamonu Entegre arasında başvuru sahibinin ürün taleplerini diğer ürünlerin alımına bağladığına ilişkin yatay bir anlaşmanın bulunup bulunmadığı incelenmiştir. Yapılan yerinde incelemelerde teşebbüslerin iddia konusu eyleme ilişkin danışıklı hareket ettiğine dair herhangi bir belge veya bulguya rastlanmamıştır.
- (213) Ayrıca MDF ve yonga pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin ürün satışını gerçekleştirdikleri alıcılardan, Orma, Starwood ve Kastamonu Entegre'den talep ettikleri ürünün tedariki için başka bir ürünün şart koşulup koşulmadığına ilişkin bilgi talebinde bulunulmuş, söz konusu alıcılar tarafından böyle bir uygulama ile karşılaşılmadığı belirtilmiştir. Dolayısıyla piyasada böyle bir davranışın gerçekleşmediği görülmektedir.
- (214) Yapılan açıklamalar ışığında, Orma, Starwood ve Kastamonu Entegre arasında ürünlerin bağlanması konusunda herhangi bir anlaşma veya uyumlu eylemin bulunmadığı ve teşebbüslerin söz konusu iddia bakımından 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediği değerlendirilmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 6. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (215) Bir eylemin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilebilmesi için öncelikle iddia konusu eylemi gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olup olmadığının irdelenmesi gerekmektedir. Kılavuz'un 7. paragrafında 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlal teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerektiği, Kurulun bu iki temel unsurdan birinin bulunmadığını açıkça gösterebildiği durumlarda diğer unsura ilişkin analize yer vermeyebileceği ifade edilmektedir. Bu doğrultuda yukarıda yer verilen değerlendirmeler sonucunda soruşturma taraflarının ilgili pazarlarda hâkim durumda olmadıkları tespit edilmiştir. Diğer taraftan teşebbüslerin hâkim durumda olduğu varsayımıyla aşağıda 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilip edilmediği bağlama uygulamalarına ilişkin unsurlar çerçevesinde ayrıca incelenmiştir.
- (216) 4054 sayılı Kanun'un hâkim durumun kötüye kullanılmasının yasaklandığı 6. maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde ise *"Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi"* yasaklanan fiillerden kabul edilmektedir.
- (217) Bağlama genellikle bir ürünü (bağlayan ürün) hâkim durumdaki teşebbüsten satın alan müşterilerin bir başka ürünü (bağlı ürün) de aynı teşebbüsten almasını gerektiren durumları ifade etmektedir. Bağlama uygulamaları iki ayrı ürün olarak kabul edilebilecek ürünlerin entegre edilmesi yoluyla hayata geçirilebileceği gibi (teknolojik bağlama), sözleşmeler yoluyla (sözleşmesel bağlama) da gerçekleştirilebilmektedir.
- (218) Kılavuz'un 86. paragrafında da belirtildiği üzere, bağlayan pazarda hâkim durumda olan teşebbüsün uygulamasının Kanun'u ihlal edip etmediğini değerlendirirken

⁷⁸ Kurulun 05.08.2009 tarihli ve 09-34/787-192 sayılı, 20.05.2009 tarihli ve 09-23/492-192, 19.10.2004 tarihli ve 04-66/951-229 sayılı, 06.07.2004 tarih ve 04-45/574-138 sayılı kararları.

bağlayan ve bağlı ürünlerin iki farklı ürün olması ve bağlama uygulamasının rekabet karşılığı piyasa kapamaya sebep olmasının muhtemel olması olmak üzere iki faktörün varlığı aranmaktadır.

- (219) Bağlama yoluyla hâkim durumdaki teşebbüs, bağlı pazardaki rakipleri için potansiyel müşterilerin sayısını azaltarak mevcut rakiplerin pazar dışına çıkmasına neden olabilmekte, giriş engellerini artırabilmekte veya yeni giriş engelleri yaratabilmektedir. Bağlı pazarın kapanması hâkim durumdaki teşebbüsün bu pazarda daha çok kâr elde etmesini sağlayabileceği gibi, bağlayan pazardaki hâkim durumunun güçlenmesine ya da korunmasına da hizmet edebilmektedir.
- (220) Söz konusu hususlar çerçevesinde 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir bağlama ihlali oluşup oluşmadığının tespiti için aşağıda belirtilen koşulların tamamının gerçekleşmesi gerekmektedir:
- İki ayrı ürünün varlığı
 - İki ayrı ürünün bir arada sunuluyor olması
 - Bağlayan ürün pazarında teşebbüsün hâkim durumda bulunması
 - Bağlanan ürün pazarında fiili veya muhtemel kapama etkisinin oluşması
 - Tüketicinin uygulamadan zarar görmesi
 - Uygulamanın haklı bir gerekçeye dayanmaması.
- (221) Bağlama iddiasına ilişkin olarak başvuruda, Orma'dan ürün talebinde bulunulduğu, ancak Orma'nın çok satan ürün gruplarının yanında az satan ürün grubunun da alınmasını, Starwood'dan MDFlam ürünü talep edilmesi üzerine ise Starwood'un çok satan bute şeklinde adlandırılan mat beyaz levhaların yanı sıra diğer ürünlerden de alınmasını şart koştuğu belirtilmiştir. Öte yandan, başvuruda benzer şekilde Kastamonu Entegre'nin MDFlamın yanında yongalam da alınmasını şart koştuğu iddiası yer almıştır. Başvuruda ifade edilenler çerçevesinde bağlayan ürün MDFlam iken bağlı ürünün yongalam olduğu değerlendirilmesi yapılmıştır.
- (222) Bağlama uygulamasının ihlal olarak değerlendirilebilmesi gerekli olan koşullardan bir diğeri ise zorlamanın olması bir başka deyişle hâkim durumdaki teşebbüsün bu ürünleri ayrı ayrı piyasaya satmaması ancak ve ancak bir arada satışa sunmasıdır⁷⁹. Soruşturma tarafı teşebbüslerin alıcılarına konu hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Alıcılar tarafından, soruşturma tarafı teşebbüslerden talep edilen ürünlerin tedarikinde başka bir ürün de alınmasının şart koşulmadığını belirtilmiştir⁸⁰. Bu itibarla dosya kapsamında bilgi ve belgelerde Orma, Starwood ve Kastamonu Entegre'nin ürünlerini birlikte sattığına ilişkin bir emare bulunmamakta olup teşebbüslerin ürünleri ayrı ayrı da satışa sunabildiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla bu ürünler için bağlama uygulamasından bahsedilemeyeceği değerlendirilmiştir.
- (223) Bununla birlikte bağlı ürün olarak nitelendirilebilecek yongalam gibi ürünler, MDF ve yonga levha üreten her teşebbüs tarafından üretilebilmekte ve teşebbüsler, MDF ve yonga levha üretimi olmasa bile müşteri talebine göre üçüncü taraflardan söz konusu ürünleri alarak kaplamak veya boyamak suretiyle satışını gerçekleştirebilmektedir. Yonga levha ve MDF pazarlarında çok sayıda oyuncunun faaliyet gösterdiği göz

⁷⁹ Kurul'un 26.11.2014 tarihli ve 14-46/834-375 sayılı kararı.

⁸⁰ İlâveten soruşturma tarafı teşebbüslerden üretimi veya satış yapılan tüm ürün grupları içerisinde teknik, operasyonel ve benzeri sebeplerle birlikte satış gerçekleştirilen ürünlerin olup olmadığına ilişkin bilgi talep edilmiş, teşebbüslerce bağlama yoluyla satış yaptıkları ürünlerinin olmadığı belirtilmiştir.

önünde bulundurulduğunda alıcıların istedikleri ürünleri iddia konusu teşebbüsler dışında kalan tedarikçilerden de alabileceği değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda bağlanan ürün pazarında fiili veya muhtemel kapama etkisinin oluştuğu yönünde bir tespit yapılamamıştır.

- (224) Sonuç olarak dosya kapsamında elde edilen bilgilerden Kastamonu Entegre, Orma ve Starwood tarafından bağlama uygulaması yapıldığına ilişkin herhangi bir bulgu ve belgeye rastlanmadığı ve 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edildiğinin tespit edilemediği değerlendirilmiştir.

I.3.5.4. Alıcılar Arasında Bazı Alıcılara Geç Teslimat Yapmak, Farklı Wade ve İndirim Uygulamak Suretiyle Ayrımcılık Yapıldığı İddialarının Değerlendirilmesi

4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (225) Soruşturma konusu iddia, Orma, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Kastamonu Entegre, Starwood, Teverpan ve AGT'nin aralarında anlaşarak, bazı alıcılara ürün gönderiminde öncelik tanıdıkları, bazılarına ise çeşitli gerekçelerle ürün teslimini geciktirdikleri, satış yaparken alıcılara farklı vade ve iskonto uyguladıkları ve söz konusu ayrımcı uygulamalarının amacının teşebbüslerin müştereken koyduğu kurallara uymayan alıcıların cezalandırılması olduğuna ilişkindir.
- (226) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır*" hükmü yer almaktadır. Anılan maddenin (e) bendine göre "*münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması*" ihlal olarak nitelendirilmektedir.
- (227) Bu doğrultuda söz konusu iddiaların Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için üretici teşebbüsler tarafından uygulandığı iddia edilen davranışların ortak bir iradeyle gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Başka bir deyişle teşebbüsler arası anlaşma ve/veya uyumlu eylem olmaksızın teşebbüslerin tek taraflı davranışları Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilemeyecektir.
- (228) Dosya kapsamında Dernek ve teşebbüslerde yapılan yerinde incelemelerde ve elde edilen bilgilerde Orma, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Kastamonu Entegre, Starwood, Teverpan ve AGT'nin aralarında anlaşarak eşit durumdaki alıcılara farklı işlem koşulları uyguladıklarına işaret eden herhangi bir belge ya da bulguya ulaşılamamıştır. Bu bakımdan söz konusu iddialar bakımından 4. madde kapsamında bir ihlalden söz edilemeyeceği değerlendirilmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 6. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (229) Bir eylemin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilebilmesi için öncelikle iddia konusu eylemi gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olup olmadığının irdelenmesi gerekmektedir. Kılavuz'un 7. paragrafında 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlal teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerektiği, Kurul'un bu iki temel unsurdan birinin bulunmadığını açıkça gösterebildiği durumlarda diğer unsura ilişkin analize yer vermeyebileceği ifade edilmektedir. Bu doğrultuda yukarıda yer verilen değerlendirmeler sonucunda soruşturma taraflarının ilgili pazarlarda hâkim durumda olmadıkları tespit edilmiştir. Diğer taraftan teşebbüslerin hâkim durumda

olduğu varsayımıyla aşağıda 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilip edilmediği ayrımcılık uygulamasına ilişkin unsurlar çerçevesinde ayrıca incelenmiştir.

- (230) 4054 Sayılı Kanun'un 6. maddesinde *"Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması"* yasaklanmıştır. 6. maddenin (b) bendinde *"Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması"* kötüye kullanma olarak nitelendirilmiştir.
- (231) Rekabet hukuku uygulamasında ayrımcılık; hâkim durumdaki teşebbüsün rasyonel gerekçeler olmaksızın, aynı veya eşit durumdaki teşebbüslere farklı veya farklı durumdaki teşebbüslere eşit davranması şeklinde tanımlanabilir. Ayrımcılık, yöneltildiği taraflara göre birincil seviye zarar doğuran ayrımcılık ve ikincil seviye zarar doğuran ayrımcılık olarak ikiye ayrılabilir. Birincil seviye zarar doğuran ayrımcılıkta, hâkim durumdaki teşebbüsün kendisinin veya bağlantılı olduğu teşebbüslerin faaliyet gösterdiği pazarlarda rakiplerin aleyhine olacak ayrımcı davranışları söz konusudur. İkincil seviye zarar doğuran ayrımcılıkta ise hâkim durumdaki teşebbüs kendisinin faaliyette bulunmadığı pazarlardaki müşterilerine yönelik olarak ayrımcı davranışlarda bulunmaktadır.
- (232) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (b) bendinin lafzından, ayrımcılık eyleminden bahsedebilmek için; i) alıcıların eşit konumda olmaları, ii) ortada aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimlerin bulunması ve iii) bu aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı koşulların ileri sürülmesi gerektiği anlaşılmaktadır.
- (233) Kanun'un 6. maddesi anlamında ayrımcılık eyleminin gerçekleşebilmesi için;
- Ayrımcı uygulamada bulunulan teşebbüslerin rakip olmaları,
 - Eşit ticari işlemlere farklı fiyat uygulanması,
 - Uygulamanın alıcı konumundaki rakiplerden birini diğerine karşı rekabette dezavantajlı hale getirmesi
- şartlarının birlikte sağlanması gerekmektedir⁸¹.
- (234) Farklı uygulamaların, bu uygulamalara maruz kalan teşebbüsler bakımından rekabetçi dezavantaj yaratıp yaratmadığının değerlendirilmesinde, uygulamayı gerçekleştiren hâkim durumdaki teşebbüsün vazgeçilmez bir ticari taraf olması, bu teşebbüsün gerçekleştirdiği uygulama sonucu ortaya çıkan farklılığın önemli düzeyde olması ve uzun süre devam etmesi, farklı uygulamalara konu edilen mal ya da hizmetin müşterinin maliyetleri içindeki payının büyük olması gibi unsurlar aranmaktadır⁸².
- (235) "Bağlantı Uygulamaları İle Önalım Yapmaya Zorlamak Yoluyla Yeniden Satıcıların Faaliyetlerinin Zorlaştırıldığı İddiasının Değerlendirilmesi" başlıklı bölümde de değinildiği üzere şikâyetçinin (.....) ile olan ticari ilişkisinde üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmediği yargı mercileri tarafından tespit edilmiş ve şikâyetçi hakkında icra takibi başlatılmıştır.
- (236) Bununla birlikte mal vermenin reddi iddialarının değerlendirildiği kısımda belirtildiği üzere sektörde faaliyet gösteren herhangi bir satıcının üretici teşebbüslerle ürün tedariki konusunda sorun yaşamaması durumunda kolaylıkla tedarikçi değiştirme şansı bulunmakta, başka bir deyişle sektörde birçok üreticinin faaliyet göstermesi ve

⁸¹ 09.09.2015 tarihli ve 15-36/559-182 sayılı Kurul kararı.

⁸² 09.08.2017 ve 17-26/402-179 sayılı Kurlu kararı.

ürünlerin birbirine benzer olması dolayısıyla herhangi bir teşebbüsün ürettiği ürünlerin zorunlu unsur niteliğinde olmadığı değerlendirilmiştir.

- (237) Diğer taraftan ticari hayatın olağan akışı gereği üretici teşebbüsler çok farklı nitelikteki/büyükölçekteki bayi/yeniden satıcı ile çalışabilmektedir. Dolayısıyla her bir yeniden satıcının ticari kredibilitesi, satın alma gücü, kapasitesi, ödeme şekli, vade süresi ve alım miktarı birbirinden farklılık gösterebilmektedir. Bu bakımdan her bir yeniden satıcı eşit konumda olmadığı gibi üretici teşebbüslerin iş planlaması ve yeniden satıcılarla aralarında olan ticari ilişki çerçevesinde farklı koşulların uygulanması da rekabete aykırı bir davranış olarak nitelendirilemeyecektir.
- (238) Son olarak soruşturma kapsamında çeşitli büyüklükte 15 yeniden satıcıdan iddia edilen davranışa benzer bir uygulama ile karşılaşmış ve karşılaşmadıklarına ilişkin bilgi talep edilmiştir. Gelen cevabi yazılarda yeniden satıcıların teslimat süreleri, vade ve iskonto bakımından herhangi bir ayrımcı uygulama ile karşılaşmadıkları, nitekim bu hususların her bir yeniden satıcı ile üretici arasındaki ticari ilişkiye/anlaşmaya göre belirlendiği ifade edilmiştir.
- (239) Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler neticesinde Orma, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Kastamonu Entegre, Starwood, Teverpan ve AGT'nin ayrımcılık uygulamak yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettikleri sonucuna ulaşamamıştır.

I.3.5.5. Bağlantı Uygulamaları İle Önalım Yapmaya Zorlamak Yoluyla Yeniden Satıcıların Faaliyetlerinin Zorlaştırıldığı İddiasının Değerlendirilmesi

- (240) Soruşturma konusu iddialardan bir diğerini Orma, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Kastamonu Entegre, Starwood, Teverpan ve AGT'nin bağlantı uygulamaları ile önalım yapmaya zorlayarak yeniden satıcıların faaliyetlerini zorlaştırmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği oluşturmaktadır. Aşağıda söz konusu iddialara ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (241) Bağlantı, en genel haliyle müşteriler ve sağlayıcılar arasındaki görüşme/pazarlık sonucu gerçekleşen ön ödemeli bir satış sözleşmesidir. Diğer bir ifadeyle alıcının ödeme evrakını (çek, nakit, kredi kartı, teminat mektubu vb.) sağlayıcıya vermesi ve karşılığında ödeme evrakının denk geldiği değerdeki ürünü peyderpey teslim alması yöntemidir. Bağlantı dönemi boyunca alıcı fiyat artışlarından etkilenmemekte, bağlantı yapılırken üzerinde anlaşılan fiyatlar geçerli olmaktadır. Bağlantı süresi piyasa şartlarına göre (kur riski, alıcının stok durumu, yeni fiyat listesinin yayımlanacak olması vb.) 2 ila 6 ay arasında değişebilmekte, ön ödeme yapılan durumlarda bağlantı süreden bağımsız olarak tüm alacağın alıcıya teslimine kadar devam edebilmektedir.
- (242) Bunun yanında alıcılar, bağlantı döneminde ilan edilecek ek iskonto ve kampanyalardan faydalanabilmektedir. Bu yöntem iki tarafa da belirlilik sağlamakta, alıcıları fiyat artışından korurken sağlayıcılara ön finansman imkânı tanımakta, hammadde tedariki, stok, üretim, sevkiyat ve satış planlamasında kolaylık sağlamakta ve tahsilat riskini azaltmaktadır. Satışların büyük bölümünün bağlantı yoluyla yapılması liste fiyatı değişikliklerinin piyasada gerçekleşen fiyatlara yansımalarını geciktirmektedir.
- (243) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemler*" yasaklanmaktadır. Kanun maddesinin (d) bendinde ise "*rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması,*

kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi” ise yasaklanan davranışlara örnek olarak gösterilmiştir.

- (244) Bu kapsamda bahse konu iddianın 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi çerçevesinde değerlendirmesinde önem arz eden husus teşebbüslerin aralarında yeniden satıcıların faaliyetlerini zorlaştırma yönünde bir irade uyuşmasının bulunup bulunmadığıdır. Dosya kapsamında yapılan incelemelerde teşebbüslerin arasında bağlantı uygulamaları yoluyla yeniden satıcıların faaliyetlerinin zorlaştırılmasına yönelik ortak mutabakat bulunduğuna işaret eden herhangi bir belge ya da bulguya ulaşılamamıştır.
- (245) Diğer taraftan MDF ve yonga levha pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüslerin büyük çoğunluğunun perakende düzeyde satışı olmadığı, endüstriyel üretim yapan ve büyük miktarlarda alım yapabilecek teşebbüsler haricindeki alıcılara direkt satış yapmadığı görülmüştür.
- (246) Dolayısıyla üretici teşebbüslerin geneli toptan seviyede faaliyet göstermekte olup MDF ve yonga levha ürünlerini ara mamul olarak kullananlara yapılan satışlar bayiler aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu bakımdan üretici teşebbüsler perakende seviyede yeniden satıcılarla rakip konumunda olmadığı gibi, herhangi bir alıcıya rasyonel bir gerekçe olmaksızın mal satışının yapılmaması da ticari hayatın gerçekleri ile bağdaşmamaktadır.
- (247) Bunun yanında dosya konusu şikâyet (.....) ile ticari ilişkisinde sorun yaşayan bir teşebbüs tarafından yapılmıştır. (.....) tarafından gönderilen bilgi ve belgelerden şikâyetçinin, (.....) tarihinde (.....) tutarında, çek mukabili bağlantılı satışlar ile (.....)'dan çeşitli ürünler aldığı ve (.....)'nın anlaşmaya konu malları teslim etmesine rağmen, çeklerin karşılıksız çıkması sonucu herhangi bir tahsilat gerçekleştiremediği ve şikâyetçi hakkında ilgili mahkemelerde icra ve tasarrufun iptali davalarının açıldığı görülmektedir.
- (248) Dosya kapsamında MDF ve yonga levha pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüslerin başkaca yeniden satıcılarla bağlantı uygulamaları kapsamında benzer bir sorun yaşayıp yaşamadığının tespiti için teşebbüslerin ticari ilişki içinde oldukları farklı büyüklükteki 15 yeniden satıcıdan bilgi talep edilmiştir. Yeniden satıcılar tarafından gelen cevabi yazılarda;
- Satışların bağlantı uygulamasıyla gerçekleştirilmesinin bir ön şart olarak ileri sürülmediği ve alıcı teşebbüslerin isteğine göre bağlantı yapılmaksızın da satış yapılabileceği,
 - Bağlantı talebinin genellikle alıcı teşebbüslerden geldiği ve söz konusu uygulamanın alış fiyatını sabitlediği için özellikle kur ve enflasyon riskinin olduğu dönemlerde alıcıları fiyat dalgalanmalarından koruduğu,
 - Bağlantı yoluyla tedarik edilen ürünlerde iskonto, vadeli ödeme gibi avantajlar sağladığı,
 - Üretici firmaların bağlantı uygulamalarıyla alıcıların faaliyetlerini zorlaştırmasının söz konusu olmadığı
- ifade edilmiştir.
- (249) Dolayısıyla gerek üretici teşebbüslerden gerekse yeniden satıcılardan edinilen bilgi ve belgeler kapsamında bağlantı uygulamalarının isteğe bağlı olduğu ve yeniden

satıcıların faaliyetlerini zorlaştırmaktan ziyade alıcı teşebbüslerin fayda sağladığı bir uygulama olduğu anlaşılmıştır. Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler ışığında;

- Soruşturma konusu teşebbüslerin ortak bir iradeyle bağlantı uygulamaları yoluyla yeniden satıcıların faaliyetlerinin zorlaştırıldığına işaret eden herhangi bir belge ya da bulguya ulaşılamadığı,
- Rasyonel bir gerekçe olmaksızın rakip konumunda olmayan bir yeniden satıcıya mal tedarik edilmemesinin ve faaliyetlerinin zorlaştırılmasının ekonomik gerçeklikle bağdaşmayacağı,
- Şikâyetin üretici bir teşebbüsle ticari ilişkisinde sorun yaşayan bir yeniden satıcı tarafından yapıldığı ve bağlantı uygulamalarına ilişkin diğer yeniden satıcıların herhangi bir sorun yaşamadığı,
- Bu kapsamda Orma, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Kastamonu Entegre, Starwood, Teverpan ve AGT'nin iddia konusu bakımından 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine yönelik bir tespit yapılamadığı

değerlendirilmiştir.

4054 Sayılı Kanun'un 6. maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (250) Bir eylemin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilebilmesi için öncelikle iddia konusu eylemi gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olup olmadığının irdelenmesi gerekmektedir. Kılavuz'un 7. paragrafında 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlal teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerektiği, Kurulun bu iki temel unsurdan birinin bulunmadığını açıkça gösterebildiği durumlarda diğer unsura ilişkin analize yer vermeyebileceği ifade edilmektedir. Bu doğrultuda soruşturma taraflarının ilgili pazarlarda hâkim durumda olmadıkları tespit edilmiştir. Diğer taraftan teşebbüslerin hâkim durumda olduğu varsayımıyla aşağıda 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilip edilmediği ilgili ihlal türünün unsurları çerçevesinde ayrıca incelenmiştir.
- (251) 4054 Sayılı Kanun'un 6. maddesinde *"Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır."* hükmü yer almaktadır. Anılan Kanun'un (a) *"Ticarî faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler"* kötüye kullanma hallerine örnek olarak gösterilmiştir.
- (252) Bununla birlikte bağlantı uygulamaları ile önalım yapmaya zorlamak yoluyla yeniden satıcıların faaliyetlerinin zorlaştırıldığı iddiasının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirildiği bölümde yapılan
- Rasyonel bir gerekçe olmaksızın rakip konumunda olmayan bir yeniden satıcıya mal tedarik edilmemesinin ve faaliyetlerinin zorlaştırılmasının ekonomik gerçeklikle bağdaşmayacağına
 - Şikâyetin üretici bir teşebbüsle ticari ilişkisinde sorun yaşayan bir yeniden satıcı tarafından yapıldığı ve bağlantı uygulamalarına ilişkin diğer yeniden satıcıların herhangi bir sorun yaşamadığına

yönelik tespitlerin, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında yapılacak değerlendirme için de geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu itibarla Orma, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Kastamonu Entegre, Starwood, Teverpan ve AGT'nin bağlantı uygulamaları ile önalım yapmaya zorlamak yoluyla yeniden satıcıların faaliyetlerini zorlaştırdığı ve 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılamamıştır.

I.3.6. Odun Tahsisine İlişkin Sürecin Değerlendirilmesi

- (253) Soruşturma kapsamında incelenen son husus OGM tarafından sektöre tahsis edilen odun hammaddesinin dağıtımının Dernek tarafından yapılması suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğidir. Bu doğrultuda aşağıda odun tahsisine ilişkin düzenlemeler, bu düzenlemelerin uygulanışı ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde değerlendirmeye yer verilmiştir.

I.3.6.1. Odun Tahsisine İlişkin Mevzuat

- (254) OGM tarafından yapılacak odun tahsisine ilişkin esaslar 6831 Sayılı Orman Kanununun 30. maddesine uygun olarak yürürlüğe konulan "*Orman Ürünlerinin Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik*" ve "*Oduna Dayalı Orman Ürünlerinin Satış Usul ve Esasları Tebliği*" ile belirlenmiştir.
- (255) Orman Kanununun 30. maddesinde; "*Devlet ormanlarından elde edilen ürünlerin piyasa satışlarında açık artırma esastır. Açık artırmaya arz edilen orman ürünlerinin miktar ve vasıf itibarıyla mahalli ihtiyaçlara ve satış icaplarına uygun partiler halinde ayarlanması zorunludur. Kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaçları ile lüzum ve fayda görülen veya acele olarak satış yapılmasını gerektiren hallerde, her türlü orman ürünü piyasa fiyatı üzerinden tahsisen satılabilir...*" hükmü yer almaktadır. Kanun kapsamında 2015 yılında yürürlüğe giren *Orman Ürünlerinin Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik*'in 9. maddesinde (h) bendinde "*Lif levha veya yonga levha imal eden fabrika ve tesislere Orman Genel Müdürlüğü'nce tespit edilecek miktarlarda verilecek lif-yonga, kâğıtlık ve talaş odunu*" tahsisen satılabilecek orman ürünleri arasında sayılmıştır.
- (256) Oduna Dayalı Orman Ürünlerinin Satış Usul ve Esasları Tebliği'nin "5.1. Tahsis Fiyatlarının Belirlenmesi" başlıklı bölümünde "*...tahsis fiyatları, her yıl piyasa şartlarına ve satış icaplarına göre Genel Müdürlükçe belirlenir.*" ve "5.3.Tahsisin Hangi İşletmelerden Karşılanaacağı" başlıklı bölümünde; "*Orman ürünleri tahsis talepleri öncelikle tahsise konu ürünün kullanılacağı veya işleneceği yerin bağlı olduğu İşletme Müdürlüğüne piyasa talep ve dengeleri gözetilerek karşılanmaya çalışılır. Bunun mümkün olmaması halinde durum Bölge Müdürlüğüne intikal ettirilerek Bölge Müdürlüğüne diğer işletmelerden karşılanması sağlanır. Taleplerin Bölge Müdürlüğüne de karşılanamaması halinde, diğer Bölge Müdürlüklerinden karşılanmak üzere gerekli belgelerle birlikte durum Genel Müdürlüğe intikal ettirilir.*" hükümlerine yer verilerek fiyatı OGM tarafından belirlenen odunların tahsisinin öncelikle fabrikaların bulunduğu bölgenin bağlı olduğu Orman İşletme Müdürlüklerince ve piyasa dengeleri gözetilerek yapılması gerektiği belirtilmiştir. Bu bağlamda, odun tahsisine ilişkin usul ve esasların mevzuatla belirlendiği ve bu konudaki yegâne yetkilinin OGM olduğu görülmüştür.

I.3.6.2. Odun Tahsis Süreci

- (257) Odun tahsisine ilişkin yurt içinde tek tedarikçi konumunda olan OGM, her yıl Ekim-Kasım ayları içerisinde Dernek'e gönderdiği yazıyla sektörde yer alan firmaların bir sonraki yıl ihtiyaç duyacağı toplam lif-yonga odunu miktarını belirlemelerini ve OGM'ye iletmelerini istemektedir.
- (258) Dernek tarafından tüm firmaların kapasiteleri dikkate alınarak yapılan çalışmalar ve firmalarla yapılan görüşmeler sonucunda sektörün ihtiyaç duyduğu toplam lif-yonga odunu miktarı belirlenmekte ve OGM'ye iletilmektedir. Bu bilgiler çerçevesinde OGM bir sonraki yıl üretim planlamasını hazırlamaktadır.
- (259) OGM tarafından bölge ve işletme müdürlükleri bazında belirlenen lif-yonga odunu miktarı resmi bir yazıyla Dernek'e bildirilmekte ve Dernek'ten *"derneğin üyesi olan veya olmayan tüm firmalar dikkate alınarak, firmalar arası dengeler gözetilerek, yazımız ekinde bildirilen İşletmelerce verilebilecek miktarların; lif-yonga kuruluşlarının üretim kapasiteleri, talep durumları ve işletmelerin fabrikalara olan uzaklıkları da göz önünde bulundurularak yapılacak dağıtım listelerinin gönderilmesi"* talep edilmektedir.
- (260) Devam eden süreçte Dernek tarafından, toplam tahsis miktarı üzerinden firma kapasiteleri, tesislerin/fabrikaların odun alım bölgelerine/orman işletmelerine uzaklığı vb. Dernek tarafından *"objektif"* olarak nitelendirilen kriterler dikkate alınarak hangi firmanın hangi bölgelerden hangi miktarda odun tahsisi alacağı konusunda taslak bir dağıtım çalışması yapılmakta ve bu çalışma firmaların onayına sunulmaktadır. Dernek tarafından gönderilen yazıda tahsis işleminin nasıl yapıldığı ayrıntılı şekilde açıklanmıştır. Dernek tarafından verilen bilgiye göre;
- Bölge Müdürlüğü'nün sınırları dâhilindeki firmalar ilgili bölge müdürlüğünden odun almaktadır. Aynı bölge içerisinde olan kuruluşlar aynı kriterlerle odun almaktadır.
 - Dağılım çalışmasında ana kriter olarak tesislerin pres uzunlukları doğrultusunda, tesisin ana üreticisinin (tüm fabrikaların ortak tedarikçisi) öngördüğü ortalama üretim miktarları kullanılmaktadır. Belirli bir bölgede çok sayıda tesisin/firmanın olduğu durumlarda tam kapasiteye göre dağılım yapılmasının adil olmayacağı düşünülerek nispeten az odun tahsisi alan firmalar için diğer bölgelerden ilave odun tahsisi yapılmaktadır.
 - MDF ve yönlendirilmiş yonga levha (OSB) üreticilerinin kapasiteleri yonga levha üreticilerine kıyasla (.....) katsayı ile çarpılmaktadır⁸³.
 - Devreye giren bir tesise ilk yıl, mevcut tahsislerin değiştirilememesi nedeniyle tahsis verilememektedir. İkinci yıl mevcut kapasitesinin %(.....)'ı devreye alınarak hesaplama yapılmaktadır. Üçüncü yıl ise tam kapasitesi devreye alınarak odun tahsisi yapılmaktadır.
 - Bölge içerisinde küçük ölçekli işletmelerin büyük ölçekli işletmelerle rekabet edebilmesi için küçük ölçekli işletmelerin kapasitesi %(.....) oranında artırılarak hesaplanmakta ve yine aynı gerekçeyle bu işletmelere kendilerine en yakın olan orman işletmelerinden nispeten yüksek oranda tahsis verilmektedir.

⁸³ Dernek tarafından gönderilen bilgilerde bu durumun nedeni 1 m³ üretim için ihtiyaç duyulan odun hammaddesi miktarındaki farklılık olarak açıklanmış ve bu durumun tüm firmalar tarafından kabul edildiği belirtilmiştir.

- Tahsis dağılımlarında firmaların bölge içerisinde bir önceki yıl almış oldukları tahsis miktarları göz önünde bulundurulmaktadır.
- Bölge içinde tahsis edilen miktarlarda fazlalık ya da eksiklik oluşursa tekrar değerlendirme yapılarak tahsis miktarı dengelenmektedir.

(261) Yukarıda bahsedilen kriterler doğrultusunda Dernek tarafından hazırlanan taslak dağılım listeleri firmalara iletilmekte ve sonrasında tüm üye firmaların hammadde tedarik yetkilileriyle toplantılar düzenlenmektedir. Söz konusu toplantılarda tahsis dağılımına olan itirazlar değerlendirilmekte ve nihai olarak üzerinde anlaşılacak dağılım listeleri tutanak ve imza altına alınmaktadır. Aşağıdaki belgede dernek merkezinde yapılan hammadde paylaşım toplantısı sonucu imza altına alınan tutanak yer almaktadır:

Şekil 1: Tutanak Örneği

(.....TİCARİ SIR.....)

(262) Nihai olarak üzerinde anlaşma sağlanan dağılım listeleri OGM'ye gönderilmektedir. Bununla birlikte OGM tarafından belirlenen toplam lif-yonga odun miktarı doğrultusunda, her sene başında toplam miktar üzerinden derneğe üye tüm fabrikaların yetkili temsilcileri ve OGM yetkililerince "Satış Protokolü" imzalanmaktadır. Tahsisli odunun fiyatı OGM tarafından senenin başında belirlenmektedir. Odun tahsisi konusunda nihai karar mercii OGM olup dağılım listelerinde değişiklik yapabilmektedir

I.3.6.3. Odun Tahsis Sürecine İlişkin Dosya Konusu İddiaların Değerlendirilmesi

(263) Mevzuat hükümlerinden de anlaşıldığı üzere odun tahsisi konusunda tek yetkili merci OGM olup tahsis dağılımlarının OGM tarafından yapılması gerekmektedir. Ancak fiili durumda OGM'nin bölge bazında tahsisen verilecek toplam odun miktarı ve fiyatını belirlediği, hangi firmanın hangi bölgeden ne kadar odun tahsisi alacağı konusunda ise Dernek'in aktif rol oynadığı görülmektedir. Başka bir deyişle nihai karar mercii OGM olmakla birlikte tahsis işlemleri belirli kriterler çerçevesinde Dernek aracılığıyla yürütülmektedir.

(264) Diğer taraftan tahsis dağılımına ilişkin nihai listelerin OGM'ye iletilmesinden önce tahsis miktarı ve tahsis bölgelerine ilişkin rakip şirketlerin hammadde tedarik yetkilileri düzeyinde toplantılar gerçekleştirilmekte ve tahsis dağılımına ilişkin ortaya çıkan anlaşmazlıklar rakipler arası istişareler yoluyla ve/veya Dernek'in konuya müdahil olmasıyla giderilmeye çalışılmaktadır.

(265) Dernek'in odun tahsisindeki etkin rolünün ortaya konulması ve teşebbüsler arasında ortaya çıkan anlaşmazlıkların ne şekilde çözüldüğünün anlaşılması bakımından dosya kapsamında yapılan yerinde incelemelerde elde edilen aşağıdaki yazışmalar önem taşımaktadır:

(266) Yıldız Entegre (.....) tarafından 28.01.2013 tarihinde Dernek Genel Sekreteri'ne gönderilen yazıda ve belge üzerinde yer alan notta:

"2013 yılı tahsis dağılımlarına bu hafta itibarıyla başlayacaksınız, şimdiden adil, hakkaniyetli, şeffaf ve hayırlı olmasını dilerim. Yıldız Entegre A.Ş olarak dağılımda firmamız adına birkaç konuyu sizinle paylaşmak isterim ... (.....) Fabrikamız için

tahsis almak istediğimiz bölgeler. (.....) bölgelerinden tahsis yazılmasını istiyoruz... (.....) bölgesinden tahsis yazılıyor yıllardır (.....) almak varken neden (.....) alalım.

(.....) Fabrikamız sizinle daha önceki görüşmemizde (.....) bölgesi için önerilerimizi iletmiştim. Kastamonu Entegre (.....) bölgesinden tahsis almakta ısrarcı olursa bizde Yıldız Entegre olarak (.....) bölgesinden tahsis isteme hakkımız doğuyor konuyla ilgileneceğinizi söylemiştiniz hatırlatmak istedim.

Yıldız Entegre olarak talebimiz Kastamonu Entegre firması (.....)'ya girmesin (.....) Bizde Yıldız Entegre (.....)'ya girmeyelim.”

ifadeleri yer almaktadır.

- (267) Dernek Genel Sekreteri'nden Dernek Başkanı'na (aynı zamanda Kastamonu Entegre Yönetim Kurulu Başkanı) ve Kastamonu Entegre Hammadde Tedarik Direktörü'ne gönderilen 06.11.2018 tarihli ve “(.....) Ek Tahsis Başvurusu Hakkında” konulu e-postada:

“Odun tahsislerine ilişkin olarak;

(.....) kendi bölgesi ve tahsisi olmadığı (.....) Bölge Müdürlüğünden ek tahsis verilmesi doğrultusunda başvuru yapıyor. Orman Genel Müdürlüğü de onaylayarak (Daire Başkanımızın talimatı ile) (.....) Bölge Müdürlüğüne (.....) ster olarak yazıp gönderiyor.

Bu durum (.....) tahsis alan ve kendi hakları olan tesisleri çok rahatsız ediyor.

Derneğimizin kurmuş olduğu bütün tahsis dengelerini alt üst eden ve sistemimizi bozacak bir durum ortaya çıkıyor.

(.....) tahsis alan firmalarımız bu durumun iptal edilmesi doğrultusunda benimle görüştüler.

Derneğimizden iptal edilmesi hususunda OGM'ye yazı yazılmasını talep etmekte.

İptal edilmesi doğrultusunda dernekten yazının yazılıp yazılmaması hakkında talimatınızı bekler saygılarımı sunarım.”

ifadeleri yer almaktadır.

- (268) Dernek Başkanı tarafından 06.11.2018 tarihinde söz konusu e-postaya: “OGM ne zamandır direk talepleri karşılıyor?” şeklinde cevap verilmiştir.

- (269) Dernek Genel Sekreteri'nden Dernek Başkanı'na ve e-postanın bilgi kısmında yer alan Kastamonu Entegre Hammadde Tedarik Direktörü'ne gönderilen 29.04.2019 tarihli e-postada:

“Tahsis dağılımlarına ilişkin olarak, Sorun teşkil eden Ege bölgesi dağılımı hakkında ... beyle Cuma günü Ankara da yaptığımız görüşme neticesinde ve bilgisi doğrultusunda,

(.....) itirazına binaen (.....) firmasına verilecek kısım dan ((.....) den, (.....) daha az verilerek) (Yani (.....) Fabrikasından (.....) değil---(.....) ster kesilerek son bir yaklaşım ortaya çıkmıştır.)

Starwood a verilecek (.....) ster yerine ----- (.....) ster lik miktarın kaynağı,

Yıldız Entegre : (.....) ster

KEAS : (.....) ster

Orma: (.....) ster

AGT : (.....) ster

Sumaş: (.....) ster

İlker Entegre : (.....) ster

Küpeliler : (.....) ster kesilmesi sonucu ((.....) ile değerlendirilmiştir.)

Bu şekilde son bir onayınız olursa tahsis listelerini düzenleyip OGM ye bildireceğim.

Talimatınızı/onayınızı bekler saygılarımı sunarım.”

ifadeleri yer almaktadır.

- (270) Dernek Genel Sekreteri'nden Dernek Başkanı ile Kastamonu Entegre Hammadde Tedarik Direktörü'ne gönderilen 16.05.2019 tarihli e-postada:

“2019 odun tahsislerine ilişkin size arz etmem gereken 2 konu bulunmaktadır. Uygunluk onayını verdiğiniz, Lif-yonga, Talaş ve Dikili Ağaç tahsis listeleri derneğimiz tarafından OGM'ye önceki tarihlerde gönderilmiştir. Bildiğiniz üzere (.....)'un itiraz dilekçesi (ektedir) Orman Genel Müdürlüğüne kendileri tarafından iletilmişti. Bugün, OGM İşletme ve Pazarlama Daire Başkanı ... beni aradı ve (.....)'un talep ettiği (.....) ster'lik kısmın sulh yolu ile çözülmesini arzu ettiğini, Dernekte çözüm bulunmasını beklediğini bir rica olarak size aktarmamı istemektedir.

Bir diğer konu da;

(.....) firmasının bildiğiniz gibi daha önceki yıllardan (.....) Tesisi için Orman Genel Müdürlüğünden aldığı Talaş odunu konusu.

Önceki yıllarda Orman Genel Müdürlüğünden kendileri (.....) bin ster civarında talaş odunu tahsisi alıyordu.

Dernek olarak bu sene miktarlarını (.....) ster olarak yazıp gönderdik. Talaş odunu için mevcut listelerden (.....) ster'i tahsis etmeyip dernekte süspan tutmaktayız.

(.....) firmasından 3 yetkili beni aradı ve bu miktarın kabul edilemez olduğunu, miktarlarının düzeltilmesi için acilen sizinle görüşmemi istemektedirler. Dün akşam tekrar (.....) Avukatları beni aradı ve bunun kabul edilemez olduğunu, (.....) beyan etmektedirler.

(.....).

Üstte bulunan 2 konu hakkında sizin gerekçeli kararlarınızı bilmeme rağmen, gelen talepleri ve gelişmeleri size aktarmak zorunda olduğum için bu bilgilendirme yazısını gönderdim.”

ifadeleri yer almaktadır.

- (271) Dernek Başkanı tarafından 19.05.2019 tarihinde söz konusu e-postaya “OGM şu anda fiyat, üretim artırma vs dertleri ile uğraşiyor. Kendilerine göre haklı. (.....) aldığı hakkı tekrar kaptırmak istemiyor. ... bey isteğinde devam ediyor. Öneriniz nasıl?” şeklinde cevap verilmiştir.

- (272) Kastamonu Entegre Hammadde Tedarik Direktörü tarafından e-posta silsilesine verilen 19.05.2019 tarihli cevapta; “... bey aynen gönderdiğimiz gibi kalmalı. ... bey (.....) ile tekrar görüştü ve mevcut duruma razı etti. OGM ye de telefon ederek bir değişiklik yapılamayacağını söyledi.” ifadeleri yer almaktadır.

- (273) Yukarıda yer verilen yazışmalardan her ne kadar ilgili düzenlemeler kapsamında odun tahsis dağılımını yapan nihai karar mercii OGM gibi görünse de, uygulamada, odun tahsisi konusunda Dernek'in belirleyici rol oynadığı tespit edilmiştir. Nitekim yazışmalardan OGM'nin tahsis işlemlerine ve/veya ortaya çıkan anlaşmazlıklara direkt olarak müdahil olmadığı ve tahsis konusunda yaşanan anlaşmazlıkların teşebbüslerin kendi aralarında veya Dernek aracılığıyla çözüme ulaştırılmasından yana tavır sergilediği görülmüştür.
- (274) Diğer taraftan teşebbüslerden edinilen bilgilerden, teşebbüslerin genel olarak tahsis işlemlerinin Dernek aracılığıyla yapılmasından memnun oldukları ve tahsis işlemlerinin adil bir şekilde yapıldığını düşündükleri görülmüştür. Bu durumun gerekçeleri arasında ise Dernek tarafından belirlenen tahsis dağılım kriterlerinin objektif olduğunun düşünülmesinin yanı sıra; tahsis dağılımlarının OGM tarafından yapılması durumunda bürokratik engellerin ortaya çıkabilecek olması ve OGM'nin her bir tesisin teknik özelliklerini analiz ederek Dernek'ten daha etkin, dengeli bir dağılım yapmasının zor olacağı hususları yer almaktadır.
- (275) Az sayıda bazı teşebbüs tarafından ise tahsis sistemi eleştirilmiştir. Bu kapsamda tahsis dağılımları yapılırken kurulu kapasite ölçütünün yanında; kullanılan/fiili kapasite, ihracat oranı, şirketlerin kurumsallaşmasına ilişkin ölçütler (sahip olunan kalite belgeleri vb.) gibi objektif kriterlerin puanlandığı matematiksel bir sistemin oluşturulması ve tahsis dağılımlarının fiili olarak da OGM tarafından yapılması gerektiği savunulmuştur.

1.3.6.4. Odun Tahsisinin 4054 Sayılı Kanun 4. Maddesi Kapsamında Değerlendirilmesi

- (276) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiye doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemler*" yasaklanmıştır. İlgili maddenin (a) bendinde "*Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*" yasaklanan karar ve eylemlere örnek olarak verilmiştir.
- (277) Önceki bölümlerde belirtildiği üzere odun tahsisi sürecinde pazarda faaliyet gösteren teşebbüsler her yıl odun tahsisi ve hammadde teminine ilişkin toplantılar gerçekleştirmektedir⁸⁴. Dernek tarafından yapılan taslak tahsis dağılım listeleri söz konusu toplantılarda görüşe açılmaktadır. Bu kapsamda teşebbüsler rakiplerinin hangi tesisinin hangi bölgeden ne kadar odun tahsisi aldığına ve kurulu kapasite bilgilerine kolaylıkla ulaşabilmektedir. Bu doğrultuda rakip teşebbüslerin odun tahsisi hususunda işbirliği halinde olması rakipler arası koordinasyon riskini de beraberinde getirmektedir.
- (278) Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz'a göre, yatay işbirliği anlaşmaları rekabete duyarlı (stratejik) bilgilerin açıklanması yoluyla işbirliğine konu alanda veya başka alanlarda taraflar arasında koordinasyona yol açabilmektedir. Yatay işbirliği anlaşmaları ayrıca, tarafların maliyetlerinin önemli ölçüde benzer hale getirilmesi yoluyla fiyat ve üretim miktarı gibi rekabetçi parametreler açısından taraflar arasında koordinasyona neden olabilmektedir. Yatay işbirliği anlaşması ile maliyetlerde sağlanan benzerlik, tarafların pazar gücünün bulunduğu, pazarın özelliklerinin koordinasyon için elverişli olduğu, işbirliği alanının tarafların pazardaki değişken

⁸⁴ Dernekten edinilen bilgilere göre 2015-2018 yılları arasında MDF ve yonga levha sektöründe faaliyet gösteren teşebbüsler hammadde tedarikçileri düzeyinde 13 toplantı gerçekleştirmiştir.

maliyetlerinin önemli bir kısmını teşkil ettiği ve tarafların işbirliği alanındaki faaliyetlerini önemli ölçüde birleştirdiği durumda tarafların fiyat ve üretimlerini daha kolay koordine etmelerine imkân sağlayabilmektedir. Bu doğrultuda MDF ve yonga levha pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüslerin tahsisli odunun dağılımına ilişkin yaptıkları toplantılarda paylaştıkları bilgilerin OGM'den tahsis yoluyla tedarik edilen odun/odun cipsi pazarındaki rekabeti kısıtlaması tehlikesi doğmaktadır. Zira odun hammaddesi, söz konusu teşebbüslerin önemli bir maliyet kalemini oluşturmakta olup rakiplerin bu tür stratejik bilgilerini paylaşması pazarı şeffaf hale getirebilecektir. Diğer taraftan bu bilgi paylaşımının bir diğer yansıması MDF ve yonga levha pazarlarında görülebilecektir. Zira odun hammaddesi kullanılarak nihai olarak MDF ve yonga levha ürünleri üretilmektedir. Rakiplerin MDF ve yonga levha pazarlarında birbirinin önemli bir maliyetini bilmesi MDF ve yonga levha ürünlerinin fiyatlandırmasında bağımsız davranmalarının önüne geçebilecektir. Bu itibarla OGM'den tahsis yoluyla tedarik edilen odun/odun cipsi pazarı ile MDF ve yonga levha pazarları birbiriyle doğrudan bağlantılı pazarlardır.

- (279) Konuya ilişkin öncelikle vurgulanması gereken husus, tahsis işlemlerine katılan soruşturma tarafı teşebbüslerin piyasadaki gücüdür. Pazar gücünün belirlenmesinde odun hammaddesi kullanılarak üretilen ürünlerin bulunduğu MDF ve yonga levha pazarları dikkate alınmalıdır. Zira odun hammaddesine ilişkin rekabete aykırı eylemler etkisini nihai olarak MDF ve yonga levha pazarlarında gösterecektir. Soruşturma tarafı teşebbüsler MDF ve yonga levha pazarlarının %90-95'lik bir kısmını kapsamaktadır. Bu bakımdan rakipler arası rekabete aykırı olası bir koordinasyon riskinin pazarda etki doğuracağı açıktır. Diğer taraftan MDF ve yonga levha pazarları, pazar oyuncularının birbirinin fiyatlama stratejilerini yakından takip etmesi, çok sayıda ortak bayinin olması ve fiyat listelerinin yürürlük tarihinden önce duyurulması gibi nedenlerle şeffaf bir piyasa niteliği taşımaktadır.
- (280) Bu duruma Kurulun23.11.2017 tarih ve 17-38/609-265 sayılı kararında da vurgu yapılarak *"Piyasanın işleyişi değerlendirildiğinde, piyasa liste fiyatlarının şeffaf olduğu anlaşılmıştır. Teşebbüslerin başta YILDIZ ENTEGRE ve KASTAMONU ENTEGRE olmak üzere önemli buldukları rakipleri ile fiyatlarını sürekli olarak kıyasladığı ve buna göre fiyat belirlediği, rakiplerinin yeni fiyat listelerini aynı gün içinde müşteriler ve bayiler kanalıyla öğrendiği anlaşılmaktadır. Fiyat listelerinin dışında indirim, prim, nakliye desteği, eski listeden bağlantı yapma gibi uygulamalar da bayi ve diğer müşteriler kanalıyla sıkı şekilde takip edilmektedir."* değerlendirmesi yapılmıştır. Kurulun yonga ve lif levha üreticilerinin satış fiyatını birlikte belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un ihlal ettikleri iddiasını incelediği 22.5.2006 tarih ve 06-35/441-113 sayılı kararında da dönemin sektör oyuncularına para cezası uygulanmıştır. Anılan hususlar dikkate alındığında pazarın rakipler arası koordinasyona elverişli şeffaf bir pazar olduğu görülmüştür.
- (281) Değerlendirilmesi gereken bir diğer husus kurulu kapasite ve odun tahsis miktarlarının rekabete hassas bilgi niteliği taşıyıp taşımadığıdır. Yonga levha ve MDF üreticisi teşebbüslerin üretim tesislerine ilişkin özellikler (kurulu kapasite, pres uzunlukları vb) çoğunlukla tesislerde kullanılan makinelerin üreticileri (Dieffenbacher, Siempelkamp vb.) tarafından kamuya açık kaynaklarda paylaşılmaktadır. Bununla birlikte söz konusu bilgiler zaman zaman üreticilerin kendi internet siteleri, haber kaynakları, halka açık teşebbüslerin faaliyet raporları, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından hazırlanan sektör raporları, sektörel dergiler ve akademik çalışmalar gibi halka açık mecralarda

da yayımlanmaktadır⁸⁵. Bu bakımdan tahsisli odununun dağıtımına ilişkin yapılan Dernek toplantılarında paylaşılan kapasite bilgilerinin kamuya açık bir bilgi olduğu ve rekabete duyarlı bilgi niteliği taşımadığı değerlendirilmiştir.

(282) Odun cipsi sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerin temel girdisidir. Teşebbüslerin OGM'den tahsisen aldığı odunlar ise odun temin yöntemlerinden (tahsisli odun, piyasa odunu, ithalat) sadece bir tanesidir. OGM her sene tahsisli odunun birim fiyatını belirlemektedir. Dolayısıyla piyasada rakiplerin birbirlerinin hangi miktarda tahsis aldığını bilmesi aynı zamanda rekabete duyarlı bilgi olarak kabul edilen maliyet bilgisinin bir bölümünün de rakiplerce öngörülebileceği anlamına gelmektedir.

(283) Aşağıdaki tabloda teşebbüslerin OGM'den tahsisen aldıkları odunun toplam odun miktarı içindeki payı ve tahsisli odun maliyetlerinin değişken maliyetler içerisindeki payı yer almaktadır.

Tablo 9: Teşebbüslerin Tahsisen Aldıkları Odunun Toplam Odun Miktarı İçindeki Payı ve Tahsisli Odun Maliyetlerinin Değişken Maliyetler İçerisindeki Payı (%)

Teşebbüsler	2016		2017		2018		2019	
	Tahsisli Odun Oranı	Tahsisli Odunun Değişken Maliyetler İçindeki Payı	Tahsisli Odun Oranı	Tahsisli Odunun Değişken Maliyetler İçindeki Payı	Tahsisli Odun Oranı	Tahsisli Odunun Değişken Maliyetler İçindeki Payı	Tahsisli Odun Oranı	Tahsisli Odunun Değişken Maliyetler İçindeki Payı
Yıldız Sunta ⁸⁶	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Yıldız Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AGT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kastamonu Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Orma	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Starwood	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Çamsan Entegre	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Çamsan Ordu	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Divapan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Teverpan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kronospan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Gentaş ⁸⁷	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden gelen bilgiler doğrultusunda raportörler tarafından yapılan hesaplamalar.

(284) Tablodan görüldüğü üzere tahsisli odunların toplam odun hammaddesi içindeki oranı ve tahsisen alınan odun maliyetinin teşebbüslerin değişken maliyetleri içerisindeki oranı önemli ölçüde değişkenlik göstermektedir. Bununla birlikte tahsisli odun maliyeti

⁸⁵ <https://www.starwood.com.tr/hakimizda>, <https://www.camsanordu.com/tr/MDF-Tesisi>, <http://www.orma.com.tr/pdf/Orma2018FaaliyetRaporu.pdf>, <https://www.aimsaddergisi.com>, <https://www.tobb.org.tr/Documents/yayinlar/2015/T%C3%9CRK%C4%B0YE%20ORMAN%20%C3%9CRK%C3%9CNLER%C4%B0%20SEKT%C3%96R%20MECL%C4%B0S%C4%B0%20RAPORU%20015.pdf> Erişim Tarihi: 25.10.2019

⁸⁶ (.....)

⁸⁷ (.....)

önemli bir maliyet kalemi olmakla birlikte, teşebbüslerin rakiplerine ait bu bilgilere vakıf olmasının tek başına rakiplerin birbirlerinin fiyatlama ve üretim stratejilerini öngörebilmesi için yeterli olmadığı değerlendirilmiştir.

(285) Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında, OGM tarafından sektöre tahsis edilen odun hammaddesinin dağıtımının Dernek tarafından yapılması suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği tespit edilememiştir.

I.4. İhlal İddialarına İlişkin Genel Değerlendirme

(286) Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler sonucunda;

- Teşebbüslerin aralarında anlaşarak fiyat arttırdıkları iddiasına ilişkin olarak
 - o Çamsan Ordu, Divapan, Kastamonu Entegre, Kronospan, Orma, Yıldız Sunta ve Yıldız Entegre'nin 2014 yılında; AGT, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Kastamonu Entegre, Kronospan, Orma, Starwood, Teverpan, Yıldız Sunta ve Yıldız Entegre'nin 2016-2017 yıllarında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışlarını ve bu artışların oranlarını birlikte belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri,
 - o Bu ihlalin Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesinde tanımlanan kartel tanımının kapsamına girdiği,
 - o Soruşturma konusu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartları sağlamadığı ve bu nedenle muafiyet alamayacağı,
- Orma, Starwood, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Kastamonu Entegre'nin aralarında anlaşarak bir teşebbüsle sorunlu alıcıya diğer teşebbüslerin de mal vermeyi reddettikleri ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak alıcılara mal vermeyi reddettikleri iddiasına ilişkin olarak;
 - o Söz konusu teşebbüslerin, yeniden satıcıları pazardan dışlamak amacıyla rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmanın içinde olduklarını gösterir herhangi bir bilgi, belgeye ulaşamadığı ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerinin tespit edilemediği,
 - o Teşebbüslerin ilgili ürün pazarlarında hâkim durumda olmadıkları, mal vermeyi reddetme niteliğindeki ihlalin diğer unsurlarının gerçekleşmediği, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlalinin tespit edilemediği,
- Orma, Starwood ve Kastamonu Entegre'nin aralarında anlaşarak ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak alıcıların talep ettiği bir ürünle birlikte diğer ürünlerin de alınmasını şart koşarak bağlama uyguladıkları iddiasına ilişkin olarak;
 - o Teşebbüslerin iddia konusu eyleme ilişkin danişıklı hareket ettiğine dair herhangi bir belge veya bulguya rastlanmadığı ve piyasada böyle bir davranışın gerçekleşmediği görüldüğünden 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir ihlal olarak değerlendirilemeyeceği,
 - o Teşebbüslerin ilgili ürün pazarlarında hâkim durumda olmadıkları, bağlama niteliğindeki ihlalin diğer unsurlarının gerçekleşmediği, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edildiğinin tespit edilemediği,
- Orma, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Kastamonu Entegre, Starwood, Teverpan ve AGT'nin aralarında anlaşarak ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak

alıcılara farklı vade ve iskonto oranları uygulayarak alıcılar arasında ayrımcılık yaptıkları iddiasına ilişkin olarak;

- Teşebbüslerin aralarında anlaşarak eşit durumdaki alıcılara farklı işlem koşulları uyguladıklarına işaret eden herhangi bir belge ya da bulguya rastlanmadığı ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir ihlalden söz edilemeyeceği,
- Teşebbüslerin ilgili ürün pazarlarında hâkim durumda olmadıkları, ayrımcılık niteliğindeki ihlalin diğer unsurlarının gerçekleşmediği, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlalinin tespit edilemediği,
- Orma, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Kastamonu Entegre, Starwood, Teverpan ve AGT'nin aralarında anlaşarak ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak bağlantı uygulamasıyla alıcıları büyük miktarlarda önalım yapmaya zorlayarak ve vadeli çek alarak yeniden satıcıların faaliyetlerini zorlaştırdıkları iddiasına ilişkin;
 - Teşebbüslerin ortak bir iradeyle bağlantı uygulamaları yoluyla yeniden satıcıların faaliyetlerinin zorlaştırıldığına işaret eden herhangi bir belge ya da bulguya ulaşılamadığı ve 4054 sayılı Kanun'u 4. maddesi kapsamında bir ihlalden söz edilemeyeceği,
 - Teşebbüslerin ilgili ürün pazarlarında hâkim durumda olmadıkları, bağlantı uygulamalarına ilişkin yeniden satıcıların herhangi bir sorun yaşamadığının tespit edildiği ve 4054 sayılı Kanun'u 6. maddesi kapsamında bir ihlalden söz edilemeyeceği,
- OGM tarafından sektöre tahsis edilen odun hammaddesinin dağıtımının Dernek tarafından yapıldığı iddiasına ilişkin,
 - Odun tahsis sürecinde teşebbüslerin ve Dernek'in yaptıkları toplantılarda rekabeti kısıtlamayı amaçlayan davranışlarda bulunduğu dair herhangi bir bulguya ulaşılamadığı ve 4054 sayılı Kanun'u 4. maddesi kapsamında bir ihlalden söz edilemeyeceği,

sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

I.4.1. Yazılı Savunmaların Değerlendirilmesi

I.4.1.1 AGT'nin Yazılı Savunması ve Değerlendirme

Dosyaya Giriş Talebinin Reddedilmesinin Savunma Hakkının Kısıtlandığına İlişkin Savunma

- (287) Soruşturma raporunda AGT bakımından yapılan ihlal tespitinin ana dayanağını Belge-12/1-2, Belge-193/30-31 ve Belge-191/13 oluşturmuştur. Söz konusu belgelerin bütüncül bakış açısıyla değerlendirilmesinden AGT'nin de içerisinde bulunduğu teşebbüslerin MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışlarını ve bu artışların oranlarını birlikte belirlemek amacıyla anlaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Teşebbüse ihlal isnadına dayanak gösterilen bütün bilgi ve belgeler gerek soruşturma raporunda gerekse raporun ekinde gönderilmiştir.
- (288) Teşebbüs tarafından dosyaya giriş hakkının kullanılması kapsamında Dernek'te gerçekleştirilen yerinde incelemelere ilişkin tutanaklara, Dernek'e gönderilen bilgi isteme yazısına, Dernek tarafından gönderilen cevabi yazılara, Dernek'e yapılan soruşturma bildirimlerine, Dernek tarafından gönderilen ilk yazılı savunmalara erişim talep edilmiştir. Teşebbüsün bu talebi Kurulun 05.12.2019 tarih ve 19-43/720-309 sayılı kararıyla ilgili belgelerin AGT ile ilgili olarak düzenlenmiş ya da elde edilmiş evrak

niteliği taşıyamaması ve aklayıcı ya da suçlayıcı olmayan kurum içi yazışma niteliğinde olmaları gerekçesiyle reddedilmiştir. Söz konusu belgelerin savunma hakkını kısıtlamaya yol açacak ya da savunma hakkını gereği gibi kullanmasına engel teşkil edecek nitelikte belgeler olmadığı görüldüğünden AGT'nin savunma hakkının kısıtlandığına ilişkin savunmasının kabul edilebilir olmadığı değerlendirilmiştir.

MDF Sektörüne 2014 Yılında Giren AGT'nin Tüm Kararlarını Bağımsız Olarak Aldığına İlişkin Savunma

- (289) Soruşturmada incelenen iddialar bakımından ilgili ürün pazarları yongalam ürünlerini içerecek şekilde “yonga levha pazarı” ve MDFlam ürünlerini içerecek şekilde “MDF pazarı” olarak tanımlanmış ve dosya kapsamında yapılan değerlendirmelerde bu pazarlar dikkate alınmıştır. Bu bağlamda soruşturma konusunu MDF, MDFlam, yonga levha ve yongalam ürünleri oluşturmaktadır. AGT'nin ise MDF ve MDFlam üretimi ve satışı bulunmakta olup teşebbüs hakkında ihlal isnadı yapılabilmesi için diğer ürünlerin üretimini ve satışını yapması gerekmemektedir. Kaldı ki belgelerde yer alan ifadelerden rakipler arasındaki görüşmelerin Dernek bünyesinde yapıldığı görülmekte olup Dernek, gerek yönetim kurulu üyeleri gerekse tüm üyeleri bakımından hem MDF hem de yonga levha üreticilerini kapsamına almaktadır.
- (290) Diğer yandan AGT'de yapılan iç yazışmanın yer aldığı 24.03.2017 tarihli ve “Dernek TK Toplantı Notları” konulu Belge-12/1-2, bir teşebbüs yetkilisinin 22.03.2017 tarihinde katıldığı Dernek yönetim kurulu toplantısında aldığı notları diğer yetkililere iletmesine ilişkindir. Belgenin incelenmesinden teşebbüslerin Dernek yönetim kurulu toplantısında konuştukları en önemli gündem maddesinin yapacakları zam oranlarını birlikte belirlemeye ilişkin olduğu anlaşılmıştır. Bir diğer deyişle belgelerden rekabeti kısıtlama amacı açıkça anlaşılmakta olup AGT'nin bağımsız şirketlerden danışmanlık alması ve savunmasında dile getirilen benzer hususlar bu durumu değiştirmemektedir. Rakiplerin fiyatlandırma stratejilerine ilişkin önemli bilgileri birbirleriyle paylaşmaları ve zam oranlarını birlikte belirlemeleri 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak nitelendirilmektedir. Bu kapsamda teşebbüsün konuya ilişkin savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

AGT'nin Kur Riskini Bertaraf Edecek ve Maliyet Optimizasyonunu Sağlayacak Şekilde Faaliyet Gösterdiğine İlişkin Savunma

- (291) AGT'nin rakip teşebbüsler arasında zam oranlarının konuşulduğu 24.03.2017 tarihli Dernek toplantısına katıldığı açık bir şekilde tespit edilmiştir. Söz konusu toplantının içeriği dikkate alındığında teşebbüs davranışlarının amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla AGT'nin ihracat odaklı bir teşebbüs olması, ilgili dönemde çeşitli yatırım ve finansman maliyetlerine katlanıyor olması ve yurtiçinde satışı yapılan MDF ve MDFlam ürünlerine ilişkin pazar payının düşük olması teşebbüsün soruşturma kapsamında tespit edilen rekabeti kısıtlayıcı nitelikteki davranışlarını ve teşebbüsün bu davranışlardan sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.

AGT'nin Odun Tahsisi Kapsamında Mecburen Dernek Üyesi Olduğuna ve Odun Tahsisi Toplantılarına Tedarik Zinciri Direktörü'nü Gönderdiğine İlişkin Savunma

- (292) Yukarıda yer I.3.4 ve I.3.5 numaralı bölümlerde yer verilen değerlendirmelerde 22 Mart 2017 tarihindeki Dernek yönetim kurulu toplantısında rakiplerin zam oranlarına ilişkin istişarelerde bulunduğu tespit edilmiştir. AGT'nin söz konusu toplantıya Tedarik Zinciri Direktörü düzeyinde katılmış olmasıyla yönetim kurulu başkanı düzeyinde katılması arasında rekabet hukuku bakımından bir fark bulunmamaktadır. Nitekim (.....) söz

konusu toplantıda AGT'yi temsilen bulunduğu açıktır. İlâveten belgede teşebbüs yetkilisinin toplantıda konuşulan konulara muhalif olduğuna ilişkin bir ifade bulunmamaktadır. Bu bağlamda teşebbüsün savunmasının kabul edilebilir olmadığı değerlendirilmiştir.

Pazarın Rekabetçi Yapısı Gereği MDF Sektöründe Bir Kartel Oluşumunun Olamayacağına İlişkin Savunma

- (293) AGT tarafından savunmaya dayanak olarak gösterilen 23.11.2017 tarih ve 17-38/609-265 sayılı Rekabet Kurulu kararında, 2017 yılının başından itibaren yonga levha ve MDF pazarında faaliyet gösteren önaraştırma tarafı teşebbüslerin fiyatlarını sık aralıklı zamlarla yükselttiği, zamların oran ve zamanlamasının benzerlik arz ettiği, ancak yerinde incelemede teşebbüslerin arasında bir anlaşma veya uyumlu eylem olduğuna işaret eden herhangi bir belge, bilgi ve bulguya ulaşılamadığı ifade edilmektedir.
- (294) Dolayısıyla söz konusu tespitlerin, ilgili dosya kapsamında teşebbüsler arasında rekabete aykırı irade uyuşmasını gösteren bir belgenin elde edilememiş olmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Mevcut soruşturma kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler ise teşebbüsler arasında rekabete aykırı irade uyuşmasının bulunduğunu açıkça göstermektedir. İlâveten teşebbüsün lehinde belgelerin bulunup bulunmaması bu irade uyuşmasını ortadan kaldırmamaktadır.
- (295) Bu doğrultuda 23.11.2017 tarih ve 17-38/609-265 sayılı Rekabet Kurulu kararı ile mevcut dosya kapsamında ulaşılan tespitlerin çelişmediği ve teşebbüsün 2017 yılındaki fiyat hareketlerinin tamamen teşebbüslerin rekabetçi davranışlarının sonucu ortaya çıktığına yönelik savunmasının isabetsiz olduğu değerlendirilmiştir.

Kartel İddiasının Ağır Bir İddia Olduğu ve Yanlış Değerlendirmeye Dayandığına İlişkin Savunma

- (296) Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in (Ceza Yönetmeliği) "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde kartel; fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler olarak tanımlanmaktadır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere kartelin unsurları arasında "süre" yer almamakta, kartelin süresi ceza takdiri bakımından dikkate alınmaktadır. Başka bir deyişle karteller kısa süreli, aralıklı/kesintili veya uzun süreli olabilmektedir. Keza pişmanlık başvurusunun bulunup bulunmaması kartelin varlığını etkilemeyeceği gibi Rekabet Kurulunun da böyle bir içtihadı bulunmamaktadır. Bu çerçevede teşebbüsün konuya ilişkin savunmasının dayanaksız olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tedarik Zinciri Direktörü Tarafından Tutulan Notların Kartelin Varlığını Değil Birlikte Fiyat Artırımlarının Yapılmadığını İspatladığına İlişkin Savunma

- (297) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, teşebbüsler arasında gerçekleştirilen ve amacı veya etkisi yahut potansiyel etkisi itibarıyla rekabeti sınırlayıcı nitelik taşıyan her türlü anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararı yasaklanmaktadır. Bu doğrultuda ilgili madde kapsamına girebilecek bir anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Belge-12/1-2, 22.03.2017 tarihinde yapılan Dernek yönetim kurulu toplantısında görüşülenleri somut bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda teşebbüsün konuya ilişkin savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

Kartel Olarak Nitelendirilen 2016 Yılına İlişkin Dönemde Fiyat Artışı Dahil Yapılmadığı Halde Kartel İddiasında Bulunmanın Yanlış Olduğuna ve 2017 Yılında ise AGT'nin Fiyat Artışlarının Dönemler, Tarihler ve Oranlar Olarak Diğer Teşebbüslerden Farklı Olduğuna İlişkin Savunma

- (298) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyuşmasının ya da mutabakatın bulunması yeterli kabul edilmekte; bu anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır.
- (299) Dosya kapsamında elde edilen belgelerin değerlendirilmesinden AGT'nin de içerisinde bulunduğu teşebbüslerin 2016-2017 yıllarında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışlarını ve bu artışların oranlarını birlikte belirlemek amacıyla anlaştıkları tespiti yapılmıştır. Ayrıca söz konusu teşebbüsler hakkında ilave bir analiz yapılmasına gerek bulunmadığı, bununla birlikte veri ve konu bütünlüğünün sağlanabilmesi ve analizin tam olarak ortaya konulabilmesi için tablo ve grafiklerde soruşturma tarafı bütün teşebbüslerin verilerine yer verildiği vurgulanmıştır. Bu doğrultuda öncelikle, AGT bakımından 2016-2017 yılları için tablo ve grafiklerin tek delil olarak kullanılmadığı belirtilmiştir. Zira elde edilen belgeler teşebbüsün amacını açıkça göstermekte olup tablo ve grafiklerin de bu belgeleri desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer deyişle söz konusu tablo ve grafikler olmaksızın 2016-2017 yıllarında AGT'nin içinde bulunduğu teşebbüslerin rekabete aykırı anlaşma yaptıkları tespiti yapılabilmektedir. Bu itibarla teşebbüsün savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

1.4.1.2 Çamsan Entegre ve Çamsar Orman'ın Yazılı Savunması ve Değerlendirme Belge-12/1-2'de Bahsi Geçen Dernek Toplantısı ile Çamsan Entegre/Çamsar Orman'ın Herhangi Bir İlgisi Olmadığına İlişkin Savunma

- (300) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında uzlaşmaların ve danişıklı ilişkilerin ispatında iletişim delilleri ve iktisadi deliller de kullanılabilir. Bu çerçevede her bir delilin konu, süre, taraflar gibi ihlalin tüm unsurlarını içermesi gerekmekte, birbirleriyle tutarlı olmaları koşuluyla, delillerin bir bütün olarak anılan unsurları ortaya koymalarının yeterli olacağı kabul edilmektedir.
- (301) Bu doğrultuda Belge-12/1-2'de geçen ifadelerden teşebbüslerin 2016 yılı son çeyreğinde 2017 yılının Ocak ayında yapılacak fiyat artışına ilişkin olarak rakiplerle iletişim içinde bulunduğu, ayrıca 2017 yılındaki Dernek toplantısında benzer şekilde fiyat artış oranına ilişkin bilgilerin rakipler arasında paylaşıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim Çamsan Entegre/Çamsar Orman'ın da aralarında bulunduğu teşebbüslerin çoğunlukla 2017 yılının ilk fiyat listelerini %7 oranında zamlı çıkardıkları görülmektedir. Ayrıca Dernek toplantı tarihi olan 22.03.2017'den sonrasına bakıldığında da Mayıs 2017'de diğer teşebbüslere benzer şekilde %7 oranında zam yaptıkları görülmektedir. Bununla birlikte 2017 yılına ilişkin teşebbüslerin arasındaki iletişimi gösteren Belge-193/30-31 ve Belge-191/13'de geçen ifadelerle paralel şekilde diğer teşebbüslere benzer oranda artışlar yaptığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan teşebbüsün fiyatlarıyla maliyetlerinin analizinden Çamsan Entegre/Çamsar Orman'ın rakipleriyle birlikte hareket ettiği tespiti yapılamamıştır. Söz konusu tespitten bağımsız olarak uzlaşmaya taraf olan teşebbüslerin her birinden bilgi ve belge elde edilmesi zorunluluğu bulunmamakta olup teşebbüsün konuya ilişkin savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

Belge-191/13 ve Belge-193/30-31'e Konu E-Postaların Çamsan Entegre/Çamsar Orman ile İlgili Olmadığına İlişkin Savunma

- (302) Soruşturma kapsamında bütüncül bir bakış açısıyla 2017 yılına ait Belge-193/30-31 ve Belge-191/13 ile diğer belgelerin birlikte ele alınmasından söz konusu belgelerin teşebbüslerin aralarındaki iletişimi gösterdiği değerlendirilmiştir. Belge-193/30-31 ve Belge-191/13'ün Çamsan Entegre/Çamsar Orman'ın fiyat ve maliyet verileri ile desteklenmemesi sebebiyle teşebbüs hakkında ihlal isnadında bulunulmamıştır. Konuya ilişkin Rekabet Kurulu uygulamasına⁸⁸ bakıldığında uzlaşmanın taraflarının tamamında delil bulunmasının zorunlu olmadığı, delil değerlendirmesi bakımından dikkate alınması gereken hususun delil ve belgelerin bir bütün olarak değerlendirildiğinde ulaşılan sonuç olduğu vurgulanmaktadır.

2017 Yılına İlişkin MDF ve MDFlam Pazarında Rekabet Karşıtı Eyleminin Olmadığına Dair Rekabet Kurulu Kararına Haklı Güveninin Korunmasının Hukuk Devletinin Gereği Olduğuna İlişkin Savunma

- (303) 23.11.2017 tarih ve 17-38/609-265 sayılı Rekabet Kurulu kararında, 2017 yılının başından itibaren yonga levha ve MDF pazarında faaliyet gösteren önaraştırma tarafı teşebbüslerin fiyatlarını sık aralıklı zamlarla yükselttiği, zamların oran ve zamanlamasının benzerlik arz ettiği, ancak yerinde incelemede teşebbüslerin arasında bir anlaşma veya uyumlu eylem olduğuna işaret eden herhangi bir belge, bilgi ve bulguya ulaşılamadığı ifade edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu tespitlerin, ilgili dosya kapsamında teşebbüsler arasında rekabete aykırı irade uyuşmasını gösteren bir belgenin elde edilememiş olmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Mevcut dosya kapsamında ise elde edilen belgeler ile iktisadi analizlerin birlikte değerlendirilmiştir. Bu itibarla 2017 tarihli Rekabet Kurulu kararının mevcut dosyadan ayrıştığı değerlendirilmiştir.
- (304) Diğer taraftan, dosya kapsamında elde edilen belgelerde rakip teşebbüslerin fiyat artışlarını liste fiyatları üzerinden belirlediği görülmüştür. Dolayısıyla yapılan analizlerde belgelerin içeriğine paralel olacak şekilde liste fiyatları kullanılması dosya kapsamındaki değerlendirmeler bakımından önem taşımaktadır. Zira pazarda gerçekleşen fiyatlara ilişkin bir analizin bu noktada yanıltıcı olacağı değerlendirilmiştir. Söz konusu analizler sonucunda Çamsan Entegre/Çamsar Orman'ın rakipleriyle birlikte hareket ettiği tespitine ulaşılamamıştır.

I.4.1.3 Çamsan Ordu Yazılı Savunması ve Değerlendirme

Teşebbüslerin bir araya gelerek ürünlerin fiyatlarını arttırdıklarına ilişkin savunma

- (305) Dosya kapsamında rakiplerin fiyatlandırma stratejilerine ilişkin önemli bilgileri birbirleriyle paylaşmaları ve zam oranlarını birlikte belirlemeleri 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak nitelendirilmektedir. Anılan madde kapsamına giren uygulamaların amaç veya etki unsurlarından sadece birini barındırmasının Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılması için yeterli kabul edilmektedir. Dolayısıyla rekabeti kısıtlama amacı taşıyan anlaşmaların varlığı halinde ihlalin gerçekleşmesi için bu anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Bu doğrultuda dosya kapsamındaki belgelerden Çamsan Ordu'nun rekabete aykırı amacı ortaya konulmuştur. Nitekim Belge-12/1-2'de yer alan toplantıya Çamsan Ordu yetkilisinin de katıldığı görülmektedir. İlgili toplantıda teşebbüslerin yapılacak zam oranlarını birlikte belirleme iradesi bulunmaktadır. Bunun dışında alıcılara vade tanınması, iskonto

⁸⁸ Rekabet Kurulunun 08.02.2002 tarihli ve 02-07/57-26 sayılı, 30.05.2006 tarihli ve 06-37/477-129 sayılı, 19.01.2007 tarihli ve 07-07/43-12 sayılı, 23.12.2010 tarihli ve 10-80/1687-640 sayılı kararları.

yapılması gibi hususlar teşebbüslerin rekabete aykırı amacını ortadan kaldırmamaktadır. Keza soruşturma raporunda Çamsan Ordu'nun sahip olduğu pazar gücü ile piyasayı yönlendirdiğine yönelik bir tespit yapılmamıştır. Bu bağlamda teşebbüsün peşin ve vadeli satış bedelleri ile nakit alımlara yapılan indirim oranlarına göre ürünlerin fiyatlarında farklılıklar olduğu, pazar paylarının düşük olması münasebetiyle pazarı kontrol etmek, piyasayı yönlendirmek ve fiyat artış ile azalışlarına etki etmenin teşebbüs açısından mümkün olmadığı yönündeki savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

Sektörde yapılan fiyat artışları ve azalışlarının aynı dönemlere denk gelmesi ve benzer oranlarda zam ve indirim yapılmasına ilişkin savunma

- (306) Zam ve zam tarihi gibi stratejik bilgilerin rakip teşebbüsler ile paylaşıldığını gösterir belgelerin varlığı karşısında, maliyetlerin benzer zamanlarda benzer oranlarda arttığı ve bunun sonucu olarak fiyat artışlarının zaman olarak paralellik gösterebildiği yönündeki savunmanın yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

I.4.1.4 Dernek Yazılı Savunması ve Değerlendirme

- (307) Soruşturma kapsamında Dernek'e yönelik herhangi bir ihlal iddiasında bulunulmamıştır. Dernek'in 06.01.2020 tarih ve 122 sayılı Kurum kayıtlarına giren yazısında ikinci yazılı savunmasında soruşturma raporunda ulaşılan Dernek'in 4054 sayılı Kanunu ihlal etmediğine ve Dernek'e para cezası verilmesine gerek olmadığına yönelik sonuca katıldıkları ve Rekabet Kurulu tarafından da Dernek'in 4054 sayılı Kanunu ihlal etmediği doğrultusunda karar verilmesini talep ettikleri ifade edilmiştir.

I.4.1.5 Divapan Yazılı Savunması ve Değerlendirme

Pazarın Yapısı ve Divapan'ın Pazardaki Konumu Dikkate Alındığında Divapan'ın Rakiplerinin Pazardaki Davranışlarını Dikkate Almadan Hareket Etmesinin Mümkün Olmadığına İlişkin Savunma

- (308) Dosya kapsamında yapılan değerlendirmelerde zam oranı ve tarihi gibi stratejik bilgilerin rakiplerle paylaşılmasının amacı itibarıyla rekabeti kısıtlayıcı olduğu vurgulanmıştır. Rakipler arasında geleceğe dönük zam oranı ve zam tarihi gibi stratejik bilgilerin paylaşılması hususunda bir iletişimin olduğunu gösterir belgeler bulunmuştur. Dolayısıyla teşebbüsler arasındaki zam oranı ve tarihlerine ilişkin koordinasyonun oligopolistik bağımlılıktan kaynaklandığını söylemek mümkün değildir. Başka bir deyişle, taraflar arasında rekabeti kısıtlayıcı bilgilerin paylaşıldığını gösteren açık belgelerin varlığı durumunda oligopolistik bağımlılık savunmasının geçerli olamayacağı değerlendirilmiştir.
- (309) Teşebbüs tarafından savunmasına dayanak gösterilen kararlardan 13.10.2016 tarihli ve 16-33/571-248 sayılı Rekabet Kurulu kararı Ankara 16. İdare Mahkemesi'nin 25.10.2018 tarih ve 2017/374 E., 2018/2244 K. sayılı kararı ile iptal edilmiştir. 23.11.2017 tarihli ve 17-38/609-265 sayılı kararda 2017 yılının başından itibaren yonga levha ve MDF pazarında faaliyet gösteren önaraştırma tarafı teşebbüslerin fiyatlarını sık aralıklı zamlarla yükselttiği, zamların oran ve zamanlamasının benzerlik arz ettiği, ancak yerinde incelemede teşebbüslerin arasında bir anlaşma veya uyumlu eylem olduğuna işaret eden herhangi bir belge, bilgi ve bulguya ulaşılamadığı ifade edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu tespitlerin, ilgili dosya kapsamında teşebbüsler arasında rekabete aykırı irade uyuşmasını gösteren bir belgenin elde edilememiş olmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Mevcut soruşturma kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler ise teşebbüsler arasında rekabete aykırı irade uyuşmasının

bulduğunu açıkça göstermektedir. Son olarak Rekabet Kurulunun 20.12.2018 tarihli ve 18-48/745-359 sayılı kararında ise Vezirköprü'nün 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğini gösterecek bir bulguya rastlanmadığı, ayrıca teşebbüsün incelenen dönemdeki zam/indirim oranlarının ve tarihlerinin rakipleriyle ve dosya kapsamında elde edilen belgelerle büyük ölçüde farklılık gösterdiği ortaya konulmuştur. Mevcut dosya kapsamında ise hem teşebbüslerin arasındaki rekabete aykırı amacı açıkça gösteren belgeler bulunmakta hem de teşebbüslerin verileri bu belgeleri desteklemektedir. Yapılan açıklamalar çerçevesinde söz konusu üç Rekabet Kurulu kararının mevcut dosya bakımından emsal teşkil etmeyeceği açıktır. Netice itibarıyla teşebbüsün oligopolistik bağımlılık savunmasının isabetsiz olduğu değerlendirilmiştir.

İhlal İddiasının Hangi Kavramsal Çerçeveye Oturtulduğuna İlişkin Belirsizlik Olduğuna İlişkin Savunma

- (310) Dosya konusu soruşturmada Divapan'ın, dosya kapsamında elde edilen belgelerin değerlendirilmesinden 2016-2017 yıllarında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışlarını ve bu artışların oranlarını rakipleriyle birlikte belirlemek amacıyla anlaştığı tespiti yapılmıştır. Ayrıca söz konusu teşebbüsler hakkında ilave bir analiz yapılmasına gerek bulunmadığı, bununla birlikte veri ve konu bütünlüğünün sağlanabilmesi ve analizin tam olarak ortaya konulabilmesi için tablo ve grafiklerde soruşturma tarafı bütün teşebbüslerin verilerine yer verildiği vurgulanmıştır. Bir diğer deyişle yerinde incelemede elde edilen belgeler 2016-2017 yıllarında Divapan'ın rakipleriyle rekabete aykırı anlaşma içerisinde bulunduğunu açıkça göstermekte olup tablo ve grafiklerin de bu belgeleri desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu tablo ve grafikler olmaksızın da ilgili yıllarda Divapan'ın içinde bulunduğu teşebbüslerin rekabete aykırı anlaşma yaptıkları tespiti yapılabilmektedir.
- (311) 2014 yılı için ise soruşturma tarafı teşebbüslerin zam tarihleri ile zam oranlarının ve fiyatlarıyla maliyetlerinin analizi sonucunda Yıldız Sunta ve Yıldız Entegre ile birlikte Çamsan Ordu, Divapan, Kastamonu Entegre, Kronospan ve Orma'nın MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Zira 27.02.2014 tarihli Belge-195/12, Dernek yönetim kurulu toplantısında rakiplerin zam oranlarını birbiriyle paylaşacağına işaret etmektedir. Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler ışığında Dernek bünyesinde sıklıkla yapılan yönetim kurulu toplantılarının, rakiplerin stratejik bilgilerini birbirleriyle paylaşmasına zemin hazırladığı ve zam oranları konusunda ortak hareket edilmesine ilişkin görüşmelerin bu toplantılarda yapıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu belge, 05.03.2014 tarihli Dernek yönetim kurulu toplantısında teşebbüslerin uygulayacakları zam oranlarının konuşulduğuna ilişkin güçlü bir emare niteliğini taşımaktadır. Bu doğrultuda Rekabet Kurulu içtihadına paralel şekilde dosya kapsamında elde edilen deliller bir bütün olarak ele alınarak iletişim delilleri ile iktisadi deliller birlikte değerlendirilmiştir. Sonuç olarak ilgili dönemde Divapan ile rakiplerinin uyguladıkları zam oranlarının ve tarihlerinin büyük ölçüde benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.
- (312) Bu doğrultuda geleceğe dönük zam ve zam tarihi gibi stratejik bilgilerin paylaşılması hususunda bir iletişimin olduğunu gösterir belgelerin bulunması durumunda teşebbüs tarafından getirilecek diğer savunmaların kabul edilmesi mümkün olmamaktadır. Dolayısıyla teşebbüsün konuya ilişkin savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

Divapan'ın 2014 Yılında MDF ve Yonga Levha Ürünlerine Yapılacak Fiyat Artışının ve Fiyat Artış Oranlarının Belirlenmesinde Rakipleri ile Anlaştığına ya da İletişimde Bulduğuna Dair Herhangi Bir Belge Yer Almadığına İlişkin Savunma

- (313) 27.02.2014 tarihli Belge-195/12'de Dernek Genel Sekreteri'nin, Divapan yetkilisinin de içerisinde bulunduğu yönetim kurulu üyesi teşebbüslere 2014 yılının Mart ayında yapılacak yönetim kurulu toplantısının tarihi hakkında görüşlerini sorduğu akabinde Yıldız Entegre ile Yıldız Sunta'nın Dernek yönetim kurulu toplantısında zam oranlarını paylaşma amacının olduğu görülmektedir. Öte yandan, Dernek'ten elde edilen bilgilerden söz konusu belgeyi destekleyici nitelikte olarak 05.03.2014 tarihinde bir toplantı gerçekleştiği ve söz konusu dönemde yönetim kurulu üyelerinden birinin Divapan olduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte Mart 2014 sonrasında Divapan'ın maliyetlerinde düşüş gerçekleştiği halde fiyatlarının arttığı ve teşebbüsün 04.04.2014 tarihinde, diğer teşebbüslerle oldukça yakın oranda fiyat artışı gerçekleştirdiği anlaşılmıştır. Söz konusu fiyat artışının Dernek yönetim kurulu toplantısından kısa bir süre sonra gerçekleştiği ve teşebbüsün o tarihte yönetim kurulu üyesi olduğu göz önünde bulundurulduğunda Divapan'ın fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği kanaatine ulaşıldığından anılan savunmanın isabetsiz olduğu değerlendirilmiştir.

Divapan'ın 2016-2017 Yıllarında MDF ve Yonga Levha Ürünlerine Yapılacak Fiyat Artışlarını ve Bu Artışların Oranlarını Birlikte Belirlemek Amacıyla Rakipleriyle Anlaştığı İddiasının Dayanaktan Yoksun Olduğuna İlişkin Savunma

- (314) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına giren uygulamaların amaç veya etki unsurlarından sadece birini barındırmasının Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılması için yeterli kabul edilmektedir. Dolayısıyla rekabeti kısıtlama amacı taşıyan anlaşmaların varlığı halinde ihlalin gerçekleşmesi için bu anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Bu doğrultuda somut olayda Belge-12/1-2'den bahsi geçen Dernek toplantısında zam oranı ve tarihi gibi stratejik nitelikteki bilgilerin rakipler arasında paylaşıldığı açıkça görülmektedir. Dolayısıyla bu tür bilgilerin rakipler ile paylaşılması amacı itibarıyla rekabeti kısıtlamakta olup ayrıca pazardaki etkilerinin gösterilmesine gerek bulunmamaktadır.
- (315) Öte yandan, Belge-12/1-2 teşebbüslerin Dernek yönetim kurulu toplantısında konuştukları en önemli gündem maddesinin yapacakları zam oranlarını birlikte belirlemeye ilişkin olduğunu göstermektedir. Rakiplerin fiyatlandırma stratejilerine ilişkin önemli bilgileri birbirleriyle paylaşmaları ve zam oranlarını birlikte belirlemeleri 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi kapsamındaki ağır ihlallerden biri sayılmaktadır. Zira rakiplerin bir araya gelerek fiyat artışlarını görüşmeleri teşebbüslerin rekabete aykırı amacını açıkça göstermekte olup Divapan hakkında ilave bir analiz yapılmasına gerek bulunmamaktadır. Bu doğrultuda Belge-12/1-2 ve dosya kapsamında elde edilen bilgilerden Divapan'ın içerisinde bulunduğu teşebbüslerin 2016-2017 yıllarında MDF ve yonga levha ürünlerine yapacakları fiyat artışlarını birlikte belirlemek amacıyla anlaştığı sonucuna ulaşılmıştır.
- (316) Benzer şekilde yerinde incelemelerden elde edilen diğer belgeler (Belge-193/30-31, Belge-191/13) de rakipler arasındaki iletişime işaret etmektedir. Bu doğrultuda delillerin bütüncül bakış açısıyla değerlendirilmesinden Divapan'ın fiyat artışı konusunda rakipleriyle birlikte hareket ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla teşebbüs tarafından dile getirilen savunmaların isabetsiz olduğu değerlendirilmiştir.

Uyumlu Eylemden Bahsedilebilmesi İçin Teşebbüslerin Zam Oranlarının Benzerliği ya da Paralel Fiyat Artışları Yeterli Olmadığına İlişkin Savunma

- (317) Dosya kapsamında salt analizlere dayanılarak bir ihlal iddiasında bulunulmamıştır. Zira dosya kapsamında elde edilen belgeler ile rakipler arasındaki iletişimin varlığı açık bir şekilde gösterilmiştir. Bununla birlikte yapılan analizler söz konusu belgeleri destekleyici niteliktedir. Bu itibarla teşebbüslerin zam oranı ve tarihleri ile fiyatları ve maliyetlerinin benzer olmasının iletişim delillerini desteklediği, dolayısıyla söz konusu benzerliğin nedeni olarak pazarın yapısının gösterilemeyeceği değerlendirilmiştir.
- (318) Savunmada değinilen 23.11.2017 tarih ve 17-38/609-265 sayılı Rekabet Kurulu kararında ise, yukarıda belirtildiği üzere, 2017 yılının başından itibaren yonga levha ve MDF pazarında faaliyet gösteren önaştırma tarafı teşebbüslerin fiyatlarını sık aralıklı zamlarla yükselttiği, zamların oran ve zamanlamasının benzerlik arz ettiği, ancak yerinde incelemede teşebbüslerin arasında bir anlaşma veya uyumlu eylem olduğuna işaret eden herhangi bir belge, bilgi ve bulguya ulaşamadığı ifade edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu tespitlerin, ilgili dosya kapsamında teşebbüsler arasında rekabete aykırı irade uyuşmasını gösteren bir belgenin elde edilememiş olmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.
- (319) Rekabet Kurulunun önceki tarihli kararlarından *İç Anadolu-Akdeniz-Marmara Çimento* kararında “...yalnızca iktisadi analizlerin bulunduğu durumlarda, “uyumlu eylem karinesi”ne bile başvurmadan, ihlalin bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Buna karşılık, teşebbüsler arasındaki koordinasyonu gösteren delillerin varlığında “oligopolistik bağımlılık” savunmasının kabul edilemeyeceği; aksine, bunun, teşebbüslerin yapacakları diğer savunmaların çürütülmesinde kullanılabileceği açıktır.” ifadelerine yer verildiği görülmektedir.
- (320) Bu doğrultuda dosya kapsamında rakip teşebbüsler arasında iletişimi gösteren belgeler bulunmakta olup yapılan analizler tek başına ihlalin varlığı için kullanılmamıştır. Dolayısıyla dosya kapsamında yapılan değerlendirmelerin Rekabet Kurulu içtihatları ile çelişmediği ve teşebbüsün konuya ilişkin savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

Divapan'ın Fiyatlama Davranışlarının Ekonomik ve Rasyonel Gerekçelere Dayandığına İlişkin Savunma

- (321) Rakipler arasında geleceğe dönük zam ve zam tarihi gibi stratejik bilgilerin paylaşılması hususunda bir iletişimin olduğunu gösterir belgeler bulunmaktadır. Belge-12/1-2’de bahsi geçen zam oranı ve tarihinin konuşulduğu Dernek toplantısına Divapan’ın katıldığı sabit olup rakipler arasında geleceğe dönük stratejik bilgilerin paylaşılması amaç yönünden rekabeti kısıtlamaktadır. Dolayısıyla ayrıca pazardaki etkisinin ispatlanmasına gerek bulunmamaktadır.
- (322) Öte yandan ihlale dayanak olarak gösterilen belgelerde rakip teşebbüslerin fiyat artışları konusunda liste fiyatlarını esas aldığı görülmektedir. Bu doğrultuda soruşturma raporunda yapılan analizlerde liste fiyatı esas alınmış olup belgelerde geçen fiyat artışlarının, söz konusu analizlerle de desteklendiği göz önünde bulundurulduğunda teşebbüsün rakipler arasında benzer tarihlerde ve oranlarda zam yapılmasının pazarın yapısından kaynaklandığı savunmasını geçersiz kıldığı değerlendirilmiştir.

Soruşturma Raporunda Yer Alan Ceza Takdiri Değerlendirmesine İlişkin Savunma

- (323) Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmeliğinde fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemlerin kartel olarak tanımlandığı belirtilmektedir. Dolayısıyla bir olayda anlaşma veya uyumlu eylemin bulunmasının kartel tanımını değiştirmeyeceği görülmektedir. Kaldı ki, Divapan'ın 2014 ve 2016-2017 yıllarında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği ortaya konulmuştur.
- (324) Bununla birlikte dosya kapsamında soruşturmaya dayanak oluşturan belgelerde rakiplerin fiyat artışlarını liste fiyatları üzerinden belirlediği görülmektedir. İlaveten pazarda yer alan bağlantı uygulaması vs gibi hususlar teşebbüslerin rekabeti kısıtlama amacını ortadan kaldırmamaktadır.
- (325) Divapan'ın Belge-12/1-2 bahsi geçen ifadelerden 2017 yılındaki Dernek toplantısında fiyat artışına ilişkin rakiplerle iletişim içinde olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra 2017 yılına ait diğer belgeler (Belge-193/30-31, Belge-191/13) de rakipler arasındaki iletişimi desteklemektedir.

I.4.1.6 Gentaş Yazılı Savunması ve Değerlendirme

İlgili ürün pazarının tanımlanmasında MDF, MDFlam, yonga levha ve yongalam pazarlarının ayrı pazarlar olarak tanımlanması gerektiği, Gentaş'ın sadece MDFlam ve yongalam ürünlerinin satışını gerçekleştirdiği ve söz konusu iki ürün grubunda cirosunun çok düşük seviyede olması nedeniyle soruşturma raporunda iddia edilen rekabet ihlalinin tarafı olamayacağı savunması

- (326) Dosya kapsamında yapılan değerlendirmelerde, elde edilen bilgi ve belgeler çerçevesinde yongalam ve MDFlam ürünleri, yonga levha ve MDF'nin dekoratif amaçlı kullanılan bir türevi niteliğinde olduğu, MDFlam ve yongalam üretiminde kullanılan hatların aynı olabildiği, MDFlam üreten bir teşebbüsün dışardan ham yonga levha alıp mevcut presiyle yongalam üretimi yapma imkânına sahip olduğu açıklamalarına yer verilmiştir. Bununla birlikte, sektörde genellikle MDF üreten teşebbüslerin MDFlam, yonga levha üreten teşebbüslerin ise yongalam ürettikleri dikkate alındığında MDflam ve yongalam ürün grupları özelinde bir pazar ayırımına gidilmesine gerek olmadığı değerlendirilmiştir. Nitekim yonga levha ve MDF sektörüne ilişkin geçmiş Kurul kararlarına bakıldığında söz konusu ürün grupları özelinde ayrı bir pazar tanımlanmamış, ilgili ürün pazarları mevcut soruşturmaya benzer şekilde "yonga levha pazarı" ve "MDF pazarı" olarak belirlenmiştir.
- (327) Bununla birlikte yongalam ve MDFlam ürün gruplarının ayrı pazarlar olarak tanımlanması halinde dahi, Gentaş'ın yonga levha ve MDF pazarında faaliyet göstermemesi ve yongalam ve MDFlam ürün gruplarında cirosunun az olması, rekabet ihlalinin gerçekleşmediğine dair bir gerekçe olarak gösterilemeyecektir. Başka bir deyişle 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğinin tespitinde kartele taraf olan her bir teşebbüsün, kartelin gerçekleştiği pazarda aktif olarak faaliyet göstermesi gerekmemektedir. Dolayısıyla Gentaş'ın yonga levha ve MDF ürünlerinin üretim ve satışını gerçekleştirmemesi, olası farklı pazar tanımlarında dahi teşebbüsün sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır. Kaldı ki yonga levha, yongalam, MDF ve MDFlam farklı pazarlar olarak tanımlansa bile söz konusu pazarların yakın ilişkili pazarlar olduğu, Gentaş'ın yonga levha ve MDF ürünlerini girdi olarak kullandığı görülmektedir. Zira teşebbüsün ana faaliyet alanının masa tablaları, okul sıraları,

sandalye oturak-arkalıkları, yapı profilleri gibi ürünler ile laminat üretimi olduğu ve laminat ürünlerinin hammadde girdisi olarak ham yonga levha ve MDF levhası kullanıldığı dosya kapsamında ortaya konulmuştur. Bu doğrultuda Dernek toplantılarında MDF/yonga levha ürünlerine yönelik belirlenen fiyat artışlarının teşebbüsün ana faaliyet konusunu doğrudan ilgilendirdiği ve bu artışların Gentaş'ın maliyetlerinin bir parçasını oluşturması bakımından ürünlerin satış koşullarını belirlerken göz önünde bulundurabileceği stratejik bilgi niteliğini taşıdığı açıktır. Bu bakımdan Gentaş'ın konuya ilişkin savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

Amaç yönünden rekabet ihlal tespitine ilişkin savunma

- (328) Rakiplerin fiyatlandırma stratejilerine ilişkin önemli bilgileri birbirleriyle paylaşmaları ve zam oranlarını birlikte belirlemeleri 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak nitelendirilmektedir. Anılan madde kapsamına giren uygulamaların amaç veya etki unsurlarından sadece birini barındırması Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılması için yeterli kabul edilmektedir. Dolayısıyla rekabeti kısıtlama amacı taşıyan anlaşmaların varlığı halinde ihlalin gerçekleşmesi için bu anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır.
- (329) Bir teşebbüsün rekabeti kısıtlayıcı nitelikteki bir toplantıya katılımı, toplantıda konuşulanların hukuka aykırı olduğunu ve toplantıda konuşulanlara iştirak edilmediğinin açıkça belirtilmediği durumda, rekabet karşıtı iradeye uyduğuna karine teşkil etmektedir.
- (330) Yukarıda yer verilen belgelerden (Belge 12/2, Belge 86/29) Gentaş'ın rakipler arasındaki zam oran ve tarihlerinin konuşulduğu toplantıya katıldığı açıktır. Bununla birlikte zam oranlarına riayet edilmemiş olması, toplantıda konuşulan hususların teşebbüsün ticari menfaatine aykırı olması ve rekabet karşıtı uygulamaların uygulama koyulup koyulmadığı gibi gerekçeler teşebbüsün sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır. Zira rekabet hukuku uygulamasında teşebbüslerin amacının gösterilmesinde ve ihlalin tespitinde kullanılacak deliller önem arz etmekte ve delillerin değerlendirilmesinde elde edilen delillerin miktarından ziyade bu delillerin nitelik itibarıyla ihlali ispatlamaya yeterli olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kimi hallerde tek bir delil dahi ihlal iddiasının ispatı için yeterli kabul edilebilmekle birlikte delillerin ispat gücü bakımından önemli olan, delilin nerede elde edildiği değil içerik olarak hangi bilgileri ihtiva ettiği. Dolayısıyla teşebbüslerden birinde yapılan incelemelerde elde edilmiş olan bir belge, ihlalin tarafı olan bütün teşebbüsler aleyhine delil olarak kullanılabilir.
- (331) Dosya kapsamında elde edilen ve yukarıda yer verilen belgelerin (Belge 12/2, Belge 86/29) üçüncü kişilerden değil, toplantıya bizatihi katılan AGT ve Dernek'ten elde edildiği ve belgenin içeriği dikkate alındığında Gentaş hakkında yapılan değerlendirmelerin dayanağını oluşturan belgelerin ispat standardının düşük olduğu yönündeki savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

Gentaş'ın üretmediği bir ürüne dair fiyat tespiti anlaşmasının tarafı olmayacağına ilişkin Savunma

- (332) 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğinin tespitinde kartele taraf olan her bir teşebbüsün, kartelin gerçekleştiği pazarda aktif olarak faaliyet göstermesi gerekmemektedir. Kaldı ki Gentaş, laminat ürünlerinin hammadde girdisi olarak ham yonga levha ve MDF levhası kullanmaktadır. Bu bakımdan teşebbüsün yonga levha

ve MDF satışının olmamasına rağmen Dernek toplantılarında MDF/yonga levha ürünlerine yönelik belirlenen fiyat artışlarının teşebbüsün ana faaliyet konusunu doğrudan ilgilendirmesi ve bu artışların Gentaş'ın maliyetlerinin bir parçasını oluşturması bakımından ürünlerin satış koşullarını belirlerken göz önünde bulundurabileceği stratejik bilgi niteliğini taşımaktadır. İlâveten teşebbüs, 2017 yılında MDF ve yonga levha pazarında faaliyet göstermeye başlayarak diğer teşebbüslerin doğrudan rakibi olmuştur. Dolayısıyla MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışlarına yönelik anlaşma Gentaş'ı da doğrudan ilgilendirmektedir.

- (333) Gentaş tarafından ilgili Dernek toplantısında fiyatlara ilişkin görüşmelerin teşebbüsün yokluğunda yapıldığı ileri sürülse de soruşturma raporunda Gentaş'ın toplantıya katıldığı açıkça gösterilmiştir. Buna karşılık teşebbüsün fiyat artışlarının konuşulduğu sırada toplantıdan çıktığına ilişkin herhangi bir delil ortaya konulamamış olup savunmadan geçen ifadelerin soyut beyanlardan ibaret olduğu anlaşılmıştır. Soruşturma raporunda da belirtildiği üzere fiyat, arz miktarı, satış koşulları, maliyet gibi stratejik nitelikte bir bilgiyi alan teşebbüs, rekabeti sınırlayıcı bir uzlaşmanın tarafı olmayacağını derhal ve açıkça karşı tarafa bildirmediği sürece uzlaşmaya zımnen irade göstermiş sayılmaktadır. Zira rakiplerinden, anılan nitelikte bir bilgi alan teşebbüsün, sözü edilen bilgileri kendi ticari politikalarında dikkate almamasının mümkün olmadığı kabul edilmektedir. Dolayısıyla Gentaş'ın yonga levha ve MDF pazarında faaliyet göstermediği ve soruşturma tarafı diğer teşebbüslerle rakip olmadığı yönündeki savunmalarının isabetli olmadığı değerlendirilmiştir.

Gentaş'ın soruşturma tarafı diğer teşebbüslerin rakibi olmaması ve pazar payının düşüklüğü dolayısıyla kartel üyesi olarak itham edilmesine ilişkin savunma

- (334) İlgili pazarların alt kırılımlarında Gentaş'ın faaliyetinin olmaması ve/veya pazar payının düşük olması teşebbüsün konumunu değiştirmedeği gibi sorumluluğunu da ortadan kaldırmamaktadır. Diğer taraftan ihlal konusu faaliyetten elde edilen gelirin teşebbüsün cirosu içerisindeki payının düşük olması ceza takdirinde hafifletici sebep olarak kabul edilmiştir.

Paralel fiyat artışlarına ilişkin savunma

- (335) Dernek bünyesinde sıklıkla yapılan yönetim kurulu toplantılarının, rakiplerin stratejik bilgilerini birbirleriyle paylaşmasına zemin hazırladığı ve zam oranları konusunda ortak hareket edilmesine ilişkin görüşmelerin bu toplantılarda yapıldığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda Belge-12/1-2, Belge-193/30-31, Belge-191/13 ve dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden bütün belgelerin rakiplerin birbirleriyle fiyat artışlarını paylaştığını gösterdiği, bir diğer deyişle teşebbüsler arasındaki fiyat artışına yönelik iletişimi ortaya koyduğu ve 2016-2017 yıllarına ait olduğu anlaşılmıştır. Bazı belgelerin ihlalin taraflarını tam olarak göstermemekle birlikte teşebbüsler arasında sıklıkla fiyat artışları konusunda bilgi paylaşımı yapıldığına işaret ettiği, Belge-12/1-2'nin ise teşebbüslerin rekabeti kısıtlama amacını açıkça gösterdiği, bu itibarla söz konusu belgelerin birbirlerini desteklediği ve bütüncül bakış açısıyla değerlendirildiğinde teşebbüsler arasında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak zam oranlarını birlikte belirleme amacına yönelik olarak 2016 yılında başlayan rekabete aykırı koordinasyonun 2017 yılında da devam ettiğini gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Zira rekabet hukuku uygulamasında rakipler arasındaki uzlaşmanın gösterilmesinde her bir delilin ihlalin tüm unsurlarını göstermesi gerekmekte olup delillerin birlikte değerlendirilmesiyle sonuca ulaşılabilir. Dolayısıyla teşebbüsün konuya ilişkin savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

- (336) Gentaş'a ilişkin sadece ilgili dönemde Dernek yönetim kurulunda yer alması dolayısıyla değil, dosya kapsamında elde edilen ve yukarıda yer verilen belgelerin bir bütün olarak değerlendirilmesi ve amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı nitelikteki konuların konuşulduğu bir toplantıya iştirak edildiğinin belirlenmesi sonucunda ihlal tespitinde bulunulduğu da ayrıca belirtilmiştir. Bu itibarla Gentaş'ın konuya ilişkin savunmasının gerçeği yansıtmadığı değerlendirilmiştir.

Tablo 34 ve Tablo 35'e ilişkin Savunma

- (337) Yukarıda 1.3.3 numaralı bölümde yer verilen tablolar teşebbüslerden elde edilen bilgiler esas alınarak hazırlanmış olup ilgili tablolarda da Gentaş tarafından bildirilen veriler kullanılmıştır. İlaveten dosya kapsamında yapılan tespitlerde teşebbüsün rekabete aykırı amacının açıkça gösterildiği değerlendirilmiştir.

Soruşturma raporunun eksik bir şekilde tebliğ edildiği, Gentaş'ın ilk yazılı savunmasında öne sürülen hususların soruşturma heyetince yeterli bir biçimde değerlendirmeye alınmadığına ilişkin Savunma

- (338) Soruşturma raporunda ve ekinde Gentaş ile ilgili elde edilen isnadın dayanağı niteliğindeki tüm belgelere yer verilmiştir. Ticari sırların korunması kapsamında diğer soruşturma tarafı teşebbüslerin ticari sırları ile karartılmıştır. Bu bakımdan Gentaş'ın savunma hakkını zedeleyecek bir durumun bulunmadığı ve teşebbüsün savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

İddia konusu ihlalin niteliği, konusu ve para cezası önerisine ilişkin Savunma

- (339) Ceza Yönetmeliği'nin Hafifletici Unsurlar başlıklı 7. maddesinin 1. fıkrasında "*Temel para cezası, yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi haricinde incelemeye yardımcı olunması, ihlalde kamu otoritelerinin teşvikinin veya diğer teşebbüslerin zorlamasının bulunması, zarar görenlere gönüllü olarak tazminat ödenmesi, diğer ihlallere son verilmesi, ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması gibi haller ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliği tarafından ispatlanırsa, dörtte bir ile beşte üç arasında indirilebilir.*" denilmektedir.
- (340) Bu bağlamda Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinde düzenlenen hafifletici unsurlardan birisini "ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması" oluşturmaktadır. Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerden soruşturma taraflarından Gentaş'ın MDF ve yonga levha ürünlerinden elde ettiği gelirin toplam gelirin 2018 yılı için %(.....)'ini, 2019 yılının ilk altı ayında %(.....)'ini oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle Gentaş açısından Ceza Yönetmeliği 7. maddesinin 1. fıkrası uyarınca ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olmasının hafifletici neden olarak dikkate alınması gerektiği tespiti yapılmıştır.
- (341) Teşebbüsün incelemeye yardımcı olmasının, talep edilen bilgi ve belgelere zamanında ve eksiksiz yanıt vermesinin yasal yükümlülüklerini yerine getirmenin ötesine geçmediği, bu nedenle hafifletici unsur olarak dikkate alınmasının uygun olmayacağı değerlendirilmiştir.

1.4.1.7 Kastamonu Entegre Yazılı Savunması ve Değerlendirme

Pazarın Rekabetçi Yapısına İlişkin Asıl Göstergenin Liste Fiyatları Değil, Fiili Olarak Alıcılara Uygulanan Fiyatlar Olduğuna İlişkin Savunma

- (342) Kastamonu Entegre'nin kendi müşterileri arasında dahi çok farklı fiyatlar ve satış koşullarının mevcut olduğu, aynı sağlayıcının aynı ay içinde aynı alıcıya yapmış olduğu

satışların dahi birbiriyle farklılık gösterebildiği, dolayısıyla sağlayıcılar arasındaki rekabetin liste fiyatlarından bağımsız olarak sahada müşteri bazında gerçekleştiği ifade edilmiştir.

- (343) Dosya kapsamında yapılan değerlendirmelerde Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyuşmasının ya da mutabakatın bulunması yeterli kabul edilmiş; bu anlaşmanın uygulanmasının veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesinin veya bu etkilerin ispatının aranmadığı belirtilmiş ve bu doğrultuda Yerinde İncelemede Elde Edilen Belgelerin Değerlendirilmesi başlıklı kısımda Kastamonu Entegre'nin rekabeti kısıtlama amacı ve rakipleriyle arasındaki irade uyuşması ortaya konulmuştur. Piyasada alıcı bazında fiyatların değişkenlik arz etmesi dosya kapsamında yapılan tespitleri değiştirmemektedir. Bu doğrultuda teşebbüsün konuya ilişkin savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

Pazardaki Teşebbüslerin Fiyat Listeleri Açısından Birbirini Takip Ettiği Dolayısıyla Söz Konusu Listelerin Benzer Olmasının Kaçınılmaz Olduğuna İlişkin Savunma

- (344) Savunmada sağlayıcı konumundaki üreticiler ile alıcı konumundaki bayiler ve mobilya üreticisi olan büyük müşteriler arasında gerçekleşen ticari ilişkinin, tarafların piyasa bilgilerine rahatlıkla ulaşabildiği bir yapıya sahip olduğu; teşebbüsün kendi fiyat listesini diğer firmaların listelerine göre nasıl konumlandığını ve yeni listelerini arz talep seviyesi ya da maliyetlerden ziyade diğer rakiplerin fiyat listelerini dikkate alarak hazırladığı, bu durumun teşebbüslerin piyasada yayınladığı fiyat listelerinin birbiriyle benzer olması sonucunu doğurduğu iddia edilmiştir.
- (345) Teşebbüs tarafından öne sürülen piyasada bayiler aracılığıyla rakiplerin takip edilebildiği hususu dosya kapsamında elde edilen bilgilerden anlaşılacakla birlikte bu durum, soruşturmada elde edilen diğer bilgi ve belgeler sonucunda ulaşılan soruşturma taraflarının MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışları ile artış oranlarını birlikte belirlediği tespitini değiştirmemektedir. Diğer taraftan teşebbüslerin bayileri aracılığıyla birbirlerini takip etmelerinin, teşebbüsler arasındaki anlaşmaya rakiplerinin uyup uymadığı noktasında kontrol etme imkânı sağladığı; bu itibarla teşebbüsün konuya ilişkin savunmalarının yerinde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2017 Yılında Gerçekleşen Fiyat Artışlarının Herhangi Bir Anlaşma Ya Da Uyumlu Eylem Sonucu Değil, Teşebbüslerin Bağımsız Davranışları Sonucu Oluştuğuna İlişkin Savunma

- (346) Teşebbüs savunmasında 2017 yılında yaşanan fiyat hareketlerine ilişkin Rekabet Kurulu tarafından yapılan önaraştırma sonucunda alınan kararda⁸⁹ söz konusu fiyat hareketlerinin tamamen teşebbüslerin rekabetçi davranışlarının sonucu ortaya çıktığını, nitekim bu durumun yerinde incelemeler çerçevesinde ortaya konulan belgelerden açıkça görüldüğünü; ilgili dönemde yer alan fiyat artışlarının maliyet artışlarıyla açıklanabilen artışlar olduğunu, uyumlu eylem vakalarında gözlemlenen arz miktarının kısıtlanması davranışının aksine kapasite kullanım oranları bakımından da bir önceki yıla göre artış yaşandığı gibi hususların söz konusu kararda açıkça ortaya konulduğunu belirtmiştir.
- (347) Teşebbüs tarafında savunmasına dayanak olarak gösterilen 23.11.2017 tarih ve 17-38/609-265 sayılı Rekabet Kurulu kararında, 2017 yılının başından itibaren yonga

⁸⁹ 23.11.2017 tarih ve 17-38/609-265 sayılı Rekabet Kurulu kararı.

levha ve MDF pazarında faaliyet gösteren önaraştırma tarafı teşebbüslerin fiyatlarını sık aralıklı zamlarla yükselttiği, zamların oran ve zamanlamasının benzerlik arz ettiği, ancak yerinde incelemede teşebbüslerin arasında bir anlaşma veya uyumlu eylem olduğuna işaret eden herhangi bir belge, bilgi ve bulguya ulaşılamadığı ifade edilmektedir. Dolayısıyla söz konusu tespitlerin, ilgili dosya kapsamında teşebbüsler arasında rekabete aykırı irade uyuşmasını gösteren bir belgenin elde edilememiş olmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Mevcut soruşturma kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler ise teşebbüsler arasında rekabete aykırı irade uyuşmasının bulunduğunu açıkça göstermektedir. Bu doğrultuda 23.11.2017 tarih ve 17-38/609-265 sayılı Rekabet Kurulu kararında 2017 yılındaki fiyat hareketlerinin tamamen teşebbüslerin rekabetçi davranışlarının sonucu ortaya çıktığına yönelik tespitlerin yer aldığı şeklinde savunma isabetsiz bulunmuştur.

2017 Yılı'nın Ocak-Şubat Ayı Döneminde %(.....) Oranında Yapılan Zammın Soruşturma Bildirimi'nde Yer Alan Belge-1 ve Belge-3'teki İfadelerle Örtüştüğünden Hareketle Teşebbüslerin Aralarında Anlaşarak Söz Konusu Zammı Belirledikleri İddiasına İlişkin Savunma

(348) Teşebbüs tarafından,

- Belge-1⁹⁰'de yer alan ifadelerin, fiili durumla da uyuşması ve tutarlı olması gerektiği, aksi takdirde tek bir teşebbüs çalışanının ya da yetkilisinin kasıtlı ya da kasıtsız olarak alacağı gerçeği yansıtmayan notların hatalı bir şekilde delil olarak kullanılmasına ve yanlış değerlendirmelere yol açacağı,
- Soruşturma Bildirimi'ndeki Tablo 3'te yer alan bilgiler incelendiğinde fiyat listelerine ilişkin olarak ilk artışın 01.01.2017 tarihinde %(.....) oranında gerçekleştiği, devam eden süreçte ise 11 teşebbüs tarafından farklı zamanlarda fiyat listesi yayınlandığı,
- Ayrıca Belge-1'de Yıldız MDF, Yıldız Entegre ve Starwood firmalarının davranışları yüzünden anlaşmanın uygulamaya geçirilemediğinin ifade edildiği, AGT yetkilisinin hangi sebeple söz konusu notu yazdığının bilinmediği, bununla birlikte Starwood'un 13.01.2017 tarihli yazı ile müşterilerine, 21.01.2017 tarihinden itibaren yeni fiyat listesi kapsamında satış yapacağını, Yıldız Entegre'nin ise 31.01.2017 tarihinde gönderdiği yazı ile 01.02.2017 tarihinden itibaren yeni fiyat listesi üzerinden satış yapacağını müşterilerine bildirdiği, bu durumun AGT temsilcisinin notlarının tutarsızlığını ve gerçekte olanla uyuşmadığının açıkça ortaya koyduğu,
- Belge 1'de yer verilen notu yazan AGT yetkilisi (.....), mali işler ve tedarik zinciri ile ilgili birimlerde 2 yıl çalışmış olması ve satışa ilişkin piyasa gerçeklerini bilmemesinden kaynaklı olarak hatalı ve tutarsız yorumlarda bulunduğu,
- Belge 3'te yer alan "Pazar Şartları Bilgi Notu"nun, Kastamonu Entegre'nin Genel Müdürü ve aynı zamanda ilgili dönemde vekâleten Dernek Başkanı olan (.....), Türkiye Mobilya Sanayicileri Derneği'nde gerçekleştirilen toplantıda Derneği temsil etmek ve sunum yapmak üzere hazırlandığı, söz konusu bilgi notunun altında yer alan tabloda pazardaki tüm teşebbüslerden bilgi almak yerine Kastamonu Entegre'nin liste fiyatlarının kullanıldığı, ancak akabinde (.....)'in bu toplantıya katılmayacak olması üzerine (.....) tarafından yine Dernek Yönetim Kurulu Üyesi olan Divapan yetkilisi (.....)'in görevlendirildiği,

⁹⁰ Savunmada Belge 1 olarak yapılan atıf işbu karardaki Belge 12/1-2 için yapılmıştır.

- Belge 3⁹¹'te yer alan ve "Ortalama Zam" başlığıyla görülen tablonun ise Kastamonu Entegre tarafından Kastamonu Entegre'nin liste fiyatlarına ilişkin geçmiş dönem zamlarını dikkate alarak hazırlanan bir veri setinden oluştuğu ve fiyatlardaki değişimi genel olarak göstermek amacıyla hazırlandığı, dolayısıyla söz konusu tabloda yer alan bilgilerin pazardan da elde edilebileceği

savunulmuştur.

- (349) Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyuşmasının ya da mutabakatın bulunması yeterli kabul edilmekte; bu anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Teşebbüslerin amacının gösterilmesinde ve ihlalin tespitinde kullanılacak deliller önem arz etmekte ve delillerin değerlendirilmesinde elde edilen delillerin miktarından ziyade bu delillerin nitelik itibarıyla ihlali ispatlamaya yeterli olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kimi hallerde tek bir delil dahi ihlal iddiasının ispatı için yeterli kabul edilebilmekle birlikte delillerin ispat gücü bakımından önemli olan, delilin nerede elde edildiği değil içerik olarak hangi bilgileri ihtiva ettiğidir. Dolayısıyla teşebbüslerden birinde yapılan incelemelerde elde edilmiş olan bir belge, ihlalin tarafı olan bütün teşebbüsler aleyhine delil olarak kullanılabilir.
- (350) Bu doğrultuda 22.03.2017 tarihinde yapılan Dernek yönetim kurulu toplantısına ilişkin Belge-12/1-2 ile Dernek'ten elde edilen bilgilerin karşılaştırılmasından 6. madde haricinde Belge-12/1-2'de yer alan gündem maddelerin birebir aynı olduğu, 6. maddenin ise 4054 sayılı Kanun'un ihlali anlamına gelen rakipler arasında konuşulan fiyat artışlarını içermesi sebebiyle Dernek gündeminde açıkça yer almasının beklenemeyeceği, dolayısıyla Dernek'ten elde edilen bilgilerin belge içeriğini doğruladığı ve Belge-12/1-2'nin Dernek yönetim kurulu toplantısında yapılan görüşmeleri yansıttığı tespitlerine yer verilmiştir. Dosya kapsamında elde edilen Belge-12/1-2, Belge-86/29, Belge-193/30-31, Belge-191/13 ve Belge-9/2'nin birlikte değerlendirilmesinden bütün belgelerin 2017 yılına ait olduğu ve teşebbüsler arasında birlikte fiyat arttırmaya yönelik amacı gösterdiği ortaya konulmuştur. Keza Kastamonu Entegre'nin zam tarihi-zam oranı ile fiyat maliyet verilerinin değerlendirilmesinden teşebbüsün rekabete aykırı amacının desteklendiği görülmüştür. Bunun dışında teşebbüsün savunmasında belirtilen diğer hususlar dosya kapsamında ulaşılan tespitler bakımından kullanılmamıştır. Dolayısıyla Kastamonu Entegre'nin konu hakkında savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

I.4.1.8 Kronospan Yazılı Savunması ve Değerlendirme

Kronospan'ın Soruşturma Raporunda Yer Alan Belge-195/12'de Bahsi Geçen 2014 Yılında Gerçekleşen Dernek Toplantısına Katılım Sağlamadığına İlişkin Savunma

- (351) Belge-195/12'de Dernek Genel Sekreteri yönetim kurulu üyesi teşebbüslere 2014 yılının Mart ayında yapılacak yönetim kurulu toplantısının tarihi hakkında görüşleri sorulmaktadır. Akabinde Yıldız Sunta yetkilisinin Yıldız Entegre yetkilisine gönderdiği e-postadaki ifadeler Dernek yönetim kurulu toplantısında rakiplerin zam oranlarını birbiriyle paylaşacağına işaret etmektedir. Bahse konu Dernek yönetim kurulu toplantısının ise belgede geçen ifadelerle uyumlu şekilde 05.03.2014 tarihinde gerçekleştiği tespit edilmiştir.

⁹¹ Savunmada Belge 3 olarak atıf yapılan belge işbu karardaki değerlendirmede kullanılmamıştır.

- (352) Bununla birlikte 05.03.2014 tarihli toplantıya kimlerin katıldığı açık bir şekilde tespit edilemese de ilgili dönemde Dernek yönetim kurulunda kimlerin bulunduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan raporda yer alan bilgi ve belgeler ışığında Dernek bünyesinde sıklıkla yapılan yönetim kurulu toplantılarının, rakiplerin stratejik bilgilerini birbirleriyle paylaşmasına zemin hazırladığı ve zam oranları konusunda ortak hareket edilmesine ilişkin görüşmelerin bu toplantılarda yapıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu belge, 05.03.2014 tarihli Dernek yönetim kurulu toplantısında teşebbüslerin uygulayacakları zam oranlarının konuşulduğuna ilişkin güçlü bir emare niteliğini taşımaktadır. Bu doğrultuda Rekabet Kurulu içtihadına paralel şekilde dosya kapsamında elde edilen deliller bir bütün olarak ele alınarak iletişim delilleri ile iktisadi deliller birlikte değerlendirilmiş; Kronospan ile rakiplerinin uyguladıkları zam oranlarının ve tarihlerinin büyük ölçüde benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.
- (353) Kronospan'ın Dernek yönetim kurulunun yedek üyesi olduğu yönündeki savunması ise Dernek toplantılarına katılanların asıl ve/veya yedek üye olmalarının önem taşımadığı gerçeği karşısında geçersiz bulunmuştur. Zira Belge-12/1-2'de yedek üye konumundaki teşebbüslerin de yönetim kurulu toplantılarında alınan kararlara iştirak edebildiği ve/veya bu toplantılarda alınan kararlardan haberdar olabildiği görülmüştür. Diğer taraftan soruşturma raporunda Kronospan'ın 05.03.2014 yılında yapılan toplantıya katıldığına yönelik bir tespit yapılmamış ve teşebbüsün Dernek yönetim kurulu üyesi olması tek başına ihlalin tarafı olması için yeterli görülmemektedir fiyat hareketleri incelenmiştir. Yapılan analizlerde Kronospan'ın 2014 yılına ilişkin verilerinin gösterildiği Grafik 15, 16, 17 ve 18'den teşebbüsün Mart 2014 tarihinde maliyetlerindeki aşağı yönlü harekete karşılık fiyatlarında artış gözlemlendiği, Tablo 40, 42, 44 ve 46'da da Kronospan'ın rakipleriyle yakın tarihte (10.04.2014) ve aynı oranda (%7) fiyat artışı gerçekleştirdiği ortaya konulmuştur. Netice itibarıyla dosya kapsamında elde edilen bütün bilgi ve belgelerin değerlendirilmesinden Kronospan'ın 2014 yılında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

2016-2017 Dönemi İçin İhlal İddialarının Temelini Oluşturan Belgelerde Kronospan'ın Yer Almadığına İlişkin Savunma

- (354) Dernek bünyesinde sıklıkla yapılan yönetim kurulu toplantılarının, rakiplerin stratejik bilgilerini birbirleriyle paylaşmasına zemin hazırladığı ve zam oranları konusunda ortak hareket edilmesine ilişkin görüşmelerin bu toplantılarda yapıldığı tespit edilmiştir. Keza bir teşebbüsün Dernek yönetim kurulunun asıl ve/veya yedek üyesi olması da bu durumu değiştirmemektedir.
- (355) Dosya kapsamında elde edilen belgelerde Kronospan'ın isminin geçmediği soruşturma raporunda da ifade edilmekle birlikte belge tarihlerinde Kronospan'ın Dernek yönetim kurulu üyesi olması soruşturma çerçevesinde incelenen eylemlere Kronospan'ın da dâhil olabileceğine işaret etmektedir. Bu doğrultuda dosya kapsamında yapılan analizlerde Kronospan'ın da içerisinde bulunduğu soruşturma tarafı teşebbüslerin, belgelerde geçen tarihler esas alınarak zam tarihleri ile zam oranları ve fiyatlarıyla maliyetleri değerlendirilmiştir. Netice itibarıyla Kronospan'ın, 2016-2017 rakipleriyle birlikte MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde rakipleriyle birlikte hareket ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kronospan'ın Diğer Soruşturma Tarafı Teşebbüsler İle Rekabeti Kısıtlayıcı Bir Anlaşma Veya Uyumlu Eylem İçerisinde Olduğunun Makul Şüphenin Ötesinde Bir İspat Standardı İle Ortaya Konulamadığına İlişkin Savunma

- (356) Mevcut soruşturmada yapılan değerlendirmede teşebbüsün Dernek yönetim kurulu üyesi olması dosya kapsamında elde edilen iletişim delilleri ışığında bir emare olarak kabul edilerek Kronospan'ın pazar verilerinin analizi sonucunda belgelerde yer alan ifadelerle uyumlu olması sebebiyle ihlal sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Vezirköprü hakkında yapılan önaraştırma sonucunda Rekabet Kurulunun 20.12.2018 tarihli ve 18-48/745-359 sayılı kararı ile teşebbüsün zam/indirim oranlarının ve tarihlerinin rakipleriyle ve dosya kapsamında elde edilen belgelerle büyük ölçüde farklılık gösterdiği ortaya konularak Vezirköprü hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Mevcut dosya kapsamında ise hem teşebbüslerin arasındaki rekabete aykırı iletişimi açıkça gösteren belgeler bulunmakta hem de teşebbüslerin verileri bu belgeleri desteklemektedir.
- (357) Aynı şekilde Rekabet Kurulunun 23.11.2017 tarihli ve 17-38/609-265 sayılı kararında 2017 yılının başından itibaren yonga levha ve MDF pazarında faaliyet gösteren önaraştırma tarafı teşebbüslerin fiyatlarını sık aralıklı zamlarla yükselttiği, zamların oran ve zamanlamasının benzerlik arz ettiği, ancak yerinde incelemede teşebbüslerin arasında bir anlaşma veya uyumlu eylem olduğuna işaret eden herhangi bir belge, bilgi ve bulguya ulaşılamadığı ifade edilmiştir. Mevcut soruşturma kapsamında da teşebbüslerin fiyat artış tarihlerinin ve oranlarının paralel olduğu ortaya konulmuştur. İlâveten rakipler arasında iletişimi gösteren belgelerin bulunması mevcut soruşturma kapsamında yapılan tespitleri söz konusu karardan farklılaştırmaktadır. Zira Rekabet Kurulunun yerleşik içtihadı çerçevesinde rakipler arasında iletişimi gösteren delillerin bulunmaması durumunda pazardaki paralel fiyatlandırma davranışı tek başına rekabet ihlali şeklinde değerlendirilmemektedir.
- (358) Ayrıca pazarın Dernek bünyesinde yapılan toplantılar sonucunda rakiplerin birbirleriyle stratejik bilgilerini paylaşmasına açık hale geldiğine yönelik tespitlerle birlikte elde edilen belgeler ve teşebbüslerin pazar verilerinin değerlendirilmesinden soruşturma tarafı teşebbüslerin MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışının ve fiyat artış oranlarının belirlenmesinde birlikte hareket ettiğine yönelik makul şüphenin ötesinde ispat standardının sağlandığı değerlendirilmiştir.

Fiyat Hareketlerindeki Paralelliğin, Rakipler Arasındaki Bir İrade Uyuşmasından Değil, Piyasa Yapısından da Kaynaklanabileceğine İlişkin Savunma

- (359) Kronospan'ın pazar payının düşük olmasının, dosya kapsamında yer alan iddialardan MDF ve yonga levha pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin fiyat artışları konusunda birlikte hareket ettiklerine ilişkin yapılan tespitler bakımından bir etkisi olmamıştır. İlâveten pazarda bayiler aracılığıyla rakiplerin birbirini takip edebildiği hususu dosya kapsamında yapılan tespitlerde de ifade edilmiş olup bu durum, soruşturmada elde edilen diğer bilgi ve belgeler sonucunda ulaşılan soruşturma taraflarının MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışları ile artış oranlarını birlikte belirlediği tespitini değiştirmemektedir. Anılan sebeplerle teşebbüsün konuya ilişkin savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

Soruşturma Kapsamında İncelenen Ürünler Karşılaştırılırken Liste Fiyatları Yerine Gerçekleşen Birim Fiyat ve Maliyet Verilerinin Kullanılması Gerektiğine İlişkin Savunma

- (360) Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerden ihlale dayanak olarak gösterilen belgelerde rakip teşebbüslerin fiyat artışları konusunda liste fiyatlarını esas aldığı görülmüştür. Nitekim Belge-12/1-2'de geçen "2016 son çeyreğinde yapılan istişareler sonrasında alınan %(.....)(Ocak) zammı her ne kadar kâğıt üzerinde yeni bir liste olarak yayınlanmış olsa da" ifadesi zam uygulamalarının liste fiyatları üzerinden

gerçekleştiğini teyit etmektedir. Belgelerdeki ifadeler sebebiyle analizlerde gerçekleşen fiyatların esas alınmasının dosya konusu ihlalin ortaya konulması bakımından yanıltıcı olabileceği değerlendirildiğinden yapılan analizlerde liste fiyatı esas alınmıştır.

- (361) İlâveten pazarda iskontolu ve vade imkânı fiyatların bulunması yapılan tespitleri değiştirmemektedir. Zira iskonto ve vade imkânı tanınıyor olsa dahi bu imkânlar liste fiyatları üzerinden gerçekleştirilecektir. Dolayısıyla liste fiyatlarının rakiplerce birlikte belirlenmesinin pazarda suni fiyat artışlarına yol açacağı söylenebileceğinden konuya ilişkin savunma yerinde bulunmamıştır.

Kronospan'ın 2014 ve 2016-2017 Fiyat Hareketlerinin Rasyonel Ekonomik Gereklere Dayandığına İlişkin Savunma

- (362) Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerden rakip teşebbüslerin fiyat artışları konusunda liste fiyatlarını esas aldığı görüldüğünden yapılan analizlerde liste fiyatlarına yapılan artış oranları, tarihleri ve teşebbüsün maliyetleri esas alınmıştır. Bu doğrultuda teşebbüsün savunmasında yer verdiği gerçekleşen fiyat hareketlerine ilişkin verilerin dosya kapsamında tespit edilen hususları değiştirmedeği değerlendirilmiştir.
- (363) İlâveten Kronospan'ın fiyat hareketlerinin talepteki artışa bağlı olarak gerçekleştiği savunması karşısında teşebbüsün ilgili tarihlerdeki üretim miktarları ile elde ettiği gelir incelenmiştir. Yapılan değerlendirmede 2014 yılının Mart ayında ve 2017 yılında teşebbüsün üretim miktarında dönem dönem düşüşler meydana geldiği; teşebbüs savunmasında teşebbüsün talep artışının gerçekleştiğini ifade ettiği dönemlerde, yıl bazında stok miktarında azalış olduğu görülmüştür. Diğer taraftan artan talebin karşılanması sebebiyle herhangi bir arz kısıtının oluşmadığı anlaşılmıştır. Bu doğrultuda ilgili dönemlerdeki fiyat artışının tek gerekçesinin talepteki artış olamayacağı değerlendirilmiştir.

I.4.1.9 Orma Yazılı Savunması ve Değerlendirme

Soruşturma Raporunda İleri Sürülen Hususların Makul Şüphenin Ötesine Geçecek Şekilde İspat Standardını Karşılamadığına İlişkin Savunma

- (364) Belge-12/1-2 ile Belge-86/29 başta olmak üzere elde edilen belgelerin değerlendirilmesinden Orma'nın 2017 yılında yapılan Dernek toplantısına katıldığı ve hatta teşebbüs yetkilisinin rakipleriyle birlikte artış yapılması yönünde teklif getirdiği açık şekilde, bir diğer deyişle makul şüphenin ötesinde ortaya konulmuştur.
- (365) Dosya kapsamında yapılan değerlendirmelerde 2014 yılında gerçekleştirilen Dernek yönetim kurulu toplantısına kimlerin katıldığının tespit edilemediği belirtilmiştir. Bununla birlikte yukarıda yer alan bilgi ve belgeler ışığında Dernek bünyesinde sıklıkla yapılan yönetim kurulu toplantılarının, rakiplerin stratejik bilgilerini birbirleriyle paylaşmasına zemin hazırladığı ve zam oranları konusunda ortak hareket edilmesine ilişkin görüşmelerin bu toplantılarda yapıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla ilgili belge, 05.03.2014 tarihli Dernek yönetim kurulu toplantısında teşebbüslerin uygulayacakları zam oranlarının konuşulduğuna ilişkin güçlü bir emare niteliğini taşımaktadır. Bu doğrultuda Rekabet Kurulu içtihadına paralel şekilde dosya kapsamında elde edilen deliller bir bütün olarak ele alınarak iletişim delilleri ile iktisadi deliller birlikte değerlendirilmiştir. Netice itibarıyla Orma'nın verilerinin değerlendirilmesinden teşebbüsün 2014 yılında da rakipleriyle birlikte hareket ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

(366) 2014 yılına ilişkin elde edilen belgede yer alan ifadeler ve tarihler ile Dernek toplantısının yapıldığı tarih, ayrıca teşebbüslerin fiyat artış tarihleri ve oranları ile fiyatlarıyla maliyetleri birbirini desteklemiştir. Bir başka deyişle çok yönlü bir analiz yapılarak birbiriyle uyumlu sonuçlara ulaşılmıştır. Diğer taraftan bilindiği üzere rekabet ihlali içeren anlaşmaların aleni olması beklenemeyecektir. Zira 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde "*Bu Kanunun amacı rekabetin korunması olduğuna göre, rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu teşebbüsler arası anlaşma ve uygulamaların yasaklanması gerekir. Maddenin amacı bakımından anlaşma, hukuki şekil şartlarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanılmıştır.*" ifadesi yer almaktadır. Bu doğrultuda teşebbüsün makul şüphenin ötesinde ispat standardının sağlanmadığına yönelik savunmasının kabul edilebilir olmadığı değerlendirilmiştir.

2014 Yılına İlişkin İhlal İddialarına Dayanak Teşkil Eden Belgelerin Orma'nın Rakipleri ile İletişim İçinde Bulunduğunu ve İddia Edilen Uzlaşmaya Taraf Olduğunu Somut Bir Şekilde Göstermediğine İlişkin Savunma

(367) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyuşmasının ya da mutabakatın bulunması yeterli kabul edilmekte; bu anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Teşebbüslerin amacının gösterilmesinde ve ihlalin tespitinde kullanılacak deliller önem arz etmekte ve delillerin değerlendirilmesinde elde edilen delillerin miktarından ziyade bu delillerin nitelik itibarıyla ihlali ispatlamaya yeterli olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kimi hallerde tek bir delil dahi ihlal iddiasının ispatı için yeterli kabul edilebilmekle birlikte delillerin ispat gücü bakımından önemli olan, delilin nerede elde edildiği değil içerik olarak hangi bilgileri ihtiva ettiği. Dolayısıyla teşebbüslerden birinde yapılan incelemelerde elde edilmiş olan bir belge, ihlalin tarafı olan bütün teşebbüsler aleyhine delil olarak kullanılabilir. İlaveten delillerin değerlendirilmesi bakımından dikkate alınması gereken bir başka husus, mevcut delillerin ispat gücü ölçülürken her bir belgenin münferit olarak ispat standardını sağlamasının zorunlu olmaması, diğer bir ifadeyle delillerin bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekliliğidir. Zira uzlaşmaların ve danışıklı ilişkilerin ispatında iletişim delilleri ve iktisadi deliller de kullanılabilir. Her bir delilin konu, süre, taraflar gibi ihlalin tüm unsurlarını içermesi gerekmekte, birbirleriyle tutarlı olmaları koşuluyla, delillerin bir bütün olarak anılan unsurları ortaya koymalarının yeterli olacağı kabul edilmektedir.

(368) Bu doğrultuda Dernek bünyesinde yapılan toplantıların pazarın yapısına etkisinin, Belge-195/12'de geçen ifadelerin ve tarihlerin, Dernek toplantısının yapıldığı tarih, teşebbüslerin fiyat artış tarihleri ve oranları ile fiyatlarıyla maliyetlerinin birlikte değerlendirilmesi neticesinde Orma'nın 2014 yılında rakipleriyle birlikte hareket ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu değerlendirmelerde 2014 yılında yapılan Dernek toplantısının katılımcılarının tespit edilememesi göz önünde bulundurulmuştur. Kaldı ki Belge-195/12'de geçen "*...Üyemiz (.....)'in aylık Yönetim Kurulu toplantımızı en erken şekilde... gerçekleştirme talebi var*" ifadeleri teşebbüs yetkilisinin ilgili toplantıya katılma iradesinin bulunduğu yönünde emare niteliğindedir.

(369) Diğer taraftan teşebbüsün savunmasında dile getirdiği hususların tespit edilmesi durumunda Orma'nın rekabete aykırı amacı açıkça ortaya konulabileceğinden ilave analiz yapılmasına gerek olmadığı da söylenebilecektir.

2016-2017 Dönemine İlişkin İhlal İddialarına Dayanak Teşkil Eden Belgelere İlişkin Savunma

(370) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, teşebbüsler arasında gerçekleştirilen ve amacı veya etkisi yahut potansiyel etkisi itibarıyla rekabeti sınırlandırıcı nitelik taşıyan her türlü anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararı yasaklanmaktadır. Bu doğrultuda ilgili madde kapsamına girebilecek bir anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Belge-12/1-2, 22.03.2017 tarihinde yapılan Dernek yönetim kurulu toplantısında görüşülenleri somut bir şekilde ortaya koymakla birlikte belgede Orma'nın rekabete aykırı amacı açıkça görülmüştür.

(371) İlâveten Belge-192/43-44 pazarın yapısı, rakiplerin arasındaki ilişkiler ve iletişim gibi hususları ortaya koymak üzere kullanılmıştır. Keza ilgili belgenin herhangi bir uzlaşmanın delili olarak kullanıldığına ilişkin bir ifade bulunmamaktadır. Anılan nedenlerle Orma'nın savunmaları yerinde bulunmamıştır.

Orma'nın Şirket İçi Yazışmaları Piyasada Yoğun Bir Rekabetin Yaşandığını ve Orma'nın Rakipleri ile Bir Uzlaşma İçinde Olmadığını Ortaya Koyduğuna İlişkin Savunma

(372) Teşebbüs tarafından savunmasında sunulan e-posta yazışmalarının dosya kapsamında elde edilen belgelerde yer alan ifadeleri ortadan kaldırmadığı ve yapılan analizleri değiştirmedığı sonucuna ulaşılmıştır.

Fiyat Hareketlerine İlişkin Analizde Liste Fiyatlarının Değil Gerçekleşen Fiyatların Esas Alınması Gerektiğine İlişkin Savunma

(373) Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler çerçevesinde ihlale dayanak olarak gösterilen belgelerde rakip teşebbüslerin fiyat artışları konusunda liste fiyatlarını esas aldığı görülmüştür. Nitekim Belge-12/1-2'de geçen "2016 son çeyreğinde yapılan istişareler sonrasında alınan %(.....)(Ocak) zammı her ne kadar kâğıt üzerinde yeni bir liste olarak yayınlanmış olsa da" ifadesi zam uygulamalarının liste fiyatları üzerinden gerçekleştiğini teyit etmektedir. Bu doğrultuda dosya kapsamında yapılan analizlerde liste fiyatı esas alınmıştır. Belgelerdeki ifadeler sebebiyle analizlerde gerçekleşen fiyatların esas alınmasının dosya konusu ihlalin ortaya konulması bakımından yanıltıcı olabileceği değerlendirilmiştir.

(374) İlâveten pazarda iskontolu ve vade imkânlı fiyatların bulunması, bağlantılı satışların yapılması dosya kapsamında yapılan tespitleri değiştirmemektedir. Zira iskonto ve vade imkânı tanınıyor olsa dahi bu imkânlar liste fiyatları üzerinden gerçekleştirilecektir. Dolayısıyla liste fiyatlarının rakiplerce birlikte belirlenmesinin pazarda suni fiyat artışlarına yol açacağı söylenebileceğinden teşebbüsün konuya ilişkin savunması yerinde bulunmamıştır.

2014, 2016 ve 2017 Yıllarında Gerçekleşen Fiyat Hareketlerinin, Orma'nın Rekabete Aykırı Bir Eylem Gerçekleştirdiğini Ortaya Koyabilecek Nitelikte Olmadığına İlişkin Savunma

(375) Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerden rakip teşebbüslerin fiyat artışları konusunda liste fiyatlarını esas aldığı görülmüş soruşturma raporunda yer verilen analizlerde liste fiyatlarına yapılan artış oranları, tarihleri ve teşebbüsün maliyetleri esas alınmıştır. Bu doğrultuda teşebbüsün savunmasında yer verdiği gerçekleşen fiyat hareketlerine ilişkin verilerin soruşturma raporunda tespit edilen hususları değiştirmedığı tespit edilmiştir.

(376) İlâveten Orma'nın 2016-2017 yıllarına ilişkin rekabete aykırı amacı tespit edildiğinden söz konusu döneme ilişkin ek bir analiz yapılmasına gerek bulunmamış, savunmada

yer verilen hususlar da teşebbüsün rekabete aykırı amacını ortadan kaldırmamıştır. Öte yandan teşebbüs tarafından savunmasında 2014 yılındaki fiyat hareketlerinin talepteki artışa bağlı olarak gerçekleştiği ifade edilmiştir.

- (377) İlgili savunmanın değerlendirilmesi bakımından teşebbüsün ilgili tarihlerdeki üretim miktarları ile elde ettiği gelir incelenmiştir. 2014 yılında teşebbüsün üretim miktarının Mart ayında Şubat ayına göre arttığı, Nisan ayında ise Mart ayına göre azaldığı görülmüştür. Benzer şekilde teşebbüsün elde ettiği gelirin de Mart ayında arttığı ancak Nisan ayında düştüğü görülmüştür. Bu doğrultuda düzenli bir talep artışı olduğundan bahsedilememiştir. Diğer taraftan satışların karşılanabildiği bir diğer deyişle artan talebin karşılanması sebebiyle herhangi bir arz kısıtının oluşmadığı anlaşılmıştır. Bu doğrultuda ilgili dönemlerde talep artışı gerçekleşmiş olsa dahi fiyat artışının tek gerekçesinin talepteki artış olamayacağı değerlendirilmiştir.

Soruşturma Heyetinin Ceza Takdiri Değerlendirmelerine İlişkin Savunma

- (378) Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde kartel; fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler olarak tanımlanmaktadır. Mevcut soruşturmada Orma'nın içinde bulunduğu teşebbüslerin MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışını ve fiyat artış oranlarını birlikte belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu itibarla teşebbüsün eylemlerinin yönetmelikte belirlenen kartel tanımına uyduğu görülmekte olup Orma'nın dosya konusu iddiaların "diğer ihlaller" kapsamında değerlendirilmesine yönelik savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.
- (379) İlâveten teşebbüsün MDF üretiminin olmaması, MDFlam satışından elde edilen gelirin bütün gelirleri içerisindeki payının düşük olması gibi hususların hafifletici sebep olarak göz önünde bulundurulması talebi değerlendirilmiştir. Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinde düzenlenen hafifletici unsurlardan birisini "ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması" oluşturmaktadır. Dosya kapsamında incelenen iddialar bakımından ilgili ürün pazarları yongalam ürünlerini içerecek şekilde "yonga levha pazarı" ve MDFlam ürünlerini içerecek şekilde "MDF pazarı" olarak tanımlanmış ve yapılan değerlendirmelerde bu pazarlar dikkate alınmıştır. Bu bağlamda soruşturma konusunu MDF, MDFlam, yonga levha ve yongalam ürünleri oluşturmuştur. Teşebbüsün ana faaliyet konusunu yonga levha ve yongalam üretim ve satışı oluşturmakta olup Orma'nın hakkında ihlal isnadı yapılabilmesi için diğer ürünlerin üretimini ve satışını yapması gerekmemektedir. İlâveten teşebbüsün MDF üretimin olmaması, MDFlam satışından elde ettiği gelirin düşük olması yonga levha ve yongalam ürünlerinin teşebbüsün cirosundaki payını değiştirmemektedir. Dolayısıyla Orma'nın hafifletici sebeplere ilişkin savunmasının yerinde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I.4.1.10 Starwood Yazılı Savunması ve Değerlendirme

Belge-12/1-2'de yer alan AGT yetkilisi tarafından diğer AGT yetkililerine 24.03.2017 tarihinde gönderilen "Dernek TK Toplantı Notları" konulu e-postaya ilişkin savunma

- (380) Dosya kapsamında ulaşılan sonuçlar elde edilen belgeler, teşebbüslerin verilerinin analizi gibi birçok husus göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Anılan hususların

değerlendirilmesiyle ulaşılan sonuçlar birbirini desteklemiştir. Bir başka deyişle çok yönlü bir analiz yapılarak birbiriyle uyumlu sonuçlara ulaşılmıştır. Bu bilgiler ışığında teşebbüsün savunmasında belirttiği üzere sadece sektör temsilcilerinin görüşlerinin esas alınması hatalı ve objektif olmayan sonuçlara yol açacaktır. Bu itibarla teşebbüsün sektör temsilcilerinin görüşlerinin alınmasına yönelik savunmasının dayanaksız olduğu değerlendirilmiştir.

- (381) Yukarıda I.3.3. numaralı bölümde yapılan değerlendirmelerde yer verilen bilgi ve belgeler ışığında Dernek bünyesinde sıklıkla yapılan yönetim kurulu toplantılarının, rakiplerin stratejik bilgilerini birbirleriyle paylaşmasına zemin hazırladığı ve zam oranları konusunda ortak hareket edilmesine ilişkin görüşmelerin bu toplantılarda yapıldığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda başta Belge-12/1-2 olmak üzere Belge-193/30-31, Belge-191/13 ve dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden bütün belgelerin rakiplerin birbirleriyle fiyat artışlarını paylaştığını gösterdiği, bir diğer deyişle teşebbüsler arasındaki fiyat artışına yönelik iletişimi ortaya koyduğu ve 2016-2017 yıllarına ait olduğu anlaşılmıştır. Bazı belgelerin ihlalin taraflarını tam olarak göstermemekle birlikte teşebbüsler arasında sıklıkla fiyat artışları konusunda bilgi paylaşımı yapıldığına işaret ettiği, Belge-12/1-2'nin ise teşebbüslerin rekabeti kısıtlama amacını açıkça gösterdiği, bu itibarla söz konusu belgelerin birbirlerini desteklediği ve bütüncül bakış açısıyla değerlendirildiğinde teşebbüsler arasında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak zam oranlarını birlikte belirleme amacına yönelik olarak 2016 yılında başlayan rekabete aykırı koordinasyonun 2017 yılında da devam ettiğini gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda teşebbüsün konuya ilişkin savunması yerinde bulunmamıştır.
- (382) Diğer yandan dosya kapsamında elde edilen bilgiler bütüncül bakış açısıyla değerlendirilmiş; soruşturma tarafı teşebbüslerin fiyat artışlarına ilişkin yaptıkları görüşmelerin Dernek yönetim kurulu toplantılarında gerçekleştiği görülmüştür. Bu toplantılara katılanların asıl ve/veya yedek üye olmaları önem taşımamaktadır. Zira Belge-12/1-2'den görüldüğü üzere yedek üye konumundaki teşebbüsler de yönetim kurulu toplantılarında alınan kararlara iştirak edebilmekte ve/veya bu toplantılarda alınan kararlardan haberdar olabilmektedir.
- (383) Teşebbüsün bir diğer iddiası da Dernek yedek üyesi seçilmiş Vezir Ağaç ve SFC şirketlerinin soruşturma kapsamına alınmadığı oluşturmakla birlikte soruşturmanın taraflarından birisi Kronospan'dır. Yukarıda 4 nolu dipnotta belirtildiği üzere Kronospan ile SFC aynı teşebbüstür. Diğer taraftan bir başka Dernek yönetim kurulu üyesi Vezirköprü (Vezir Ağaç) hakkında önaraştırma yapılmış olup Rekabet Kurulunun 20.12.2018 tarihli ve 18-48/745-359 sayılı kararı ile Vezirköprü'nün 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğini gösterecek bir bulguya rastlanmadığı, ayrıca teşebbüsün incelenen dönemdeki zam/indirim oranlarının ve tarihlerinin rakipleriyle ve dosya kapsamında elde edilen belgelerle büyük ölçüde farklılık gösterdiği ortaya konularak teşebbüs hakkında soruşturma açılmamıştır. Yapılan açıklamalar ışığında Starwood'un konuya ilişkin savunması dayanaksız bulunmuştur.
- (384) Dernek'in MDF ve yonga levha pazarındaki ürünlere zam yapılması konusunda aldığı herhangi bir resmi karar ya da eylemi bulunmadığı savunması da yerinde değildir zira 4054 sayılı Kanun'un ihlali anlamına gelen rakipler arasında fiyat artışlarına ilişkin görüşmelerin Dernek resmi gündeminde açıkça yer almasının beklenemeyeceği gibi Dernek'in resmi bir kararı veya eylemi olması da beklenemeyecektir.
- (385) Öte yandan rakiplerin birbirini yakından takip ettiği, ortak bayilerinin bulunduğu, pazarın şeffaf olduğu gibi hususlar dosya kapsamında da tespit edilmiş olup bu

hususlar dosya kapsamında yapılan değerlendirmede ortaya konulan belgelerde geçen teşebbüsler arasındaki rekabete aykırı amacı ve ulaşılan sonuçları değiştirmemektedir. Yukarıda "1.3.3.Değerlendirme" kısmında ortaya konulduğu üzere teşebbüslerin paralel fiyatlandırma davranışı pazarın şeffaf olmasından değil rakipler arasında yapılan rekabete aykırı iletişimden kaynaklanmaktadır.

- (386) Dosya kapsamında elde edilen belgelerin değerlendirilmesinden Starwood'un içerisinde bulunduğu teşebbüslerin 2016-2017 yıllarında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışlarını ve bu artışların oranlarını birlikte belirlemek amacıyla anlaştıkları tespit edilmiş olup söz konusu teşebbüsler hakkında ilave bir analiz yapılmasına gerek bulunmamıştır. Bununla birlikte veri ve konu bütünlüğünün sağlanabilmesi ve analizin tam olarak ortaya konulabilmesi için soruşturma tarafı bütün teşebbüslerin verileri değerlendirilmiştir. Bir diğer deyişle Starwood hakkında uyumlu eylem iddiasında bulunulmamıştır. Diğer taraftan yapılan analizler de belgelerin değerlendirilmesiyle ulaşılan sonuçları desteklemiştir. Bu doğrultuda teşebbüsün uyumlu eyleme ilişkin savunmalarının mesnetsiz olduğu değerlendirilmiştir.

Belge-191/13'te yer alan yazışmalara ilişkin savunma

- (387) 30.09.2017 tarihli Starwood yetkilerinin iç yazışmasının yer aldığı Belge-191/13 ile ilgili olarak teşebbüsün, rakiplerinin fiyatlarına artış yapacağı konusunda bilgi sahibi olduğu izlenimi uyandırdığı ve belgede geçen ifadelerin Starwood ile rakipleri arasında fiyat arttırılmasına yönelik bir anlaşmanın bulunduğu işaret ettiği değerlendirmesi yapılmıştır. Belgede geçen ifadeler değerlendirildiğinde Starwood'un rakipleriyle koordinasyon halinde olduğu görülmüştür. Nitekim rekabetçi bir pazar yapısında ticari kararlarını rakiplerinden bağımsız bir şekilde alan herhangi bir teşebbüsün zam yapmadığı durumda ne şekilde rezil olacağını anlaşılması son derece güçtür. Teşebbüsün savunmasında yer verilen ilgili ifadelerle ilişkin açıklamalar geçerli bulunmamıştır.
- (388) Akabinde Dernek bünyesinde sıklıkla yapılan yönetim kurulu toplantılarının, rakiplerin stratejik bilgilerini birbirleriyle paylaşmasına zemin hazırladığı ve zam oranları konusunda ortak hareket edilmesine ilişkin görüşmelerin bu toplantılarda yapıldığı tespitinden hareketle dosya kapsamında elde edilen belgelerin birbirlerini desteklediği ve bütüncül bakış açısıyla değerlendirildiğinde teşebbüsler arasında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak zam oranlarını birlikte belirleme amacına yönelik olarak 2016 yılında başlayan rekabete aykırı koordinasyonun 2017 yılında da devam ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Teşebbüslerin zam oranları ile zam tarihleri ve fiyatlarıyla maliyetleri bakımından yapılan analizlerin de bu sonucu desteklediği anlaşılmıştır.
- (389) Söz konusu tespitler ışığında Starwood'un Belge-191/13'e ilişkin savunmalarının soyut beyanlardan ibaret olduğu anlaşılmış ve konuya ilişkin savunmalar yerinde bulunmamıştır.
- (390) Sonuç olarak Starwood'un içinde bulunduğu teşebbüslerin MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışını ve fiyat artış oranlarını birlikte belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu itibarla teşebbüsün eylemlerinin yönetmelikte belirlenen kartel tanımına uyduğu görüldüğünden Starwood'un dosya konusu iddiaların "diğer ihlaller" kapsamında değerlendirilmesine yönelik savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

I.4.1.11 Teverpan Yazılı Savunması ve Değerlendirme

Yonga levha ve MDF pazarında Orma, Yıldız Entegre, Yıldız Sunta, Kastamonu Entegre, Starwood, Teverpan ve AGT'nin Dernek bünyesinde düzenli olarak bir araya gelerek fiyatları piyasa dışında belirlediği iddiasına ilişkin savunma.

- (391) Dosya kapsamında ulaşılan tespitlerde Teverpan yetkilisinin Dernek bünyesinde yapılan rakiplerin fiyat artışları ile ilgili rekabet açısından hassas bilgilerin paylaşıldığı toplantıya katıldığı ortaya konulmuştur. Dernek toplantılarına katılımın kaç defa olduğundan ziyade 4054 sayılı Kanun kapsamında rakipler arası rekabete hassas bilgilerin paylaşıldığı Dernek toplantılarına katılımın önem taşıdığı belirtilmiştir. Teşebbüslerin gelecekteki davranışlarına yönelik belirsizliği azaltan veya ortadan kaldıran davranışlar 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilmektedir. Nitekim fiyat, arz miktarı, satış koşulları, maliyet gibi stratejik nitelikte bir bilgiyi alan teşebbüs, rekabeti sınırlayıcı bir uzlaşmanın tarafı olmayacağını derhal ve açıkça karşı tarafa bildirmedikleri sürece uzlaşmaya zimnen irade göstermiş sayılmaktadır. Bu doğrultuda teşebbüsün konuya ilişkin savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

4054 sayılı Kanunun 4. maddesi kapsamında bir anlaşmanın varlığı veya Teverpan'ın aynı yönde bir irade uyuşması veya bir mutabakatı bulunmadığına ilişkin savunma

- (392) Belge-12/1-2'den Dernek yönetim kurulu toplantısında rakiplerin fiyat artışları ile artış oranlarını birlikte belirledikleri açıkça görülmektedir. Bu doğrultuda Dernek'in görüş, tavsiye içeren bir kararından ziyade bizatihi rakiplerin birlikte hareket etme eyleminin bulunduğunu söylemek mümkündür.
- (393) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, teşebbüsler arasında gerçekleştirilen ve amacı veya etkisi yahut potansiyel etkisi itibarıyla rekabeti sınırlayıcı nitelik taşıyan her türlü anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararı yasaklanmaktadır. Bu doğrultuda ilgili madde kapsamına girebilecek bir anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Dosya kapsamında elde edilen belgeler 22.03.2017 tarihinde yapılan Dernek yönetim kurulu toplantısında görüşülenleri ve Teverpan'ın içerisinde bulunduğu teşebbüslerin fiyat artışları ile fiyat artış oranlarını birlikte belirlediklerini açıkça ortaya koymaktadır. Bu itibarla teşebbüsün konuya ilişkin savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

Fiyat artış oranlarının uyumlu eylem ile açıklanacak nitelikte olmayıp, ekonomik sebeplerle açıklanabileceğine ilişkin Savunma

- (394) Rekabete aykırı amacı gösteren açık belgelerin ışığında teşebbüsler hakkında uyumlu eylem değerlendirmesi yapılmasına gerek bulunmamaktadır. 2016-2017 yılları için Teverpan'ın içerisinde bulunduğu teşebbüslerin rekabet karşıtı amaç içerisinde olduklarının tespit edilmekle söz konusu teşebbüsler hakkında ilave bir analiz yapılmasına gerek bulunmamaktadır.
- (395) Mevcut soruşturma kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler ise teşebbüsler arasında rekabete aykırı irade uyuşmasının bulunduğunu açıkça göstermektedir. Dolayısıyla teşebbüsler arasındaki zam oranı ve tarihlerine ilişkin koordinasyonun oligopolistik bağımlılıktan kaynaklandığı söylenememektedir. Başka bir deyişle, taraflar arasında rekabeti kısıtlayıcı bilgilerin paylaşıldığını gösteren açık belgelerin varlığı durumunda oligopolistik bağımlılık savunmasının geçerli olamayacağı değerlendirilmiştir.

I.4.1.12. Yıldız Entegre Yazılı Savunması ve Değerlendirme

Teşebbüslerin anlaşarak fiyat artırdıkları iddiasına ilişkin savunma

- (396) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyuşmasının ya da mutabakatın bulunması yeterli kabul edilmekte; bu anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Teşebbüslerin amacının gösterilmesinde ve ihlalin tespitinde kullanılacak deliller önem arz etmekte ve delillerin değerlendirilmesinde elde edilen delillerin miktarından ziyade bu delillerin nitelik itibarıyla ihlali ispatlamaya yeterli olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kimi hallerde tek bir delil dahi ihlal iddiasının ispatı için yeterli kabul edilebilmekle birlikte delillerin ispat gücü bakımından önemli olan, delilin nerede elde edildiği değil içerik olarak hangi bilgileri ihtiva ettiği. Dolayısıyla teşebbüslerden birinde yapılan incelemelerde elde edilmiş olan bir belge, ihlalin tarafı olan bütün teşebbüsler aleyhine delil olarak kullanılabilir. İlâveten delillerin değerlendirilmesi bakımından dikkate alınması gereken bir başka husus, mevcut delillerin ispat gücü ölçülürken her bir belgenin münferit olarak ispat standardını sağlamasının zorunlu olmaması, diğer bir ifadeyle delillerin bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekliliğidir. Her bir delilin konu, süre, taraflar gibi ihlalin tüm unsurlarını içermesi gerekmekte, birbirleriyle tutarlı olmaları koşuluyla, delillerin bir bütün olarak anılan unsurları ortaya koymalarının yeterli olacağı kabul edilmektedir.
- (397) Bu doğrultuda yapılan değerlendirmelerde bütüncül bir bakış açısıyla dosya kapsamında elde edilen belgeler değerlendirilerek Yıldız Entegre'nin de içerisinde bulunduğu teşebbüslerin fiyat artışlarını ve artış oranlarını birlikte belirlediği sonucuna ulaşılmıştır.
- (398) Yapılan tespitleri kısaca özetlemek gerekirse öncelikle Belge-195/12'de Dernek Genel Sekreteri'nin yönetim kurulu üyesi teşebbüslere 2014 yılının Mart ayında yapılacak yönetim kurulu toplantısının tarihi olarak 2-3-4 Mart tarihleri hakkında görüşlerini sorduğu e-postanın akabinde Yıldız Sunta ile Yıldız Entegre yetkilileri arasında Dernek yönetim kurulu toplantısında ürün fiyatlarının paylaşılmasına ilişkin yazışma yapıldığı görülmüştür. Belgede Yıldız Sunta tarafından Dernek toplantısında zam oranının beyan edileceği açıkça belirtilmektedir. Bu haliyle belge, Yıldız Entegre ile Yıldız Sunta'nın Dernek yönetim kurulu toplantısında zam oranlarını paylaşma amacını açıkça göstermekte olup Yıldız Entegre'nin aksi yönde bir beyanının da bulunmadığı anlaşılmıştır.
- (399) Diğer taraftan Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz 46. paragrafında *"Bir teşebbüsün posta, e-posta, telefon görüşmeleri, toplantılar gibi vasıtalarla rekabete duyarlı bilgilerini, bunları açıkça veya zımnen kabul eden rakiplerine tek tarafı olarak açıklaması ile çok sayıda teşebbüsün, amaçları ve planları hakkında birbirlerini bilgilendirmesi arasında fark bulunmamaktadır. Örneğin, bir teşebbüsün fiyatlama politikasının rakiplere açıklandığı bir toplantıya yalnızca katılmış olmak bile - fiyatları artırmak üzere bir uzlaşmaya varılmamış olsa dahi - Kanun'un 4. maddesi kapsamına girebilecektir. Bir teşebbüse, rakibi tarafından herhangi bir şekilde rekabete duyarlı bir bilgi gönderildiğinde, ilgili teşebbüs böyle bir bilgiyi almak istemediğine dair net bir karşılık vermiyor ise, teşebbüsün bu bilgiyi kabul ettiği ve pazardaki davranışlarını buna göre değiştirdiği varsayılacaktır."* ifadeleri yer almaktadır. Bu bakımdan Yıldız Entegre'nin e-postayı alan tarafta olduğu, gelen e-postayı okumadığı veya cevaplamadığı gibi gerekçelerin tarafın sorumluluğunu ortadan kaldırmadığı değerlendirilmiştir.

- (400) Bununla birlikte Yıldız Sunta ve Yıldız Entegre'nin akrabalık ilişkileri dolayısıyla tek bir ekonomik bütünlük mü yoksa ayrı birer teşebbüs mü olduğu taraflardan ve üçüncü kişilerden elde edilen bilgiler doğrultusunda değerlendirilmiş ve iki teşebbüsün farklı ekonomik birimler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bakımdan teşebbüslerin akrabalık ilişkisi, teşebbüslerin arasında geçen yazışmaların rekabete aykırı olup olmadığının değerlendirilmesinde dikkate alınmamıştır. Aksine rakiplerin rekabete hassas bilgilerini birbiriyle paylaştığı şeklinde yorumlanması mümkündür. Dolayısıyla teşebbüsün dosya kapsamında tespit edilen 2014 yılına ilişkin ihlale yönelik savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.
- (401) Belge-191/13 ise fiyatlama stratejileri bakımından Starwood'un rakipleriyle koordinasyon halinde olduğuna işaret etmektedir. Nitekim rekabetçi bir pazar yapısında ticari kararlarını rakiplerinden bağımsız bir şekilde alan herhangi bir teşebbüsün zam yapmadığı durumda ne şekilde rezil olacağına anlaşılması son derece güçtür. Belge-193/30-31 ise Yıldız Entegre ile rakipleri arasında koordinasyon olduğuna işaret etmektedir. Belge-12/1-2'de ise Yıldız Entegre'nin 24.03.2017 tarihli Dernek yönetim kurulu toplantısına katılmadığı yer almakla birlikte bu husus dosya kapsamında yapılan değerlendirmelerde belirtilmiştir.
- (402) Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler ışığında Dernek bünyesinde sıklıkla yapılan yönetim kurulu toplantılarının, rakiplerin stratejik bilgilerini birbirleriyle paylaşmasına zemin hazırladığı ve zam oranları konusunda ortak hareket edilmesine ilişkin görüşmelerin bu toplantılarda yapıldığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda dosya kapsamında elde edilen deliller bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir. Söz konusu belgeler teşebbüs ile rakiplerinin uygulayacakları fiyatlama stratejileri bakımından koordinasyon içinde olduklarını göstermektedir.
- (403) Dolayısıyla Yıldız Entegre'nin rakipleriyle arasındaki iletişimi gösteren belgeler bir bütün olarak değerlendirilmiş, Yıldız Entegre'nin rekabete aykırı amacı ortaya konmuş ve bu itibarla teşebbüsün konuya ilişkin savunmalarının yerinde olmadığı görülmüştür.
- (404) Ceza Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde kartel, fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler olarak tanımlanmaktadır.
- (405) Diğer taraftan Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz'da "*...rakipler arasında bilgi değişimi, fiyat veya miktar tespiti amacını taşıyan bir anlaşma niteliği taşıdığında kartel olarak kabul edilerek cezalandırılır.*" ifadesi yer almaktadır. Bu doğrultuda rakiplerin zam oranı ve tarihi gibi stratejik bilgileri birlikte belirlemeleri kartel tanımı kapsamında değerlendirilmektedir. Yıldız Entegre'nin 2014 ve 2016-2017 yıllarına ilişkin rakipleriyle söz konusu bilgileri belirleme konusunda anlaşığı tespitinde bulunulmuştur. Dolayısıyla teşebbüsün eylemlerinin kartel tanımının kapsamına girdiği ve konuya ilişkin savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

Ceza hesaplamasında indirim sebebinin dikkate alınması gerektiğine ilişkin savunma

- (406) Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinde "*Temel para cezası, yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi haricinde incelemeye yardımcı olunması..*" hafifletici unsurlar arasında sayılmıştır. İlgili maddeden de anlaşıldığı üzere, incelemeye yardımcı olunması durumunun hafifletici sebep olarak dikkate alınabilmesi için yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi haricinde gerçekleşmesi gerekmektedir. Ancak teşebbüs tarafından

dile getirilen hususlar teşebbüsün hukuki yükümlülükleri olup, incelemenin zorlaştırılması ya da engellenmesi ve de istenen bilgilerin eksik, yanlış ya da yanıltıcı bir şekilde verilmesi ya da hiç verilmemesi gibi davranışlar idari para cezası gerektiren davranışlardır. Bu nedenle söz konusu hususun hafifletici unsur olarak görülemeyeceği değerlendirilmiştir.

I.4.1.13 Yıldız Sunta Yazılı Savunması ve Değerlendirme

Teşebbüslerin bir araya gelerek ürünlerin fiyatlarını arttırdıkları, bayiler aracılığıyla birbirlerini takip ettikleri, fiyat kıyaslamalarında birbirlerinin fiyat listelerine yer verdiklerine ilişkin savunma

- (407) Teşebbüsün söz konusu savunması “Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ve Starwood’un Aynı Ekonomik Bütünlük İçerisinde Olup Olmadığına İlişkin Tespit ve Değerlendirmeler” başlıklı kısmında yapılan değerlendirmelere ilişkindir. Yıldız Entegre, Yıldız Sunta ile Starwood’un ayrı teşebbüsler olarak bir diğer deyişle birbirlerinin rakibi olarak kabul edilip edilmeyeceğine ilişkin söz konusu teşebbüslerin iç işleyişi, aynı kişilerce yönetilip yönetilmediği gibi hususlar incelenmiştir. Netice itibarıyla üç teşebbüsün ayrı teşebbüsler olarak değerlendirilmeleri gerektiği belirlenmiştir.
- (408) Diğer taraftan dosya kapsamındaki fiyat artışları ve fiyat artış oranlarının belirlenmesi ile ilgili değerlendirme ekonomik bütünlük değerlendirmesinden oldukça farklıdır. Dosya kapsamında rakip teşebbüslerin birbirleriyle ilişkileri ve iletişimi ortaya konularak aralarında rekabete aykırı anlaşma olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla ekonomik bütünlük değerlendirmesinin yapıldığı kısımda üç teşebbüsün politikalarının aynı merkezden/aynı kişilerce belirlenmediğine yönelik tespitin dosya kapsamında yapılan değerlendirmeler sonucunda ulaşılan rakip teşebbüslerin arasındaki rekabete aykırı anlaşma şeklindeki ihlal tespiti bakımından bir etkisi bulunmamaktadır. Bu itibarla teşebbüsün konuya ilişkin savunmasının dayanaksız olduğu değerlendirilmiştir.

Yıldız Sunta yetkilisinin Yıldız Entegre yetkilisine gönderdiği e-postaya (.....) ilişkin savunma

- (409) Belge-195/12’de öncelikle Dernek Genel Sekreteri’nin yönetim kurulu üyesi teşebbüslere 2014 yılının Mart ayında yapılacak yönetim kurulu toplantısının tarihi olarak 2-3-4 Mart tarihleri hakkında görüşlerini sorduğu, akabinde Yıldız Sunta ile Yıldız Entegre yetkilileri arasında Dernek yönetim kurulu toplantısında ürün fiyatlarının paylaşılmasına ilişkin yazışma yapıldığı görülmektedir. Belgede Yıldız Sunta tarafından Dernek toplantısında zam oranının beyan edileceği açıkça belirtilmektedir. Bu haliyle belge teşebbüslerin Yıldız Entegre ile Yıldız Sunta’nın Dernek yönetim kurulu toplantısında zam oranlarını paylaşma amacını açıkça göstermekte olup teşebbüsün savunmasında yer alan Yıldız Entegre ile arasındaki ticari ilişki kapsamındaki bir yazışmanın ötesine geçmektedir.
- (410) İlaveten dosya kapsamında elde edilen belgelerden Dernek yönetim toplantısının 05.03.2014 tarihinde yani belgede geçen tarihe oldukça yakın bir tarihte (bir gün sonra) gerçekleştiği tespit edilmiştir. Rekabet hukuku uygulamasında anlaşmanın/uyumlu eylemin amacının gösterilmesinde ve ihlalin tespitinde kullanılacak deliller önem arz etmekte ve delillerin değerlendirilmesinde elde edilen delillerin miktarından ziyade bu delillerin nitelik itibarıyla ihlali ispatlamaya yeterli olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kimi hallerde tek bir delil dahi ihlal iddiasının ispatı için yeterli kabul edilebilmekle birlikte delillerin ispat gücü bakımından önemli olan, delilin nerede elde edildiği değil içerik olarak hangi bilgileri ihtiva ettiği. Dolayısıyla teşebbüslerden birinde yapılan incelemelerde elde edilmiş olan bir belge, ihlalin tarafı

olan bütün teşebbüsler aleyhine delil olarak kullanılabilir. Bu doğrultuda teşebbüsün dosya kapsamında yapılan değerlendirmelerde varsayımsal ifadelerin bulunduğu iddiasına katılmak mümkün değildir. Bu doğrultuda teşebbüsün konuya ilişkin savunmasının itibar edilebilir olmadığı değerlendirilmiştir.

AGT'den elde edilen belgeye (.....) ilişkin Savunma

- (411) 2016-2017 yıllarına ilişkin belgelerden soruşturma tarafı teşebbüslerden birçoğunun 2016-2017 yıllarında MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışlarını ve bu artışların oranlarını birlikte belirlemek amacıyla anlaştıkları tespit edilmiştir. Diğer taraftan Dernek bünyesinde sıklıkla yapılan yönetim kurulu toplantılarının, rakiplerin stratejik bilgilerini birbirleriyle paylaşmasına zemin hazırladığı ve zam oranları konusunda ortak hareket edilmesine ilişkin görüşmelerin bu toplantılarda yapıldığı belirlenmiştir. Dolayısıyla başta Belge-12/1-2 olmak üzere ilgili tarihlere ilişkin belgeler, 2016-2017 yıllarında rakipleri arasında yapılan anlaşmaya Yıldız Sunta'nın da katılmış olabileceği hakkında güçlü bir emare niteliğini taşımaktadır. Bu doğrultuda Rekabet Kurulu içtihadına paralel şekilde dosya kapsamında elde edilen deliller bir bütün olarak ele alınarak iletişim delilleri ile iktisadi deliller birlikte değerlendirilmiştir. Netice itibarıyla ilgili dönemde Yıldız Sunta ile rakiplerinin uyguladıkları zam oranlarının ve tarihlerinin belgelerde geçen ifadeleri desteklediği ve büyük ölçüde benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Keza teşebbüsün fiyatları ve maliyetlerinin karşılaştırılması neticesinde aynı sonuca ulaşılmıştır. Bu doğrultuda teşebbüsün savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

Teşebbüslerin zam oranlarının birbirine yakın olmasına ilişkin savunma

- (412) Pazarda bayiler aracılığıyla rakiplerin birbirini takip edebildiği hususu soruşturmada elde edilen diğer bilgi ve belgeler sonucunda ulaşılan soruşturma taraflarının MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışları ile artış oranlarını birlikte belirlediği tespitini değiştirmemektedir. Teşebbüsün maliyetlere ilişkin savunması ise soyut beyanlardan ibaret olup dosya kapsamında elde edilen belgelerde geçen ifadeler ile yapılan analizler sonucu ortaya konulan tespitleri değiştirmemektedir. Bu doğrultuda Yıldız Sunta'nın konuya ilişkin savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

I.4.2. İdari Para Cezasına İlişkin Değerlendirme

- (413) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Bu Kanun'un 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yılsonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yılsonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir*" hükmüne yer verilmiştir. Ceza Yönetmeliği'nin 1. maddesinde ise Yönetmeliğin amacı; "*4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunan teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyeleri ile bunların yönetici ve çalışanlarına, aynı Kanununun 16 ncı maddesi gereğince verilecek para cezasının tespitine ilişkin usul ve esasları düzenlemek*" şeklinde belirlenmiştir.
- (414) Yukarıda yer verilen değerlendirmeler çerçevesinde, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yasaklanmış davranışlarda bulunduğu değerlendirilen soruşturma tarafı teşebbüslere 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi ve Ceza Yönetmeliği hükümleri uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği kanaatine varılmıştır.
- (415) Ceza Yönetmeliği uyarınca nihai para cezası miktarı belirlenirken, öncelikle temel para cezası belirlenmekte ve ardından varsa ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurlar uygulanarak

nihai para cezası tespit edilmektedir. Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinde temel para cezasının hesaplanması bakımından "karteller" ve "diğer ihlaller" şeklinde bir ayırım yapılmış, ardından 6. ve 7. maddelere göre ağırlaştırıcı ve hafifletirici unsurların dikkate alınması öngörülmüştür.

- (416) Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesinin (ç) bendine göre Kartel, "*Fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemleri*" ifade etmektedir. Bu bağlamda soruşturma taraflarından AGT, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Kastamonu Entegre, Kronospan, Orma, Teverpan, Starwood, Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta'nın MDF ve yonga levha ürünlerine yapılacak fiyat artışını ve fiyat artış oranlarını birlikte belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmesinin, Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesinde tanımlanan kartel tanımının kapsamına girdiği değerlendirilmiştir.
- (417) Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca, birden fazla bağımsız davranış bulunup bulunmadığı önem arz etmektedir. Zira yönetmeliğin 5. maddesi çerçevesinde temel para cezası hesaplanırken "*Kanunun 4 üncü veya 6 ncı maddelerinde yasaklanmış, piyasa, nitelik ve kronolojik süreç olarak birden fazla bağımsız davranışın saptanması halinde, her bir davranış için ayrı ayrı hesaplanır*" düzenlemesi yer almaktadır. Soruşturma kapsamında 2014 yılında Çamsan Ordu, Divapan, Kastamonu Entegre, Kronospan, Orma, Yıldız Entegre ile Yıldız Sunta'nın; 2016-2017 yıllarında ise AGT, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Kastamonu Entegre, Kronospan, Orma, Teverpan, Starwood, Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta'nın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilmiştir. Teşebbüslerin rekabet ihlali niteliğindeki eylemlerinin söz konusu tarihler arasında devam ettiğine yönelik bir bilgi ve belge elde edilememiş olmakla birlikte Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesi uyarınca Çamsan Ordu, Divapan, Kastamonu Entegre, Kronospan, Orma, Yıldız Entegre ile Yıldız Sunta'nın 2014 yılına ilişkin davranışları ve AGT, Çamsan Ordu, Divapan, Gentaş, Kastamonu Entegre, Kronospan, Orma, Teverpan, Starwood, Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta'nın 2016-2017 yıllarına ilişkin davranışları için tek bir temel para cezası hesaplanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
- (418) Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesine göre temel para cezasının belirlenmesinde ikinci adım ihlalin süresidir. Dosya kapsamında 2014 ve 2016-2017 yıllarına ilişkin olmak üzere ihlal tespiti yapılmıştır. İlgili yıllara ilişkin ihlalin süresinin toplamı dikkate alınarak ihlalin bir yıldan kısa sürdüğü anlaşılmıştır.
- (419) Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesine göre, temel para cezasının hesaplanmasından sonra aynı yönetmeliğin 6. ve 7. maddeleri çerçevesinde ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurlar göz önünde bulundurulularak artırma ve/veya indirme yapılacaktır.
- (420) Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinde düzenlenen hafifletici unsurlardan birisini "*ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması*" oluşturmaktadır. Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerden soruşturma taraflarından Gentaş'ın MDF ve yonga levha ürünlerinden elde ettiği gelirin toplam gelirin 2018 yılı için (.....)'ini, 2019 yılının ilk altı ayında (.....)'ini oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle Gentaş açısından Ceza Yönetmeliği 7. maddesinin 1. fıkrası uyarınca ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olmasının hafifletici neden olarak dikkate alınmıştır.
- (421) Ayrıca Kronospan, Starwood, Yıldız Entegre ve Yıldız Sunta hakkında Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinin 1. fıkrası uyarınca ihlale katılımlarının sınırlı olması

hususlu hafifletici sebep olarak değerlendirilmiş ve temel para cezası %(.....) olarak uygulanmıştır.

- (422) Diğer taraftan yukarıda yer verilen hususlar dışında Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamında temel para cezasının artırılmasını gerektirecek herhangi bir ağırlaştırıcı unsur, 7. maddesi kapsamında temel para cezasının indirilmesini gerektirecek herhangi bir hafifletici unsur bulunmamaktadır.

J. SONUÇ

- (423) 01.11.2018 tarih, 18-41/654-M sayılı; 20.12.2018 tarih, 18-48/745-M sayılı; 07.02.2019 tarih ve 19-06/48-M sayılı Kurul kararları uyarınca yürütölen soruşturma ile ilgili olarak düzenleneni Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve inceleneni dosya kapsamına göre;

1- Teşebbüslerin anlaşarak fiyat arttırdıkları iddiasına ilişkin olarak haklarında soruşturma yürütölen,

1. AGT Ağaç Sanayi ve Ticaret A.ř.,
2. Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.ř.,
3. Divapan Entegre Ağaç Panel San. Tic. A.ř.,
4. Gentaş Dekoratif Yüzeyler Sanayi ve Ticaret A.ř.,
5. Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret A.ř.,
6. Kronospan Orman Ürünleri San. ve Tic. A.ř.,
7. Orma Orman Mahsulleri Entegre San. ve Tic. A.ř.,
8. Starwood Orman Ürünleri Sanayii A.ř.,
9. Teverpan MDF Levha Sanayii ve Ticaret A.ř.,
10. Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.ř.,
11. Yıldız Sunta Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic. A.ř.

unvanlı teşebbüslerin aralarında anlaşmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine,

- 2- Bu nedenle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve ikinci fıkrası

a) hükümleri uyarınca 2020 mali yılı sonunda oluşun ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdireni %(.....) oranında olmak üzere:

1. AGT Ağaç Sanayi ve Ticaret A.ř.'ye 39.087.333,23 TL
2. Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.ř.'ye 9.132.746,87 TL
3. Divapan Entegre Ağaç Panel San. Tic. A.ř.'ye 5.496.456,97 TL
4. Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret A.ř.'ye 91.523.988,66 TL
5. Orma Orman Mahsulleri Entegre San. ve Tic. A.ř.'ye 10.180.552,47 TL

6. Teverpan MDF Levha Sanayii ve Ticaret A.Ş.'ye 13.601.881,49 TL,

b) ile 7. maddesi uyarınca 2020 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren, %(.....) oranında olmak üzere:

7. Kronospan Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.'ye 9.441.035,97 TL

8. Gentaş Dekoratif Yüzeyler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 3.351.934,71 TL

9. Starwood Orman Ürünleri Sanayii A.Ş.'ye 21.431.778,97 TL

10. Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.'ye 67.632.920,22 TL

11. Yıldız Sunta Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic. A.Ş.'ye 181.030,93 TL

idari para cezası verilmesine,

3- Çamsan Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Çamsar Entegre Orman Ürünleri San. Tic. ve Paz. A.Ş.'nin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilemediğinden, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine yer olmadığına,

4- Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş., Orma Orman Mahsulleri Entegre San. ve Tic. A.Ş., Starwood Orman Ürünleri Sanayii A.Ş., Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş. ve Yıldız Sunta Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic. A.Ş.'nin aralarında anlaşarak bir teşebbüsle sorunlu alıcıya diğer teşebbüslerin de mal vermeyi reddetmek ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak alıcılara mal vermeyi reddetmek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal etmediği, bu kapsamda 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine gerek olmadığına,

5- Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş., Orma Orman Mahsulleri Entegre San. ve Tic. A.Ş., Starwood Orman Ürünleri Sanayii A.Ş.'nin aralarında anlaşarak ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak alıcıların talep ettiği bir ürünle birlikte diğer ürünlerin de alınmasını şart koşarak bağlama uygulamak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal etmediği, bu kapsamda 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine gerek olmadığına,

6- AGT Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş., Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş., Orma Orman Mahsulleri Entegre San. ve Tic. A.Ş., Starwood Orman Ürünleri Sanayii A.Ş., Teverpan MDF Levha Sanayii ve Ticaret A.Ş., Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş. ve Yıldız Sunta Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic. A.Ş.'nin aralarında anlaşarak ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak alıcılara farklı vade ve iskonto oranları uygulayarak alıcılar arasında ayrımcılık yapmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal etmediği, bu kapsamda 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine gerek olmadığına,

7- AGT Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş., Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş., Orma Orman Mahsulleri Entegre San. ve Tic. A.Ş., Starwood Orman Ürünleri Sanayii A.Ş., Teverpan MDF Levha Sanayii ve Ticaret A.Ş., Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş. ve Yıldız Sunta Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic.

A.Ş.'nin aralarında anlaşarak ve/veya hâkim durumlarını kötüye kullanarak bağlantı uygulamasıyla alıcıları büyük miktarlarda önalım yapmaya zorlayarak ve vadeli çek alarak yeniden satıcıların faaliyetlerini zorlaştırmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal etmediği, bu kapsamda 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine gerek olmadığına,

8- MDF ve Yonga Levha Sanayicileri Derneği'nin ve soruşturma tarafı diğer teşebbüslerin tahsisli odunun dağıtım sürecine ilişkin eylemlerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilemediğinden, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine gerek olmadığına,

OYBİRLİĞİ ile gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, karar verilmiştir.